

Årsredovisning 2011

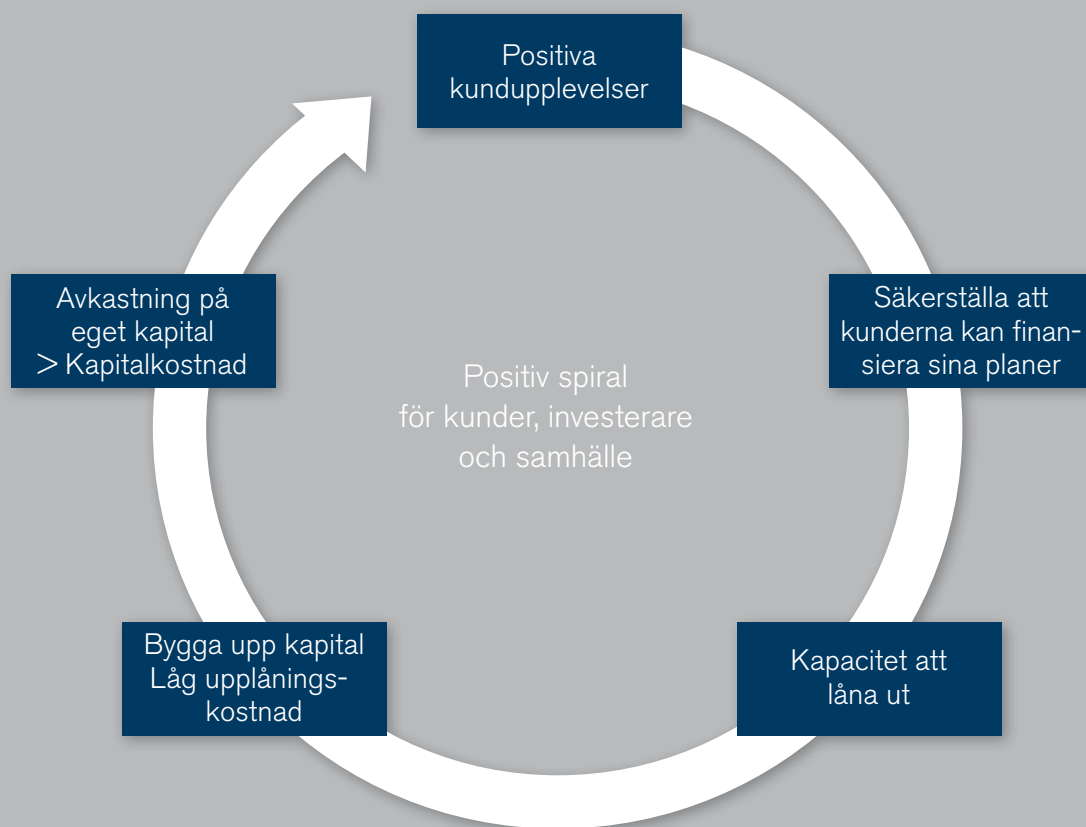

” Nordea är en relationsbank. Attraktiva erbjudanden och ett komplett tjänsteutbud ger positiva kundupplevelser.

Nordea – en relationsbank som skapar positiva kundupplevelser

– Vår vision är att vara en "great European bank", erkänd för våra medarbetare, som skapar betydande värde för kunder och aktieägare.

– Vår storlek, ställning och starka fokus på en effektiv verksamhet, innovation och kundrelationer ger våra kunder möjlighet att göra sig själva rättvisa.

– Vi gör det möjligt.

– Vårt mål är att skapa positiva kundupplevelser. Det är grunden i vår relationsstrategi. Fördjupade relationer leder till större insikter vilket tar ner vår risk och kapitalkostnad och i sin tur skapar värde för kunderna.

” Nordea är norra Europas största finanskoncern, med ett börsvärde på cirka 24 md euro, en balansomslutning på 716 md euro och en kärnprimärkapitalrelation på 11,2 procent. Nordea är den största kapitalförvaltaren i regionen med 187 md euro i förvaltad kapital.

Nordea – stor kundbas och stark finansiell ställning

11 milj kunder totalt

3,2 milj förmåns- och private banking-kunder, 5 procent årlig ökning

630 t företagskunder, 10 procent årlig intäktstillväxt sedan 2007

1 400 kontor – ett väl utbyggt distributionsnät

Andel av rörelseintäkterna

1) Shipping, Offshore & Oil Services, International Private Banking och koncernfunktioner.

Strategi, finansiellt mål och resultat

Strategisk riktning

Vi är en fullservicebank med en fokuserad relationsstrategi. Vi är medvetna om att våra framgångar och vårt existensberättigande förutsätter nöjda kunder, och detta uttrycks i våra långsiktiga strategiska mål. De speglar vår tro på en positiv, självförstärkande spiral för kunder, samhälle och investerare. Vi strävar efter att skapa positiva kundupplevelser och finansiella helhetslösningar på ett effektivt och varierat sätt, och till låg risk.

I det nya normala arbetar vi med tre huvudsakliga fokus för att nå våra mål och skapa en hållbar affärsmodell: balanserat kundfokus, medarbetarfokus och fokus på integration och optimering av värdekedjan.

Nytt finansiellt mål

De tidigare finansiella målen har ersatts med ett enda: att nå en avkastning på eget kapital (ROE) på 15 procent i en normaliserad ekonomi med en kärnprimärkapitalrelation på 11 procent.

Organisationsförändring

I juni infördes en ny organisation som bygger på det värdekedjetänkande som varit centralt för Nordeas verksamhetsmodell sedan 2007.

Den nya organisationen har utvecklats kring de tre huvudsakliga affärsområdena Retail Banking, Wholesale Banking och Wealth Management. Alla delar av värdekedjorna – kundansvar, stöd, produkter, personal och IT-utveckling – införlivas i affärsområdena med det tydliga målet att öka effektiviteten, höja avkastningen på eget kapital och fördjupa kundrelationerna.

Dessutom har ett affärsområde med namnet Group Operations & Other Lines of Business skapats. Group Corporate Centre och Group Risk Management förblir centrala funktioner i organisationen.

Den nya organisationen har fått genomslag i den finansiella rapporteringen från 2011, med omräknade siffror för 2010.

Kostnads- och kapitaleffektivitet

För att nå det finansiella målet fokuserar Nordea på kostnads- och kapitaleffektivitet i det nya normala.

Kostnadseffektivitet ska uppnås inom samtliga områden, och under andra halvåret 2011 påbörjades personalminskningar motsvarande totalt 2 000 tjänster i Norden. Initiativ för ökad kostnadseffektivitet har även vidtagits inom exempelvis IT-utveckling.

Nordea strävar också efter att öka kapitaleffektiviteten ytterligare genom att inrikta verksamheten på mindre kapitalintensiva produkter, rådgivning och kundrelationer liksom på kringtjänster till befintliga kunder.

Styrka i intäktsutvecklingen

För att kunna nå det finansiella målet är det väldigt viktigt att Nordea upprätthåller de senaste årens starka intäktsutveckling.

Genom den nya organisationen och initiativen i planen för det nya normala ska Nordea fortsätta skapa positiva kundupplevelser och stötta sina kärnkunder, och även värva nya relationskunder.

Stabilt resultat 2011

Intäkterna var fortsatt höga under 2011, upp 2 procent jämfört med 2010. Räntenettet steg med 6 procent jämfört med förra året. Utlåningen ökade med 7 procent och inlåningen med 8 procent.

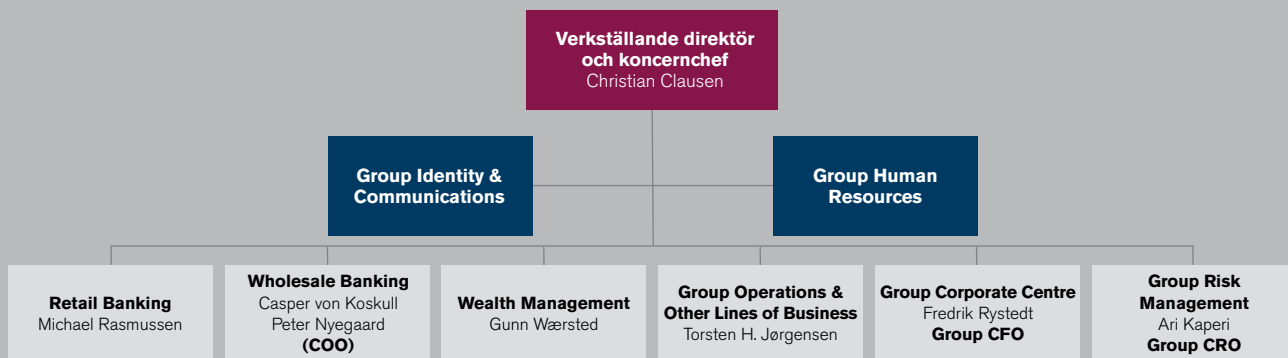
Avgifts- och provisionsnettot fortsatte att öka starkt och steg med 11 procent jämfört med 2010. Nettoresultatet av poster till verkligt värde minskade med 17 procent jämfört med i fjol. Den kunddrivna handeln på kapitalmarknaden var fortsatt stark.

Kostnaderna ökade med 8 procent. I lokala valutor och exklusive omstrukturingskostnader ökade kostnaderna med 3 procent och personalkostnaderna med 5 procent.

Kreditförlusterna minskade med 16 procent, till en kreditförlustrelation på 23 punkter.

Rörelseresultatet minskade med 3 procent jämfört med 2010 och ökade med 2 procent exklusive omstrukturingskostnader.

Ny koncernorganisation i juni 2011

Nyckeltal

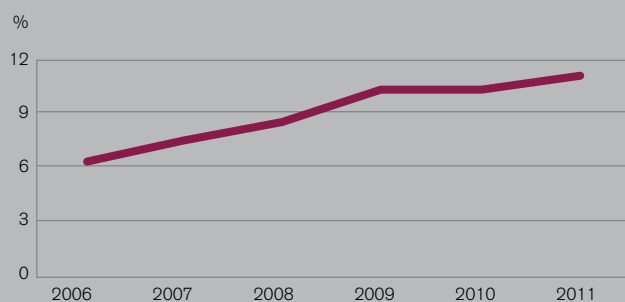
Intäkter, resultat och affärsvolym, nyckeluppgifter	2011	2010	Förändr. %	2009	2008
Summa rörelseintäkter, mn euro	9 501	9 334	2	9 073	8 200
Summa rörelsekostnader, mn euro	-5 219	-4 816	8	-4 512	-4 338
Resultat före kreditförluster, mn euro	4 282	4 518	-5	4 561	3 862
Kreditförluster, mn euro	-735	-879	-16	-1 486	-466
Rörelseresultat, mn euro	3 547	3 639	-3	3 075	3 396
Årets resultat, mn euro	2 634	2 663	-1	2 318	2 672
Utlåning till allmänheten, md euro	337,2	314,2	7	282,4	265,1
In- och upplåning från allmänheten, md euro	190,1	176,4	8	153,6	148,6
varav sparkonton	56,3	51,3	10	47,8	45,5
Kapital under förvaltning, md euro	187,4	191,0	-2	158,1	125,6
Eget kapital, md euro	26,1	24,5	6	22,4	17,8
Summa tillgångar, md euro	716,2	580,8	23	507,5	474,1
Nyckeltal	2011	2010		2009	2008
Resultat per aktie efter utspädning, euro	0,65	0,66		0,60	0,79
Aktiekurs ² , euro	5,98	8,16		7,10	3,90
Totalavkastning, %	-24,4	3,7		78,6	-46,9
Föreslagen/verkställd utdelning per aktie, euro	0,26	0,29		0,25	0,20
Eget kapital per aktie ² , euro	6,47	6,07		5,56	5,29
Potentiellt antal utestående aktier ² , miljoner	4 047	4 043		4 037	2 600
Avkastning på eget kapital, %	10,6	11,5		11,3	15,3
K/I-tal, %	55	52		50	53
Kreditförlustrelation, punkter av den samlade utlåningen	23	31		56	19
Kärnprimärkapitalrelation, exklusive övergångsregler ² , %	11,2	10,3		10,3	8,5
Primärkapitalrelation, exklusive övergångsregler ² , %	12,2	11,4		11,4	9,3
Kapitaltäckningsgrad, exklusive övergångsregler ² , %	13,4	13,4		13,4	12,1
Kärnprimärkapitalrelation ^{1,2} , %	9,2	8,9		9,3	6,7
Primärkapitalrelation ^{1,2} , %	10,1	9,8		10,2	7,4
Kapitaltäckningsgrad ^{1,2} , %	11,1	11,5		11,9	9,5
Primärkapital ² , mn euro	22 641	21 049		19 577	15 760
Riskvägda tillgångar ^{1,2} , md euro	224	215		192	213
Antal anställda (omräknat till heltidstjänster) ²	33 068	33 809		33 347	34 008
Riskjusterat resultat, mn euro	2 714	2 622		2 786	2 279
Economic capital ² , md euro	17,7	17,5		16,7	15,8
Riskjusterat resultat per aktie, euro	0,67	0,65		0,72	0,68
RAROCAR, %	15,5	15,0		17,3	15,6
MCEV, mn euro	2 714	3 655		3 244	2 624

1) Inklusiv övergångsregler.

2) Vid årets slut.

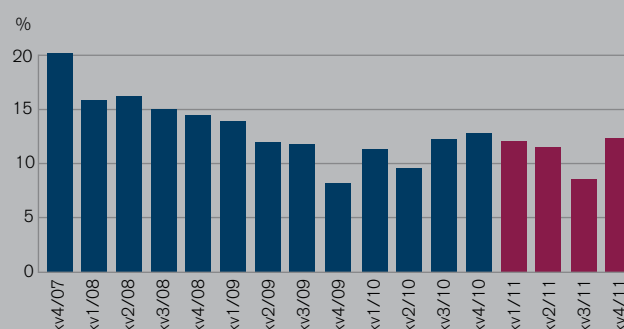
Kapitalposition, kärnprimärkapitalrelation

exklusive övergångsregler

Avkastning på eget kapital (ROE),

för kv3 2011 exklusive kostnader för en omstruktureringsreserv

Utmärkelser 2011

Första kvartalet

Nordea bäst på private banking

Den internationella finansstidskriften Euromoney utnämmer Nordea till bästa privatbank i Norden. Det är tredje året i rad som Nordea placerar sig i topp.

Nordea utses till bästa bank i Norden för in- och utbetalningar i samband med tidskriften Global Finance Magazines årliga ranking av de bästa treasury- och cash management-bankerna.

Nordeas fonder får pris av Morningstar

Morningstar utser för andra året i rad det danska fondbolaget Nordea Invest till bästa obligationsförvaltare i Danmark 2011, och även till bästa förvaltare av danska aktier. Nordea Invest toppar även kategorierna korta obligationer och högriskobligationer.

Global Finance utser Nordea till "Best Foreign Exchange Provider" i Finland.

Vid Lipper Fund Award 2011 i Europa (Lipper är ett dotterbolag till Reuters och tillhör världens främsta fondanalysföretag) får följande Nordea-fonder pris:

- Nordea 1 – Danish Long Bond Fund BP DKK: fyra priser
- Nordea 1 – European High Yield Bond Fund BP EUR: tre priser
- Nordea 1 – Nordic Equity Small Cap Fund BP EUR: ett pris

Sasja Beslik, chef för ansvarsfulla investeringar i Nordea, tilldelas utmärkelsen Young Global Leader 2011 av World Economic Forum.

Nordea utses till "Best Foreign Exchange Bank in Finland" av tidskriften Global Finance.

Den internationella finansstidskriften Euromoney utser Nordea till bästa leverantör av private banking-tjänster i Lettland.

Tidskriften Trade Finance Magazine utser Nordea till "Best Trade Bank in the Nordic & Baltic Region 2011".

Andra kvartalet

Nordea bästa bank i Finland

Global Finance utser Nordea till "Best Bank in Finland".

Nordea bästa företagsbank i Danmark och Finland

Nordea vinner kategorin bästa bank för företag/institut i Danmark och Finland i Euromoneys årliga ranking av Europas bästa banker.

Den internationella finansstidskriften EMEA Finance utser Nordea till bästa bank i Estland 2010.

Tredje kvartalet

Nordea Bank Polska utses till bästa affärsbank 2010 av Rzeczpospolita, den största dagstidningen i Polen.

Gazeta Bankowa, en branschtidskrift i Polen, utser Nordea Bank Polska till Bästa storbank 2010, och Włodzimierz Kicinski, chef för Nordea i Polen, till Årets bankledare 2010.

Nordea IT i Polen och Baltikum utses till "IT Leader in the Financial and Banking Sector 2011". I tävlingen utvärderas både IT-organisationens mogenhet och dess förmåga att genomföra högklassiga projekt.

Nordea vinner pris av Lettlands Velfärdsministerium som ett "Family Friendly Company".

Nordea utses återigen till Nordens största och säkraste bank av Global Finance. Nordea placerar sig i år som den 32:a största och 22:a säkraste, och är den högst rankade banken i Norden.

World Finance utser Nordea till bästa bankkoncern i Sverige, Danmark och Norge såväl som i hela Norden.

Fjärde kvartalet

G20-gruppens Råd för finansiell stabilitet identifierar Nordea, som enda nordiska bank, som en av de 29 viktigaste bankerna för världsekonomin. Därmed betraktas Nordea som ett systemviktigt finansinstitut, eller en så kallad Global SIB (Systemically Important Bank).

Nordea i Danmark årets bank

Tidskriften The Banker utser Nordea i Danmark till årets bank 2011.

Bästa arrangör av lån i Norden

Nordea utses till bästa arrangör av lån i Norden vid Euroweeks Syndicated Loans & Leveraged Finance 2011 Awards.

Nordea tilldelas en guldmedalj som bästa norska bank 2011 av organisationen Norsk Familieøkonomi.

Nordea bästa bank i den nordiska CDP-rapporten

Nordea kommer på delad fjärdeplats i Carbon Disclosure Projects rapport. CDP är en oberoende, ideell organisation som omfattar 655 institutionella investerare.

Innehåll

Nordeas verksamhet

Nordea i korthet	2
VD-ord	8
Nordeas nya normala – en fokuserad relationsstrategi	11
Affärsområden	14
Retail Banking	14
Wholesale Banking	22
Wealth Management	30
Medarbetarna är vår nyckel till framgång	42
Nordeas samhällsansvar	44
Nordeaaktien och aktieägarna	46

Förvaltningsberättelse

Finansiell översikt 2011	50
Affärsområdesresultat	54
Risk-, likviditets- och kapitalhantering	57
Bolagsstyrningsrapport	70
Ersättningar	77

Redovisning

Koncernens redovisning	82
Noter till redovisningen	94
Moderbolagets redovisning	160
Noter till moderbolagets redovisning	169
Förslag till vinstdisposition	196
Revisionsberättelse	197

Organisation

Koncernstruktur	199
Styrelse	200
Koncernledning	202
Nordeas organisation	203
Kreditbetyg	203
Årsstämma	204
Finansiell kalender	204

Retail Banking

Retail Banking har ett heltäckande utbud av finansiella tjänster för privat- och företagskunder i Norden, Polen och Baltikum.

Läs intervjuer med kunder och medarbetare på sidorna 14–21.

14

Wholesale Banking

Stora multinationella företag, institut samt shipping- och offshore-kunder betjänas av kundteam med erfarna kundansvariga och experter på kapitalmarknad, likviditetshandling, handelsfinansiering och andra områden.

Läs intervjuer med kunder och medarbetare på sidorna 22–29.

22

Wealth Management

Nordea är regionens största kapitalförvaltare. Inom Wealth Management erbjuds private banking-kunder, institutionella kunder och privatkunder kapitalförvaltning, sparande samt liv- och pensionsförsäkringar.

Läs intervjuer med kunder och medarbetare på sidorna 30–37.

30

Denna årsredovisning innehåller förutsägelser som avspeglar ledningens syn i skrivande stund på vissa framtida händelser och på potentiellt finansiellt resultat. Även om Nordea bedömer att förutsägelseerna grundar sig på rimliga förväntningar kan inga garantier ges för att förväntningarna visar sig korrekta. Utfallet kan alltså avvika markant från förutsägelseerna till följd av en rad faktorer såsom: (i) den makroekonomiska utvecklingen, (ii) förändringar i konkurrensförutsättningarna, (iii) förändringar i regelverk och andra statliga åtgärder, och (iv) förändringar i räntenivån och valutakurser. Denna rapport ska inte tolkas som att Nordea åtagit sig att revidera dessa förutsägelser utöver vad som krävs av gällande lag eller börsbestämmelser, om och när omständigheter uppstår som medför förändringar jämfört med tidpunkten när förutsägelseerna gjordes.

VD-ord

Vårt mål är att skapa positiva kundupplevelser även under de nya regelverken. Vi är fast beslutna att öka vår kostnads-, kapital-, upplånings- och likviditetseffektivitet,

för att kunna mildra konsekvenserna

av de nya bankreglerna för våra

kunder. Men vår strategi handlar

om mer än så. Vi har varit delaktiga

i många av våra kunders ambitioner,

initiativ och innovationer i generatio-

ner. Vi vet vad de kan åstadkomma

och vi vill hjälpa dem att

göra det möjligt.

Bästa aktieägare,

När vi ser tillbaka på 2011 tror jag att vi kommer att beskriva det som året då grunden lades för en "great" bank i det nya normala. Vi inledde året med en stark affärsutveckling. Vi använde den till att proaktivt anpassa oss till de nya regelverken och mildra de nya regelverkens effekt på våra kunder.

På våren organiserade vi om koncernen för att göra verksamheten ännu mer kundorienterad. Fyra nya affärsområden inrättades för att stödja våra värdekedjor och öka affärs- och resultatansvaret: Retail Banking, Wholesale Banking, Wealth Management och Group Operations & Other Lines of Business.

Anpassning till "det nya normala"

Med den nya organisationen på plats presenterade vi vår plan för det nya normala under sommaren. Det är en omfattande plan för att genomföra vår relationsstrategi inom de ramar som sätts av de skärpta globala bankreglerna. Målet är och förblir positiva kundupplevelser, även under dessa striktare regler för kapital, likviditet och upplåning. Vi har vidtagit åtgärder för att öka kapital- och kostnadseffektiviteten, samtidigt som vi fortsätter att välkomna nya kunder och stärka de kundrelationer vi har för att slå vakt om intäktsstillväxten.

För att öka fokuseringen på affärerna, höja lönsamheten och förbli en av Europas toppbanker har vi ersatt de tidigare tre finansiella målen med ett enda: att nå en avkastning på eget kapital, ROE, på 15 procent i en normaliserad makroekonomisk omgivning med högre räntor och ett kapitalkrav på 11 procent. Kapitalkravet i Sverige har sedan dess satts högre, men innan nivån i övriga Europa är känd och reglerna för upplåning och likviditet har fastställts är det svårt att förutspå om det kommer att påverka vårt mål.

Kostnadseffektivitet är avgörande för att nå en högre ROE. I somras beslutade vi att stegvis ta ned kostnadsutvecklingen fram till slutet av 2011. Därefter siktar vi på att hålla kostnaderna i stort sett oförändrade under en längre tid. Under hösten vidtog vi en rad åtgärder för att minska kostnaderna. Bland annat initierades en minskning av antalet medarbetare med 2 000. Samtidigt planerar vi nya effektiviseringsåtgärder.

Resultaten har varit planerbara. Mellan fjärde kvartalet 2010 och 2011 minskade kostnaderna något. Samtidigt ökade antalet förmåns- och private banking-kunder med

Vårt fokus är att skapa positiva kundupplevelser och nå det finansiella målet om 15 procents avkastning på eget kapital

närmare 150 000 till det högsta antalet någonsin. Vi har också haft en stabil intäktsutveckling trots oron på kapital- och upplåningsmarknaderna.

Under 2011 bekräftades Nordeas ställning som marknadsledande när vi som enda finansiella institution i regionen definierades som en globalt systemviktig bank. World Finance utsåg oss till bästa bankkoncern i Norden, Sverige, Danmark och Norge.

Relationsstrategi

Sedan 2007 har Nordea haft kundrelationerna som sitt främsta fokus. Skälet är enkelt. Relationskunder blir mer nöjda med våra tjänster eftersom vi kan skraddarsy individuella lösningar för kunder som vi känner. Därför blir privat- och företagskunder mer lojala och gör också mer affärer med oss. Vi kan också bedöma risker och vid behov agera förebyggande när vi arbetar nära kunderna. Slutligen bidrar det med engagemang och motivation att arbeta nära kunderna och se dem växa och förverkliga sina ambitioner. För både medarbetare och kunder har strategin medfört större tillfredsställelse.

Strategin bygger på tre värderingar: I allt vi gör vill vi skapa *positiva kundupplevelser*. Kort sagt: vi strävar efter att alltid vara professionella. För oss betyder det att det alltid ska vara lätt att ha med oss att göra, vi ska förstå kundernas önskemål och stödja dem i det de vill uppnå.

Vi inser att det är människorna som gör skillnaden. Därför är vi alltid medvetna om att *det är människor det handlar om*. Vi vill alltid se framåt och använda vår kompetens för att stödja människors ambitioner, bland våra medarbetare såväl som bland kunderna.

Att vara Nordens största bank har en mening endast om den kunskap

och erfarenhet som Nordea besitter kan komma varje kund till del i varje situation. Det är därför vår tredje värdering är att agera som *ett Nordeateam*.

I det nya normala ska vi utveckla grundläggande sparprodukter, kapitaleffektiva utlåningsalternativ och en rättvis prissättning som säkrar bra produkter till rätt pris. I Nordea ska alla kunder veta att de behandlas rättvist i anpassningen till det nya normala, och att vi alltid erbjuder en mer kapitaleffektiv lösning om en sådan finns för att säkerställa rättvis prissättning. Genom de heltäckande rådgivningsmöten som vi erbjuder alla relationskunder på privatsidan kan vi hålla våra kunder väl informerade och erbjuda dem effektiva produktportföljer i det nya normala.

Relationsstrategin för företagskunder syftar till att erbjuda heltäckande finansiella lösningar och bygga husbanksrelationer i alla segment. Vi har en helhetssyn på varje företag, dess vision, marknadsposition och finansiella situation, för att möjliggöra varje enskild ambition. Vi håller fast vid vår föresats att bli den ledande banken bland de största kunderna på alla nordiska marknader, och har tagit betydande steg i den riktningen under 2011.

Under förra året utvidgade vi också relationsstrategin med sociala medier och mobila banktjänster. Över 350 000 kunder sköter regelbundet sina bankärenden via telefoner eller surfplattor. Vid årsskiftet hade vi fått 30 000 "gilla" på våra nationella Facebook-sidor, som ger oss snabb återkoppling och gör att vi kan föra en direkt dialog med många av våra kunder.

Gör det möjligt

Det gångna året har också utmärkt av växande kritik mot banker i världen. Nordea har inte tagit emot något

statligt stöd, vi har förblivit lönsamma genom krisen, vi har lyckats öka utlåningen till både privatkunder och företag, och vi har nöjdare kunder och medarbetare nu än före krisen. Men även vi påverkas av branschens image. Vår strategi i det nya normala är därför bredare än bara finansiella mål. Den måste också innehålla en ödmjuk reflektion kring vad det innebär att driva en bank i dessa svåra tider.

Eftersom vi är den enda banken i norra Europa som klassats som systemviktig har vi ett särskilt ansvar, inte bara för våra kunder utan också för våra samhällen. Vi ska vara en buffert vid recessioner och bidra till utveckling och tillväxt.

Nordeas mission är att göra det möjligt. Vi vill bidra till framtiden. De finansiella lösningar och det stöd som vi erbjuder är av stor betydelse för att hjälpa företag, familjer och individer att förverkliga sina planer.

Det är därför vi tror på framtiden. Vi har varit delaktiga i många av våra kunders ambitioner, initiativ och innovationer i generationer. Vi har vuxit med dem, sett dem upptäcka nya möjligheter, produkter och marknader. Vi vet vad de kan åstadkomma och vi vill stödja dem i att göra det möjligt.

När våra kunder kan förverkliga sin kreativitet och kapacitet så kan våra samhällen fortsätta att utvecklas.

Vänliga hälsningar

Christian Clausen

Nordeas nya normala – en fokuserad relationsstrategi

Den fokuserade relationsstrategin utgör grunden för det finansiella målet att nå 15 procents avkastning på eget kapital i en normaliserad makroekonomisk miljö och med en kärnprimärkapitalrelation på 11 procent.

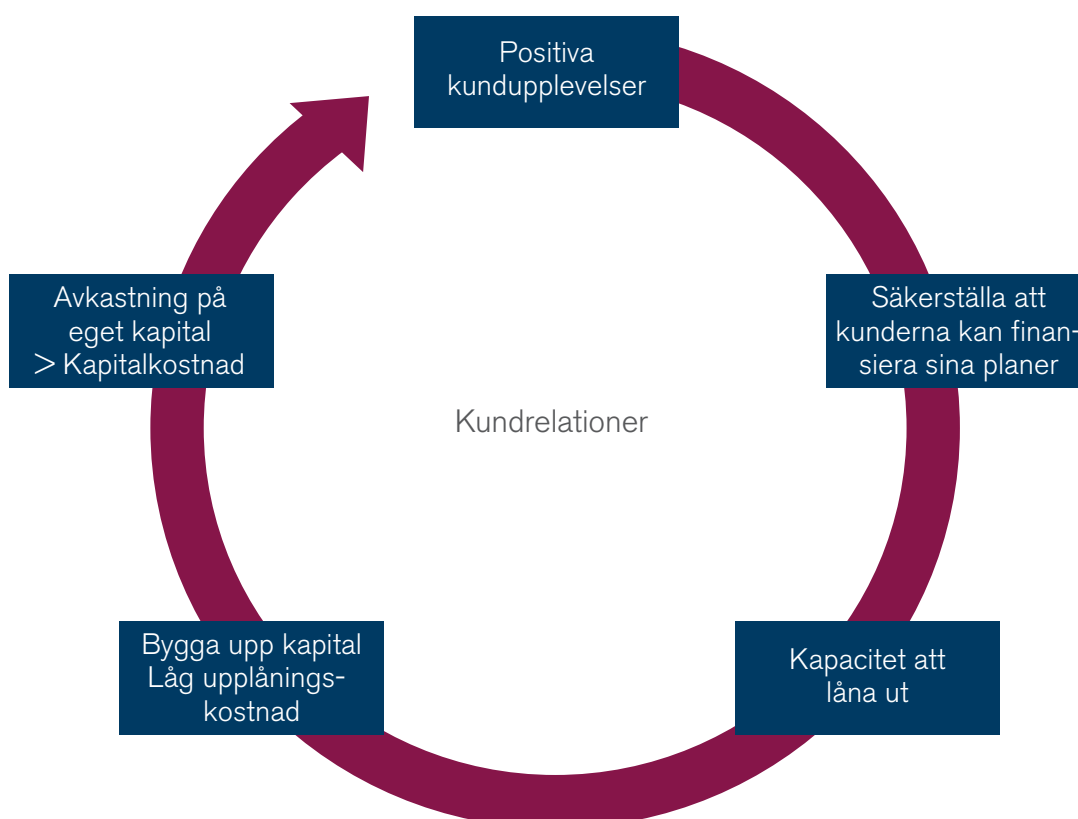
Fokuserad relationsstrategi

Nordea är en fullservicebank med en fokuserad relationsstrategi. Vi vet att våra framgångar och vårt existensberättigande bygger på och förutsätter nöjda kunder. Våra långsiktiga strategiska mål baserar sig på denna insikt. De speglar vår tro på en positiv, självförstärkande spiral för kunder, samhälle och investerare. Vi strävar efter att skapa positiva kundupplevelser och finansiella helhetslösningar på ett effektivt vis, med låg risk för banken.

Vår vision är att bli en "great European bank", erkänd för sina medarbetare, som skapar betydande värde för kunder och aktieägare. Visionen och de strategiska målen stöds av våra värderingar och vår kultur: Positiva kundupplevelser, Det är människor det handlar om, och Ett Nordeateam.

I en omgivning präglad av det nya normala har vi tre huvudsakliga fokusområden för att nå våra mål och skapa en hållbar affärsmodell:

- Balanserat kundfokus. Vi strävar efter att ha ett balanserat kundfokus, med hjälp av en kundorienterad organisation där vi levererar rätt produkter på rätt sätt. Vi tillhandahåller i alla våra affärsområden ett heltäckande utbud av rådgivningsstyrda produkter, framtagna med utgångspunkt från kundernas behov och regelverkens utveckling. I takt med att de nya lagkraven blir tydligare anpassar vi oss och säkerställer att alla våra produkter har rimliga priser, baserade på den verkliga kostnaden att tillhandahålla dem.
- Medarbetarfokus. Vi strävar efter att främja tydliga värderingar och principer, som återspeglas i de mål och incitament vi fastställer, i hur vi leder och lyssnar, och i hur vi utvecklar och stödjer våra medarbetare. Vårt system för economic profit är fortsatt kärnan i hur vi leder och stöttar våra medarbetare. Det har kompletterats, och kommer även fortsättningsvis att kompletteras, med redskap för att anpassa oss till det nya normala och de lagkrav som gäller.

” Kundrelationer och finansiell rådgivning är avgörande för strategin och för att skapa positiva kundupplevelser

- Integrering och optimering av värdekedjan. Vi strävar efter att utveckla och införa bästa praxis, och att låta enkelhet och tydlighet förbli rättesnöre för vår resurshantering samtidigt som vi har kunderna och deras mål i fokus. Våra tre värdekedjor och affärsområden har utformats för att stödja den fokuserade relationsstrategin. Genom att ha en gemensam verksamhetsmodell och affärsområden som äger hela värdekedjan säkerställer vi översikt, ansvar och samstämmighet. Detta säkerställer operationell effektivitet genom att höja kvaliteten i kundrelationerna, prioritera direkta kundkontakter och korta tiden för produkt lansering.

Strategi – privatkunder

Privatkunderna delas in i fyra segment utifrån hur deras affärer med oss ser ut. För varje segment finns ett erbjudande som omfattar kontaktpolicy, servicenivå, prissättning och produkter. Grundfilosofin i strategin är att erbjuda kunderna den bästa servicen och rådgivningen och de bästa lösningarna, för att därigenom säkra lojalitet, varumärkets värde och tillväxt i affärer och intäkter.

Priserna redovisas öppet och är generellt inte förhandlingsbara – något som normalt anses gagna både kunden och Nordea. Vi har ett brett och väl fungerande produktsortiment, en mycket kompetent produktorganisation och en väl utbyggd distribu-

tion. Produktutvecklingen inriktar sig på att minska komplexiteten och ta fram produkter med låga kapitalkrav för att tillgodose både kundernas och regelverkens krav. Våra sparprodukter har utformats så att de tar hänsyn till kundernas förmögenhet och riskvilighet samt passar för olika livsfaser.

Vår distributionsstrategi omfattar flera kanaler. Målet är att öka kundnöjdheten samtidigt som kostnaderna för kundservice minskas. Den proaktiva kontakten med kunderna sköts av kontorsnätet, med stöd från kundcentren, nätbanken och mobilbanken. Vårt mål är att regelbundet hålla ”360-gradersmöten” med alla befintliga och potentiella relationskunder, där vi ser över kundernas hela ekonomi och

En stark kundorientering i värderingarna och kulturen

En ”great European bank”, erkänd för sina medarbetare som skapar betydande värde för kunder och aktieägare

Positiva kundupplevelser

- Vi tänker och agerar med kundens bästa för ögonen
- Vi förstår enskilda kunders behov och överträffar förväntningarna
- Vi agerar professionellt
- Vi skapar varaktiga relationer

Det är människor det handlar om

- Vi inser att det är människorna som är avgörande
- Vi ger människor möjlighet att uppnå goda resultat och växa
- Vi främjar initiativtagande och verkställande i rätt tid
- Vi bedömer prestation på ett korrekt och rättvist sätt

Ett Nordeateam

- Vi arbetar som ett lag
- Vi arbetar tillsammans i hela organisationen
- Vi visar tillit och tar ansvar
- Vi skapar regler och instruktioner som är tydliga och lätta att tillämpa

Grund: Resultatorientering samt väl avvägd kostnads-, risk- och kapitalhantering

- Vi fokuserar på att generera en tillräcklig kapitalavkastning
- Vi fokuserar på stram kostnads kontroll, konservativ riskhantering och effektiv kapitalhantering

långsiktiga preferenser, för att utforma en heltäckande finansiell lösning.

Strategi – företagskunder

Företagskunderna delas in i fyra segment utifrån affärspotential och hur avancerade deras behov är. För varje segment har vi utvecklat ett erbjudande som omfattar kontaktpolicy, servicenivå och produktlösningar och som ska få kunderna att göra Nordea till sin husbank. Varje företag har en kundansvarig som tar ett helhetsgrepp på respektive kunds situation och mål, och utformar relationen därefter.

Vår ambition att bli den ledande banken för de största företagen i alla de nordiska länderna ligger fast.

I samtliga länder har vi stärkt vår ställning i segmentet och fått en större andel av kringförsäljningen. För stora och medelstora företagskunder inriktar vi oss på att göra riskhanteringsprodukter och kapitalmarknadstransaktioner till en integrerad del av grunderbjudandet. För småföretagen utökas rådgivarprofilen och servicekonceptet för att göra det möjligt att hantera såväl företags- som privataffärer för kunderna i detta segment.

Vi är en fullservicebank med en fokuserad relationsstrategi. Vi vet att våra framgångar och vårt existensberättigande förutsätter nöjda kunder, och detta uttrycks i våra långsiktiga strategiska mål.

Segmentering och erbjudande – Privatkunder

Segment	Kunder, 1 000-tal	Kriterier och erbjudande
Private Banking	110	Tillgångar > 250 000 euro Det bästa Nordea kan erbjuda
Förmåns- och premiumkunder	3 100	Volym > 30 000 euro, antal produkter > 5. Namngiven rådgivare – prioritet vid kontakt – bästa fasta pris
PLUS-kunder	1 600	Volym > 6 000 euro, antal produkter > 3 Personlig service vid behov – förmånligt pris
Bas-kunder	4 100	Aktiv kund Bastjänster – rimliga priser

Segmentering och erbjudande – Företagskunder

Segment	Kunder, 1 000-tal	Erbjudande
CIB	12	Strategisk samarbetspart – sponsor, kundteam och namngiven rådgivare – skräddarsydda, individuella lösningar
Stora företag	30	Samarbetspart – namngiven rådgivare och specialister – individuella lösningar
Medelstora företag	90	Affärsrelation – namngiven rådgivare – individuella lösningar – standardprodukter
Små företag	500	Personlig bankrelation – bastjänster – effektiv hantering

Retail Banking

” Våra nära och djupa kundrelationer är grunden i vår verksamhet. Vår förståelse hjälper oss att minska risken och öka kapital-effektiviteten. Detta i kombination med vårt strukturerade sätt att göra affärer och vår tydliga segmentering gör att vi verkligen kan skapa värde för både företags- och privatkunder.

Michael Rasmussen
Chef för Retail Banking

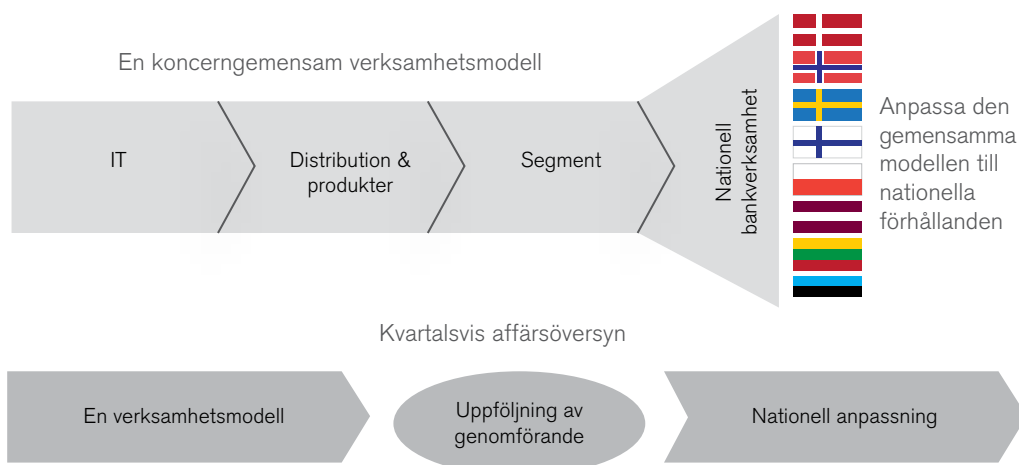
Relationsstrategin står i fokus på både privat- och företagssidan

En fullsortimentsbank

Affärsområdet Retail Banking riktar sig mot privat- och företagskunder i Norden, Baltikum och Polen och innefattar alla delar i värdekedjan.

Mer än tio miljoner kunder erbjuds ett stort urval produkter och betjänas av totalt 1 300 kontor och kundcenter samt via Internet- och mobilbanken.

Vi genomför vår strategi med hjälp av en unik verksamhetsmodell

Relationsstrategin ger resultat tack vare en unik verksamhetsmodell

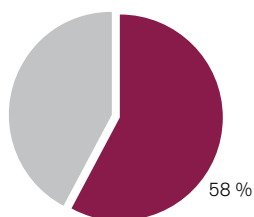
Det allra viktigaste för Nordea är kundrelationerna. Våra nära och djupa relationer med kunderna ger oss förståelse och hjälper oss att

minska risken, öka intäkterna och få nöjdare kunder. Vi har tagit fram en unik verksamhetsmodell, där vi är lokala i betjäningen av kunderna på våra åtta marknader och samtidigt globala i övriga delar av Retail Bankings värdekedja. Modellen gör det

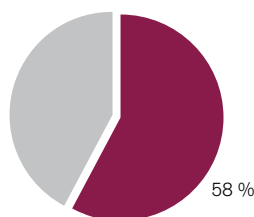
möjligt för oss att än mer anpassa verksamheten till de lokala marknadsförhållandena.

Vi har inlett arbetet med att bli effektivare och vi ska fortsätta att använda våra kunskaper och vårt kapital på ett förnuftigt sätt gentemot kunderna.

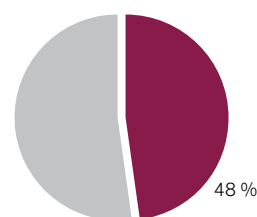
Andel av koncernens intäkter, 2011

Andel av antalet anställda (omr. till heltidstjänster)

Andel av economic capital

Nordea är en fullsortimentsbank med fokus på rådgivning och positiva kundupplevelser

Affärsutveckling 2011

Retail Banking fortsätter att anpassa sig till det nya normala. Effektivitetsvinster tas till vara genom att optimera distributionskanalerna samt back office- och stödfunktionerna.

Retail Banking strävar på alla nivåer i organisationen aktivt efter att skapa medvetenhet om de utmaningar och konsekvenser som de nya regelverken, de ekonomiska utsikterna och det förändrade kundbeteendet medför, i syfte att bygga förståelse bland kunderna för de nödvändiga förändringarna.

Antalet förmåns- och premiumkunder uppgår till 3,06 miljoner, en ökning med 140 000 kunder eller 5 procent under året.

Nordea fortsätter att göra om sitt kontorsnät för att bättre spegla beteendet och behoven hos dagens kunder. Sammanlagt 513 kontor arbetar nu i det nya formatet, vilket motsvarar 40 procent av Nordeas kontorsnät i Norden.

Antalet manuella transaktioner minskade stadigt när kunderna valde att använda andra mer bekväma lösningar för sina dagliga bankaffärer. I Norden mer än fyrdubblades antalet besök i mobilbanken under 2011. Flera förbättringar och funktioner lanserades också i Internetbanken Privat.

Resultat

Intäkterna steg med 14 procent jämfört med fjolåret, till följd av såväl högre räntenetto som högre avgifts- och provisionsnetto. Samtidigt begränsades kostnadsökningen till 3 procent. Den här utvecklingen tillsammans med lägre kreditförluster innebar att rörelseresultatet ökade med 62 procent, till 1 767 mn euro.

Banking Danmark

Inflödet av externt värvade förmåns- och premiumkunder fortsatte. Ökningen motsvarade en tillväxt på 4 procent. Mötesaktiviteten ökade medan antalet manuella transaktioner fortsatte att sjunka.

Till följd av den ekonomiska och i viss mån politiska osäkerheten förblev aktiviteten på marknaden låg. På den danska företagsmarknaden noteras en ökad polarisering. Alltjämt är det dock de små och medelstora företagen samt jordbrukssektorn i allmänhet som står inför de största utmaningarna. Behovet av reserveringar för kreditförluster är fortsatt högt.

Banking Finland

Antalet förmåns- och premiumkunder ökade med 3 procent. Relationsstrategin avspeglades i det positiva resultatet av kundbarometern 2011,

där Nordea överträffade sina konkurrenter. Ett ökat fokus på placeringsrådgivning, i synnerhet till premiumkunder, slog väl ut och mycket tydde på att nettoinflödet till fonderna översteg marknadsgenomsnittet.

Nordeas relationsstrategi i kombination med förnyelsen av företagskontorsnätet välkomnades av kunderna och antalet proaktiva kundmöten var på en hög nivå.

Banking Norge

Affärsaktiviteten på privatsidan förblev stark och antalet förmåns- och premiumkunder steg med 12 procent. Mer än hälften av dessa var externt värvade kunder.

Efterfrågan från företagskunderna ökade markant. Den årliga kundbarometern visade på en positiv utveckling på både privat- och företagsidan och bekräftade att kunderna uppskattar den starka fokuseringen på proaktivitet.

Banking Sverige

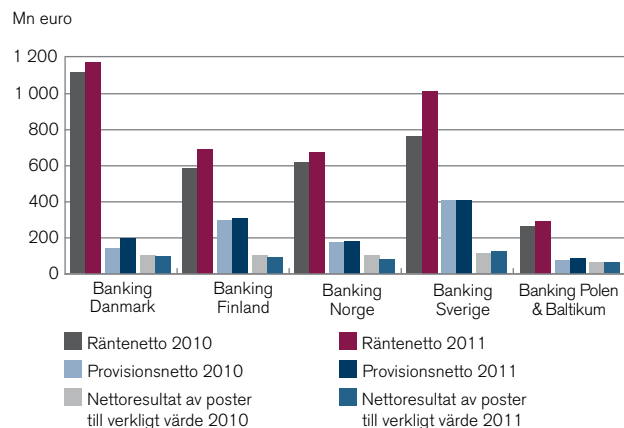
Den svenska bankrörelsen redovisade ett stabilt resultat med ett högt räntenetto, stabila övriga rörelseintäkter och en starkt kontrollerad kostnadsutveckling. Antalet förmåns- och premiumkunder ökade med 4 procent under 2011.

Bolånevolymer fortsatte att växa, men i något lägre takt. Efterfrågan bland företagskunder var något lägre. Relationskundernas efterfrågan var dock fortsatt hög och såväl affärsvolymerna som ränteskillnader förblev i stort sett oförändrade.

Banking Polen och Baltikum

Affärerna utvecklades gynnsamt under fjärde kvartalet. Införandet av den nya affärsmodellen, som ska hjälpa verksamheten att möta de nya ekonomiska förutsättningarna och de nya bankreglerna, fortskred planenligt. Utlåningen till företag ökade medan utlåningen till privatkunder var stabil. Intäktsökningen var fortsatt stabil. Polens ekonomi utvecklades fortsatt gynnsamt, om än i lägre takt än tidigare. Större affärsvolymerna och allt fler kundtransaktioner bidrog till intäktsökningen på 10 procent jämfört med föregående år.

Retail Banking, intäkter per marknad

Företagskunder – relationsstrategi

Företagskunder – optimerade kundrelationerna

Nordeas verksamhet på företagssidan har delats in i segmenten små, medelstora och stora företag. Vår tydliga segmentering gör att vi kan vara disciplinerade och mer strukturerade i vår kontakt med kunderna. En och

samma säljprocess används på samtliga åtta marknader, och Nordeas struktur med kundansvariga och särskilda kundteam ger resultat i form av positiva kundupplevelser. Vår strategi har varit lyckad och bidragit till mer proaktiv resursfördelning och ökad kapitaleffektivitet.

Nordea är idag husbank åt större delen av sina företagskunder, och målet är att öka den andelen, vilket i sin tur skapar ytterligare affärstillväxt.

Nordea erbjuder bland annat transaktionsprodukter, cash management, internetbank, handels- och projektfinansiering, depåttjänster, finansbo-

Hög kompetens i Nordea gör det enkelt att bli framgångsrik

Morten Kirkebøe, kundansvarig i Banking i Norge, har arbetat i Nordea i fem år och han är imponerad av hur Nordea lyckas arbeta som ett team genom hela organisationen. Det är det som skiljer Nordea från konkurrenterna.

Kan du beskriva din nuvarande roll i banken?

Jag ansvarar för en grupp stora företagskunder. Min roll är att vara den "interna experten" på min kunds strategi och finansiella situation, och att säkerställa att Nordea klarar av att tillgodose kundens finansiella behov. Förutom att leda det team av produktspecialister som finns för kunden, ansvarar jag för försäljning, kreditanalys och utförandet av kreditbeslut.

Kan du beskriva din kontakt med kunderna?

Tillsammans med de övriga i kundteamet försöker jag ha många kundmöten för att utveckla relationen och hålla mig à jour med hur det går för kunderna. Vi håller också så kallade 360-gradersmöten minst en gång om året, där vi går igenom kundens strategiska planer och finansiella behov. Dessa möten mynnar ut i en åtgärdsplan för det kommande året.

Hur för du vidare kundernas behov ut i Nordeas organisation?

Vi har ett bra kundsystem där vi registrerar information och behov. Dessutom har vi kundteamsmöten där vi tar fram en arbetsplan som innehåller de åtgärder som varje specialist måste vidta för att vi ska kunna leverera våra produkter och lösningar.

Vilka produkter erbjuder ni stora företag?

Nordea är en fullservicebank med målsättningen att vara våra företagskunders huvudbank. Vi har

ett heltäckande produkturval: cash management, kort- och långfristig finansiering, handelsfinansiering, valutor, derivat, kapitalförvaltning, pensioner, leasing och företagsfinansiering.

Vad skulle kunna utvecklas, så att du blir ännu bättre på ditt jobb?

Den generellt höga kompetensen i Nordea gör det enkelt för mig att lyckas som kundansvarig, men ett område skulle kunna vara utveckling av tekniska lösningar och nya system för samarbete. Det skulle frigöra tid så att vi kan ägna ännu mer till att träffa kunderna. Att utveckla relationen är viktigare än priserna. Vad gäller prissättningen är vi redan konkurrenskraftiga.

Vad tror du kunderna uppskattar mest hos Nordea?

Jag tror att de uppskattar alla duktiga människor i det kundteam som står till deras förfogande. Oavsett vilka finansiella behov kunderna har så har vi specialister som kan träffa dem och ge dem råd. Det är vid dessa möten vi skapar positiva kundupplevelser.

Varför är Nordea bättre än sina konkurrenter, enligt din mening?

I Nordea är vi väldigt duktiga på att arbeta som ett team genom hela organisationen. Våra produkter är i stort sett desamma som konkurrenternas, men våra medarbetare, våra värderingar och vår organisation gör oss unika.

lagsprodukter (leasing), sälj- och objektsfinansiering, finansiering av rörelsekapital, bilfinansiering, lagerfinansiering bland bilhandlare och finansiering av industriutrustning för tillverkare och återförsäljare.

” Nordea har stor affärsförståelse och kan därför föreslå mer relevanta lösningar

När du arbetar med de bästa blir du själv bättre

Morten Grongstad är vd för Fornebu Utvikling, ett börsnoterat fastighetsbolag i Norge. Bolaget genomför för närvarande Norges största bostadsprojekt och Nordea hör till deras viktigaste partner i finanssektorn.

Hur länge har Fornebu Utvikling arbetat med Nordea och hur har samarbetet utvecklats?

Vi har haft ett nära samarbete under de senaste tre åren. Det har varit positivt hela vägen. När jag tillträdde som vd 2009 hade vi sju banker, men inget riktigt nära samarbete med någon av dem. Min plan var att minska antalet till två stycken huvudbanker och det rådde aldrig något tvivel om att Nordea skulle vara en av dem.

Passar Nordeas modell med kundansvariga och kundteam för dig som kund?

Absolut, Morten Kirkebøe och hans team är mycket professionella. De svarar alltid snabbt på våra frågor och är väl förberedda i alla ärenden.

Är du nöjd med det stöd du får? Täcker Nordea alla era behov i fastighets- och byggsektorn?

Ja, vi använder verkligen Nordea som en fullservicebank med lösningar för cash management och olika typer av finansiering, från vanliga byggkrediter till mer skraddarsydd lösningar.

Får ni några innovativa förslag och lösningar som bidrar till att stärka er verksamhet?

Vi får många tips. Men här skulle jag vilja utmana teamet ytterligare. Nordea har stora möjligheter att dra nytta av sin kunskapsbas och sitt gränsöverskridande samarbete. Förslag om bästa möjliga lösningar för vår bransch skulle i högre grad kunna föras vidare till Morten och hans team i Norge.

Är ni nöjda med de makroekonomiska analyser och den information om marknadsutvecklingen som ni får?

Vi känner oss mycket trygga med det analysstöd som vi får. Det blir aldrig några överraskningar i fråga om förändringar i ränteläget eller andra viktiga ekonomiska faktorer. Nordea är alltid rätt ute.

Vad tycker du är viktigast för en bra bankrelation?

De människor man har kontakt med, och ett verkligt samarbete med långsiktigt tänkande. Vi verkar i en konjunkturkänslig bransch och drabbas ibland av sämre tider. Då är det extremt viktigt att vi får samma stöd som i goda tider.

Vilka är Nordeas fördelar jämfört med andra banker, lokalt och internationellt?

Nordea arbetar mer strukturerat, men är samtidigt mer flexibla. Nordea har också stor affärsförståelse och kan därför föreslå mer relevanta lösningar. Vi får alltid gångbara lösningar snabbt, vilket inte många andra banker klarar. Jag har alltid ansett att smarta människor som stiger upp lite tidigare på morgonen och lägger sig lite senare på kvällen brukar få mer gjort – och det är min uppfattning om Morten och hans team i Nordea.

Privatkunder – förmånskunder

Privatkunder – ökad kundkännedom

Nordea strävar efter att skapa positiva kundupplevelser, och därför har vi tagit fram en unik kontaktpolicy och en tydlig segmentering som gör att vi kan rikta in oss på de bästa kunderna. Relationskonceptet för förmåns- och premiumkunderna har utvecklats, med fokus på namngivna rådgivare för alla kunder och

innehållet i säljmötena. En koncentrerad av antalet kontor har ökat effektiviteten i verksamheten och frigjort tid för rådgivarna att utveckla och fördjupa sina kundrelationer.

Affärsutveckling: fler förmånskunder

Satsningen på att tillvarata potentialen i kundbasen och värva nya

kunder fortsatte att ge resultat. Antalet förmåns- och premiumkunder ökade med 5 procent.

Omkring 127 000 av de nya förmåns- och premiumkunderna var nya kunder i Nordea. Detta visar att Nordea har ett starkt varumärke samt ett fördelsprogram och en rådgivning som står sig väl i konkurrensen.

Nordeas kunder blev nöjdare under året.

Tryggt att vara kund i en stor bank

Berit Bugge Friis är kund i Nordea sedan lång tid tillbaka. Senare i år går hon i pension från sitt arbete i försäkringsbolaget Tryg och planerar nu sin ekonomi tillsammans med sin rådgivare i Nordea, Finn Rydal.

– Jag tycker bra rådgivning är viktigt, liksom stöd och krediter i nödsituationer, säger Berit Bugge Friis när hon pratar om sin bank.

Hon har varit förmånskund i Nordea en längre tid, och de senaste tre åren har Finn Rydal varit hennes rådgivare. Nyligen uppgraderades Berit Bugge Friis och hennes man, som också är Nordeakund, från förmåns- till premiumkunder.

– Det fungerar väldigt bra med Finn och hans team, berättar hon. För en tid sedan ordnade han ett möte där vi gick igenom min ekonomi och diskuterade min framtida ekonomiska situation som pensionär.

Berit Bugge Friis ska nu gå i pension efter många års arbete i Tryg, ett nordiskt försäkringsbolag som

också är en affärspartner till Nordea. Tidigare har Berit inte haft så stort behov av rådgivning. De produkter som hon använder är internetbanken, kreditkort, ett billån och aktiesparande. Men nu har hennes livssituation ändrats och hon måste planera för sitt liv som pensionär.

– Nordea bjöd in mig och min man, som också är kund i Nordea, till en föreläsning om olika pensionsupplägg. Det var väldigt intressant och välarrangerat, säger Berit Bugge Friis.

– Vi har diskuterat en del och fått riktigt bra råd av Finn Rydal och hans team. Jag är verkligen nöjd med min bankrelation. Det känns tryggt att vara kund i en stor bank, avslutar Berit Bugge Friis.

” Allra mest betyder relationen med deras rådgivare. Jag tror också att kunderna uppskattar vår pålitlighet och lågriskprofil.

Fördjupa kundrelationerna genom att skapa förtroende

Finn Rydal är rådgivare för förmåns- och premiumkunder. Han har arbetat i Nordea i över 20 år. Den senaste tidens satsning på rådgivningskontor i Danmark har gjort det möjligt för Finn att bli ännu effektivare och fördjupa sina kundrelationer.

Kan du beskriva din nuvarande roll i banken?

Min roll har förändrats under det senaste året eftersom vi har minskat antalet kontor i Danmark för att kunna arbeta mer effektivt. Vi är nu nio rådgivare på ett kontor istället för tre som vi var tidigare, och jag kan verkligen fokusera på mitt jobb som rådgivare.

Hur bygger du upp dina kundrelationer?

I början vet man ingenting om kunden. Det är viktigt att vara väl förberedd och lyssna på kunden. Sen måste man upprätthålla kontakten, hålla sina löften och följa upp vidtagna åtgärder och nya behov hos kunden.

Hur fångar du upp kundernas behov?

I Nordea har vi något som vi kallar 360-gradersmöten. Det är en mötesform med en specifik dagordning som täcker in alla kundens eventuella finansiella behov. Dagordningen ger kunden möjlighet att ta upp samtliga delar av sin privatekonomi. Det skapar förtroende och fördjupar relationen. Nästa steg är att boka in möten med lämpliga specialister i banken för att komma fram till rätt lösningar för kunden.

Har arbetet och inriktningen ändrats under de senaste åren för att få fler kunder att utnyttja hela utbudet?

Det har funnits ett krav på att varje rådgivare ska hålla i genomsnitt fem 360-gradersmöten per vecka, och tanken är att dessa möten ska bidra till att utveckla och öka våra affärer med befintliga kunder. Vi försöker också uppmuntra våra kunder att rekommendera Nordea till vänner och bekanta och det har varit ett lyckat sätt att värva nya kunder.

Vad tror du kunderna uppskattar mest hos Nordea?

Allra mest betyder relationen med deras rådgivare. Jag tror också att de uppskattar vår pålitlighet och lågriskprofil. De känner att Nordea är en trygg bank, utan överraskningar och stora kreditförluster.

Varför är Nordea bättre än sina konkurrenter, enligt din mening?

Nordea har ett mycket gott rykte i Danmark på grund av vår förmåga att ta oss igenom finanskrisen 2008–2009. Vi fokuserar mycket på riskhantering och kreditkontroll på ett väldigt strukturerat sätt och vi har kunnat bistå kunderna i både goda och dåliga tider.

Wholesale Banking

”

Vi har byggt upp en sant kund-driven verksamhet, med kundrelationer som utgångspunkt. Som den ledande banken i Norden har vi en unik plattform för att betjäna våra kunder. Genom att samla all vår verksamhet gentemot de största kunderna i ett affärsområde kan vi ta vara på vår produkt- och tjänstekapacitet och samtidigt dra nytta av vår starka lokala närvaro i kundkontakten.

Casper von Koskull
Chef för Wholesale Banking

Nära relationer med stora företagskunder och institutionella kunder fortsätter att ge resultat

Wholesale Banking

Wholesale Banking erbjuder tjänster och finansiella lösningar till Nordeas största företagskunder och de institutionella kunderna. Affärsområdet bildades i juli 2011 för att fördjupa affärs- och kundrelationsinriktningen bland de underliggande enheterna och öka intensiteten och relevansen i alla kunddialoger.

Den nya organisationen består av tre pelare som var och en utgörs av flera divisioner. Genom att införliva

kund-, produkt- och supportdivisioner kan Nordea samla nästan all sin verksamhet gentemot de största kunderna på ett ställe, och täcka in hela värdekedjan. Verksamhetens storlek gör dessutom att Nordea kan dra nytta av den starka kund- och produktplattformen och ta vara på synergierna från effektiviserade operativa processer.

Wholesale Banking inrättades i juli och organisationen finjusterades i

november när divisionerna som betjänar företagskunder och institutionella kunder slogs samman till Corporate & Institutional Banking (CIB). Syftet var att skapa starka lokala enheter med en enhetlig profil i alla länder och bädda för ytterligare operativa effektiviseringar och kvalitetsförbättringar.

Vi arbetar efter Nordeas relationsstrategi och den integrerade värdekedjan stärker vår förmåga att betjäna kunderna när de behöver det.

Affärsutveckling 2011

Wholesale Banking redovisade ett starkt resultat, nästan i nivå med 2010, trots det svåra marknadsläget. Under andra och tredje kvartalet eskalerade statsskuldskrisen i Europa, vilket orsakade oro och störningar på marknaden som var de allvarligaste sedan Lehman Brothers-krisen. Vidare försämrade de ekonomiska utsikterna under sommaren, vilket minskade kundernas intresse för att spara och placera. Trots detta utmärktes året av solid efterfrågan, både bland kunderna och på kapitalmarknadsområdet.

Banking

Efterfrågan från företagskunder var stor i början av 2011 tack vare positiva konjunkturutsikter. Men i takt med att oron för en ny konjunktur nedgång ökade igen under sommaren blev företagskunderna mer försiktiga i sin syn på investeringar, och därmed minskade också antalet större transaktioner.

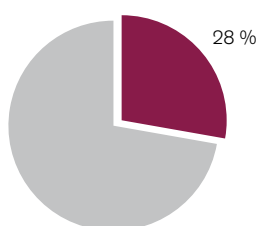
Kundsegmentet finansinstitut påverkades av statsskuldskrisen i Europa, och därmed minskade också institutens efterfrågan.

I shippingsegmentet påverkades efterfrågan på ny finansiering av minskad aktivitet i många underordnade segment. En nedgång i fartygsvärdena för vissa sektorer ledde till ökade kreditförluster. I offshore- och oljeservice-segmenten var kundaktiviteten solid, och aktiviteten inom syndikerade lån var högre än 2010.

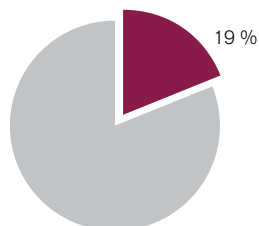
Kapitalmarknader

Kundaktiviteten var solid under hela året i de största produktområdena valuta och räntepapper, främst tack vare kommersiella flöden och riskhantering. Trots den extrema turbulensen på marknaden redovisades

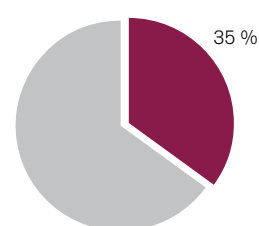
Andel av koncernens intäkter, 2011

Andel av antalet anställda (omr. till heltidstjänster)

Andel av economic capital

Wholesale Banking redovisade ett starkt resultat och året kännetecknades av solid efterfrågan

starka tradingintäkter från riskhantering för helåret

Många kunder utnyttjade de låga räntorna för att risksäkra sina exponeringar. Efterfrågan på lån var solid och avsåg huvudsakligen refinansiering och transaktioner från private equity-bolag. Aktiviteten på marknaden för obligationsemissioner var

något dämpad på grund av oron på finansmarknaden.

På andrahandsmarknaden för aktier var kundaktiviteten måttlig, trots att Nordea ytterligare stärkte sin ställning på marknaden i Danmark, Finland och Sverige. Kundaktiviteten inom corporate finance var låg, i linje med marknadsläget.

Resultat

Intäkterna uppgick till 2 680 mn euro, en minskning med 3 procent jämfört med 2010. Både räntenettet och avgifts- och provisionsnettot ökade, men det extrema marknadsläget ledde till en nedgång i oallokerade kapitalmarknadsintäkter.

Corporate & Institutional Banking

Corporate & Institutional Banking (CIB) omfattar de enheter som betjänar de största företagskunderna och institutionella kunderna i Norden. CIB är den ledande nordiska leverantören av finansiella tjänster till företagskunder, både sett till marknadsandel och styrkan i kundrelationerna. Vår affärsstrategi bygger på relationer, med en nära och kontinuerlig dialog med kunderna samt gedigna kunskaper om marknader och branscher.

Affärsutveckling

Affärsutvecklingen svängde under året, allteftersom de optimistiska tillväxtförväntningarna under första halvåret 2011 ersattes av mer negativa utsikter under sommaren. Investeringsaktiviteten bland företagskunder var hög i bör-

jan av året, men avtog i takt med att kunderna anpassade sig till de mindre positiva ekonomiska prognoserna. Aktiviteten bland finansinstitut speglade den höga osäkerheten till följd av statskuldskrisen i Europa och den politiska oron i många delar av världen.

Efterfrågan från företagskunderna drevs av den dagliga löpande verksamheten, med fokus på cash management, refinansieringstransaktioner och risksäkringar. Antalet större fusioner och förvärv var måttligt, och aktiviteten i fråga om emission av företagsobligationer var oregelbunden under andra halvåret.

Utlåningen ökade under året. Pressen på ränteskillnaderna var särskilt stor under första halvåret, men minskade något under fjärde kvartalet.

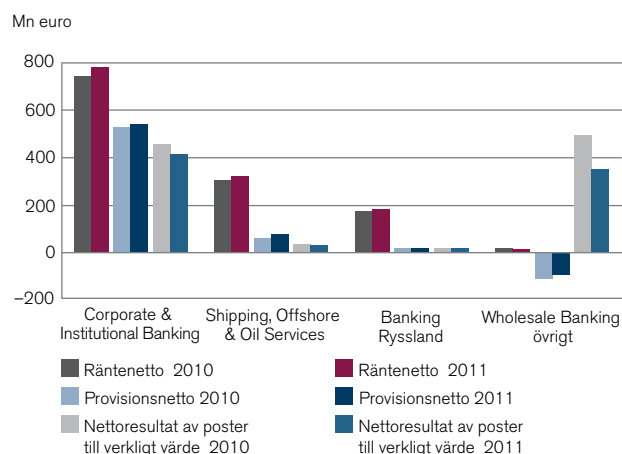
Inlåningen ökade kraftigt, främst till följd av högre inlåning från finansinstitut. Till följd av turbulensen på finansmarknaden lade kunderna allt större vikt vid sina bankers soliditet, vilket gynnade Nordea. Konkurrensen om mandat inom cash management och rörelsekapital var fortsatt hård.

Satsningen på relationsstrategin var fortsatt värdefull, och Nordea fick toppbetyg i hela Norden i 2011 års Global Custodian Agent Bank Survey. Även nyligen genomförda kundundersökningar visar att Nordea stärker sin ställning på marknaden.

Resultat

Intäkterna steg till 1 750 mn euro, främst till följd av högre räntenetto samt högre avgifts- och provisionsnetto. Kreditförlusterna minskade markant till 7 punkter under 2011.

Wholesale Banking, intäkter per enhet

Vi hjälper kunderna nå sina affärsmål

Jan Upman är kundansvarig (SRM) inom Nordea Corporate & Institutional Banking. Han är främsta kontaktperson för de kunder han ansvarar för, och hans jobb är att proaktivt hjälpa kunderna nå sina affärsmål. Han är därför en central del i Nordeas relationshantering.

Kan du kort beskriva din roll som SRM i Nordea?

Jag ansvarar för tio stora företagskunder och är deras huvudsakliga kontaktperson i banken. Jag fungerar som spindeln i nätet och kundernas representant i banken, så att deras behov kanaliseras till rätt experter för skräddarsydda finansiella lösningar.

Hur fungerar Nordeas integrerade värdekedja i praktiken?

Nordea har lång erfarenhet av relationshantering och alla nödvändiga processer finns på plats i alla länder. Vi arbetar i strukturerade kundteam för att säkerställa att experterna har kunskap om kunderna och deras behov. För att ytterligare öka kännedomen om marknaden och kunden är teamen sektorbaserade. Utöver den kontinuerliga kundbetjäningen har vi årliga, strategiska möten om kunderna internt, med samtliga funktioner och en kundsponsor från vår ledningsgrupp för att säkerställa att kundens behov tillgodoses.

Hur skaffar du dig kännedom om kundernas behov?

Jag talar regelbundet med kundernas ekonomi- och finanschefer och med Nordeas experter inom olika produktområden, till exempel Corporate Finance och Debt Capital Markets, för att hela tiden hålla mig uppdaterad om kunden och marknadsläget.

Hur för du vidare kunskapen om kunderna och återkopplingen från kunderna till stödfunktionerna i Nordea?

Det är viktigt att vi använder kundsystemet förstås, men ännu viktigare är det att nätverka inom

banken och tala med alla som kan påverka och förbättra vår kundservice.

Kan du ge ett exempel där underlag eller idéer från Nordeas produktområden har gjort att ni kunnat ge kunderna bättre service?

Vi har många experter i Nordea som är extremt duktiga på att ta fram finansiella lösningar åt våra kunder. Ett exempel är medarbetare som är specialiserade på valutor i tillväxtländer och verkligen kan hjälpa till, exempelvis med likviditetshantering i Ryssland åt en kund. Sådan verksamhet involverar många områden inom banken och då arbetar vi verkligen som ett team för kunden.

Vad är det som skiljer Nordea från konkurrenterna?

Vi har mycket duktiga medarbetare i hela banken, på såväl kund- som produkt- och tjänsteområdet. Vårt höga kreditbetyg och vår starka balansräkning gör dessutom att vi kan ta på oss risk för kundernas räkning. Sist men inte minst innebär vår process för relationshantering en stor konkurrensfördel.

Hur ser du på Nordeas möjligheter att ytterligare stärka relationen med kunderna?

Vi är redan mycket väl positionerade. Mycket återstår fortfarande, men vi är aktiva och vi får saker att hända. Vår ledningsgrupp är ofta ute och träffar kunderna, och det är väldigt viktigt för att kunna fördjupa relationerna.

” Den nära relationen via kundteamen är sannolikt Nordeas främsta konkurrensfördel

Goda relationer med hemmabankerna viktigt i kristider

Lennart Persson är ekonomidirektör i SCA och har arbetat många år tillsammans med Nordea.

Hur länge har SCA samarbetat med Nordea?
SCA har arbetat en lång tid tillsammans med Nordea, ända sedan jag började på SCA 1987 genom dåvarande PK-banken.

Hur har samarbetet utvecklats under tiden?
Nordea har alltid varit en viktig bank för oss och samarbetet har bara blivit tätare genom åren. Det är särskilt viktigt med goda relationer med banker på ens hemmamarknad i kristider, och Nordea har funnits där och stöttat oss hela tiden.

Vad enligt din mening är Nordeas styrkor?
Vi behöver många olika typer av finansiella tjänster som till exempel lån i olika valutor, räntetransaktioner och cash management-produkter på olika marknader. Nordea har hela spektrat vilket är viktigt för oss. Vi får alltid snabb respons, konkurrenskraftiga priser och utmärkt support. En styrka är också att Nordea är en stor och stark nordisk bank med hög kompetens inom de flesta finansiella områden.

Nordea satsar mycket på att fördjupa sina kundrelationer och arbetar med en integrerad värdekedja och kundteam. Hur märks det för SCA?
Detta märks väldigt tydligt. Strukturen med kundteamen har funnits hos Nordea under en lång tid, vilket är en skillnad jämfört med andra banker som kanske har samma struktur men inte lika genomarbetad i hela organisationen. Nordeas kundteam träffar vårt Treasury ofta och kan därför komma med kundanpassade lösningar.

Hur bra är Nordea på att fånga upp era behov?
Jag skulle säga mycket bra. De är alltid väldigt på och engagerade och beredda på att ställa upp.

Det känns bra för oss att ha svenska banker som stöttar oss, och Nordea är definitivt där för oss.

Får SCA rätt stöd? Får ni innovativa och smarta förslag som bidrar till att förbättra verksamheten?
Det tycker jag absolut. Nordea har hög innovativ kompetens och hittar alltid bra lösningar.

Kan Nordea hjälpa er med finansiella lösningar i t ex emerging markets och i att hedga råvaruexponering?
Vi får bra hjälp och stöd på vissa emerging markets, vilket är viktigt för oss då det är på dessa marknader vi planerar att växa. De har även bra lösningar för att hedga pappersmassa, även om vi inte hedgar detta i dagsläget.

Får ni möjlighet att diskutera med Nordeas företagsledning?
Vi har en bra och avslappnad relation med Nordeas företagsledning som vi uppskattar mycket. Det är bra att vi sitter nära varandra geografiskt och på så sätt kan träffas med kort varsel.

Hur står sig Nordea i konkurrensen med andra nordiska och internationella banker?
Mycket bra. Den nära relationen via kundteamen är nog det som är den största konkurrensfördelen. SCA har en kapitalintensiv verksamhet och därmed en stor balansräkning att hantera. Nordea har en stark balansräkning och har genom åren varit en betydande kreditgivare för SCA. Det känns därför bra att banken har en bred och kvalitativ produktportfölj vilket möjliggör en bred relation till gagn för båda parter.

Shipping, Offshore & Oil Services

Shipping, Offshore & Oil Services är den division inom Wholesale Banking som ansvarar för kunderna i sektorerna shipping, offshore och oljeservice samt kryssnings- och färjerederier. Kunderna betjänas dels från kontoren i Norden, dels från de internationella kontoren i New York, London och Singapore. Nordea är en ledande bank i den globala shipping- och offshoresektorn, med ett välkänt varumärke och en världsledande ställning inom lånesyndikering. Affärsstrategin bygger på långsiktiga kundrelationer och gedigen branschexpertis.

Affärsutveckling

Kundaktiviteten var robust, med affärsvolymerna inom lånesyndikering som överträffade fjolåret. Aktivitetsnivån var högst i offshore- och oljeservice-sektorn, delvis på grund av olje- och gasindustrins stora satsningar på prospektering och produktion. Nya lånetransaktioner genomfördes till konservativa villkor och högre räntemarginaler. Begränsad tillgång till kapital bland traditionella

shippingbanker resulterade i ökad efterfrågan på tjänster inom obligationsemissioner och exportkrediter.

Nordeas utlåning till shipping-, offshore- och oljeservice-sektorerna var oförändrad och uppgick vid årets slut till 13,6 md euro. De försämrade ekonomiska utsikterna under andra halvåret 2011 slog hårt mot konjunkturens känsliga sektorer som shipping. Det svåra läget på tanker-, torrlast- och containerfartygsmarknaden ledde till en allmän nedgång i fartygsvärden under året. Nordeas avsättningar för kreditförluster hänförliga till branschen ökade som en följd av detta, men de är i nivå med branschen i stort. Strategin gentemot den maritima sektorn ligger fast, med nya affärer till konservativa villkor.

Resultat

Intäkterna ökade med 10 procent till 432 mn euro. Kreditförlusterna steg till 135 mn euro. Det motsvarar en kreditförlustrelation på 99 punkter och avspeglar det svåra marknadsläget för vissa segment.

Nordea Markets

Nordea Markets är ledande i Norden inom kapitalmarknadstjänster och investment banking.

Affärsutveckling

Kundaktiviteten på valuta- och räntemarknaden var solid under hela året, till följd av att kunderna hanterade risken i sin kommersiella verksamhet och drog nytta av de låga räntorna för att säkra sina exponeringar. Trots den extrema turbulensen på marknaden redovisades starka tradingintäkter för helåret. Efterfrågan på obligationsemissioner sjönk något efter andra kvartalet, medan efterfrågan på krediter var fortsatt solid.

Aktivitetsnivån på andrahandsmarknaden för aktier var måttlig. Nordea stärkte emellertid sin ställning på aktiemarknaden i Danmark, Finland och Sverige. Corporate finance-marknaden påverkades än mer av osäkerheten och det resulterade i få transaktioner för Nordea, i linje med marknaden i stort.

Relationsstrategin följs också i stödfunktionerna

Hanna Vainio, chef för Corporate IT Solutions, Wholesale Banking, har arbetat i över tio år i olika funktioner i Nordea.

Kan du kort beskriva de viktigaste IT-produkterna som dina team arbetar med?

Vi har ett brett produktutbud, men vårt flaggskepp är Corporate Netbank. Det är en internetbank som har öppet dygnet runt veckans alla dagar där kunderna erbjuds en rad tjänster som exempelvis betalningar över hela världen. Kundernas dotterbolag kan anslutas och kontosaldo visas i realtid. Det spar tid för kunderna och ger en god överblick. Systemet underlättar också likviditetsplaneringen och kassaflödesprognoserna, och ger åtkomst till en rad andra e-tjänster i Nordea.

Hur anpassas produkterna till kundernas behov?

Vår verksamhet är verkligen kunddriven på det sättet att de kundansvariga och kundteamerna ger

oss återkoppling om kundernas behov vad gäller produktutvecklingen och IT-utvecklingen. Vi har regelbundna möten med såväl kund- som produkt-enheterna. Vi arbetar tillsammans som ett team, vilket förbättrar kommunikationen och kortar tiden för produktutveckling.

Vad är Nordeas fördelar på området jämfört med andra banker?

Våra fördelar är desamma som för Nordea generellt. Vår storlek och närvaro, våra nära relationer och en integrerad värdekedja utgör en stark plattform för ytterligare tillväxt och verkligt kundvärde.

Banking Ryssland

Nordea Bank i Ryssland är en helägd fullservicebank som betjänar både företags- och privatkunder. Man fokuserar särskilt på stora globala bolag i Ryssland och nordiska kärnkunder. 40 procent av Rysslands 100 största bolag ingår i kundbasen.

Förutom det vanliga grundutbudet erbjuder banken cash management, utlåning och kapitalmarknadstjänster. Nordea Bank i Ryssland räknas bland landets 25 största banker.

Tack vare Nordeas starka ställning i Norden kan vi erbjuda mycket goda lösningar till företag som är aktiva både i Norden och Ryssland.

Affärsutveckling

Banking Ryssland visade på en stark utveckling under 2011, med högre intäkter samt ökad in- och utlåning.

Banar väg för kundaffärer i tillväxtländer

Jana Poulsenova, chef för Global Emerging Markets Sales, har arbetat med tillväxtmarknaderna inom Nordea Markets i mer än tio år. Valutor från tillväxtländer är ett strategiskt fokusområde för Nordea Markets.

Vad gör ni inom Global Emerging Markets Sales?

Global EM Sales banar väg för kundaffärer i tillväxtländernas valutor. Enheten hanterar komplexa affärer på tillväxtmarknaderna liksom strategisk rådgivning, och förbereder det som behövs för att hantera nya valutor. Enheten har specialister med unika kunskaper om finansmarknaden i exempelvis Ryssland, Kina och Kazakstan. Vi har tät kontakt med centralbanker och med vårt nätverk av lokala banker för att få en bra inblick i marknadsläget.

Vad utmärker Nordea när det gäller tillväxtmarknadsvalutor?

Vår fördel är våra nära kundrelationer. Vi är med kunderna hela vägen när de ger sig in på en ny marknad, ända från början och tills första affären är slutförd. Därefter erbjuder vi kontinuerlig riskrådgivning där våra kunskaper om marknaden hjälper kunderna att övervinna svårigheter och risker i samband med deras affärer.

Vi är störst i Norden på det här området, och i Europa är vi definitivt en viktig aktör, framför allt i ryska rubel, de baltiska valutorna och andra öst-europeiska valutor.

Hur arbetar ni med de kundansvariga för att betjäna kunderna?

Vi arbetar nära de kundansvariga och blir delaktiga i ett tidigt skede när en kund planerar en affär på en tillväxtmarknad. Vi deltar i kundmöten och pratar med kunderna för att förstå affären. Sedan tar vi fram en skraddarsydd lösning som passar deras behov.

Händer det att er enhet skaffar nya kunder till Nordea?

Den expertis som krävs i den här och andra produktenheter är ofta en viktig faktor för utvecklingen av relationer med nya och befintliga kunder. Genom att ta fram skraddarsydda och specialiserade lösningar för strategiska kundaffärer kan vi bidra till en starkare relation mellan kunden och Nordea liksom omfattande affärer med andra delar av banken.

Vilka produkter har ni?

Vi erbjuder penningmarknads- och valutaprodukter i tillväxtländernas valutor, både med och utan leverans. Produkter utan leverans (exempelvis terminer och optioner) kan ibland vara den bästa lösningen för risksäkring av affärer i tillväxtländer med valutarestriktioner.

Vilka trender ser du i efterfrågan på tjänster från Nordeas kunder?

Tillväxtländerna blir allt viktigare för våra kunder i takt med att de ökar sin närvaro på dessa marknader. Länder som Kina, Indien, Brasilien och Ryssland är idag globala ekonomiska stormakter och deras regeringar pressar inhemska företag att använda landets egna valuta. Detta innebär att banker måste hjälpa de kunder som har exponeringar i dessa valutor, eftersom de blir allt viktigare i världshandeln.

Wealth Management

”

En viktig styrka för Nordea är vår samverkan mellan olika kompetensområden i organisationen. Den ger oss en unik förmåga att erbjuda lösningar som är anpassade efter olika kunders specifika behov och riskvilja under olika marknadsförhållanden. Vår diversifierade tillgångsbas speglar en stabil och robust verksamhet.

Gunn Wærsted
Chef för Wealth Management

Nordens största förmögenhetsförvaltare – produkter och rådgivning av hög klass

Wealth Management

Wealth Management erbjuder högklassiga placerings-, spar- och riskhanteringsprodukter, förvaltar tillgångar för Nordeas kunder samt rådgör förmögna privatkunder och institutionella investerare i ekonomiska frågor.

Affärsområdet består av enheterna Nordic Private Banking, Asset Management, Life & Pensions och International Private Banking & Funds, samt

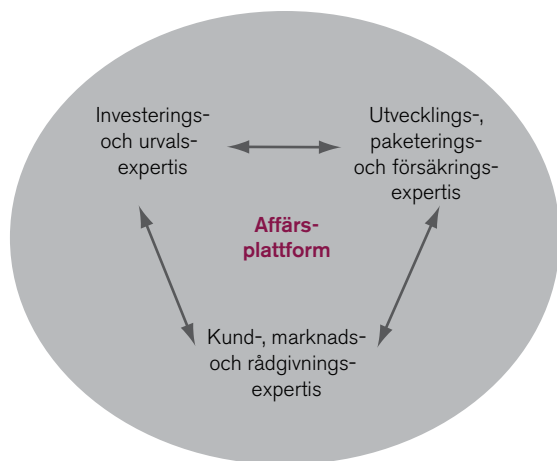
serviceenheten Savings. Verksamheten är global, men tyngdpunkten ligger i Europa med våra hemmamarknader Norden, Polen och Baltikum. Med ett förvaltad kapital på 187 md euro är Nordea Wealth Management den största och snabbast växande nordiska kapitalförvaltaren. Nordea Wealth Management har drygt 3 600 medarbetare, varav cirka 600 utanför Norden, huvudsakligen i Europa.

En kundcentrerad, integrerad plattform

Vår affärsmodell bygger på tre kärnkompetenser som finns i Wealth Managements organisation: expertis inom förvaltning samt urval av externa förvaltare, förstklassig produktutveckling, paketering och försäkringsexpertis, och sist men inte minst stark kund- och marknadskännedom samt rådgivningskompetens. En sammanhängande värdekedja säkrar en hög kvalitet och effektiv leverans samt förmåga att skraddarsy rätt lösning för varje kund.

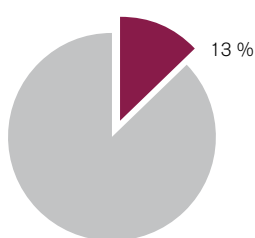
Fördelar med en integrerad Wealth Management-plattform

Integrerad affärsmodell för Wealth Management

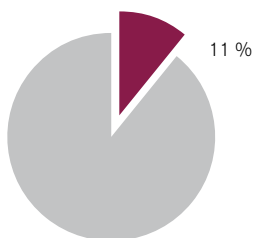

- ✓ **Stark kundorienterad profil**
- ✓ **Skraddarsydda erbjudanden för relevanta kundsegment**
- ✓ **Plattform som stödjer lönsam tillväxt**
- ✓ **Erkänt framgångsrik under olika marknadsförhållanden**

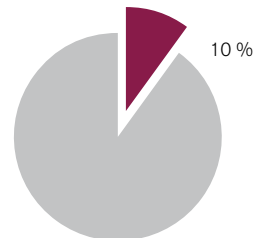
Andel av koncernens intäkter, 2011

Andel av antalet anställda (omr. till heltidstjänster)

Andel av economic capital

Målsättningen är att skapa en helhetssyn på rådgivningen och att Nordea ska ha ett komplett erbjudande inom sparande och förmögenhetsförvaltning

Affärsenheter

Asset Management – aktivt förvaltade placeringsprodukter

Nordea Asset Management ansvarar för alla aktivt förvaltade placeringsprodukter i Nordea, bestående av fonder, försäkringskapital och diskretionära mandat. Produkterna förvaltas internt av oberoende investerings-team inriktade på ränteplaceringar, kreditprodukter, multi asset-produkter och aktier. Dessutom har Nordea Asset Management ett analys- och urvalsteam som ansvarar för att välja ut fonder från externa förvaltare, som komplement till vårt eget utbud.

Nordea Asset Managements produkter säljs till Nordeas privat-, private banking- och företagskunder samt till institutionella investerare. Verksamheten är global men har ett tydligt fokus på Norden, och de största enheterna sitter i Norden, Europa och New York.

Nordea Asset Management har cirka 500 medarbetare och är med sin globala erfarenhet och nordiska standard en stark och konkurrenskraftig aktör, både på hemmamarknaderna i Norden och internationellt.

Affärsutveckling 2011

Trots ett turbulent år på finansmarknaden, och därmed ogynnsamma verksamhetsvillkor redovisade Nordea endast en liten nedgång i förvaltad kapital. Förvaltad kapital upp-

gick till 187 md euro, ner 3,6 md euro eller 2 procent jämfört med för ett år sedan. Nedgången tillskrivs en negativ kapitalavkastning på 8,6 md euro, vilket årets starka nettoinflöde på 5,0 md euro inte lyckades uppväga till fullo. Nettoinflödet 2011 härrörde främst från Institutional Clients-verksamheten, Life & Pensions och Global Fund Distribution.

2011 präglades av hög marknadsvolatilitet. Turbulensen i Nordamerika och strukturella problem inom EMU, förorsakade av den höga skuldsättningen i södra Europa, slog hårt mot finansmarknaden. Volatiliteten på finansmarknaden blev en prövning för Nordeas placeringsresultat.

41 procent av portföljerna överträffade sina jämförelseindex. Ränteportföljerna utvecklades överlag positivt, medan de flesta aktieportföljer hade det motigt 2011, undantagna Stable Equities och vissa lokala aktier som fortsatte att ge en stark, positiv relativ avkastning. På lång sikt (36 månader) är Nordeas relativa placeringsresultat fortsatt starkt: 81 procent av portföljerna överträffade sina jämförelseindex.

Nordeas institutionella kapitalförvaltning fortsatte att utvecklas starkt, precis som under tidigare år, och avslutade rekordåret med ett nettoflöde på 5,0 md euro. Nordea skaffade sig under 2011 ett markant starkare fotfäste på den internationella marknaden för institutionell kapitalförvaltning, med dess hårda konkur-

rens och höga marginaler. Nordea vann en rad internationella mandat, och den internationella marknaden kom att bidra starkt till tillväxten i förvaltad kapital. Även de danska, norska och tyska verksamheterna hade framgångar i att vinna mandat med höga marginaler under 2011.

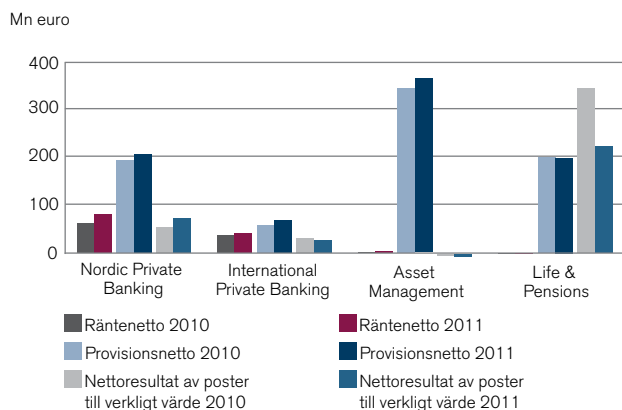
Privatkundernas riskaptit var överlag dämpad under hela 2011, vilket ledde till ett nettoutflöde från nordiska retailfonder på 2,3 md euro. Utflödena berodde till stor del på att kunderna flyttade tillgångar till inlåningsprodukter. Tendensen märktes allra mest i Sverige.

Nordea arbetar fortlöpande med att förbättra sitt produkt erbjudande, och under 2011 lanserades ett antal strategiskt viktiga produkter. Bland dem kan nämnas ett nytt Alternative Investment-erbjudande till private banking-kunder, tillväxtmarknadsprodukter, kreditprodukter, produkter för Polen och en förbättring av erbjudandet med fonder inriktade på socialt ansvarsfulla investeringar. Fokus har också legat på att ta vara på effektivitetsvinster i att slå samman och lägga ner fonder. Detta arbete fortsätter under 2012, med användning av UCITS IV-reglerna.

Savings – stärkt roll för kundansvariga

Savings är en serviceenhet inom Wealth Management och har närmare 250 medarbetare i Norden och Polen. Enheten har som mål att göra Nordea

Wealth Management, intäkter per enhet

Förvaltad kapital

Md euro	Nettoinflöde			
	2011	2010	2011	2010
Nordiska fonder	31,1	36,4	-2,3	0,7
Global Fund Distribution	6,3	5,8	0,8	1,9
Nordic Private Banking	51,4	57,3	0,1	2,7
International Private Banking	9,6	10,0	0,1	0,2
Institutionell kapitalförvaltning	38,6	32,8	5,0	2,1
Liv- och pensionsprodukter	50,4	48,7	1,3	1,9
Summa	187,4	191,0	5,0	9,5

till den bästa banken för sparande genom att kostnadseffektivt tillhandahålla högklassig service till rådgivare inom Retail Banking (som betjänar både privat- och företagskunder) och Private Banking.

Alla sparandeaktiviteter planeras och genomförs som en integrerad del i värdekedjan inom Retail Banking och Nordic Private Banking. Savings huvudsakliga tjänster är: finansiell planering och kapitalfördelning, marknadsanalyser och rekommendationer, erbjudanden och hantering av produktportföljen, online-verksamhet, värdepappershandel, allmänt stöd och utbildning av rådgivare samt stöd avseende lagar och bestämmelser.

Affärsutveckling 2011

Turbulensen fick ännu fler privata sparkunder att välja bort placeringsprodukter till förmån för säkrare alternativ som inlåningsprodukter med låg risk. Nettoförsäljningen av fonder var därmed negativ, och försäljningen av andra placeringsprodukter mer dämpad jämfört med 2010. Samtidigt utvecklades försäljningen av inlåningsprodukter mycket starkt. Nordea stöttade kunderna under turbulensen på finansmarknaden 2011 på många sätt, bland annat genom specialinsatta evenemang för att ge Nordeas syn på finansmarknaden, skriftliga marknadscommentarer till kunder samt video- och telefonkonferenser med Nordeas placeringsstrateg.

Nordic Private Banking – ökat fokus och möjlighet till tillväxt

Nordic Private Banking betjänar Nordeas mest förmögna kunder i Norden. Enheten erbjuder sina kunder traditionella bankprodukter, förmögenhetsplanering, placeringsråd, lån samt skatte- och fastighetsplanering. Kunderna får en helhetsbild av sin ekonomi och erbjuds råd och lösningar som lämpar sig för deras behov och önskemål.

Nordic Private Bankings 95 200 kunder betjänas via 95 kontor och totalt närmare 1 000 medarbetare runt om i Norden. Verksamheten understöds av en väl fungerande modell för kundhänvisning i Retail Banking. Med 51 md euro i förvaltat kapital är Nordic Private Banking den

Lågriskplaceringar lönar sig

Robert Næss har 22 års erfarenhet av aktiemarknaden och arbetar i Nordea sedan 2004. Han är chef för det norska aktieteamet som investerar i bolag för Nordeas kunders räkning.

– Jag förvaltar en global aktiefond tillsammans med en kollega i Köpenhamn, Claus Vorm, berättar Robert.

Den globala aktiefonden startades av Robert, Claus och deras kollega Asbjørn Trolle Hansen 2005 och har en låg riskprofil, med fokus på långsiktig avkastning i de bolag fonden investerat i.

– Vi har tagit fram avancerade modeller som hjälper oss att hitta de bolag som inte bara har hygglig utveckling just nu, utan också har gett god avkastning under en tioårsperiod, säger Robert.

Lågriskplaceringar har varit mycket efterfrågade under de senaste åren. Fonden har haft en mycket stark utveckling sedan starten 2005, och kunderna finns i hela Norden samt i Europa, USA och Mellanöstern. Förra året, exempelvis, investerade en ny kund från USA inte mindre än 1,5 md dollar. Fondens avkastning uppgick till 7 procent förra året, vilket är 12 procent bättre än MSCI World Index.

– För att lyckas som portföljförvaltare måste du ha en stark analytisk förmåga, säger Robert. – Det finns en massa finansiella data att analysera, och även om företagets ledning och investmentbankernas analytiker är hjälpsamma när det gäller att lägga fram data och scenarion har de ofta sin egen dagordning. Det är också viktigt att definiera sin

placeringsstrategi och hålla fast vid den. Vi anser att marknaden överlag är alltför fokuserad på att överträffa index. Man förbiser bolag som normalt ger hygglig avkastning varje år, men som kanske inte stiger lika kraftigt som marknaden under ett bra år, fortsätter Robert.

Som fondförvaltare träffar Robert kunder regelbundet. Institutionella kunder vill normalt träffa den förvaltare som ska ta hand om deras portfölj för en ingående intervju innan de ger Nordea ett förvaltningsmandat.

– När vi väl fått uppdraget brukar vi träffa kunderna en gång per kvartal för att redogöra för utvecklingen och gjorda transaktioner. Om vi inte lever upp till deras förväntningar förlorar vi sannolikt uppdraget.

Enligt Robert väljer kunderna Nordea som förvaltare på grund av våra starka placeringsresultat och oberoende förvaltarteam som granskas fortlöpande. Det här upplägget gör det möjligt att fatta snabba placeringsbeslut.

– Vi har investerat mycket i vår plattform för att göra den pålitlig och effektiv. Vi är nyfikna på nya möjligheter och pålitliga när det gäller resultat. Det är så vi bygger upp kundens förtroende för oss, avslutar Robert.

största private banking-aktören i Norden och har av Euromoney utsetts till Best Nordic Private Bank 2009, 2010, 2011 och 2012.

Affärsutveckling 2011

Oron på finansmarknaden under 2011 fick en betydande inverkan på Nordic Private Bankings verksamhet. De flesta kunder valde att minska sin skuldsättning och riskeponering, vilket ledde till visst utflöde av kapital och en förskjutning i tillgångsmixen mot inlåningsprodukter. Nettoinflödet blev 0,1 md euro, ett svagt resultat jämfört med tidigare år. Det förvaltade kapitalet minskade med 5 procent till 51,4 md euro på grund av sjunkande marknadsvärden. Nordic Private Bankings rådgivare arbetade under 2011 proaktivt för att få till stånd dialoger med kunderna om effekterna av den volatila finansmarknaden, och antalet kundmöten var stort.

Tillväxtstrategin gav nya resultat 2011, vilket märktes bland annat på följande: Antalet kunder ökade med 2 400 till 95 200. Ett effektivitetsinitiativ drogs igång, som går ut på att små private banking-kunder förs över till Retail Banking för att ge utrymme för fler större private banking-kunder. Denna prioritering förklarar varför antalet nya kunder är något lägre än förra året. Slutligen genomfördes ett antal konkreta förbättringar i erbjudandet till kunderna

under 2011: Det diskretionära erbjudandet vässades och andelen kapital som förvaltades på diskretionär basis steg till 7 procent. Vidare infördes alternativa investeringar som ett tillgångsslag för private banking-kunder, och ett särskilt paket lanserades för entreprenörer och företagsägare. Alla initiativ mottogs mycket positivt och ledde till ett inflöde av nya kunder och nytt kapital.

” Jag är väldigt nöjd med min Private Banking-rådgivare och hans rådgivnings- och placeringsteam

Attityden hos Private Banking-rådgivaren och hans team är avgörande

Gunilla von Platen, entreprenör och ordförande i Xzakt Kundrelation, är en av Nordeas kunder i Private Banking. Enligt henne är en proaktiv attityd hos private banking-rådgivaren betydligt viktigare än produkter och pris.

Gunilla von Platen blev kund i Nordea 2008. Sedan hon fått byta rådgivare i sin förra bank började hon jämföra erbjudanden från olika banker i Sverige.

– Jag kontaktade samtliga banker, och Nordea var den som var mest aktiv och framåt i sitt erbjudande. Jag kände att Nordea verkligen ville ge mig bästa möjliga stöd, säger Gunilla.

Gunilla är mycket nöjd med sin private banking-rådgivare och det team som backar upp honom.

– De hjälper mig verkligen med allt – från smått till stort. De är alltid tillgängliga och vi träffas regelbundet för att prata om mina placeringar, fortsätter hon. Hon uppskattar också de marknads-kommentarer och makroekonomiska uppdateringar som hon får av Nordeas analytiker.

Gunilla menar att det viktigaste när det gäller private banking-tjänster är rådgivarens attityd. Hon är beredd att betala lite mer för god service.

– Jag har inte tid att själv ta hand om min likviditet och andra bankärenden. För mig är det viktigaste att känna att min bank gör sitt allra bästa för mig, säger Gunilla.

Förra året blev motigt när det gällde avkastningen på Gunillas placeringar, liksom i finansbranschen i stort. Hon har ändå stort förtroende för sina rådgivare och förlitar sig på att avkastningen blir bättre med tiden.

Eftersom hon både är private banking- och företagskund har Gunilla tät kontakt med Nordea och har just nu två team som arbetar med hennes behov. Ett framtida ideal är att bara ha en kontaktperson i banken som proaktivt täcker alla hennes behov, både de privata och företagets.

International Private Banking & Funds – dra nytta av en stark internationell plattform

Nordeas internationella private banking-enhet är med 9,6 md euro i förvaltad kapital den ledande nordiska private banking-aktören med verksamhet i Europa. International Private Banking har kontor i Luxemburg och Schweiz, med filialer i Spanien och Singapore. Huvuddelen av de 12 000 kunderna är förmögna nordbor bosatta i Europa, men kundbasen omfattar även européer av andra nationaliteter. Kunderna erbjuds ett brett urval tjänster inom placeringsrådgivning, diskretionär förvaltning, förmögenhetsplanering och skatterådgivning.

Global Fund Distribution har ett förvaltad kapital på 6,3 md euro och har ett brett utbud av både internt och externt förvaltade fonder via aktiva förmedlare såsom banker, kapitalförvaltare, oberoende finansiella rådgivare och försäkringsbolag. Huvudkontoret ligger i Luxemburg och verksamhet bedrivs också i de flesta större länderna i Europa, bland annat i Österrike, Frankrike, Tyskland, Italien och Schweiz, liksom i Latinamerika (São Paulo) och Asien (Singapore). International Private Banking & Funds har 355 medarbetare.

Affärsutveckling 2011

International Private Banking and Funds redovisade ett förvaltad kapital på 15,9 md euro, vilket var i nivå med 2010, och ett nettoinflöde på 0,9 md euro. Nettoinflödet kom huvudsakligen från Global Fund Distribution.

Under året vidtogs flera åtgärder för att ta vara på den starka affärsutvecklingen i den internationella private banking-verksamheten. Bland annat utökades verksamheten när Nordea förvärvade danska Sydbanks kundstock inom private banking i Schweiz. Under 2011 förbereddes också öppnandet av ett kontor i Singapore 2012, och slutligen inleddes ett program i början av 2011 för att effektivisera kontoren och lägga grunden för ännu positivare kundupplevelser framöver.

2011 bjöd på utmaningar på marknaden för tredjepartsfonddistribution i Europa, som under året hade ett nettoutflöde. Nordea Global Fund Distribution lyckades emellertid stärka sin ställning på marknaden och hade ett nettoinflöde på 0,8 md euro under 2011. Att erbjuda kunderna olika lösningar för olika makroekonomiska scenarier var avgörande för den här framgången. Bland annat lanserades ett flertal internt och externt förvaltade fonder under andra halvåret.

Life & Pensions – gedigen modell för försäkringsförsäljning via bank

Life & Pensions har ett heltäckande utbud av pensionsförsäkringar, kapitalförsäkringar och riskprodukter som erbjuds Nordeas privat-, private banking- och företagskunder via bankens kontorsnät. Enheten har 1 330 medarbetare och driver verksamhet i Norden, Baltikum, Polen, Isle of Man och Luxemburg.

I Danmark, Norge och Polen har Life & Pensions också en egen säljorganisation som drivs oberoende av Nordeas kontorsnät och har ett nära samarbete med agenter och försäkringsmäklare.

En gedigen modell för försäkringsförsäljning via bank och Life & Pensions kostnadseffektiva administration i kombination med Nordeas expertis inom kapitalförvaltning har gjort Life & Pensions marknadsledande i Norden, med en marknadsandel på 11,7 procent mätt i bruttopremieintäkter och 46 md euro i förvaltad kapital.

Affärsutveckling 2011

Trots oron på finansmarknaden under 2011 och privatkundernas avvaktande inställning till spar- och placerings-

Storlek och kapacitet på obligationsmarknaden viktigt för att klara kvalitetskraven

Åmund T. Lunde är ordförande i Vestre Viken Pensjonskasse och kund i Nordeas institutionella kapitalförvaltning sedan några år tillbaka när Nordea fick två förvaltningsmandat.

Pensionsfonden Vestre Viken Pensjonskasse grundades 2009 och har hand om pensionen för sjukhusanställda i en region väster om Oslo. 2010 valde de att låta Nordea förvalta två av tre mandat som är investerade i norska obligationer.

– Vi valde Nordea på grund av dess kapacitet och storlek på obligationsmarknaden, säger Åmund T. Lunde, styrelseordförande. Det är en förutsättning om man ska klara kvalitetskraven inom obligationsinvesteringar. Vi är mycket nöjda med resultatet och uppföljningen. Det har varit snabba och täta uppföljningar, och den kundansvariga är mycket skicklig, säger Åmund T. Lunde.

Pensionsfonden har anlitat en investeringskonsult som arbetar tillsammans med Åmund T. Lunde. De samråder och föreslår förändringar i portföljen för styrelsen. Portföljen ändras dock ganska sällan. De norska regelverken och kapitalkraven för offentliga pensionsfonder är tämligen strikta och det finns inget större utrymme för att ta risker.

– Nordea har en mycket god förståelse för våra behov. Banken har investerat i kompetenta och skickliga fondförvaltare, vilket är av största vikt. De håller inte på och ringer oss varje dag. De förstår att vi inte har tid. Kanske är det för att vi delar samma nordiska kultur, säger Åmund T. Lunde.

produkter lyckades Life & Pensions redovisa rekordhöga bruttopremieintäkter på 5,9 md euro, upp 10 procent jämfört med 2010, med bidrag från samtliga affärsgränar i enheten.

Under 2011 steg Nordea Life & Pensions premieintäkter mer än de största konkurrenternas, och enheten ökade därmed sitt försprång.

Den strategiska satsningen på att öka försäkringsförsäljningen via bank fortsatte under 2011. Arbetet med att anpassa produktutbudet, effektivisera leveransprocesserna och stötta rådgivarna i kontorsnätet i fråga om Life & Pensions verksamhet gav resultat. Försäljningen via bankkontoren ökade med 2 procent jämfört med följåret. Vidare prioriterades även

under 2011 rådgivningen till kunder om att flytta sina försäkringar från liv- och pensionsprodukter med höga garantier till mer kapitaleffektiva produkter såsom fondförsäkringar.

Den starka tillväxten i bruttopremieintäkter gav ett nettoinflöde på 1,3 md euro, främst tack vare inflöden till fondförsäkringar på 2,1 md euro. Detta, i kombination med ett ypperligt placeringsresultat under tuffa marknadsförhållanden (5,1 procent avkastning för den traditionella portföljen), bidrog till att öka förvaltat kapital med 15 procent till rekordnivån 45,5 md euro. Återbäringsmedlen i den traditionella portföljen minskade dock med 0,5 md euro, på grund av fallande långa räntor i Norden. De

landade emellertid på en tillfredsställande nivå, motsvarande 5,1 procent av de försäkringstekniska avsättningarna, tack vare starka insatser inom förvaltningen av tillgångar och skulder.

MCEV minskade med 941 mn euro till 2 714 mn euro. De långa räntorna sjönk avsevärt under 2011 och detta ledde till en press på vissa av de traditionella portföljerna och deras förväntade förmåga att generera vinster. Ett stabilt inflöde av nya lönsamma affärer drog upp MCEV med 189 mn euro under 2011.

Finns där för våra kunder – i såväl goda som dåliga tider

Frank Hvid Petersen ansvarar tillsammans med sina kolleger i Norden, Polen och Luxemburg för den strategiska placeringsrådgivningen till alla Nordeas privatkunder. Han arbetar i Nordea sedan tio år och leder det danska teamet för strategisk placeringsrådgivning.

Kan du beskriva din roll inom Wealth Management i Nordea?

Jag och mina kolleger har en viktig roll internt, och det är att stötta och informera rådgivare och produktspecialister. Externt arbetar vi också med att bygga upp Nordeas varumärke genom att förse kunder och media med analyser och rapporter. Både den interna och den externa rollen blir allt viktigare, inte minst när det gäller att locka nya kunder.

Vad är det du hjälper rådgivarna inom Retail Banking och Private Banking med?

Vi erbjuder många olika typer av portföljer, och kunderna kan välja att vara aktiva eller passiva i sina placeringar. Mitt team ger råd om portföljförvaltning på en långsiktig strategisk nivå, men även på en mer kortsiktig och marknadsorienterad nivå. Vi ger vägledning om hur man optimerar en portfölj, med hänsyn till kundens riskprofil, tidshorisont, vår marknadssyn och skatter. Vi utvecklar också kontinuerligt olika placerings- och riskhanteringsverktyg som stärker rådgivarna i deras roll gentemot kunderna.

Vad tror du att kunderna uppskattar mest med sättet ni arbetar?

Vi har ofta möten med kunderna och de vill gärna träffa såväl rådgivarna som de specialister som

bistår rådgivarna. Jag tror att kunderna uppskattar att vi arbetar på ett strukturerat sätt och hela tiden är aktiva i hanteringen av deras risker. Vi arbetar hårt med öppenhet och riskhantering. Vi och rådgivarna har visat kunderna att vi finns där för dem i såväl goda som dåliga tider.

Vad skulle kunna bli ännu bättre inom ditt område för att stärka Nordeas relation med kunderna?

Jag tror att vi kan bli ännu bättre på kundsegmentering och det arbetet pågår redan på många håll i banken. Vi skulle också kunna ta fram både enklare och mer sofistikerade placeringslösningar i syfte att stärka rådgivarnas relation med kunderna.

Vilka är de huvudsakliga framgångskriterierna för Nordea på det här området?

Vi måste fortsätta fokusera på att förstå kunderna och ge dem det de behöver, när de behöver det och via de kanaler som passar dem bäst. När det gäller placeringsrådgivning är den största utmaningen just nu hur vi ska hantera det låga ränteläget.

”

Antalet förmånskunder ökade med 5 procent under 2011. Vid rådgivningsmötena träffar de personliga bankmännen våra förmånskunder och går igenom hela deras ekonomi.

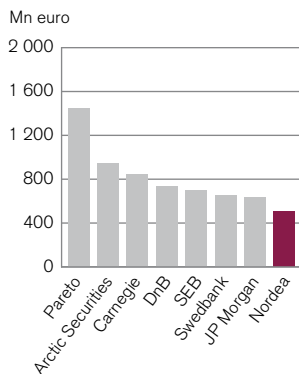

Marknadspositioner

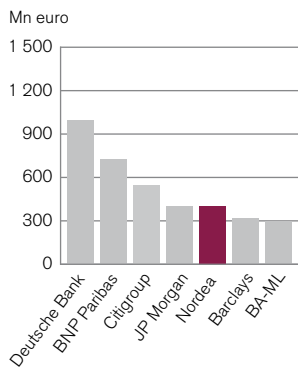
Marknadspositioner 2011

	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Estland	Lettland	Litauen	Polen	Ryssland	Shipping, International, Luxemburg	Summa
Antal kunder, 1 000-tal											
Företagskunder	49	125	92	256	17	9	6	71	6	2	633
(förändring 2011/2010)	4 %	2 %	12 %	3 %	13 %	29 %	20 %	8 %	0 %		3 %
Privatkunder					114	101	139	645	62		
Privatkunder i kundprogrammet	1 224	2 495	464	2 936	64	89	75	254	–		7 602
– varav förmånskunder	714	999	269	936	26	22	21	78	–		3 065
(förändring 2011/2010)	3 %	3 %	12 %	4 %	14 %	5 %	18 %	19 %			5 %
Private Banking	41	26	9	19	0,4	0,8	0,2	1,4	–	12	110
(förändring 2011/2010)	5 %	0 %	5 %	0 %	33 %	14 %	0 %	8 %		0 %	3 %
Internetbanken	1 434	1 632	512	2 302	89	100	142	338	–		6 549
(förändring 2011/2010)	4 %	3 %	8 %	3 %	11 %	10 %	11 %	17 %			5 %
Antal kontor											
	248	405	109	318	20	22	20	193	33		1 368
Marknadsandelar, % (förändring 2011/2010, %-enheter)											
Utlåning till företag	24 (+2)	33 (0)	14 (0)	16 (–1)	22 (+2)	15 (+2)	13 (+2)	2 (0)	1 (0)		
Inlåning från företag	25 (–2)	38 (–1)	16 (–1)	19 (0)	8 (+1)	5 (0)	9 (+2)	2 (0)	1 (<1)		
Institutionella fonder	10 (–1)	27 (+1)	8 (–1)	8 (0)							
Fonder för privatkunder	16 (0)	23 (0)	13 (+1)	13 (–1)							
Life & Pensions	17 (+1)	26 (+4)	14 (+4)	7 (0)				6 (+1)			
Bolån till privatkunder	16 (0)	31 (0)	12 (0)	15 (0)	15 (+1)	18 (+1)	12 (+1)	6 (+1)	1 (0)		
Konsumtionslån	21 (+1)	30 (–1)	7 (0)	9 (0)	8 (0)	2 (0)	9 (0)	<1	<1		
Inlåning från privatkunder	23 (+1)	31 (–1)	9 (0)	17 (+1)	6 (0)	6 (0)	2 (+1)	1 (0)	<1		

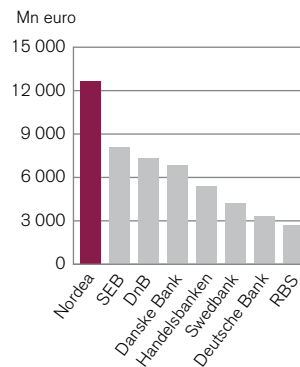
Nordiska nyemissionsmarknaden, bookrunner, 2011

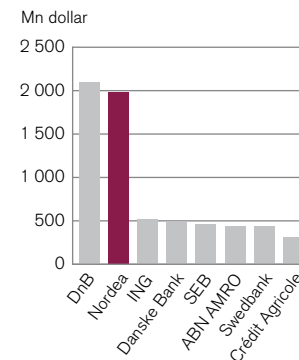
Euroobligationer nordiska företag, bookrunner, 2011

Nordiska syndikerade lån, huvudarrangör, 2011

Syndikerade lån till shipping- och offshore-industrin, bookrunner, 2011

”

Det är våra duktiga och hängivna medarbetare och deras förmåga att skapa positiva kundupplevelser som särskiljer oss från våra konkurrenter och gör Nordea "great"

Medarbetarna är vår nyckel till framgång

Som relationsbank engagerar vi oss i människor, inte minst våra medarbetare. Det är våra duktiga och hängivna medarbetare och deras förmåga att skapa positiva kundupplevelser som särskiljer oss från våra konkurrenter och gör Nordea "great".

Personalstrategi

Vår personalstrategi – People strategy – utgår från Nordeas vision, affärsstrategi och värderingar. Personalstrategin betonar att koncernens mål endast kan uppnås om medarbetarna uppnår sina. Därför skapar vi möjligheter för våra medarbetare att utvecklas och samtidigt ha en bra balans mellan arbete och fritid. Samarbete är viktigt i Nordea. Ett Nordeateam är en av våra värderingar och betonar att medarbetarna kan nå sina egna och Nordeas mål genom att vara en del av ett välpresterande team.

Fokus på värderingar och ledarskap

Våra värderingar och vårt ledarskap är det som allra mest påverkar resultatet och bidrar till att skapa vår företagskultur. Om vi ska bli en "great European bank" måste också vårt ledarskap vara "great". I Nordea innebär detta förmågan att engagera och motivera medarbetarna att sträva mot vår vision och förmågan att skapa rätt team för att nå den.

Vår fortsatta satsning på ledarskap bidrar till utvecklingen av medarbetarnas färdigheter och leder till bättre resultat. Nya chefer hjälps snabbt in i sina roller via ett särskilt introduktionsprogram där de får information om och lär sig använda de verktyg och processer som har med deras chefsroller att göra. I personalbarometern för 2011 gav medarbetarna 79 poäng (av 100) på frågan om hur nöjda de var med sin närmaste chef och 78 poäng på frågan om hur väl cheferna lever upp till värderingarna.

Möjlighet att utvecklas

Nordea vill vara ett bolag som erbjuder medarbetarna rika möjligheter att utvecklas. Utveckling är ett delat ansvar mellan chefen och medarbetaren. Årliga utvecklingssamtal ligger till grund för personliga utvecklingsplaner samt kort- och långsiktiga karriärplaner. Samtalet hålls mellan

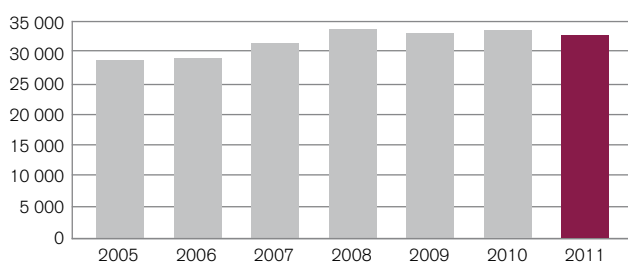
medarbetaren och närmaste chef. Här krävs att båda förbereder sig ordentligt, och uppföljning sker under hela året. För 2011 angav 90 procent av alla medarbetare att de haft ett utvecklingssamtal.

Nordea har koncerngemensamma kurser i ledarskaps- och medarbetarutveckling. Utöver detta håller affärsområdena kurser i specifika färdigheter och kunskaper, ofta i form av interna akademier framtagna för att få rätt kompetens inom ett marknadsområde. Nordea stödjer och befrämjar också utbildning som leder till extern certifiering. Genom vår process för talanghantering säkerställer vi att vi har starka ledare, skickliga specialister och duktiga efterträdare.

Ett företag med rika möjligheter

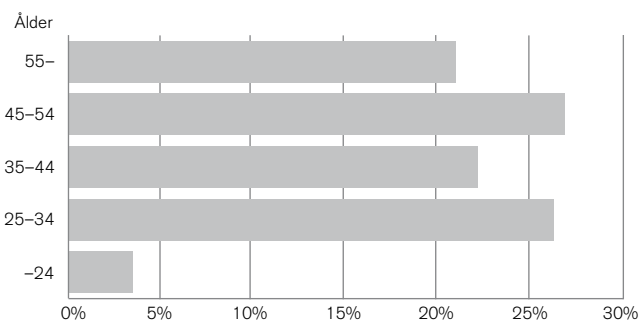
Intern rörlighet och utlandsuppdrag skapar ökad arbetsrotation och kompetensutveckling. Det bygger också upp samhällsansvaret och vår kultur samt förstärker vår värdering Ett Nordeateam. Ett sätt att få veta mer om jobb- och utvecklingsmöjligheterna och kompetensbehovet i koncernen är att besöka våra karriärdagar som hålls i varje land. Vi vet att möjligheten att arbeta utomlands och i olika värdekedjor uppskattas av våra medarbetare, inte minst av deltagarna i vårt Graduateprogram som därigenom snabbt får kännedom om Nordeas kultur och

Antal anställda (omr. till heltidstjänster)

Åldersfördelning

Procent av de anställda, 31 dec 2011

organisation. Programmet är väldigt populärt, vilket visar på vår förmåga att locka till oss några av de bästa unga talangerna. Deltagarna anställs på en viss befattning och kombinerar sedan arbete med utbildningsprogrammet under sitt första år i Nordea.

Ansvarsfull omstrukturering

Oron på finansmarknaderna och de nya globala kraven på kapital, likviditet och kostnader har krävt fortsatta åtgärder för kostnadsbesparingar och ökad kapitaleffektivitet. Under den första delen av finanskrisen (2008-2009) lyckades vi minska personalen genom naturlig avgång och intern rörlighet. Men 2011 tillkännagav vi neddragningar med cirka 2 000 tjänster i Norden under 2011 och 2012. Ambitionen är att huvuddelen av personalminskningen ska ske genom naturlig avgång och frivilliga överenskommelser. Berörda medarbetare kan välja mellan att delta i vårt interna jobbmatchningsprogram – där lediga tjänster och tillgängliga medarbetare matchas på ett strukturerat sätt för att hitta en bra lösning som gynnar både medarbetaren och Nordea – eller acceptera ett landspecifikt, frivilligt avgångsvederlag som även omfattar omställningsstöd.

Resultat från personalbarometern

Varje år genomförs en personalbarometer (Employee Satisfaction Index, ESI) för att följa upp hur vi lever upp till våra målsättningar. Svarefrekvensen är hög, 94 procent för 2011, vilket visar hur viktig undersökningen är för medarbetarna.

Resultat från personalbarometern

ESI, index	2011	2010	2009
Tillfredsställelse och motivation	72	73	72
Utveckling	71	73	72
Betraktar Nordea som en bra arbetsplats	74	79	78
Berättar gärna var jag arbetar	76	82	82
Rekommenderar Nordea som arbetsgivare	72	78	77

Antal anställda, per område eller funktion

Omräknat till heltidstjänster	2011	2010
Retail Banking	19 305	20 151
Banking Danmark	4 265	4 462
Banking Finland	4 178	4 428
Banking Norge	1 432	1 504
Banking Sverige	3 500	3 734
Polen	2 000	1 936
Baltikum	1 093	1 167
Retail Banking övrigt	2 837	2 920
Wholesale Banking	6 217	6 366
Corporate & Institutional Banking	224	237
Shipping, Offshore & Oil Services	102	102
Banking Ryssland	1 547	1 710
Capital Markets Products	2 135	2 062
Wholesale Banking övrigt	2 209	2 255
Wealth Management	3 639	3 645
Nordic Private Banking	998	971
International Private Banking & Funds	355	354
Asset Management	517	522
Life & Pensions	1 334	1 370
Savings	244	184
Wealth Management övrigt	191	244
Group Operations & Other Lines of Business	2 431	2 221
Group Corporate Centre	441	452
Koncernfunktioner och övrigt	1 035	974
Nordeakoncernen	33 068	33 809

Nordeas samhällsansvar – fokus på kärnverksamheten

I Nordea anser vi att en ansvarsfull verksamhet ger hållbara resultat. Vårt långsiktiga strategiska CSR-mål är därför att integrera CSR i verksamheten och göra det till en naturlig del i våra viktigaste strategier, riktlinjer och rutiner, samt i våra produkter och tjänster. Under 2011 fortsatte vi att sträva mot det målet.

En banks inverkan på samhället här- rör främst från kärnverksamheten. Finansiella tjänster är nödvändiga för utveckling, jobb och tillväxt. Genom att hjälpa privatpersoner och företag att förverkliga sina planer och drömmar bidrar vi till att bygga upp framtidens samhälle. Vårt arbete med CSR (Corporate Social Responsibility) är därför främst inriktat på vår kärnverksamhet: ansvarsfull kreditgivning och ansvarsfulla investeringar. För tio år sedan började Nordea systematiskt att analysera miljömässiga, sociala och politiska risker samt ägarstyrningsrisker. Information och analysverktyg togs fram till våra analytiker som arbetar med företagskrediter

och handels- och projektförfinansiering. Nordeas kapitalförvaltning har följt FN:s principer för ansvarsfulla investeringar sedan 2007. Under 2011 har vi nått ännu längre inom båda dessa områden.

Förbättra riskhanteringen

Under 2011 ändrade vi våra rutiner för att identifiera miljömässiga, sociala och politiska risker i kreditgivningen. De nya rutinerna syftar till att identifiera riskerna tidigare och därmed frigöra resurser som istället kan fokusera på potentiella fall. Under 2012 ska vi göra en översyn av verktygen som våra analytiker använder, våra databaser, ESG-analyserna samt våra verktyg för att identifiera miljörisker och politiska risker. Att identifiera ESG-risker i kreditprocessen är något som gynnar alla inblandade.

Hitta positiv inverkan

Under 2011 tog vårt team för ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning ytterligare ett steg genom att introducera investeringar med positivt urval. Vi identifierar bolag som följer ESG-kriterierna, påverkar framtiden positivt och skapar god avkastning. Strategin och riktlinjerna fastställdes 2010 och de nya fonderna lanserades under 2011.

Nordeas fondbolag och Nordea Investment Management undertecknade 2007 UNPRI (numera PRI). Vi har sedan dess tagit hänsyn till ESG-aspekterna i våra företagsanalyser och vår beslutsprocess, samt i våra riktlinjer och rutiner för ägande. Nordeas policy för ansvarsfulla investeringar

beskriver vår strategi, vision och mission, det ramverk som ansvarsfulla investeringar bygger på, samt hur vi arbetar med öppenhet på området.

Policyn har tagits fram med utgångspunkt från internationella normer och konventioner, och den tillämpas för alla fonder och portföljer som förvaltas av Nordea Investment Management. En åtgärd är vår halvårsvisa granskning av de bolag vi investerar i. Här identifieras bolag som bryter mot internationella normer för miljöskydd, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och affärsetik. Vi inleder en aktiv dialog med de bolag vi investerar i för att påverka deras agerande och stärka deras verksamhet genom att sätta fokus på de affärsmetoder som tillämpas, samt komma med förbättringsförslag. I vissa fall kan Nordea besluta att sälja hela sitt innehav, men huvudlinjen är påverkan och dialog.

Mer information om vårt arbetssätt finns i våra rapporter, Responsible Investment and Governance. Rapporterna finns på nordea.com/csr.

Nordea bästa bank i den nordiska CDP-rapporten

Nordea kom på delad fjärdeplats i Carbon Disclosure Projects (CDP) rapport för Norden som publicerades den 21 oktober, och var därmed den bäst placerade banken. Placeringen är ett erkännande för Nordeas arbete med att främja miljövänliga alternativ genom att utöva sitt inflytande som investerare och långgivare. CDP-rapporten görs på uppdrag av 550 investerare, däribland Nordea Investment Management, som tillsammans

Genom att hjälpa privatpersoner och företag att förverkliga sina planer och drömmar bidrar vi till att bygga upp framtidens samhälle. Vårt arbete med CSR är därför främst inriktat på vår kärnverksamhet: ansvarsfull kreditgivning och ansvarsfulla investeringar.

förvaltar 71 000 miljarder dollar. Den baseras på information från de största företagen om hur de förhåller sig till hot och möjligheter på utsläppsområdet.

Bekämpa ekonomisk brottslighet och mutor

Compliance-funktionens roll är att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, bestämmelser, koder och standarder, och att principerna om integritet och god affärssed hela tiden iakttas. Ett prioriterat område för compliance-organisationen var 2011 att stärka bekämpningen av ekonomisk brottslighet. Fler än 20 000 medarbetare och chefer utbildades under året i hur man upptäcker och förhindrar penningtvätt. Under 2011 utfärdade dessutom koncernledningen riktlinjer för att motverka mutor och korrupktion, med en bilaga om gåvor, förmåner och representation för att uppfylla internationella krav såsom Storbritanniens mutlagstiftning. Nordea tog också fram ett förslag till system för rapportering om missförhållanden som just nu utvärderas för införande under 2012.

CSR-organisationen

Nordeas CSR-sekretariat fortsatte att samordna och stimulera CSR-initiativ i verksamheten och att öka medvetenheten internt på området. CSR-sekretariatet består av två personer. De samarbetar med CSR Stakeholder Board som utgörs av representanter från affärsområden och koncernfunktioner. Stakeholder Board leds av Ari Kaperi, som är Chief Risk Officer (CRO) och medlem av koncernled-

ningen. Syftet med Stakeholder Board är att analysera CSR-frågor ur olika perspektiv. 2011 ändrades sammansättningen av Stakeholder Board i enlighet med koncernens nya organisation. Medlemmarnas uppgift är att främja CSR i sina respektive affärsområden eller koncernfunktioner.

Chefen för CSR-sekretariatet rapporterar till CRO, som sitter i Nordeas koncernledning. Han är CSR:s röst i koncernledningen. Alla större CSR-initiativ ska godkännas av koncernledningen. Chefen för CSR-sekretariatet deltog i koncernledningens möten vid två tillfällen under 2011. Styrelsen diskuterar CSR-frågor minst en gång per år i samband med publiceringen av Nordeas CSR-rapport.

Intressentdialog

CSR-sekretariatet fortsatte under 2011 med de intressentdialoger som inleddes 2010 för att nå ökad kunskap om våra intressenters prioriteringar. Dialogerna var inte lika omfattande som under 2010, och vi koncentrerade oss på kunder, medarbetare, frivilligorganisationer och socialt ansvarstagande investerare.

Privat- och företagskunder fick svara på frågor om CSR i den årliga kundundersökningen. Cirka 370 000 privatkunder och 120 000 företagskunder på alla nio hemmamarknader fick gradera olika CSR-frågor. Kundbarometern är ett viktigt redskap i den strategiska styrningen av koncernen och resultatet följs upp noga. Vi vet att det finns ett starkt samband mellan nöjda kunder, våra värderingar och våra finansiella resultat – de går hand i hand. CSR-frågor

ingår också i den årliga personalbarometern som genomförs för att stämna av hur vi lever upp till våra målsättningar. Svarefrekvensen är hög. För 2011 låg den på 94 procent, vilket visar hur viktig undersökningen är för medarbetarna.

Vi höll möten med tre frivilligorganisationer och ska fortsätta med individuella möten under 2012. CSR-sekretariatets kontakt med analytiker som arbetar med ansvarsfulla investeringar ökade markant under 2011. Som ett första steg i att tillmötesgå analytikernas behov av information kompletterade vi vår webbsida med de vanligaste frågorna och svaren på dessa.

Vidare genomfördes en undersökning för att kartlägga intressenterna och vilka ESG-frågor som är viktigast för dem. Cirka 10–15 procent av allt förvalt kapital i Europa och USA granskas utifrån ESG-kriterier. Vi har också analyserat hur stor andel av investerarna i Nordea som har en SRI-profil. Av andelen fonder med innehav i Nordea hade cirka 31 procent undertecknat FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Motsvarande andel för institutionella investerare är cirka 72 procent.

En slutsats är att Nordea tycks vara en attraktiv investering ur ett ESG-perspektiv. Ytterligare en slutsats är att ESG-frågor blir allt viktigare för Nordea i takt med att CSR-frågor tas med i investerarnas processer för ägarstyrning.

Mer information finns i vår CSR-rapport på nordea.com/csr.

Nordeaaktien och aktieägarna

Nordeas finansiella mål är att nå 15 procents avkastning på eget kapital (ROE) i en normaliserad ekonomi och med en kärnprimärkapitalrelation på 11 procent.

Nordeas börsvärde uppgick i slutet av 2011 till 24,2 md euro. Mätt efter börsvärde var Nordea det femte största företaget i Norden och bland de tio största av europeiska finanskoncerner.

Nordeaaktien är noterad på NASDAQ OMX Nordic, det vill säga börserna i Stockholm (SEK), Helsingfors (EUR) och Köpenhamn (DKK).

Aktiekursens utveckling

De internationella aktiemarknaderna drabbades återigen av ökad osäkerhet. Nordeas aktiekurs sjönk med 27 procent under året på Stockholmsbörsen, från 73,15 kronor till 53,25 kronor. Stängningskursen för Nordeas aktie varierade under 2011 mellan 79,60 kronor och 48,30 kronor. Stockholmsbörsens OMX Banksindex sjönk under 2011 med 20 procent,

medan Dow Jones index för europeiska banker sjönk med 34 procent. Sedan den 6 mars 2000, då MeritaNordbanken och Unidanmark gick samman, har Nordeaaktien stigit med 49 procent och vida överträffat Dow Jones index för europeiska banker (-60 procent).

Nordeaaktiens utveckling kan följas på nordea.com, och där kan man även jämföra aktiens utveckling med den för konkurrenterna och med olika index, samt hitta kurshistorik.

Totalavkastning 2011

Totalavkastning mäts som aktiens kursutveckling inklusive återinvesterad utdelning. Totalavkastningen (TSR) under 2011 uppgick till -24,4 procent (3,7 procent under 2010). 2011 rankades Nordea som nummer fem i gruppen jämförbara europeiska banker i fråga om TSR (2010 var Nordea nummer 9, 2009 nummer 7, 2008 nummer 2, 2007 och 2006 nummer 3). Genomsnittlig TSR för jämförelsegruppen var -41,2 procent.

Omsättning - den mest likvida nordiska finansaktien

Nordeaaktien var den mest likvida nordiska finansaktien under 2011, med en genomsnittlig daglig handelsvolym på cirka 98 mn euro, vilket motsvarar 14 miljoner aktier. Den samlade omsättningen på de tre bör-

serna uppgick 2011 till 25 md euro, vilket motsvarar mer än 3,5 miljarder aktier. En stor del av handeln sker på alternativa handelsplatser. 41 procent av handeln med Nordeaaktier sker på andra börser, till exempel BATS Europe, Burgundy och Chi-X. Av det totala antalet Nordeaaktier som handlades 2011 var cirka 88 procent i SEK-denominerade aktier, 8 procent i euro-denominerade aktier och 4 procent i DKK-denominerade aktier.

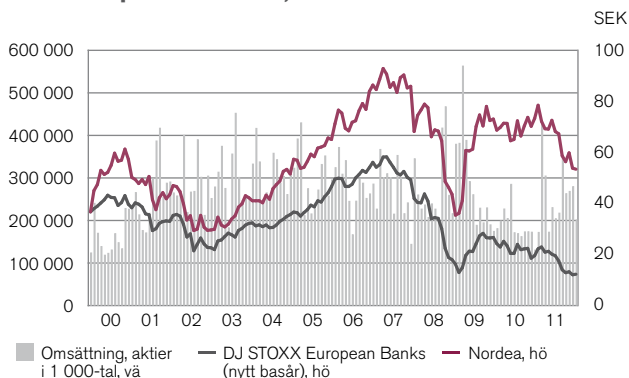
Aktiekapital

För att kunna genomföra det långsiktiga incitamentsprogrammet 2011 (LTIP 2011) på ett kostnadseffektivt sätt beslöt årsstämman 2011 att emittera 4 730 000 inlösen- och omvandlingsbara C-aktier. C-aktierna ska säkra den finansiella risken i programmet hänförlig till en kursuppgång i aktien. C-aktierna berättigar inte till vinstutdelning. Från den 17 maj 2011, då C-aktierna omvandlades till stamaktier, uppgår aktiekapitalet till 4 047 272 751 euro.

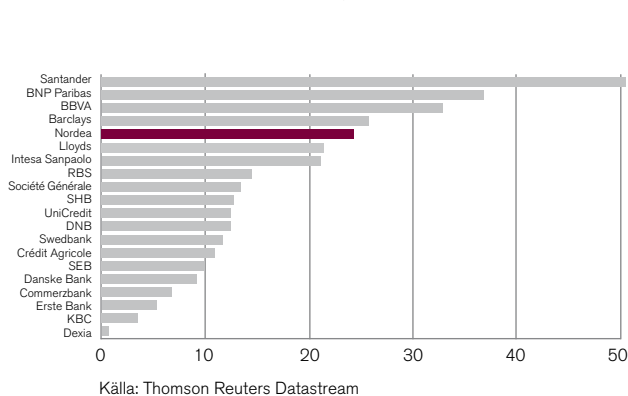
Samtliga stamaktier i Nordea medför rösträtt. Varje aktie motsvarar en röst på bolagsstämman. Nordea får inte rösta för innehav av egna aktier vid bolagsstämmor.

Utöver de långsiktiga incitamentsprogrammen finns det inga utestående konvertibla förlagslån eller optioner för personal eller ledning i Nordea.

Nordeaaktiens utveckling jämfört med europeiska banker, 2000-2011

Börsvärde 31 december 2011, md euro

Utdelningspolicy och föreslagen utdelning

Nordea har som policy att lämna en hög utdelning, över 40 procent av årets resultat.

Styrelsen föreslår en utdelning för 2011 på 0,26 euro per aktie. Den totala utdelningen för 2011 skulle då bli

1 048 mn euro, vilket motsvarar en utdelningskvot på 40 procent av årets resultat efter skatt. Direktavkastningen, beräknad på aktiekursen den 30 december 2011, blir då 4,3 procent.

Utdelningen uttrycks i euro, som är Nordeas redovisningsvaluta. Utbetalning görs dock i lokal valuta

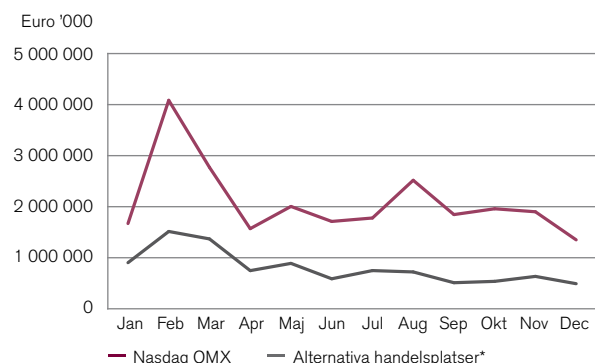
för det land där aktierna är registrerade. Ägare av aktier som är registrerade i Sverige kan välja att få utdelningen utbetalad i svenska kronor eller euro. En officiell växlingskurs publiceras. I Danmark betalas utdelningen ut i euro. Om aktieägaren inte har något eurokonto räknas

De största registrerade* aktieägarna i Nordea, 31 dec 2011

Aktieägare	Antal aktier, miljoner	Innehav, %
Sampo Abp	860,4	21,3
Svenska staten	544,2	13,5
Nordea-fonden	158,2	3,9
Swedbank Robur Funds	136,0	3,4
AMF Försäkring & Fonder	87,7	2,2
SHB Fonder	59,2	1,5
Norska oljefonden	57,7	1,4
SEB Fonder	53,7	1,3
AFA Försäkring	50,9	1,3
Fjärde AP-fonden	47,3	1,2
Första AP-fonden	37,8	0,9
Nordea Fonder	35,2	0,9
Skandia Livförsäkring	31,0	0,8
Tredje AP-fonden	28,4	0,7
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma	27,9	0,7
Andra AP-fonden	27,5	0,7
Alecta	26,5	0,7
Nordeas vinstandelsstiftelse	21,2	0,5
Saudiarabiska centralbanken	18,4	0,5
SPP Fonder	18,1	0,4
Summa	2 327,3	57,7

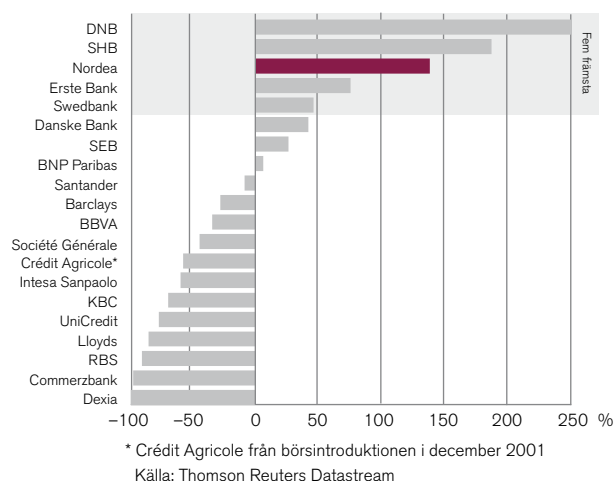
Källa: SIS ägarservice, Nordic Central Securities Depository och VP Online.
* Exklusive förvaltarregistrerade innehav

Nordeaaktiens omsättning 2011

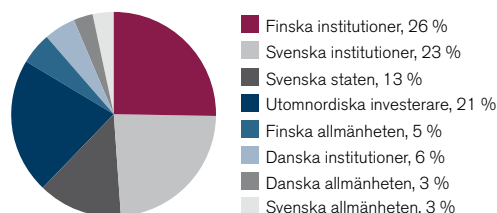

* BATS, Burgandy, Chi-X, EuroNext Arca, Turquoise och XETRA
Källa: Nasdaq OMX

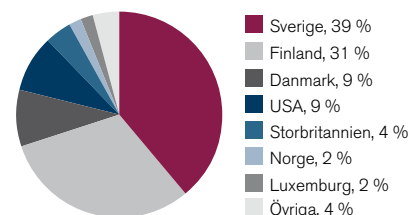
Totalavkastning (TSR) 2000-2011

Aktieägarstruktur 31 dec 2011, per ägarkategori

Aktieägarstruktur 31 dec 2011, geografisk fördelning

utdelningen om till lokal valuta. Varje kontoförande institut beslutar om sin egen växlingskurs. I Finland betalas utdelningen ut i euro.

Aktieägare

Med cirka 462 000 aktieägare registrerade vid utgången av 2011 är Nordea-aktien en av de mest spridda aktierna

i Norden. I Sverige är antalet aktieägare cirka 95 000 och i Finland cirka 191 000, det vill säga i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. I Danmark minskade antalet aktieägare till cirka 175 000.

Den största kategorin aktieägare är finska institut (inklusive Sampo Abp) som innehar 26 procent av aktierna i

Nordea. Svenska institutionella ägares innehav ökade något, medan utomnordiska aktieägares innehav uppgick till 19 procent vid utgången av 2011, att jämföra med 18 procent 2010. Den största enskilda aktieägaren är Sampo Abp med ett innehav på 21,3 procent. Svenska statens andel uppgick vid utgången av 2011 till 13,5 procent.

Fördelning av aktier, 31 dec 2011

Fördelning av aktier	Antal aktieägare	Aktieägare, %	Antal aktier	Aktier, %
1–1 000	339 237	74	106 251 666	3
1 001–10 000	115 926	25	279 643 903	7
10 001–100 000	6 088	1	147 057 003	4
100 001–1 000 000	644	0	203 376 090	5
1 000 001–	297	0	3 292 694 560	81
Summa	462 192		4 029 023 222	

Aktiedata för 5 år

	2011	2010	2009	2008	2007
Aktiekurs, svenska kronor	53,25	73,15	72,90	54,70	108,00
Högst/lägst	79,60 / 48,30	76,00 / 60,30	79,10 / 30,50	108,00 / 52,50	119,30 / 99,60
Börsvärde, md euro	24,2	33,0	28,7	13,0	29,6
Utdelning, euro	0,26 ²	0,29	0,25	0,20	0,50
Direktavkastning ³ , %	4,3	3,6	3,1	4,0	4,9
TSR, %	-24,4	3,7	78,6	-46,9	6,4
DJ STOXX European Banks Index, %	-34,0	-27,0	46,9	-64,0	-16,9
P/E (verkligt)	9,70	12,36	11,85	7,20	9,50
P/B	0,92	1,34	1,34	0,90	1,73
Eget kapital per aktie ⁴ , euro	6,47	6,07	5,56	5,29	5,09
Resultat per aktie ⁴ , euro	0,65	0,66	0,60	0,79	0,93
Utestående aktier¹	4 029 023 222	4 027 129 675	4 024 167 751	2 594 108 227	2 594 108 227

1) Exklusive aktier avseende de långsiktiga incitamentsprogrammen.

2) Föreslagen utdelning.

3) Direktavkastning beräknad utifrån betalningsdagens öppningskurs, för 2011 kursen den 30 december 2011.

4) Tidigare år omräknat till följd av nyemissionen.

Förändring i aktiekapitalet¹

Datum		Kvotvärde per aktie ² , euro	Antal emitterade aktier	Nominell förändring, mn euro	Totalt antal aktier	Aktiekapital Mn euro
11 maj -06	Fondemission	1,00		1 566	2 594 108 227	2 594
08 jun -07	Nyemission ³	1,00	3 120 000	3	2 597 228 227	2 597
15 maj -08	Nyemission ⁴	1,00	2 880 000	3	2 600 108 227	2 600
30 apr -09	Nyemission ⁵	1,00	1 416 811 607	1 417	4 016 919 834	4 017
17 maj -09	Nyemission ⁵	1,00	13 247 917	13	4 030 167 751	4 030
18 maj -09	Nyemission ⁶	1,00	7 250 000	7	4 037 417 751	4 037
6 maj -10	Nyemission ⁷	1,00	5 125 000	5	4 042 542 751	4 043
5 maj 2011	Nyemission ⁸	1,00	4 730 000	5	4 047 272 751	4 047

1) En presentation av förändringar i aktiekapitalet före 2006 finns på nordea.com.

2) I januari 2006 ersattes nominellt värde av kvotvärde i enlighet med den nya aktiebolagslagen.

3) Emission av C-aktier för det långsiktiga incitamentsprogrammet 2007. C-aktierna omvandlades till stamaktier 18 juni 2007.

4) Emission av C-aktier för det långsiktiga incitamentsprogrammet 2008. C-aktierna omvandlades till stamaktier 22 maj 2008.

5) Aktier emitterade i samband med Nordeas nyemission.

6) Emission av C-aktier för det långsiktiga incitamentsprogrammet 2009. C-aktierna omvandlades till stamaktier 12 maj 2009.

7) Emission av C-aktier för det långsiktiga incitamentsprogrammet 2010. C-aktierna omvandlades till stamaktier 11 maj 2010.

8) Emission av C-aktier för det långsiktiga incitamentsprogrammet 2011. C-aktierna omvandlades till stamaktier 17 maj 2011.

” En stark affärs-
utveckling resulterade
i stigande rörelseintäkter

Finansiell översikt 2011

Stabilt resultat, trots tuffa förhållanden

- Rörelseintäkterna ökade med 2 procent
- Rörelseresultatet minskade med 3 procent
- Solid kreditkvalitet
- Kreditförlusterna minskade till 23 punkter (31 punkter)
- Stark utveckling för kundverksamheten
- Antalet förmåns- och private banking-kunder ökade med 5 procent eller drygt 140 000 kunder
- Ökad ut- och inlåning samt inflöde till förvaltad kapital
- Riskjusterat resultat ökade 4 procent

Koncernstruktur

Nordea strävar efter att ständigt förenkla sin koncernstruktur, och vad gäller de nordiska bankerna är målet att Nordea Bank AB (publ) ska omvandlas till ett europabolag. En ombildning förutsätter bland annat att Nordea får tillstånd från berörda myndigheter.

De slutliga reglerande åtgärderna till följd av finanskrisen och det nya normala återstår fortfarande att se och utvärdera. Nordea följer upp och analyserar förändringarna fortlöpande, vilka dock inte väntas slutföras under 2012.

Utvecklingen i världsekonomin

2011 utmärktes av ihållande oro över de stora statsskulderna i Europa. Problemen spred sig från Europas utkanter till dess kärna och hela euroområdet stabilitet började ifrågasättas.

Den ekonomiska tillväxten i USA och Europa är fortsatt låg. I Europa pressas flera länder av nedskärningar som görs för att minska statsskulden. I Asien är tillväxten stark men avtagande.

De nordiska länderna påverkas av världsekonomin i stort, men de fortsatte att gå starkt jämfört med övriga Europa. Sverige, Finland och Norge har fortsatt stabil tillväxt, men en avmattning förväntas i slutet av 2011 och under 2012. Danmark har påverkats mer av nedgången i Europa och tillväxten sjönk under 2011. De danska statsfinanserna är emellertid fortsatt sunda och starkare är de flesta europeiska länders.

Resultatet 2011 i korthet

Intäkter

Intäkterna var fortsatt höga under 2011. Jämfört med 2010 steg de med 2 procent. Räntenettet steg med 6 procent jämfört med förra året. Utlåningen ökade med 7 procent och inlåningen med 8 procent. Ränteskillnaden för såväl utlåning som inlåning var högre än i fjol.

Avgifts- och provisionsnettot fortsatte att öka starkt och steg med 11 procent jämfört med 2010. Nettoresultatet av poster till verkligt värde minskade med 17 procent jämfört med i fjol. Den kunddrivna handeln på kapitalmarknaden var fortsatt stark, men de oallokerade kapitalmarknadsintäkterna minskade. Intäkterna från resultatandelar i intresseföretag uppgick till 42 mn euro och övriga rörelseintäkter uppgick till 91 mn euro.

Kostnader

Kostnaderna ökade med 8 procent jämfört med 2010. Personalkostnaderna ökade med 12 procent. I lokala valutor och exklusive omstruktureringskostnader ökade kostnaderna med 3 procent och personalkostnaderna med 5 procent. Omstruktureringskostnader avseende åtgärderna att förbättra kostnadseffektiviteten inom ramen för planen för det nya normala har bokförts med 171 mn euro, varav 148 mn euro i personalkostnader och 23 mn euro i övriga kostnader och nedskrivningar.

Kreditförluster

Jämfört med 2010 minskade kreditförlusterna med 16 procent till 735 mn euro, vilket motsvarar en kreditförlustrelation på 23 punkter (31 punkter).

Rörelseresultat

Rörelseresultatet minskade med 3 procent jämfört med 2010.

Skatter

Den effektiva skattesatsen under 2011 var 25,7 procent, jämfört med 26,8 procent i fjol.

Årets resultat

Årets resultat minskade med 1 procent till 2 634 mn euro.

Riskjusterat resultat

Det riskjusterade resultatet ökade med 4 procent till 2 714 mn euro.

Market Consistent Embedded Value (MCEV)

MCEV minskade med 26 procent, till 2 714 mn euro till följd av de fortsatt sjunkande långa räntorna som innebar press på de förväntade vinsterna i en del traditionella portföljer. Värdet av nya affärer uppgick till 189 mn euro.

Finansiell struktur

Tillgångarna ökade under 2011 med 23 procent, eller 135 md euro, till 716 md euro. Alla balansposter i utländsk valuta omräknas till euro till balansdagens kurs när dessa konsolideras i Nordeakoncernen. För ytterligare information om redovisningsprinciper se not K1 och för de valutakurser som använts vid omräkningen se not K1 avsnitt 27.

Euron försvagades under året mot såväl den svenska, norska som den danska kronan. Effekten av valutakursförändringarna var en ökning av koncernens tillgångar med 2 md euro. Skulderna ökade med 2 md euro.

Utlåning

Tillgångsökningen drevs av tillväxt i utlåningen till allmänheten som steg med 7 procent, eller 23 md euro, till 337 md euro. I lokala valutor var ökningen 7 procent jämfört med förra året.

Värdepapper

Investeringar i räntebärande värdepapper och aktier ökade med 12 md euro, eller 11 procent, till 121 md euro.

Inlåning och finansiering

Ökningen av de samlade tillgångarna finansierades genom ökad in- och upplåning från allmänheten, som steg med 8 procent, eller 14 md euro, till 190 md euro. Inom ramen för bankens finansieringsprogram emitterades långfristiga värdepapper till ett värde av 32 md euro under 2011, exklusive danska säkerställda obligationer. Totalt uppgick emitterade värdepapper vid utgången av 2011 till 180 md euro.

Livförsäkringsverksamheten

Nettopremieintäkter som erhålls i livförsäkringsrörelsen investeras i räntebärande värdepapper, aktier och fastigheter. Högre verkliga värden på dessa investeringar liksom högre premieintäkter medförde att Skulder till försäkringstagare ökade med 2 md euro, eller 5 procent.

Derivatinstrument

I posterna Derivatinstrument i balansräkningen redovisas derivatkontrakten till nuvärde fördelat på positiva och negativa verkliga värden. Dessa poster ökade med cirka 70 md euro på både tillgångs- och skuldsidan till följd av större volymer och lägre långa räntor.

Derivatvolymen, mätt i nominella tal, ökade med 1 077 md euro, eller 19 procent, till 6 824 md euro. Den höga kunddrivna aktiviteten inom Markets bidrog till volymökningen. Mer information om derivatinstrument återfinns i not K1 och K18.

Nordeas upplåning

Under 2011 emitterade Nordea cirka 32 md euro i långfristiga skuldinstrument, exklusive säkerställda obligationer i Danmark.

Nordeas likviditetshantering beskrivs närmare på sidan 65.

Kreditportföljen

Utlåningen ökade med 7 procent jämfört med i fjol, och uppgick till 337 md euro. Företagskundernas andel av utlåningen var 54 procent. Av koncernens samlade utlåning var 2,5 procent hänförligt till Baltikum och 4 procent till sjöfartsnäringen. Utlåningen till företag som ägs av private equity-fonder utgör 3 procent av utlåningen, varav samtliga är lån med bästa prioritet.

Kreditvärdigheten fortsatte att förbättras under 2011, främst på företagssidan. Den samlade effekten av ökad kreditkvalitet under året var en minskning av de riskvägda tillgångarna med cirka 4,2 procent.

Koncernens osäkra fordringar, brutto, ökade under året med 12 procent jämfört med i fjol, till 5 438 mn euro.

60 procent av de osäkra fordringarna, brutto, utgörs av lån där kunderna fortfarande betalar och 40 procent är lån där kunderna ej betalar. Denna utveckling var väntad eftersom vi befinner oss i ett stadium i konjunkturcykeln där det är lättare att identifiera kunder för vilka vi behöver göra avsättningar för kreditförluster.

Ytterligare information om kreditportföljen finns i avsnittet Riskhantering på sidan 59, i not K48, samt i kapital- och riskhanteringsrapporten för 2011 (Pelare III-rapporten) på Nordeas hemsida.

Säkringsredovisning

Nordea tillämpar säkringsredovisning för att uppnå en symmetrisk behandling av förändringarna i verkligt värde för den säkrade posten och förändringarna i verkligt värde för säkringsinstrumentet, samt för att risksäkra exponeringen för variationer i kassaflöden och nettoinvesteringar i utlandsverksamheten. Ytterligare information om säkrade risker finns i not K1.

Marknadsrisk

En beskrivning av marknadsrisk återfinns på sidan 63.

Kapitalposition och kapitalpolicy

Kapitalpositionen presenteras under Kapitalhantering på sidan 67 och i not K41.

Nytt finansiellt mål

Nordea har infört ett nytt finansiellt mål: att uppnå en avkastning på eget kapital på 15 procent i ett normaliserat ekonomiskt läge och en kärnprimärkapitalrelation på 11 procent. Under 2011 uppgick avkastningen på eget kapital till 10,6 procent, eller 11,1 procent exklusive omstrukturingskostnaderna under det tredje kvartalet.

Organisationsförändring

I juni infördes en ny organisation som bygger på det värdekedjetänkande som varit centralt för Nordeas verksamhetsmodell sedan 2007.

Den nya organisationen har utvecklats kring de tre huvudsakliga affärsområdena Retail Banking, Wholesale Banking och Wealth Management. Alla delar av värdekedjorna – kundansvar, stöd, produkter, personal och IT-utveckling – införlivas i affärsområdena med det tydliga målet att öka effektiviteten, höja avkastningen på eget kapital och fördjupa kundrelationerna.

Dessutom har ett affärsområde med namnet Group Operations and Other Lines of Business skapats. Group Corporate Centre och Group Risk Management förblir centrala funktioner i organisationen.

Den nya organisationen har fått genomslag i den finansiella rapporteringen från 2011, med omräknade siffror för 2010.

Nordeaaktien

Enligt bolagsordningen kan aktier utges i två aktieslag, stamaktier och C-aktier. Det totala antalet aktier i bolaget är 4 047 272 751.

Årsstämman 2011 beslutade om en riktad nyemission av C-aktier, som en del av risksäkringen av det långsiktiga incitamentsprogrammet. Denna nyemission slutfördes i maj, och C-aktierna omvandlades till stamaktier. Efter dessa förändringar uppgår det totala antalet aktier och röster i Nordea till 4 047 272 751. Samtliga aktier är stamaktier. Se även Rapport över förändringar i eget kapital på sidan 164 och tabellen på sidan 48 som visar förändringen i aktiekapitalet. Rösträtten beskrivs på sidan 70.

Därutöver finns det bestämmelser i bolagsordningen som säkrar att de inbördes rättigheterna och skyldigheterna mellan varje aktieägare och varje aktieslag består vid nyemission av aktier, teckningsoptioner eller konvertibler. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller i bolagsordningen och bolaget känner inte till några avtal mellan aktieägare i detta avseende.

Eftersom Nordea är ett kreditinstitut får emellertid ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i Nordea, som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav eller en ökning av kvalificerat innehav (vilket motsvarar 10 procent eller mer av aktiekapitalet eller rösträtten), endast ske efter tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Den 31 december 2011 var Sampo Abp den största enskilda aktieägaren med ett aktieinnehav på 21,3 procent. Näst största ägare var den svenska staten med ett innehav på 13,5 procent. Dessa två var de enda aktieägarna med ett innehav på över 10 procent. En tabell över de största registrerade aktieägarna i Nordea vid utgången av 2011 finns på sidan 47.

De anställda har ett indirekt aktieinnehav om 0,5 procent i bolaget genom Nordeas vinstandelsstiftelse och ett mindre, indirekt aktieinnehav i bolaget genom pensionsstiftelserna. Rösträtten för aktierna kan i inget fall utövas direkt av de anställda.

Innehav av egna aktier

Den 31 december 2011 uppgick Nordeas innehav av egna aktier till 20 652 712 aktier (0,5 procent av det totala antalet aktier). Kvotvärdet är 1 euro och anskaffningsvärdet uppgår till 36 mn euro. Dessa aktier innehas delvis i handels- syfte och delvis som säkring av villkorade rättigheter i de långsiktiga incitamentsprogrammen.

Utdelning

Styrelsen föreslår årsstämman en utdelning på 0,26 euro per aktie (0,29 euro). Detta motsvarar en utdelningskvot på 40 procent av årets resultat, vilket är i linje med Nordeas utdelningspolicy. Den föreslagna utdelningen uppgår till sammanlagt 1 048 mn euro.

Första datum för notering exklusive utdelning är 23 mars 2012. Den föreslagna avstämningsdagen för utdelningen är 27 mars, och utdelningarna betalas ut den 3 april.

Bemyndigande att återköpa egna aktier

Styrelsen föreslår att årsstämman 2012 godkänner en emission av C-aktier och att stämman bemyndigar styrelsen att besluta om ett riktat erbjudande att återköpa de nyemitterade C-aktierna. Syftet med detta är att säkra sig mot den finansiella risk som uppstår genom det föreslagna långsiktiga incitamentsprogrammet LTIP 2012.

Under 2011 förelåg ett bemyndigande om återköp av 10 procent av Nordeas egna aktier samt ett bemyndigande att återköpa C-akter som emitterats i samband med LTIP 2011. Ett bemyndigande till styrelsen att besluta om överlåtelse av egna aktier som betalningsmedel i samband med förvärv har också förelegat.

Kreditbetyg

För information om kreditbetyg i Nordeakoncernen, se sidan 203.

Personal

Personalkostnader, betydande avtal med nyckelpersoner i ledande positioner och fördelning mellan länder och kön presenteras i not K7. Mer information återfinns i kapitlet Medarbetarna är vår nyckel till framgång, på sidan 41.

Vinstandelar och långsiktiga incitament

Under 2011 avsattes cirka 46 mn euro till Nordeas vinstandelsprogram för alla anställda och det långsiktiga incitamentsprogrammet som omfattar chefer och andra nyckelpersoner.

För 2011 kunde varje medarbetare som mest få 3 200 euro, varav 2 000 euro bestämdes av en förutbestämd nivå på riskjusterat resultat, ytterligare 600 euro som bestämdes av kundnöjdhet och 600 euro som bestämdes av Nordeas relativa prestation jämfört med nordiska jämförbara finansinstitut i fråga om totalavkastning.

Vinstandelsprogrammet 2012 baseras på avkastning på eget kapital och kundnöjdhet, och den maximala utbetalningen är densamma. Om båda prestationskriterierna uppfylls blir kostnaden för programmet som mest cirka 95 mn euro.

Årsstämman 2011 godkände det långsiktiga incitamentsprogrammet LTIP 2011 för upp till 400 chefer och andra nyckelpersoner. För att få del av programmet måste deltagarna investera i Nordeaaktier så att deras intressen och mål sammanfaller med aktieägarnas. LTIP 2011 bygger på samma principer som tidigare program med matchnings- och prestationsaktier som mäter prestationen under en längre tidsperiod. LTIP 2011 och LTIP 2010 har en tre-årig intjäningsperiod, istället för tvåårig som för de före-

gående programmen, och bygger på vederlagsfria aktier, istället för rättigheter att förvärva Nordeaaktier. För prestationsaktierna är de finansiella målen riskjusterat resultat per aktie och totalavkastning jämfört med nordiska och europeiska finanskoncerner.

Styrelsen har beslutat att föreslå ett långsiktigt incitamentsprogram (LTIP 2012) till årsstämman 2012, baserat på liknande principer som för LTIP 2010 och LTIP 2011, dock med nya finansiella mål. RAROCAR föreslås ersätta riskjusterat resultat som finansiellt mål för att bättre spegla Nordeas aktuella strategi. RAROCAR och börsvärdet dividerat med bokfört värde på eget kapital (P/B) föreslås ersätta totalavkastning som finansiellt mål. P/B-talet speglar vad som kännetecknar en framgångsrik bank efter tre år. LTIP 2012-förslaget presenteras i kallelsen till årsstämman 2012.

Pensionsförpliktelser

Det sammantagna åtagandet i Nordeas förmånsbestämda pensionsplaner har under 2011 ökat från 3 305 mn euro till 3 484 mn euro. Ökningen beror huvudsakligen på diskonteringseffekter, ändrade aktuariella antaganden och nya intjänade pensionsrätter, och motverkades i viss mån av pensionsutbetalningar. Verkligt värde på förvaltningstillgångarna ökade från 2 766 mn euro till 2 848 mn euro, främst till följd av förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna och tillskott, och motverkades i viss mån av pensionsutbetalningar. De aktuariella förlusterna uppgick vid utgången av 2011 till 534 mn euro (389 mn euro). För ytterligare information, se not K34.

Twister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är koncernen föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt begränsade belopp. Ingen av de pågående tvisterna bedöms för närvarande komma att medföra någon väsentlig negativ effekt på koncernen eller dess finansiella ställning.

För ytterligare information, se not K38.

Miljöhänsyn och företagets samhällsansvar

I enlighet med koncernens principer för samhällsansvar verkar Nordea för hållbar utveckling genom att förena finansiella resultat med miljö- och samhällsansvar. Nordea har infört en miljöpolicy som vägleder koncernens enheter i deras hantering och kontroll av miljöaspekter i den egna verksamheten. Nordeas etiska riktlinjer bygger på FN:s Global Compact, som omfattar tio principer för ansvarsfullt affärsutövande. Tillsammans med FN:s deklaration om mänskliga rättigheter utgör dessa grunden i Nordeas principer för samhällsansvar, som tydliggör Nordeas värderingar och vårt åtagande om en etiskt korrekt affärsverksamhet. Nordeas etiska riktlinjer och principer för samhällsansvar gäller för alla medarbetare i

Nordea, inklusive alla som arbetar för Nordeas räkning eller representerar Nordea.

De viktigaste riktlinjerna stöds av ett antal specifika och konkreta riktlinjer för att säkerställa att vi följer principerna i den dagliga verksamheten. Riktlinjerna rör exempelvis miljö, personal, korruptionsbekämpning, placeringar och kreditgivning. Nordeas etiska riktlinjer och principer för samhällsansvar samt vissa riktlinjer finns tillgängliga på Nordeas hemsida.

Ytterligare information finns i avsnittet Nordeas samhällsansvar på sidan 44 och i Nordeas CSR-rapport på nordea.com.

Statliga garantiprogram

Regeringarna i Norden har genomfört stödlånsprogram, garantiprogram och kapitaltillskottsprogram med anledning av turbulensen på finansmarknaden. Med undantag för svenska statens tecknande av aktier i den nyemission som genomfördes under våren 2009 genom Riksgäldskontoret har Nordeakoncernen till dags dato inte tagit del av de statliga stabilitets- och kapitaltillskottsprogrammen i Finland eller Sverige och inte av kapitaltillskottsprogrammen i Danmark eller Norge. Vid nyemissionen finansierade svenska staten sitt köp av aktier via den statliga stabilitetsfonden. Stabilitetsfonden byggs upp med avgifter från banker och andra kreditinstitut. Den totala stabilitetsavgiften som inbetalats av Nordeakoncernen i Sverige uppgick till 55 mn euro under 2011.

Under första halvåret 2011 började centralbankerna och regeringarna att avveckla de stödåtgärder som infördes under 2008 och 2009. Men under sommaren steg oron över statsskuldskrisen, det osäkra politiska läget och de svagare tillväxtutsikterna. Utrymmet för skattelättnader minskade och centralbankerna tvingades fortsätta att tillföra likviditet till marknaderna. Likviditeten har minskat märkbart och det märks även på interbankmarknaden.

I Danmark har Nordea under 2011 gjort avsättningar till den danska insättningsgarantifonden i samband med bankkollapser. Dessa avsättningar har bokförts som kreditförluster och uppgår till 58 mn euro. Under 2010 redovisade Nordea avsättningar för kreditförluster hänförliga till Danmarks tidigare insättningsgaranti på 101 mn euro utöver de årliga provisionskostnaderna.

Utländska filialer

Moderbolaget har utländska filialer i Norge, Finland, Danmark, Polen och Kina.

Årsstämma 2012

Årsstämman hålls torsdagen den 22 mars 2012 i Stockholm. Mer information återfinns längst bak i årsredovisningen.

Affärsområdesresultat

Retail Banking, rörelseresultat per marknad

Mn euro	Summa		Danmark		Finland		Norge		Sverige		Polen & Baltikum	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Räntenetto	3 927	3 380	1 167	1 107	684	579	670	601	1 039	754	289	253
Avgifts- och provisionsnetto	1 142	1 021	204	135	309	281	168	158	402	402	75	72
Nettoresultat av poster till verkligt värde	428	419	97	98	80	81	80	89	119	102	54	53
Resultatandelar i intresseföretag	11	28	14	28	0	0	0	0	0	0	0	0
Övriga rörelseintäkter	31	30	2	13	9	3	1	2	-1	0	8	7
Summa rörelseintäkter	5 539	4 878	1 484	1 381	1 082	944	919	850	1 559	1 258	426	386
Personalkostnader	-1 363	-1 333	-350	-349	-236	-236	-150	-152	-286	-276	-82	-71
Övriga kostnader och avskr.	-1 864	-1 789	-533	-534	-429	-443	-337	-315	-605	-560	-118	-112
Summa rörelsekostnader	-3 227	-3 122	-883	-883	-665	-679	-487	-467	-891	-836	-200	-183
Resultat före kreditförluster	2 312	1 756	601	498	417	265	432	383	668	422	226	203
Kreditförluster	-545	-667	-390	-454	-57	-110	-39	-8	-25	-6	-25	-81
Rörelseresultat	1 767	1 089	211	44	360	155	393	375	643	416	201	122
K/I-tal, %	58	64	60	64	61	72	53	55	57	66	47	47
RAROCAR, %	16	10	14	10	14	7	12	9	25	14	14	13

Övrig information, md euro

Utlåning till företag	90,2	84,8	23,6	21,1	14,9	14,3	20,2	19,9	23,0	22,2	7,7	6,8
Utlåning till privatkunder	144,6	136,2	41,6	39,6	29,8	28,4	25,9	23,8	39,5	37,6	7,1	6,2
Inlåning från företag	45,5	44,9	7,4	7,4	10,0	10,7	12,2	11,9	12,7	12,3	3,2	2,6
Inlåning från privatkunder	72,6	68,5	21,6	21,4	22,3	21,1	7,7	7,0	19,1	17,4	1,8	1,6

Wholesale Banking, rörelseresultat per enhet

Mn euro	Summa		Corporate & Institutional Banking (CIB)		Shipping, Off-shore & Oil Services		Banking Ryssland		Wholesale Banking övrigt (inkl. oallokerade kapitalmarknadsintäkter)	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Räntenetto	1 305	1 234	784	746	323	299	188	174	10	15
Avgifts- och provisionsnetto	547	492	541	531	81	60	14	12	-89	-111
Nettoresultat av poster till verkligt värde	823	1 001	425	458	28	34	14	14	356	495
Resultatandelar i intresseföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Övriga rörelseintäkter	5	33	0	0	0	0	1	1	4	32
Summa rörelseintäkter	2 680	2 760	1 750	1 735	432	393	217	201	281	431
Personalkostnader	-729	-680	-39	-34	-25	-21	-58	-56	-607	-569
Övriga kostnader och avskr.	-144	-174	-427	-410	-39	-35	-41	-34	363	305
Summa rörelsekostnader	-873	-854	-466	-444	-64	-56	-99	-90	-244	-264
Resultat före kreditförluster	1 807	1 906	1 284	1 291	368	337	118	111	37	167
Kreditförluster	-173	-220	-30	-173	-135	-45	-7	-4	-1	2
Rörelseresultat	1 634	1 686	1 254	1 118	233	292	111	107	36	169
K/I-tal, %	33	31	27	26	15	14	46	45		
RAROCAR, %	20	20	21	20	27	21	21	23		

Övrig information, md euro

Utlåning till företag	90,8	74,4	44,5	42,9	13,6	13,6	6,1	4,4	26,6	13,6
Utlåning till privatkunder	0,4	0,3					0,4	0,3		
Inlåning från företag	62,5	44,4	40,4	32,6	4,7	5,0	2,4	0,8	15,0	5,7
Inlåning från privatkunder	0,2	0,1					0,2	0,1		

Wealth Management, rörelseresultat per enhet

Mn euro	Summa		Asset Management		Nordic Private Banking		International Private Banking & Funds		Life & Pensions	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Räntenetto	122	94	4	1	79	59	38	32	0	0
Avgifts- och provisionsnetto	831	785	364	345	207	192	65	54	196	197
Nettoresultat av poster till verkligt värde	305	417	-5	-2	69	50	22	25	220	342
Resultatandelar i intresseföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Övriga rörelseintäkter	19	30	0	7	3	0	9	0	1	17
Summa rörelseintäkter	1 277	1 326	363	351	358	301	134	111	417	556
Personalkostnader	-452	-434	-99	-94	-113	-110	-57	-54	-125	-124
Övriga kostnader och avskr.	-289	-272	-94	-93	-140	-124	-30	-25	-84	-82
Summa rörelsekostnader	-741	-706	-193	-187	-253	-234	-87	-79	-209	-206
Resultat före kreditförluster	536	620	170	164	105	67	47	32	208	350
Kreditförluster	-10	-1	0	0	-10	-2	0	0	0	0
Rörelseresultat	526	619	170	164	95	65	47	32	208	350
K/I-tal, %	58	53	53	53	71	78	65	71	50	37
RAROCAR, %	24	28			37	24	19	12	13	22
Övrig information, md euro										
Utlåning till allmänheten	8,0	7,8			6,7	6,8	1,3	1,0		
Inlåning från allmänheten	11,0	9,6			8,5	7,9	2,5	1,7		

Group Corporate Centre, rörelseresultat

Mn euro	2011	2010
Räntenetto	367	493
Avgifts- och provisionsnetto	-12	-7
Nettoresultat av poster till verkligt värde	1	-19
Resultatandelar i intresseföretag	0	0
Övriga rörelseintäkter	2	0
Summa rörelseintäkter	358	467
Summa rörelsekostnader	-186	-192
Rörelseresultat	172	275

Life & Pensions, resultatdrivande poster

Mn euro	2011	2010
Resultatdrivande poster		
Resultat traditionella försäkringar	39	195
Resultat nya traditionella försäkringar	0	1
Resultat fondförsäkringar	75	57
Resultat riskprodukter	55	48
Summa produktresultat	169	301
Avkastning på eget kapital, övriga resultat och koncernjusteringar	39	49
Rörelseresultat	208	350

MCEV inom Nordea Life & Pensions

Mn euro	2011	2010
Danmark	421	1,155
Finland	800	883
Norge	821	852
Sverige	475	495
Polen	198	271
Summa	2 714	3 655

Värdet på nyförsäljningen

Traditionell (APE)	34	50
Fondförsäkring (APE)	150	198
Riskprodukter	4	4

Marginaler på nyförsäljningen

Traditionell	7 %	24 %
Fondförsäkring	31 %	42 %
Riskprodukter	18 %	21 %

Nordeakoncernen och affärsområden

Mn euro	Retail Banking		Wholesale Banking		Wealth Management		Group Corporate Centre		Koncernfunktioner, övrigt och eliminerings		Nordeakoncernen	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Räntenetto	3 927	3 380	1 305	1 234	122	94	367	493	-265	-42	5 456	5 159
Avgifts- och provisionsnetto	1 142	1 021	547	492	831	785	-12	-7	-113	-135	2 395	2 156
Nettoresultat av poster till verkligt värde	428	419	823	1 001	305	417	1	-19	-40	19	1 517	1 837
Resultatandelar i intresseföretag	11	28	0	0	0	0	0	0	31	38	42	66
Övriga rörelseintäkter	31	30	5	33	19	30	2	0	34	23	91	116
Summa rörelseintäkter	5 539	4 878	2 680	2 760	1 277	1 326	358	467	-353	-97	9 501	9 334
Personalkostnader	-1 363	-1 333	-729	-680	-452	-434	-60	-64	-509	-273	-3 113	-2 784
Övriga kostnader	-1 807	-1 733	-135	-168	-284	-264	-126	-128	438	431	-1 914	-1 862
Avskrivningar	-57	-56	-9	-6	-5	-8	0	0	-121	-100	-192	-170
Summa rörelsekostnader	-3 227	-3 122	-873	-854	-741	-706	-186	-192	-192	58	-5 219	-4 816
Kreditförluster	-545	-667	-173	-220	-10	-1	0	0	-7	9	-735	-879
Rörelseresultat	1 767	1 089	1 634	1 686	526	619	172	275	-552	-30	3 547	3 639
K/I-tal, %	58	64	33	31	58	53	52	41			55	52
RAROCAR, %	16	10	20	20	24	28					16	15
Volymer, md euro												
Utlåning till företag	90,2	84,8	90,8	74,4					3,2	10,7	184,2	169,9
Bolån till privatkunder	119,9	111,2	0,4	0,3	4,9	4,5					125,2	116,0
Konsumtionslån	24,7	25,0			3,1	3,3					27,8	28,3
Inlåning från företag	45,5	44,9	62,5	44,4					-1,7	8,9	106,3	98,2
Inlåning från privatkunder	72,6	68,5	0,2	0,1	11,0	9,6					83,8	78,2

Risk-, likviditets- och kapitalhantering

Risk-, likviditets- och kapitalhantering är viktiga framgångsfaktorer i den finansiella sektorn.

Att upprätthålla en riskmedvetenhet i organisationen är något som ingår i Nordeas affärsstrategier. Nordea har definierat tydliga risk-, likviditets- och kapitalhanterings-system, med bland annat riktlinjer och instruktioner för olika typer av risk, kapitaltäckning och kapitalstruktur.

Ledningsprinciper och kontroll

Styrelsen och styrelsens riskutskott

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att begränsa och följa upp koncernens risker, liksom för att fastställa koncernens kapitaltäckningsmål. Risker mäts och redovisas enligt enhetliga principer och riktlinjer som fastställts av styrelsen. Det är också styrelsen som beslutar om riktlinjer för kredit-, marknads-, likviditets-, affärs- och livförsäkringsrisk samt för operativ risk och den interna kapitalutvärderingen. Samtliga riktlinjer revideras minst en gång om året.

Genom särskilda kreditinstruktioner beslutar styrelsen om befogenheter för kreditkommittéer på olika nivåer inom affärsområdena. Dessa befogenheter ser olika ut på olika beslutsnivåer, främst i fråga om limiternas storlek, och beror också på kundernas interna rating. Styrelsen fastställer också limiterna för koncernens marknads- och likviditetsrisk.

Styrelsens riskutskott bistår styrelsen i dess tillsynsansvar avseende riskhantering, riskkontroll och riskramverk samt kontroller och processer hänförliga till koncernens verksamhet.

Koncernchefen och koncernledningen

Koncernchefen har det övergripande ansvaret för att utveckla och underhålla effektiva principer för risk-, likviditets- och kapitalhantering, inklusive kontroll av dessa.

Koncernchefen fastställer i koncernledningen målen för Nordeas hantering av strukturell räntenettorisk (SIIR).

Koncernchefen och koncernledningen granskar regelbundet rapporter om riske exponering och har dessutom bildat följande kommittéer för risk-, likviditets- och kapitalhantering:

- Asset and Liability Committee (ALCO), där Chief Financial Officer (CFO) är ordförande, bereder viktiga frågor avseende koncernens finansiella verksamhet, finansiella risker och kapitalhantering för beslut av koncernchefen i koncernledningen.
- Riskkommittén, där Chief Risk Officer (CRO) är ordförande, övervakar hanteringen och kontrollen av Nordea-koncernens risker på aggregerad nivå och utvärderar om

ramverk, kontroller och processer för koncernens riskhantering på området är tillräckliga. Riskkommittén fastställer också allokeringen av marknads- och likviditetsrisklimiterna till de risktagande enheterna Group Treasury och Nordea Markets, inom ramen för beslut som tagits av styrelsen. Limiterna fastställs i enlighet med affärsstrategierna och revideras minst en gång om året. Enhetscheferna fördelar sedan limiterna inom respektive enhet och kan även införa mer detaljerade limiterna och andra riskbegränsande åtgärder såsom stop-loss-regler. Riskkommittén har bildat två underordnade kommittéer för sitt arbete och beslutsfattande inom specifika riskområden.

- De två underordnade kommittéerna är Group Valuation Committee (GVC) och Credit Risk Model Validation Committee (CRMVC). GVC hanterar frågor avseende ramverket för värdering av handlade finansiella instrument, bland annat standarder, processer och kontroll gällande värdering. CRMVC:s ansvarsområde är att granska och godkänna valideringen av kreditriskmodeller och parameterberäkningar (PD, LGD och CCF).
- Group Executive Management Credit Committee (GEMCC) och Executive Credit Committee (ECC), som båda leds av CRO, och Group Credit Committee Retail Banking (GCCR) och Group Credit Committee Wholesale Banking (GCCW), där Chief Credit Officer (CCO) är ordförande, beslutar om koncernens största kreditrisk- och branschlimiterna samt branschpolicyer. Kreditrisklimiterna beviljas som individuella limiterna för kunder eller totalt för kundgrupper samt som branschlimiterna för vissa branscher.

CRO och CFO

De två koncernenheterna Group Risk Management och Group Corporate Centre ansvarar för Nordeas risk-, likviditets- och kapitalhantering samt för förvaltningen av koncernens balansräkning. Group Risk Management, som leds av CRO, ansvarar för riskhanteringen och riskprocesserna samt för koncernens kapitaltäckning. Group Corporate Centre, som leds av CFO, ansvarar för koncernens kapitalpolicy, kapitalbasens sammansättning och hanteringen av likviditetsrisk och strukturell räntenettorisk.

Varje affärsområde och koncernfunktion har huvudansvaret för hantering av risker i sina respektive verksamheter genom identifiering, kontroll och rapportering av risker.

Riskvillighet

Riskvillighet i Nordea definieras som den risknivå och den typ av risk som banken är villig att acceptera för aktieägarnas räkning i syfte att förverkliga sin uttalade strategi och omfattas av begränsningar som speglar aktieägarnas, ford-ringsägarnas, lagstiftarnas och övriga intressenters hållning.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för koncernens övergripande riskvillighet och för att formulera principerna för hur riskvilligheten ska hanteras. Styrelsens riskutskott bistår styrelsen i att ta detta ansvar genom att övervaka hur riskprofilen utvecklas i relation till riskvilligheten och vid behov rekommendera förändringar i koncernens riskvillighet.

Ramverket för Nordeas riskvillighet, från toppnivå och nedåt, framgår i en riskförklaring som inbegriper samtliga väsentliga risker som koncernen står inför. Denna förklaring fastställer gränserna för Nordeas risktagande och bidrar också till att identifiera områden där det finns utrymme att ta mer risk. Riskförklaringen godkänns av styrelsen och bildar underlag för en ny riskrapporteringsstruktur. Detta ramverk stödjer även ledningens beslutsprocesser, däribland planering och fastställande av mål.

Ramverket för riskvillighet täcker in viktiga risker med relevans för Nordeas affärsverksamhet. På aggregerad nivå formuleras dessa i termer av kreditrisk, marknadsrisk, operativ risk, solvensrisk, compliance-risk och icke-förhandlingsbar risk samt likviditetsrisk.

Mer information om ramverket för riskvillighet finns i Nordeas kapital- och riskhanteringsrapport (Pelare III-rapport).

Övervakning och rapportering

Enligt Nordeas policy för intern kontroll och riskhantering (Policy for Internal Control and Risk Management in the Nordea Group) innefattar riskhanteringen allt som syftar till att identifiera, mäta, bedöma, övervaka och kontrollera risker samt åtgärder för att begränsa riskernas eventuella konsekvenser. Riskhantering är förebyggande, med betoning på utbildning och riskmedvetenhet. Nordeakoncernen upprätthåller en hög standard i sin riskhantering genom att använda tillgängliga tekniker och metoder. Kontrollmiljön i Nordea bygger på principerna om uppdelning av arbetsuppgifter och oberoende mellan enheter. Övervakning och rapportering av risk utförs dagligen för marknads- och likviditetsrisk samt månads- och kvartalsvis för kreditrisk och operativ risk.

Riskrapportering sker regelbundet till koncernledningen och styrelsen. Group Internal Audit gör en oberoende bedömning av processerna för risk- och kapitalhantering i enlighet med den årliga revisionsplanen.

Upplysningskrav enligt Pelare III - kapitaltäckning och riskhantering

Mer detaljerade upplysningar om risker och kapital i enlighet med pelare III i Basel II finns på nordea.com.

Riskhantering

Kreditriskhantering

Group Credit ansvarar för den övergripande kreditprocessen och kreditriskhanteringen, med bland annat riktlinjer, instruktioner och anvisningar för koncernen. Group Credit Control ansvarar för att kontrollera och övervaka kvaliteten i kreditportföljen och kreditprocessen.

Varje kundområde och koncernfunktion har huvudansvaret för hantering av kreditrisk i sina respektive verksamheter, inom tillämpliga ramar och limiter, med bland annat identifiering, kontroll och rapportering av risker.

Beslutsfattande kreditinstanser på olika nivåer i organisationen fastställer kreditrisklimiter inom ramen för de befogenheter som styrelsen tilldelat.

Kundens rating och samlade kreditexponering avgör på vilken nivå beslutet tas. Kreditbeslutsstrukturen ändrades från och med tredje kvartalet 2011, efter organisationsförändringar i koncernen under andra kvartalet 2011. Group Executive Management Credit Committee (GEM CC) beslutar om de största företagskrediterna och propåer som rör viktiga principfrågor.

Ansvar för kreditrisk ligger hos kundansvarig enhet. Kunderna åsätts en rating eller scoring i enlighet med Nordeas riktlinjer på området.

Definition och identifiering av kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken för förlust om en kund inte fullgör sina avtalsförpliktelser och eventuella säkerheter inte täcker de aktuella fordringarna. Kreditrisker uppkommer huvudsakligen genom olika typer av utlåning, men också genom garantier och rembursar, eller som motpartsrisk i derivatkontrakt, transfereringsrisk i samband

med överföringar från ett annat land samt avvecklingsrisk. Risken inom specifika branscher övervakas av branschövervakningsgrupper och hanteras genom riktlinjer för respektive bransch som innehåller krav och tak för utlåningen.

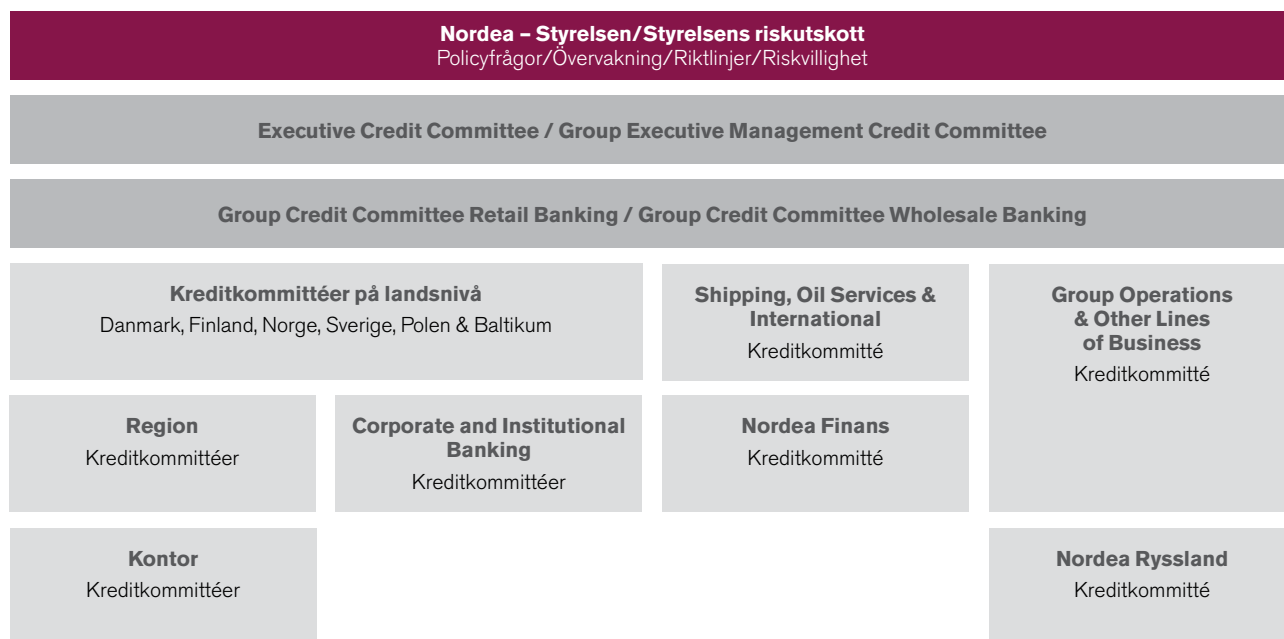
Individuell och gruppvis prövning av nedskrivningsbehov

Nordea granskar kontinuerligt kreditportföljens kvalitet i syfte att identifiera och begränsa nedskrivningsbehovet. Svaga och osäkra fordringar övervakas löpande och granskas minst en gång per kvartal med avseende på nuvarande finansiell ställning, framtidsutsikter, framtida återbetalningsförmåga samt eventuellt behov av reserveringar.

En reservering görs om det finns objektiva belägg, i form av förlusthändelser eller observerbara data, som visar att kundens framtida kassaflöde försvagas i sådan utsträckning att fullständig återbetalning, inklusive säkerhet, inte längre är sannolik. Exponeringar med reserveringar betraktas som osäkra. Reserveringens storlek motsvarar den förväntade förlusten, det vill säga skillnaden mellan det bokförda värdet av den utestående exponeringen och det diskonterade värdet av framtida kassaflöden, inklusive värdet av pantsatt egendom. Osäkra fordringar kan vara antingen reglerade eller oreglerade. Förfallna fordringar som inte betalats inom 90 dagar betraktas per definition som oreglerade, och huruvida de redovisas som osäkra fordringar eller inte bestäms av hur stor risken för förluster bedöms vara.

Utöver individuell prövning av nedskrivningsbehov för fordringar av betydande värde görs en samlad prövning av nedskrivningsbehovet för grupper av fordringar som inte bedömts vara osäkra individuellt. Den gruppvisa

Kreditbeslutsstruktur för huvudverksamheten

Kreditriskexponering och utlåning (exklusive kassa och tillgodohavanden hos central- banker samt exponering för avvecklingsrisk)

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Utlåning till kreditinstitut	51 865	15 788
Utlåning till allmänheten	337 203	314 211
– varav företag	181 221	169 061
– varav privatpersoner	150 960	140 503
– varav offentlig sektor	5 023	4 647
Summa utlåning	389 069	329 999
Exponering för poster utanför balansräkningen ¹	109 572	112 363
Exponering för motpartsrisk ²	44 910	33 595
Statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper ³	76 337	67 364
Summa kreditriskexponering i bankverksamheten	619 888	543 321
Kreditriskexponering i livförsäkrings- rörelsen	23 419	24 378
Summa kreditriskexponering inklusive livförsäkringsrörelsen	643 307	567 699

1) Varav företagskunder cirka 90 procent.

2) Efter nettning- och säkerhetsavtal, inklusive både aktuell marknadsvärdes-
exponering och potentiell framtida exponering.

3) Innefattar även statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper som pant-
satts i återköpsavtal.

prövningen av nedskrivningsbehovet baseras på rating- och scoringändringar för kunder i kreditportföljen samt på ledningens bedömningar. Den gruppvisa prövningen av nedskrivningsbehovet påverkas också av kunder som tillkommit i kreditportföljen eller som fallit ifrån.

Dessutom påverkas beräkningen av krediter vars klassificering ändras till eller från fallerad. Gruppvis prövning av nedskrivningsbehovet görs kvartalsvis för varje juridisk enhet. Prövningen görs både individuellt och gruppvis för att säkerställa att samtliga kreditförluster fram till och med varje balansdag redovisas.

Mer information om kreditrisk finns i not K48.

Kreditportföljen

Kreditriskexponering mäts och redovisas som kapitalbeloppet av fordringar i balansräkningen, d v s utlåning till kreditinstitut och till allmänheten, och ansvarsförbindelser och åtaganden gentemot kunder och motparter, netto efter reserveringar. Exponeringen omfattar också risken hänförlig till derivatkontrakt och värdepappersfinansiering.

Nordeas utlåning till allmänheten ökade med 7 procent under 2011 till 337 md euro (314 md euro). Både företags- och privatkundsportföljen ökade med cirka 7 procent. Den övergripande kreditkvaliteten är solid. Företagskunderna har starka kreditbetyg som fortsätter att förbättras. Inklusive poster utanför balansräkningen och exponeringar hänförliga till värdepapper och livförsäkringsrörelsen uppgick den totala kreditriskexponeringen vid årsskiftet till 643 md euro (568 md euro). Av utlåningen till allmänheten avsåg 54 procent (54 procent) företagskunderna och 45 procent (45 procent) privatkunderna. Nordea har inte någon betydande direkt exponering mot PIIGS-länderna.

Utlåningen i Baltikum utgör 2,5 procent av koncernens utlåning till allmänheten och sjöfartsnäringen 3,6 procent. Utlåningen till företag som ägs av private equity-fonder utgjorde mindre än 3 procent av den samlade utlåningen, varav 99 procent var lån med bästa prioritet. Utlåningen till kreditinstitut, huvudsakligen i form av tillgodohavanden i andra banker, ökade och uppgick vid utgången av 2011 till 52 md euro (16 md euro) till följd av större tillgodohavanden hos centralbanker.

Utlåning till företagskunder

Utlåningen till företagskunder uppgick vid utgången av 2011 till 181 md euro (169 md euro), en ökning med 7 procent. Fastigheter och Energi samt Allmänhet och organisationer var de sektorer som ökade mest under året.

Fastigheter är fortsatt den största branschen i Nordeas kreditportfölj, med 44,8 md euro (42,5 md euro). Fastighetsportföljen domineras av relativt stora och finansiellt starka företag, med 76 procent (71 procent) av utlåningen i ratingklass 4- och högre. Mer än 40 procent av utlåningen inom fastighetssektorn avser företag som huvudsakligen förvaltar bostadsfastigheter.

Utlåningen till sjöfarts- och offshorebolag ökade med 7 procent under 2011, till 12,2 md euro (11,4 md euro). Portföljen är väl diversifierad i fråga om typ av fartyg, med fokus på stora och finansiellt stabila industriella aktörer. Portföljen har hög kreditkvalitet, med en genomsnittlig rating på 4. Nordea är en ledande bank i den globala shipping- och offshoresektorn, med ett välkänt varumärke och en världsledande ställning inom lånesyndikering. I enlighet med Nordeas globala kundstrategi är fördelningen jämn mellan nordiska och utomnordiska kunder.

Utlåningen till företag är väldiversifierad sett till lånens storlek. Cirka 67 procent av företagsutlåningen avser lån på upp till 50 mn euro per kund.

Begränsning av kreditrisken görs inom ramen för kreditbeslutsprocessen. I varje kreditbeslut och kreditgranskning beaktas värdet av säkerheter och eventuella covenant-er samt andra riskbegränsande åtgärder.

Tagande av säkerhet är den vanligaste metoden för riskbegränsning. Inom företagsutlåningen utgörs säkerheterna främst av pantbrev i fastigheter, företagsinteckningar och leasingobjekt. Säkerhetstäckningen är högre för exponeringar mot ekonomiskt svagare kunder.

För stora exponeringar används huvudsakligen syndikering av lån som metod för att hantera koncentrationsrisk, medan kreditderivat (Credit Default Swaps) endast används i väldigt begränsad omfattning.

Covenant-er i kreditavtal kan inte ersätta säkerheter, men är ett viktigt komplement till både säkrade och osäkrade exponeringar. De flesta exponeringar av betydande storlek och komplexitet omfattar lämpliga covenant-er. Finansiella covenant-er utformas så att de fångar upp tidiga signaler och följs upp noggrant.

Utlåning till privatkunder

Utlåningen till privatkunder ökade under 2011 med 7 procent till 151 md euro (141 md euro). Hypotekslånen ökade med 8 procent till 120 md euro och konsumtionslånen ökade med 5 procent till 31 md euro. Hypotekslånens andel av utlåningen till privatkunder var 80 procent (79 procent), varav den nordiska marknaden svarade för 94 procent.

Utlåning till allmänheten och kreditinstitut, per land och bransch

31 dec 2011, mn euro	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Baltikum	Polen	Ryssland	Summa 2011	Summa 2010
Energi (olja, gas, etc)	1	927	1 316	1 277	92	48	1 323	4 984	3 959
Metaller och gruvmaterial	36	526	207	234	7	2	972	1 984	1 347
Papper och skogsprodukter	359	972	74	917	52	8	129	2 512	2 293
Övriga material (byggmaterial, etc)	631	1 881	446	1 841	320	113	697	5 929	5 867
Producentkapitalvaror	396	575	129	854	11	49	8	2 022	1 985
Producenttjänster, etc	5 058	1 432	5 712	3 282	308	213	2	16 007	16 384
Bygg och anläggning	1 221	852	1 791	650	293	87	58	4 951	4 525
Sjöfart och offshoreverksamhet	1 176	4 410	5 297	1 285	1	3	0	12 172	11 427
Transport	828	781	733	1 365	531	20	247	4 505	4 468
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	579	859	778	1 105	86	13	35	3 455	3 507
Media och fritid	924	608	542	592	107	22	7	2 803	2 959
Detaljhandel	4 639	2 430	1 184	2 532	607	117	51	11 559	11 309
Dagligvaror (livsmedel, jordbruksprodukter, etc)	7 595	1 687	1 622	542	322	36	15	11 819	12 553
Hälsovård och läkemedel	654	336	228	789	49	2	31	2 088	2 052
Finansinstitut	4 766	1 076	1 615	4 758	292	0	42	12 547	20 944
Fastigheter	7 286	8 285	9 969	17 067	1 398	370	447	44 823	42 545
IT-utrustning och IT-tjänster	652	367	79	371	7	27	1	1 505	1 891
Telekommunikationsutrustning	7	110	0	9	1	0	47	175	156
Teleoperatörer	132	413	68	562	15	0	38	1 229	1 625
Kraftförsörjning (distribution och produktion)	1 593	1 042	811	1 504	412	44	0	5 406	4 769
Övriga, allmänhet och organisationer	1 601	24 435	190	2 216	301	1	0	28 744	12 496
Summa företagsutlåning	40 134	54 005	32 790	43 754	5 213	1 175	4 150	181 221	169 061
Hypotekslån till privatkunder	27 598	26 058	25 981	34 357	3 069	2 967	324	120 354	111 179
Konsumtionslån till privatkunder	12 469	7 206	1 041	6 511		1 104	47	30 606	29 324
Offentlig sektor	1 273	760	79	2 490	60	339	21	5 023	4 647
Summa utlåning till allmänheten	81 473	88 030	59 892	87 112	8 343	5 584	4 542	337 203	314 211
Utlåning till kreditinstitut	7 902	37 789	2 247	3 509	0	5	122	51 865	15 788
Summa utlåning	89 375	125 819	62 139	90 622	8 343	5 588	4 664	389 069	329 999

Geografisk fördelning

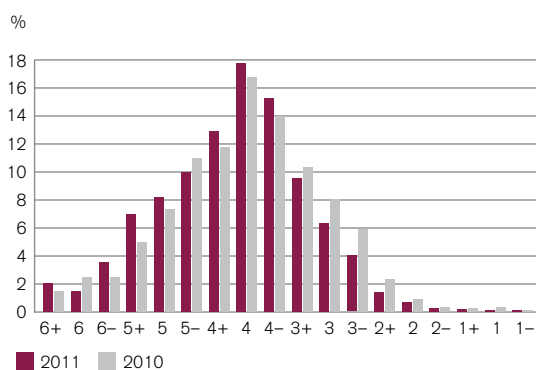
För utlåning till allmänheten visar en uppdelning efter låntagarnas hemvist att Norden, Polen, Baltikum och Ryssland står för 91 procent (93 procent). Av de nordiska länderna har Danmark störst andel av utlåningen med cirka 27 procent eller 92 md euro. Övriga EU-länder utgör den största delen av utlåningen utanför Norden. Övriga EU-länder utgör den största delen av utlåningen utanför Norden.

Utlåningen till kunder i Baltikum uppgick vid utgången av 2011 till 8,3 md euro (7,7 md euro), i Polen till 5,6 md euro (5,2 md euro) och i Ryssland till 4,5 md euro (3,9 md euro).

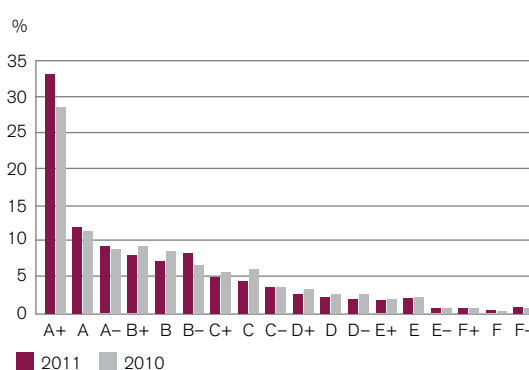
Kundklassificering

Ett sätt att bedöma kreditkvaliteten är att analysera fördelningen mellan ratingklasserna för företagskunder och institut med rating, och mellan riskklasserna för privatkunder och små företagskunder med scoring, d v s hushållsportföljen.

Ratingfördelning, IRK företagskunder

Fördelning mellan riskklasser, IRK privatkunder

Osäkra lånefordringar, brutto, och reserveringar per land och bransch (till allmänheten och kreditinstitut)

31 dec 2011, mn euro	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Baltikum	Polen	Ryssland	Koncernen	Reserveringar	Reserveringskvot
Energi (olja, gas, etc)	0	0	0	0	0	0	0	0	12	
Metaller och gruvmaterial	0	1	1	0	0	0	4	5	9	164%
Papper och skogsprodukter	4	2	1	0	0	0	0	8	6	79%
Övriga material (byggmaterial, etc)	23	128	10	83	39	8	13	304	186	61%
Producentkapitalvaror	57	41	0	11	0	0	0	110	65	59%
Producenttjänster, etc	107	124	47	13	22	3	0	317	150	47%
Bygg och anläggning	74	32	23	3	16	4	39	191	91	48%
Sjöfart och offshoreverksamhet	173	34	167	70	0	0	0	443	137	31%
Transport	32	28	4	2	0	6	0	73	35	47%
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	68	35	3	94	4	2	0	206	78	38%
Media och fritid	46	53	4	5	3	0	0	112	54	48%
Detaljhandel	151	129	27	27	21	3	0	358	234	65%
Dagligvaror (livsmedel, jordbr., etc)	494	23	11	3	12	1	4	547	225	41%
Hälsovård och läkemedel	7	11	0	0	0	0	0	19	5	25%
Finansinstitut	234	15	2	0	1	0	0	252	92	36%
Fastigheter	190	31	130	31	142	0	0	523	223	43%
IT-utrustning och IT-tjänster	29	19	1	13	0	0	0	61	39	64%
Telekommunikationsutrustning	0	6	0	0	0	0	0	6	7	114%
Teleoperatörer	1	0	0	0	0	0	0	1	1	118%
Kraftförsörjning (distribution, produktion)	6	0	0	0	0	0	0	6	5	88%
Övriga, allmänhet och organisationer	85	49	0	6	11	0	0	174	84	48%
Summa företagsutlåning	1 804	760	431	362	271	28	60	3 717	1 736	47%
Hypotekslån till privatkunder	47	267	41	9	234	40	4	643	204	32%
Konsumtionslån till privatkunder	622	366	47	15		3	0	856	503	48%
Offentlig sektor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	104%
Kreditinstitut	0	24	0	2	0	0	0	26	28	106%
Summa osäkra fordringar, brutto	2 473	1 418	520	387	505	71	64	5 438		
Summa reserveringar	1 097	560	258	230	252	34	34		2 471	
Reserveringskvot	44%	39%	50%	59%	50%	47%	53%			45%

Kreditkvaliteten förbättrades under 2011 i såväl företags- som privatkundsportföljen. 32 procent (33 procent) av antalet företagskunder fick högre rating, medan 21 procent (24 procent) fick lägre. I fråga om exponering omfattades 35 procent (25 procent) av företagsportföljen av högre rating och 16 procent (18 procent) av lägre. Den sammantagna effekten av förändrad rating i företagsportföljen var under 2011 en minskning av de riskvägda tillgångarna med cirka 5,7 procent.

78 procent (72 procent) av exponeringen mot företagskunder låg i ratingklass 4- eller högre, med en genomsnittlig rating för portföljen på 4+. Institut och privatkunder återfinns huvudsakligen i de högre ratingklasserna. 89 procent (87 procent) av privatkundsexponeringen återfinns i riskklass C- eller högre, där sannolikheten för fallissemang är 1 procent eller lägre. Osäkra fordringar ingår inte i rating-/scoringfördelningen.

Osäkra fordringar

Koncernens osäkra fordringar, brutto, ökade under året från 4 849 mn euro till 5 438 mn euro, vilket motsvarar 139 punkter av den samlade utlåningen. 60 procent av de osäkra fordringarna, brutto, utgörs av lån där kunderna fortfarande betalar och 40 procent är lån där kunderna ej betalar. Osäkra fordringar netto, efter reserveringar för individuellt värderade osäkra fordringar, uppgick till

3 564 mn euro (3 097 mn euro) eller 91 punkter av den sammanlagda utlåningen. Reserverna för individuellt värderade lånefordringar ökade från 1 752 mn euro till 1 892 mn euro. Reserverna för gruppvis värderade lånefordringar minskade från 782 mn euro till 579 mn euro efter förbättrad rating bland företagskunderna. Reserveringsgraden för individuella reserver i förhållande till osäkra lånefordringar var 35 procent, medan reserveringskvoten, totala reserver i relation till osäkra lånefordringar, var 45 procent (52 procent).

Ökningen av osäkra fordringar är främst hänförlig till Danmark där den långvariga ekonomiska svackan har påverkat överskuldssatta hushåll, lantbruk samt små och medelstora företag. Den danska kreditkvaliteten är överlag fortsatt god och ratingen fortsätter att förbättras för Nordeas danska företagskunder, som till största delen är finansiellt starka företag med relativt goda utsikter. Sektorerna med störst ökning av osäkra fordringar var Sjöfart, Finansinstitut, Dagligvaror och Konsumtionslån till privatkunder.

Förfallna lånefordringar som inte är osäkra minskade för företagskunder till 1 443 mn euro (1 825 mn euro), medan förfallna lånefordringar till privatkunder ökade till 1 754 mn euro (1 603 mn euro) under 2011.

Vid utgången av 2011 uppgick de osäkra lånefordringarna, brutto, i Baltikum till 505 mn euro eller 587 punkter av de

samlade låne- och kundfordringarna, vilket kan jämföras med 572 mn euro eller 712 punkter vid utgången av 2010. De totala reserverna för Baltikum uppgick vid utgången av 2011 till 252 mn euro (320 mn euro), vilket motsvarar 293 punkter av utlåningen (398 punkter). Reserveringskvoten i Baltikum var 50 procent, ner från 56 procent för ett år sedan.

Osäkra fordringar och nyckeltal

Mn euro	2011	2010
Osäkra fordringar, brutto, koncernen	5 438	4 849
varav betalande	3 287	2 838
varav ej betalande	2 151	2 011
Andel osäkra fordringar, punkter	139	146
Reserveringsgrad, punkter	63	76
Reserveringskvot	45%	52%

Kreditförluster

Kreditförlusterna minskade med 16 procent under 2011, från 879 mn euro till 735 mn euro. Detta motsvarade en kreditförlustrelation på 23 punkter (31 punkter). Kreditförlusterna ligger väl i nivå med Nordeas riskvillighet över konjunkturcykeln. 481 mn euro (660 mn euro) avsåg företagskunder och 263 mn euro (220 mn euro) privatkunder, varav 201 mn euro var hänförligt till konsumtionslån. På företagssidan hänförde sig huvuddelen av kreditförlusterna till sektorerna Sjöfart, Dagligvaror samt IT-utrustning och IT-tjänster. De kraftigt försämrade ekonomiska utsikterna under andra halvåret 2011 slog hårt mot utpräglat konjunktur känsliga sektorer som shipping. Det svåra läget på tanker-, torrlast- och containerfartygsmarknaden ledde till en allmän nedgång i fartygsvärden under året och i förlängningen till ökade kreditförluster.

Gruppvisa kreditförluster, netto, var positiva med 206 mn euro, till följd av företagets förbättrade rating.

I Baltikum var kreditförlustrelationen 14 punkter, att jämföra med 99 punkter för föregående år.

Kreditförluster och nyckeltal

Punkter av utlåningen	2011	2010
Kreditförluster, mn euro	-735	-879
Kreditförlustrelation, koncernen	23	31
varav individuella	30	33
varav gruppvisa	-7	-2
Kreditförlustrelation, Retail Banking	25	32
Kreditförlustrelation, Shipping, Offshore & Oil Services	99	34
Kreditförlustrelation, Baltikum	14	99

Motpartsrisk

Motpartsrisken består i att Nordeas motpart i ett valuta-, ränte-, råvaru-, aktie- eller kreditderivatkontrakt fallerar före förfallodagen och att Nordea vid den tidpunkten har en fordran på motparten. Den så kallade pre-settlement-risken ("värsta scenario") uppgick vid utgången av 2011 till 45 md euro, varav den aktuella nettoexponeringen (efter nettningsavtal och säkerheter) var 11 md euro. 46 procent av pre-settlement-risken och 21 procent av den aktuella nettoexponeringen avsåg finansinstitut.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förlust i Nordeas innehav och transaktioner till följd av förändringar i marknadskurser och parametrar som påverkar marknadsvärdet, till exem-

pel förändringar i räntor, kreditspreadar, valutakurser, aktiekurser, råvarupriser och volatilitet i optioner.

Markets och Group Treasury bidrar i hög grad till marknadsrisken i Nordeakoncernen. Markets ansvarar för den kunddrivna handeln, medan Group Treasury ansvarar för förvaltningen av tillgångar och skulder, likviditetsreserven, investeringar och upplåning för Nordeas egen räkning. För all övrig bankverksamhet är grundprincipen att eliminera marknadsrisken genom att matcha tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser.

Strukturell valutarisk uppstår huvudsakligen genom investeringar i dotterbolag och intressebolag i utländsk valuta. Den allmänna principen är att risksäkra detta genom matchad finansiering, även om avsteg kan förekomma på marknader där matchad finansiering inte kan uppnås eller endast kan uppnås till orimligt hög kostnad.

Intäkter och kostnader i utländsk valuta eller från kontor i utlandet medför en valutarisk, som i de enskilda Nordeabolagen hanteras inom ramen för respektive bolags valutaposition. Direkta valutakursvinster/-förluster i de enskilda Nordeabolagen ska risksäkras minst en gång per månad.

Utöver den omedelbara förändringen i marknadsvärdet på Nordeas tillgångar och skulder som uppstår vid svängningar på finansmarknaden, skulle en ränteförändring också kunna påverka räntenettet över tiden. I Nordea betraktas detta som strukturell räntenetterisk (SIIR).

Marknadsrisk för Nordeas del uppstår också i samband med förmånsbestämda pensioner för Nordeas medarbetare (pensionsrisk) och vid placering av försäkringstagares kapital med avkastningsgaranti inom Life & Pensions.

Marknadsriskanalys

Nordeakoncernens samlade marknadsrisk, mätt som VaR, uppgick till 47 mn euro (81 mn euro) vid utgången av 2011. Måttet visar att det finns en påtaglig diversifieringseffekt mellan ränterisk, aktierisk, valutarisk och kreditspreadrisk, eftersom det samlade VaR-måttet är lägre än summan av risken i de fyra kategorierna. Genomsnittligt VaR under 2011 uppgick till 73 mn euro (84 mn euro). Marknadsrisken minskades dock rejält under året och genomsnittligt VaR för andra halvåret var 54 mn euro. Störst påverkan på det samlade VaR-måttet har ränterisken.

Koncernens ränterelaterade VaR uppgick till 38 mn euro (91 mn euro). Den största delen av ränterisken är hänförlig till räntepositioner i de nordiska valutorna, euro och dollar.

Det verkliga värdet på portföljen av mindre likvida alternativa investeringar uppgick till 638 mn euro (674 mn euro), varav hedgefonder 223 mn euro, private equity-fonder 260 mn euro, kreditfonder 94 mn euro och "seed-money" 61 mn euro. Alla fyra typerna av investeringar har fördelats på ett antal olika fonder.

Valutapositioner¹

Md euro	2011	2010
DKK	0,3	0,5
NOK	0,0	0,0
SEK	0,0	0,2
USD	0,1	0,0
Övrigt	0,1	0,0

1) De redovisade valutapositionerna är hänförliga till finansiella instrument i handelslagret och i den övriga verksamheten. Derivat är inkluderade med sina delvärden. Strukturell valutarisk, till exempel valutarisk i investeringar i dotterbolag och intressebolag och intäkter och kostnader i utländsk valuta är inte inkluderade.

Konsoliderad marknadsrisk

Mn euro	Mått	31 dec 2011	2011 högst	2011 lägst	2011 genomsnitt	31 dec 2010
Samlad risk	VaR	47,2	114,7	41,1	72,5	80,9
– Ränterisk	VaR	37,9	129,1	32,1	79,7	91,4
– Aktierisk	VaR	6,1	14,9	1,5	7,8	13,0
– Kreditspreadrisk	VaR	11,2	34,6	9,7	20,2	33,0
– Valutarisk	VaR	5,0	15,8	3,8	8,2	13,9
Diversifieringseffekt	VaR	22%	49%	16%	37%	47%

Strukturell räntenettorisik

Strukturell räntenettorisik (SIIR) motsvarar det värde med vilket Nordeas ackumulerade räntenetto skulle förändras under kommande tolv månader vid en förändring av samtliga räntor med 1 procentenhet. SIIR speglar den skillnad som uppstår för poster i och utanför balansräkningen när räntebindningstiderna, volymerna eller jämförelseräntorna för tillgångar, skulder och derivatinstrument inte helt motsvarar varandra.

Nordeas SIIR-hantering bygger på fastställda riktlinjer som i sin tur resulterar i olika åtgärder, mål och rutiner för SIIR. Riktlinjerna handlar om optimering av finansiell struktur och tillförlitlig resultatutveckling, identifiering av alla väsentliga källor till SIIR, mätning under pressade marknadsförhållanden samt korrekt information till allmänheten.

Group Treasury ansvarar för den operativa hanteringen av SIIR och för överensstämelsen med koncernens mål.

Mätmetoder för SIIR

De grundläggande måtten för SIIR är de två räntebindningsgapen som mäter effekten på Nordeas räntenetto för en 12-månadersperiod vid 1 procentenhets ökning respektive minskning av samtliga räntor (observera att tabellen nedan även omfattar räntebindningsgap längre än 12 månader). Räntebindningsgapen beräknas under antagandet att inga nya marknadsstransaktioner genomförs under perioden.

Hänsyn tas emellertid till huvudfaktorerna i kundernas beteende och beslutsprocessen avseende Nordeas egna räntor.

SIIR-analys

Vid årets slut uppgick SIIR för stigande marknadsräntor till 179 mn euro (213 mn euro) och SIIR för sjunkande marknadsräntor till -276 mn euro (-230 mn euro). Dessa siffror visar att räntenettet skulle öka om räntorna steg och minska om räntorna sjönk.

Operativ risk

Operativ risk definieras som risken för direkt eller indirekt förlust eller skada på anseendet till följd av brister eller fel hänförliga till interna processer, till människor och system eller till externa händelser. Operativ risk innefattar så kallad compliance-risk, vilket är risken att verksamheten inte bedrivs i enlighet med lagar och bestämmelser, marknadsstandarder och affäretiska normer.

Hantering av operativ risk är ledningens ansvar. För att hantera dessa risker har Nordea definierat en gemensam uppsättning standarder som syftar till att skapa en

sund riskhanteringskultur med målet att i all affärsverksamhet följa gällande etiska standarder och normer för agerande på marknaden. Huvudprincipen för operativ risk i Nordea är de tre försvarslinjerna. Den första försvarslinjen utgörs av Nordeas Risk and Compliance Officers som säkerställer att koncernens operativa risk och compliance-risk hanteras på ett effektivt sätt i affärsorganisationen. Group Operational Risk and Compliance, som är den andra försvarslinjen, har definierat en gemensam uppsättning standarder (koncerndirektiv, processer och rapportering) för hanteringen av dessa risker.

Avgörande för Nordeas aktiva riskhantering är den årliga utvärderingen av risken i den egna verksamheten, där fokus ligger på de största riskerna. Dessa identifieras både genom enhetsledningen och genom återanvändning av befintlig information såsom incidentrapportering, kvalitets- och riskanalyser samt produktgodkännanden. Tidsmässigt sammanfaller den här utvärderingen med den årliga planeringsprocessen, vilket säkerställer att koncernens övergripande prioriteringar baseras på adekvat information.

Group Internal Audit, som är den tredje försvarslinjen, övervakar för styrelsens räkning effektiviteten i processerna för riskhantering, kontroll och styrning.

Livförsäkringsrisk och marknadsrisk inom Life & Pensions

Nordea Life & Pensions har ett brett produktsortiment, från kapitalförsäkringar med en löptid på några få år till mycket långfristiga pensionssparavtal där löptiden kan vara längre än 40 år. Risken inom livförsäkringsverksamheten utgörs främst av livförsäkringsrisk och marknadsrisk.

Livförsäkringsrisk består av oväntade förluster till följd av förändringar i mortalitet, förväntad livslängd, invaliditet och urvalseffekter. Dessa risker kontrolleras huvudsakligen med hjälp av aktuariemetoder, det vill säga genom prissättning, kundurvalsregler, återförsäkring, stresstester samt riskreserveringar.

Den marknadsrisk som uppstår vid placering av försäkringstagarnas kapital påverkar Nordeas egen risk, medan marknadsrisk och risk avseende beräknad livslängd i kundportföljen hanteras via en policy för hantering av tillgångar och skulder. Nordeas marknadsrisk hänförlig till kundernas kapital avser främst kapitalavkastningen, mängden återbäringsmedel och räntenivån, och den mäts som minskade rörelseintäkter till följd av kurssvängningar på finansmarknaderna.

Likviditetshantering

Likviditetsrisk

Viktiga frågor under 2011

Nordea kunde under 2011 fortsätta att dra nytta av sin konservativa likviditetsriskhantering, med en diversifierad och stark finansieringsbas. Koncernen har haft tillgång till alla relevanta finansmarknader och har aktivt kunnat utnyttja alla sina upplåningsprogram. Under 2011 emitterade Nordea cirka 32 md euro i långfristiga skuldinstrument, exklusive säkerställda obligationer i Danmark, varav cirka 18 md på den svenska, finska och norska marknaden för säkerställda obligationer.

Ledningsprinciper och kontroll

Nordeas styrelse är ytterst ansvarig för förvaltningen av koncernens tillgångar och skulder, dvs för begränsningen och övervakningen av koncernens strukturella riskexponering. Inom Nordea mäts och redovisas risker enligt enhetliga principer och riktlinjer som fastställts av styrelsen. Styrelsen beslutar också om riktlinjer för hantering av likviditetsrisk. Dessa riktlinjer revideras minst en gång om året. Riskkommittén beslutar om fördelningen av likviditetsrisklimiterna, inom ramen för beslut som tagits av styrelsen. ALCO, där CFO är ordförande, bereder viktiga frågor avseende koncernens finansiella verksamhet och finansiella risker för beslut av koncernchefen i koncernledningen. Group Treasury fastställer mål och limiter, och utvecklar koncernens likviditets- och SIIR-system, som utgörs av riktlinjer, instruktioner och anvisningar för hela koncernen liksom principer för prissättning av likviditetsrisk.

Hantering av likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken att endast kunna fullgöra likviditetsåtaganden till ökad kostnad eller – i sista hand – inte alls kunna fullgöra åtaganden vid förfall. Nordeas likviditetsriskhantering bygger på fastställda riktlinjer som i sin tur resulterar i olika åtgärder, limiter och rutiner för likviditetsrisk.

Riktlinjerna anger att Nordeas likviditetshantering ska präglas av en konservativ hållning till likviditetsrisk. Nordea strävar efter diversifierad finansiering och försöker bygga upp och underhålla relationer med investerare för att ha tillgång till marknaden. Nordeas breda och diversifierade finansieringsbas speglar koncernens starka ställning på de fyra hemmamarknaderna, med en stark och stabil kundbas inom retail och en mängd olika finansieringsprogram. Finansieringsprogrammen är både kortfristiga (amerikanska och europeiska företagscertifikat, andra företagscertifikat, bankcertifikat) och långfristiga (säkerställda obligationer, European Medium Term Notes, Medium Term Notes) i olika valutor. Valutarisken säkras dock.

Finansieringskällorna framgår av tabellen. Vid utgången av 2011 uppgick utnyttjad volym i de kortfristiga programmen till 66,8 md euro, med en genomsnittlig återstående löptid på 0,2 år, och volymen i de långfristiga programmen till 113,1 md euro, med en genomsnittlig återstående löptid på 6,4 år. Under 2011 ökade volymen i de långfris-

tiga programmen med 16,3 md euro, och i de kortfristiga programmen ökade den med 10,8 md euro. Nordea publicerar fortlöpande information om koncernens likviditetssituation för att alltid vara trovärdig.

I Nordeas hantering av likviditetsrisk ingår stresstest och en beredskapsplan för likviditetshantering. Stresstest definieras som en utvärdering av potentiella effekter på bankens likviditet om en rad exceptionella men rimliga händelser skulle inträffa. Group Treasury ansvarar för likviditetshantering och för efterlevnaden av koncernens övergripande limiter som fastställts av styrelsen och riskkommittén.

Mätmetoder för likviditetsrisk

Riskhanteringen är inriktad på både kortsiktig och långsiktig strukturell likviditetsrisk. I syfte att hantera korta finansieringspositioner mäter Nordea finansieringsbehovet, uttryckt som maximalt förväntat behov av likvida medel under de närmaste 30 dagarna. Kassaflöden från både balansposter och ansvarsförbindelser ingår. Finansieringsbehovet mäts och begränsas för varje enskild valuta och för alla valutor sammanlagt. Det sammanlagda beloppet för alla valutor begränsas av styrelsen. Nordea har en likviditetsreserv för att säkerställa finansiering i situationer där koncernen är i tvingande behov av kontanta medel och de normala finansieringskällorna inte räcker till. Styrelsen fastställer likviditetsreservens miniminivå. Reserven ska säkerställa ett positivt kassaflöde utifrån den beräknade finansieringsrisken och utgörs av värdepapper med hög likviditet som kan säljas eller användas som säkerhet vid finansiering.

Under 2011 infördes måttet Survival horizon (överlevnadshorisont), som påminner om måttet liquidity coverage ratio (LCR). I enlighet med vad som anges i Basel-reglerna har styrelsen fastställt miniminivån till 30 dagars överlevnad. Överlevnadshorisonten tar hänsyn till kassaflöden hänförliga till likviditetsreserven och risken i upplåningsbehovet. Dessutom ingår förväntade kassaflöden från sådant som påverkar beredskapslikviditeten.

Nordeas strukturella likviditetsrisk mäts och begränsas av styrelsen med hjälp av ett särskilt mått som anger skillnaden mellan långfristiga skulder och långfristiga tillgångar. Skulderna utgörs främst av inlåning från allmänheten, bankupplåning och obligationer med en återstående löptid på mer än 6 månader samt eget kapital, medan långfristiga tillgångar huvudsakligen utgörs av utlåning till allmänheten och annan utlåning med en återstående löptid på mer än 6 månader samt lånelöften. Koncernchefen har i koncernledningen fastställt målet att netotalansen av stabil upplåning ska vara positiv, vilket innebär att stabila tillgångar ska finansieras med stabila skulder.

Analys av likviditetsrisk

Den kortsiktiga likviditetsrisken hölls på en måttlig nivå under hela 2011. Det genomsnittliga finansieringsbehovet, det vill säga det genomsnittliga förväntade behovet av likvida medel under de närmaste 30 dagarna, uppgick till -5,8 md euro (-10,2 md euro). Nordeas likviditetsreserv har under 2011 uppgått till mellan 51 och 65 md euro

(47–61 md euro), med ett genomsnitt på 59 md euro (53 md euro). Nordeas reserv är mycket likvid och utgörs uteslutande av värdepapper som är belåningsbara i centralbanken. Överlevnadshorisonten låg under hela 2011 på mellan 8,3 och 50,9 md euro. Siffran visar överskottslikviditeten för den fastställda miniminivån för 30 dagar. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan Nordea tillgodose sitt finansieringsbehov i mer än 2,8 år utan ny upplåning på marknaden. Målet att alltid ha en positiv nettobalans av stabil upplåning har under hela 2011 uppnåtts med bred marginal. Årsgenomsnittet för nettobalansen av stabil upplåning var 48 md euro (33 md euro).

Nettobalans av stabil upplåning, 31 dec 2011

Stabila skulder och eget kapital

Typ av skuld, md euro	Belopp
Eget kapital och stabila skulder	
In- och upplåning från allmänheten	151,3
Eget kapital	26,1
Strukturell upplåning	
Långfristig inlåning från kreditinstitut	0,4
Långa bank- och företagscertifikat	4,7
Emitterade långa obligationer	89,9
Övrig strukturell upplåning	2,4
Summa stabila skulder och eget kapital	274,8

Stabila långfristiga tillgångar

Typ av tillgång, md euro	Belopp
Stabila tillgångar	
Utlåning till allmänheten	205,6
Långfristig utlåning till kreditinstitut	4,5
Illikvida tillgångar	6,1
Summa stabila långfristiga tillgångar	216,3
Nettobalans av stabil upplåning	58,5

Finansieringskällor, 31 dec 2011

Typ av skuld, mn euro	Räntebas	Genomsnittlig löptid	Mn euro
Skulder till kreditinstitut			
– kortare än 3 månader	Euribor etc	0,1	53 440
– längre än 3 månader	Euribor etc	4,9	1 876
In- och upplåning från allmänheten			
– avistainlåning	Administrativ	0,0	116 485
– övrig inlåning	Euribor etc	0,2	73 606
Emitterade värdepapper			
– bankcertifikat	Euribor etc	0,2	35 459
– företagscertifikat	Euribor etc	0,1	31 381
– säkerställda obligationslån	Fast ränta, marknadsbaserad	8,0	76 495
– övriga obligationslån	Fast ränta, marknadsbaserad	3,0	36 615
Derivatinstrument			167 390
Övriga, ej räntebärande skulder			50 119
Efterställda skulder			
– daterade förlagslån	Fast ränta, marknadsbaserad	6,7	3 863
– eviga och övriga förlagslån	Fast ränta, marknadsbaserad		2 640
Eget kapital			26 118
Summa (skulder och eget kapital)			675 487
Skulder till försäkringstagare			40 715
Summa (skulder och eget kapital) inklusive livförsäkringsrörelsen			716 201

Information om fördelning av löptider finns i not K46.

Kapitalhantering

Nordea strävar efter effektiv kapitalanvändning genom aktiv förvaltning av balansräkningen i fråga om olika tillgångs-, skuld- och riskkategorier.

Målet är att öka avkastningen till aktieägarna och samtidigt upprätthålla en väl avvägd kapitalstruktur.

Styrelsen är ytterst ansvarig för att fastställa målen för Nordeas kapitaltäckning och kapitalpolicy. Koncernchefen i koncernledningen beslutar om Nordeas övergripande ramverk för kapitalhantering.

Nordeas förmåga att nå målen och uppfylla minimikraven för kapitaltäckning granskas regelbundet inom Asset and Liability Committee (ALCO) och riskkommittén.

Rådet för finansiell stabilitet klassificerade under 2011 Nordea som en globalt systemviktig bank.

Kapitalkrav och riskvägt belopp

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010
	Kapitalkrav	Basel II riskvägt belopp	Basel II riskvägt belopp
Kreditrisk	12 929	161 604	164 662
Grundläggande IRK-metoden	9 895	123 686	125 346
– varav företag	6 936	86 696	90 047
– varav institut	897	11 215	9 021
– varav privatkunder	1 949	24 367	24 556
– varav övriga	113	1 408	1 722
Schablonmetoden	3 034	37 918	39 316
– varav stater	43	536	434
– varav privatkunder	795	9 934	9 760
– varav företag och institut	2 196	27 448	29 122
Marknadsrisk	652	8 144	5 765
– varav handelslager, interna modeller	390	4 875	1 317
– varav handelslager, schablonmetoden	206	2 571	3 469
– varav övrig verksamhet Schablonmetoden	56	698	979
Operativ risk	1 236	15 452	14 704
Schablonmetoden	1 236	15 452	14 704
Delsumma	14 817	185 200	185 131
Justering för övergångsregler			
Ytterligare kapitalkrav enligt övergångsregler	3 087	38 591	29 629
Summa	17 904	223 791	214 760

Pelare I

Riskvägda tillgångar beräknas utifrån kraven i pelare I. Vid utgången av 2011 omfattades 75 procent av exponeringarna av metoden för intern riskklassificering (IRK-metoden). Nordea ska införa IRK-metoden för vissa återstående portföljer.

Nordea har också tillstånd att använda interna Value-at-Risk-modeller (VaR) för att beräkna kapitalkravet för huvuddelen av marknadsrisken i handelslagret. I samband med införandet av de nya kapitaltäckningsföreskrifterna har regler tillkommit avseende beräkning av nya risktyper

inom marknadsrisk. För Nordea medför detta ytterligare kapitalkrav för Stressed VaR, incremental och comprehensive risk. Dessutom har riskvikterna för specifik aktierisk ökat enligt schablonmetoden. Ändringarna i CRD III höjde Nordeakoncernens riskvägda tillgångar för marknadsrisk med 3 984 mn euro.

Schablonmetoden används för operativ risk.

Pelare II

Nordeas interna kapitalkrav enligt den interna kapitalutvärderingen (IKU) grundar sig på risker enligt pelare I och pelare II, vilket i praktiken innebär en kombination av riskdefinitioner i kapitalkravsdirektivet, koncernens system för economic capital (EC) och reserver för tider av finansiell turbulens.

IKU omfattar Nordeas hantering, begränsning och mätning av väsentliga risker liksom en bedömning av om den interna kapitaltäckningen är tillräcklig. Det senare sker genom fastställande av ett internt kapitalkrav som avspeglar bankens riskvillighet.

EC bygger på kvantitativa modeller som används för att beräkna oväntade förluster för var och en av följande typer av huvudsakliga risker: kreditrisk, marknadsrisk, operationell risk, affärsrisk och livförsäkringsrisk. Vid beräkningen tar EC-modellerna dessutom direkt hänsyn till ränterisk i övrig verksamhet, marknadsrisk i placeringsportföljerna, risk i Nordeas egna förmånsbestämda pensionsplaner, fastighetsrisk och koncentrationsrisk.

Utöver riskkapitalberäkningar för olika typer av risker genomför Nordea ett omfattande stresstest på kapitaltäckningen för att analysera effekterna av en rad globala och lokala krisscenarier. Resultaten från stresstestet ligger, tillsammans med eventuella ledningsbeslut, till grund för Nordeas interna kapitalkrav. Det interna kapitalkravet är en viktig del när Nordeas kapitaltäckningsmål fastställs.

Economic capital (EC inklusive NLP) uppgick vid utgången av 2011 till 17,7 md euro (17,5 md euro).

Economic profit

Nordea använder economic profit (EP) som ett av sina främsta finansiella prestationsmått. EP utgörs av riskjusterat resultat minus kapitalkostnad.

Riskjusterat resultat och EP är mått på värdeskapande ur ett aktieägarperspektiv.

EP används som beslutsunderlag generellt och i kundrelationerna för att säkerställa att banken agerar på rätt sätt med ett samlat fokus på intäkter, kostnader och risk. EP-modellen mäter både tillväxt och avkastning. I EP-ramverket ingår EC och förväntade kreditförluster.

Förväntade kreditförluster

Förväntade kreditförluster (EL) avspeglar normaliserade förlustnivåer över en konjunkturcykel både på portföljnivå och för enskilda kreditengagemang.

EL-kvoten inom EP-ramverket, beräknad som EL delat med EAD, var 21 punkter vid utgången av 2011 (24 punkter), exklusive exponeringsklasserna stater och institut.

Observera att kvoten för att beräkna EL är stabilare än de faktiska kreditförlusterna, men mättet följer konjunkturcykeln för att ta hänsyn till förändrad återbetalningsförmåga (PD-dimensionen) och säkerhetstäckning (LGD-dimensionen).

Kapitalbas

Med kapitalbas avses summan av primärkapital och supplementärt kapital, efter avdrag.

Primärkapital definieras som det kapital som i det närmaste motsvarar inbetalt kapital, vissa reserver och en begränsad andel (högst 30 procent av primärkapitalet) hybridkapitallån (eviga förlagslån). Resultatet får endast medräknas efter avdrag för föreslagen utdelning. Goodwill och uppskjutna skattefordringar ingår inte i primärkapitalet.

Supplementärt kapital utgörs av eviga och daterade lån. Supplementärt kapital får inte överstiga primärkapitalet. Av supplementärt kapital får de daterade lånen högst motsvara hälften av primärt kapital. Gränsvärdena har satts efter avdrag för investeringar i försäkringsbolag och andra finansiella företag.

Sammanfattning av poster som ingår i kapitalbasen

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Beräkning av kapitalbas		
Eget kapital	26 120	24 538
Föreslagen/verkställd utdelning	-1 048	-1 168
Hybridkapitallån	1 964	1 946
Uppskjutna skattefordringar	-169	-266
Immateriella tillgångar	-2 986	-2 878
IRK-reserveringar över-/underskott	-243	-234
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50 %)	-117	-106
Övriga poster, netto	-880	-783
Primärkapital (netto efter avdrag)	22 641	21 049
- varav hybridkapital	1 964	1 946
Supplementärt kapital	3 924	5 305
- varav eviga förlagslån	723	710
IRK-reserveringar över-/underskott	-243	-234
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50 %)	-117	-106
Övriga avdrag	-1 367	-1 280
Summa kapitalbas	24 838	24 734

Kapitaltäckningsgrad

	2011	2010
Kärnprimärkapitalrelation exkl. övergångsregler (%)	11,2	10,3
Primärkapitalrelation exkl. övergångsregler (%)	12,2	11,4
Kapitaltäckningsgrad exkl. övergångsregler (%)	13,4	13,4
Kapitaltäckningskvot (kapitalbas / kapitalkrav, exkl. övergångsregler)	1,68	1,67
Kärnprimärkapitalrelation inkl. övergångsregler (%)	9,2	8,9
Primärkapitalrelation inkl. övergångsregler (%)	10,1	9,8
Kapitaltäckningsgrad inkl. övergångsregler (%)	11,1	11,5
Kapitaltäckningskvot (kapitalbas / kapitalkrav, inkl. övergångsregler)	1,39	1,44

Kapitalsituation för det finansiella konglomeratet

Sampokoncernens innehav i Nordea har under 2011 uppgått till över 20 procent. Nordea ingår därmed i Sampos finansiella konglomerat.

Ytterligare information**- Kapitaltäckning och Nordeas Pelare III-rapport**

Mer upplysningar om kapitalhantering och kapitaltäckning finns i not K41, Kapitaltäckning, och i det material som publiceras i enlighet med pelare III i Basel II och återfinns på nordea.com.

Nya regelverk

Baselkommittén presenterade i december 2010 sina slutliga standarder för framtidens reglering av finansiella institut.

Vidare presenterade EU-kommissionen i juli 2011 ett förslag till nytt kapitalkravsdirektiv (CRD IV) för finansmarknaden i Europa. En slutlig version väntas i början av hösten 2012 och ska ha införts nationellt i samtliga medlemsstater i januari 2013.

Kommande regelverk

Förändringarna för finansiella institut i fråga om regleringar på kapital- och riskområdet är omfattande och ska införas mellan 2013 och 2023. Utöver kapitalkravsdirektivet (CRD IV) utarbetas andra närliggande bestämmelser, som exempelvis tilläggsavgiften för så kallade systemviktiga banker (på både global och nationell nivå), en ny policy för hantering av fallerande banker (krishantering) samt förändringar i redovisningsreglerna som påverkar kapital- och risknivå. Nya regleringar är också på gång på försäkringsområdet – Solvens II. Under 2011 har Nordea ägnat mycket tid åt att förbereda sig för de nya lagkraven, och implementeringen inleds 2012. Nordea har god beredskap för att uppfylla de nya kraven, i fråga om såväl likviditet och kapital som processer.

I Europa väntas CRD IV träda i kraft från 1 januari 2013 och ska implementeras via en förordning och ett direktiv. Förordningen syftar till att skapa enhetliga regler för banker i alla EU-länder, och är alltså direkt tillämplig för att undvika avvikande nationella regler. I januari 2011 inrättades Europeiska bankmyndigheten (European Banking Authority, EBA), som därmed tog över Europeiska banktillsynskommitténs uppgifter och ansvarsområden. EBA är en myndighet vars huvudsakliga uppgift är att fastställa tekniska standarder och riktlinjer för regleringen av banker i Europa.

EU-kommissionens förslag till CRD IV följer samma tidtabell som Basel III, men enligt nuvarande förslag från juli 2011 ges nationella lagstiftare möjlighet att implementera reglerna snabbare än den tidsram som anges i Basel III.

Basel III och CRD IV innehåller flera viktiga initiativ som medför förändringar jämfört med dagens regler från 2007. De nya reglerna ställer krav på mer kapital av högre kvalitet, bättre risktäckning, införandet av en skuldsättningskvot som ett komplement till det riskbaserade kravet, åtgärder för att bygga upp kapitalreserver som kan användas i turbulenta tider, samt införandet av två globala likviditetsstandarder.

I likhet med Basel III innebär CRD IV-förslaget att bankerna ska uppfylla följande minimikrav för kapitaltäckningen:

- Kärnprimärkapitalrelation (CET 1) på 4,5 procent
- Primärkapitalrelation på 6,0 procent
- Kapitaltäckningsgrad på 8,0 procent

Vid sidan om förändringen i kapitalbasens sammansättning införs, utöver minimikraven, en kapitalkonserveringsbuffert på 2,5 procent. Dessutom införs en kontracyklisk buffert ovanpå kapitalkonserveringsbufferten. Nivån på denna buffert regleras av nationella myndigheter och höjs när kraftig kredittillväxt bedöms medföra ökad systemrisk. Både kapitalkonserveringsbufferten och den kontracykliska bufferten ska utgöras av kärnprimärkapital (CET 1). Baselkommittén har därutöver föreslagit krav på ytterligare förlustabsorberande kapital för globalt systemviktiga banker, motsvarande 1,0–2,5 procent av de riskvägda tillgångarna. Även detta kapital ska utgöras av kärnprimärkapital.

Riskvägda tillgångar påverkas huvudsakligen av ytterligare krav gällande motpartsrisk och införandet av en korrelationsfaktor på tillgångssidan för exponeringar mot finansiella institut.

Utöver kapitalkraven kompletteras reglerna med ett mått som inte är riskbaserat, skuldsättningskvot (leverage ratio). Skuldsättningskvoten ska beräknas som primärkapitalet dividerat med exponeringen (i och utanför balansräkningen, med vissa justeringar för exempelvis derivat). En minimikvot på 3 procent kommer att utvärderas under övergångsperioden från 1 januari 2013 till 1 januari 2017.

Baselkommittén har, inom ramen för Basel III, utvecklat två nya kvantitativa likviditetsstandarder: liquidity coverage ratio (LCR) och net stable funding ratio (NSFR). Reglerna ska fastställa minimikraven för likviditet hos internationella banker.

Under 2011 publicerade Rådet för finansiell stabilitet (FSB) de konsultativa dokumenten "Effective resolution of Systemically Important Financial Institutions" och "Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions". Dessutom publicerade EU-kommissionen det konsultativa dokumentet "Crisis Management Directive" som enligt plan ska vara infört 2014. Målet med de nya reglerna är att minska risken för bankkonkurser genom bättre planering för ekonomiska förluster (återhämtning). Konsekvenserna av en konkurs kan mildras om en plan (för avveckling) kan förberedas så att konkursen i ett institut kan genomföras på ett ordnat sätt, utan kostnader för skattebetalarna.

Nya regleringar är också på gång för försäkringsrörelsen – Solvens II – med planerat införande 2013–2014. De nya reglerna har tre huvudsakliga mål. För det första vill man införa en framåtblickande bedömning av riskbaserat solvenskapital och ersätta de gamla "volymbaserade" kapitalkraven. För det andra vill man säkerställa att det yttersta ansvaret för bolagets riskhantering ligger på koncernledningen och styrelsen, och slutligen att riskmätningen och riskstyrningen är inbyggd i affärsverksamheten och den strategiska planeringen.

Bolagsstyrningsrapport

God bolagsstyrning handlar om att ha enkla och systematiska beslutsprocesser med tydliga ansvarsområden, utan intressekonflikter och med tillfredsställande öppenhet. Verksamhetens åtagande i Nordeas mission och vision kräver att goda bolagsstyrningsprocesser integreras i den vanliga affärsverksamheten för att, så långt det går, säkerställa såväl god styrning som god ledning av bolaget.

Bolagsstyrning handlar om förhållandet mellan aktieägarna och bolagets styrelse och vd/koncernledning samt företagsmålen. Denna bolagsstyrningsrapport utgår från ett aktieägarperspektiv och är framställd i enlighet med kraven i årsredovisningslagen samt i Svensk kod för bolagsstyrning (koden). Huvudvikten ligger på styrelsen i dess roll som huvudansvarigt beslutsorgan i Nordeas bolagsstyrningsstruktur och samspelet med övriga organ för att säkerställa god bolagsstyrning. Nordeas system för intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering täcks också.

Bolagsstyrning i Nordea

Nordea Bank AB (publ) är ett svenskt publikt aktiebolag som är noterat på NASDAQ OMX Nordic, dvs börserna i Stockholm, Helsingfors och Köpenhamn. Bolagsstyrningen i Nordea följer allmänt vedertagna principer. Det externa ramverket som reglerar arbetet med bolagsstyrning innefattar aktiebolagslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse, årsredovisningslagen, NASDAQ OMX Nordics regler samt reglerna och principerna i koden. Nordea följer koden och har inga avvikelser att redovisa.

Bolaget har varken några överträdelse av tillämpliga börsregler eller av god sed på aktiemarknaden enligt beslut av respektive börs disciplinnämnd eller uttalande av Aktiemarknadsnämnden.

Bolagsstyrningsrapporten har granskats av revisorerna. Koden återfinns på www.bolagsstyrning.se.

Makt- och ansvarsfördelning

Styrning och kontroll av Nordea fördelas mellan aktieägarna (på bolagsstämman), styrelsen och verkställande direktören tillika koncernchefen i enlighet med reglerna i det externa ramverket, bolagsordningen och de interna instruktioner som fastställts av styrelsen.

Bolagsstämma (1)

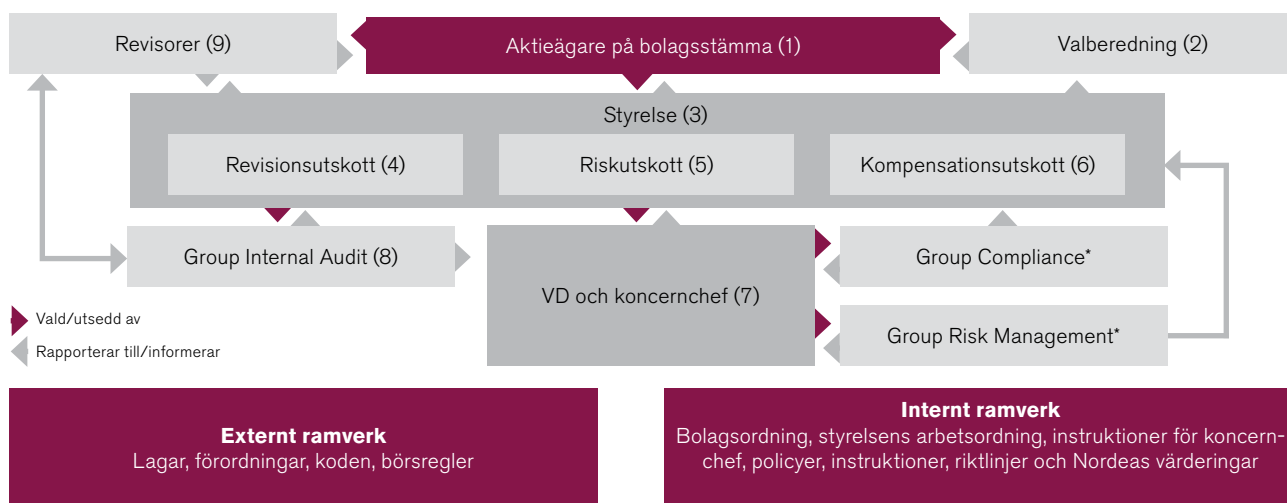
Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ på vilken aktieägarna utövar sin rösträtt. På bolagsstämman fattas beslut bland annat avseende årsredovisningen, utdelning, val av styrelse och revisorer, ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Bolagsstämmor hålls i Stockholm. Protokollet från årsstämman 2011 återfinns på nordea.com.

Rösträtt

Enligt bolagsordningen kan aktier utges i två aktieslag: stamaktier och C-aktier. Samtliga aktier i Nordea har rösträtt, varvid varje stamaktie har en röst och varje C-aktie en tiondel röst vid bolagsstämma. Vid stämman får varje aktieägare rösta för det fulla antalet aktier som han eller

Struktur för bolagsstyrning

Siffrorna inom parentes är hänvisningar till textavsnitt nedan.

* Group Risk Management och Group Compliance beskrivs i separata avsnitt och information återfinns på sidan 59 till 64.

hon äger eller företräder. Nordea får inte rösta för innehav av egna aktier på bolagsstämmor. C-aktier berättigar inte till vinstutdelning. Ytterligare information om Nordeaaktien finns i avsnittet "Nordeaaktien och aktieägarna" på sidan 46 och i förvaltningsberättelsen på sidan 52.

Bolagsordningen återfinns på nordea.com. Ändringar av bolagsordningen beslutas av bolagsstämman i enlighet med svensk lag och ändringarna måste godkännas av Finansinspektionen.

Bemyndigande att återköpa och överlåta egna aktier

Information om bemyndigande att återköpa och överlåta egna aktier presenteras i förvaltningsberättelsen på sidan 52.

Nomineringsprocess (2)

Årsstämman 2011 beslutade att inrätta en valberedning med uppgift att inför årsstämman 2012 lägga fram förslag till beslut om val av styrelseledamöter och styrelseordförande samt revisorer liksom ersättning till styrelseledamöter och revisorer.

Valberedningen består av Björn Wahlroos (styrelsens ordförande) samt de fyra röstmässigt största aktieägarna per den 31 augusti 2011, som önskade delta i valberedningen. Valberedningens sammansättning offentliggjordes den 16 september 2011. Vid datumet för inrättandet representerade valberedningen ca 41 procent av aktieägarnas röster. Sampo Abp utsåg Torbjörn Magnusson, Svenska staten utsåg Kristina Ekengren, Nordea-fonden utsåg Mogens Hugo och AMF utsåg Peder Hasslev. Torbjörn Magnusson utsågs till valberedningens ordförande.

Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till årsstämman 2012 och på nordea.com.

Nordeas styrelse (3)

Styrelsens sammansättning

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av minst sex och högst femton ledamöter valda av aktieägarna på bolagsstämman. Mandatperioden för styrelseledamöter är ett år. Nordea har ingen fastställd pensionsålder för styrelseledamöter och inte heller någon tidsgräns för hur länge en styrelseledamot kan sitta i styrelsen. Det finns inga sådana bestämmelser i det externa regelverket.

Vidare ska enligt bolagsordningen vid val av styrelse eftersträvas att styrelsen som helhet besitter för styrelsearbetet erforderligt kunnande om och erfarenhet av de samhälls-, affärs- och kulturförhållanden som råder i de regioner och på de marknader där koncernen bedriver sin huvudsakliga verksamhet.

Styrelsen består för närvarande av åtta ledamöter valda av bolagsstämman sedan Björn Savén den 22 december 2011 meddelat styrelsen att han på egen begäran avgår som ledamot i styrelsen med omedelbar verkan. Detta offentliggjordes samma dag.

Därutöver är tre ledamöter och en suppleant utsedda av de anställda. Anställda har en rätt enligt svensk lag att vara representerade i styrelsen. Nordeas koncernchef är inte ledamot i styrelsen. Styrelsens sammansättning framgår av tabellen på sidan 73 och ytterligare information om styrelsens ledamöter valda vid årsstämman 2011 finns i avsnittet "Styrelse" på sidan 200.

Styrelsens oberoende

Nordea följer tillämpliga regler avseende styrelsens oberoende. Valberedningen konstaterar att samtliga styrelseledamöter valda av aktieägarna är oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning, med undantag för Lars G Nordström. Lars G Nordström var anställd som verkställande direktör och koncernchef fram till 13 april 2007. Majoriteten av de föreslagna styrelseledamöterna är således oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Samtliga styrelseledamöter valda av aktieägarna är oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare, med undantag för Björn Wahlroos och Kari Stadigh. Björn Wahlroos är styrelseordförande och Kari Stadigh är verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp som äger mer än tio procent av samtliga aktier och röster i Nordea Bank AB (publ). Därmed överstiger antalet styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen samt även oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare väl minimiantalet.

Ingen stämموvald styrelseledamot är anställd av eller arbetar i en operativ funktion i bolaget. Styrelseledamöterna och styrelsesuppleanten som har utsetts av arbetstagarerna är anställda i koncernen och därmed inte oberoende i förhållande till bolaget.

Styrelsens oberoende framgår också av tabellen på sidan 73.

Styrelsens arbete

Styrelsen fastställer årligen sin arbetsplan, i vilken lednings- och riskrapporteringen till styrelsen också fastställs. Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2011 valdes vice ordföranden samt utsågs ledamöterna i styrelsens utskott. Styrelsen har fastställt en arbetsordning för styrelsen, vilken bland annat omfattar regler avseende styrelsens och ordförandens ansvarsområden, antalet styrelsemöten, dokumentation av möten samt regler beträffande intressekonflikter. Styrelsen har vidare antagit en instruktion för koncernchefen, som anger dennes ansvarsområden, samt ytterligare policyer, instruktioner och anvisningar för koncernens verksamhet. Dessa tillsammans med bolagsordningen, styrelsens arbetsordning och Nordeas värderingar utgör det interna ramverket som reglerar bolagsstyrning i Nordea. Ytterligare information om Nordeas värderingar finns i avsnittet "Nordeas nya normala – en fokuserad relationsstrategi" på sidan 11.

Styrelsen ansvarar för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter samt den övergripande förvaltningen av Nordeakoncernens angelägenheter i enlighet med tillämpliga lagar och förordningar, koden, bolagsordningen och styrelsens arbetsordning. Styrelsen ska vidare tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett tryggsamt sätt. Styrelsen är ytterst ansvarig för att säkerställa att ett fullgott och effektivt system för intern kontroll upprättas och underhålls. Varje år avger Group Internal Audit (GIA) till styrelsen en övergripande förklaring avseende tillförlitligheten i Nordeas processer för styrning, riskhantering, och kontroll. Förklaringen för 2011 fastslår att det interna kontrollsystemet är lämpligt och effektivt. Mer information om intern kontroll inom Nordea finns under rubriken "Intern kontrollprocess" nedan. Styrelsen träffar minst en gång per år bolagets externa revisor utan närvaro av koncernchefen eller annan person från bolagsledningen. Därutöver träffar huvudansvarig revisor styrelsens ordförande och revisionsutskottets ordförande separat.

Under 2011 hölls femton styrelsemöten. Elva möten hölls i Stockholm, ett i Köpenhamn och tre möten hölls per capsulam. För ytterligare information se tabellen på sidan 73. Styrelsen följer regelbundet upp strategin, finansiell ställning och utveckling samt riskerna. De finansiella målen och strategin revideras årligen. Under 2011 behandlade styrelsen också till exempel rapporter om och frågor avseende den finansiella marknads- och makroekonomins utveckling, nya regleringsförslag, kapital och likviditet, intern kapitalutvärdering, ändrad övergripande koncernorganisation, arbetet i styrelsens utskott, ersättningsfrågor samt transaktioner av väsentlig betydelse.

Styrelsens sekreterare är Lena Eriksson, chef för Group Legal.

Ordföranden

Styrelseordföranden väljs av aktieägarna på årsstämman. Enligt arbetsordningen för Nordeas styrelse ska ordföranden tillse att styrelsearbetet utförs på ett effektivt sätt och att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska bland annat organisera och leda styrelsearbetet, ha regelbunden kontakt med koncernchefen, tillse att styrelsen erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag och svara för att styrelsen årligen genomför en utvärdering av det egna arbetet samt att valberedningen informeras om resultatet av utvärderingen.

Utvärdering av styrelsen

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av det egna arbetet, där man noga utvärderar och diskuterar styrelsens arbete och den egna arbetsprestationen. Utvärderingen baseras på en metod som innefattar frågeformulär som utvärderar styrelsen som helhet och enskilda styrelseledamöter.

Styrelsens utskott

I enlighet med det externa ramverket och i syfte att öka effektiviteten på styrelsearbetet har styrelsen inrättat särskilda arbetsutskott. Styrelseutskottens arbetsuppgifter och arbetsordning fastställs av styrelsen i särskilda instruktioner. Varje utskott rapporterar regelbundet sitt arbete till styrelsen. Protokollen delges styrelsen.

Revisionsutskottet (4)

Revisionsutskottet biträder styrelsen i dess tillsynsarbete genom att bland annat övervaka Nordeakoncernens finansiella rapporteringsprocess, samt i detta avseende effektiviteten i systemen för intern kontroll och riskhantering, vilka fastställts av styrelsen, koncernchefen och koncernledningen. Utskottet övervakar också effektiviteten av Group Internal Audit. Vidare är utskottet ansvarigt för att hålla sig självt informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen samt granska och övervaka de externa revisorernas opartiskhet och självständighet, särskilt vad avser tillhandahållandet av tilläggstjänster till koncernen. Utskottet ansvarar vidare för handledning och utvärdering av Group Internal Audit.

Ledamöter i revisionsutskottet från årsstämman 2011 är Svein Jacobsen (ordförande), Stine Bosse och Sarah Russell. Koncernrevisionschefen (CAE) och koncernfinanschefen (CFO), är i regel närvarande vid möten med rätt att delta i diskussioner, men inte i beslut.

Enligt koden ska majoriteten av utskottets ledamöter vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning. Minst en av de ledamöterna ska även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Nordea följer denna regel.

För ytterligare information, se tabellen på sidan 73.

Riskutskottet (5)

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2011 beslutade styrelsen att omvandla det tidigare kreditutskottet till riskutskottet för en allsidig risktillsyn.

Riskutskottet biträder styrelsen i dess tillsyn över hanteringen och kontrollen av risker och risksystem samt kontroller och processer avseende koncernens verksamhet, inklusive kredit-, marknads-, likviditets-, affärs- och livförsäkringsrisk samt operativ risk.

Utskottet ska bland annat granska utvecklingen av koncernens övergripande ramverk för riskhantering och kontroll liksom koncernens riskprofil och viktiga riskfrågor. Därtill granskar utskottet och ger rekommendationer om koncernens riskvillighet och limiter för marknads- och likviditetsrisk. Utskottet granskar vidare utlånande enheters beslut om krediter eller limiter över vissa belopp liksom strategiska kreditpolicyfrågor och utvecklingen av kreditportföljen.

Ledamöter i riskutskottet från årsstämman 2011 är Kari Stadigh (ordförande), Lars G Nordström och Tom Knutzen. Chef för Group Risk Management och, när det bedöms viktigt och i den utsträckning det är möjligt, koncernchefen är i regel närvarande vid möten med rätt att delta i diskussioner, men inte i beslut. Ytterligare information avseende kreditbeslutsstrukturen för huvudverksamheten inom Nordea finns i avsnittet "Riskhantering", på sidan 59.

Det finns inga regler om oberoende för riskutskottets ledamöter i det externa regelverket.

För ytterligare information se tabellen på sidan 73.

Kompensationsutskottet (6)

Kompensationsutskottet ansvarar för att bereda och presentera förslag om ersättningsfrågor för styrelsen.

Detta inkluderar förslag om Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner, riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som ska godkännas av årsstämman. Vidare förslag om ersättning till koncernchefen,

andra koncernledningsmedlemmar liksom koncernrevisionschefen samt, på förslag av koncernchefen, Group Compliance Officer och chefen för Group Credit Control.

Minst en gång om året följer utskottet upp hur Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner tillämpas via en oberoende översyn som görs av Group Internal Audit samt gör en utvärdering av Nordeas ersättningspolicy och ersättningsystem med deltagande av lämpliga kontrollfunktioner. Utskottet har också i uppdrag att årligen övervaka, utvärdera och till styrelsen rapportera om programmen för rörlig ersättning till koncernledningen och tillämpningen av riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare. På begäran av styrelsen förbereder utskottet även principfrågor för behandling av styrelsen.

Ledamöter i kompensationsutskottet från årsstämman 2011 är Marie Ehrling (ordförande), Björn Savén (till den 22 december 2011) och Björn Wahlroos. Koncernchefen och chefen för Group Human Resources är i regel närvarande vid möten utan rätt att rösta. Koncernchefen deltar emellertid inte vid överläggningar rörande hans egna anställningsvillkor.

Enligt koden ska ledamöterna i kompensationsutskottet vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning. Nordea följer denna regel.

Ytterligare information om ersättningar inom Nordea finns i avsnittet "Ersättningar" på sidan 77 och i not K7, på sidan 114.

Möten, närvaro och oberoende

Tabellen visar antalet sammanträden som hölls av styrelsen och dess utskott liksom de enskilda ledamöternas närvaro. Den visar också de enskilda styrelseledamöternas oberoende i förhållande till bolaget samt dess större aktieägare.

Koncernchefen och koncernledningen (7)

Nordeas vd och koncernchef har att sköta den löpande förvaltningen av Nordea Banks och Nordeakoncernens angelägenheter i enlighet med lagar och förordningar, koden samt de instruktioner som lämnas av styrelsen. Instruktionerna reglerar ansvarsfördelningen och samspellet mellan koncernchefen och styrelsen. Koncernchefen har ett nära samarbete med styrelsens ordförande, bland annat avseende planering av styrelsemöten.

Koncernchefen ansvarar inför styrelsen för ledningen av Nordeakoncernens verksamhet. Han ansvarar också för att utveckla och underhålla effektiva system för intern kontroll inom koncernen. Ytterligare information om kontrollmiljön för riskexponering finns i avsnittet "Risk-, likviditets- och kapitalhantering" på sidan 57. Koncernchefen arbetar i koncernledningen tillsammans med vissa ledande befattningshavare inom koncernen. För närvarande består koncernledningen av sju medlemmar och koncernchefen. Koncernledningen har veckovisa protokollförda möten. Dessa möten leds av koncernchefen, som fattar beslut efter samråd med övriga medlemmar i kon-

	Styrelse	Revisionsutskott	Riskutskott ¹	Kompensationsutskott	Oberoende i förhållande till bolaget ²	Oberoende i förhållande till större aktieägare ²
Antal sammanträden	15	8	7	8		
(varav per capsulam)	3					
Närvaro vid sammanträden:						
Valda vid årsstämman						
Hans Dalborg ³	5		1	3		
Björn Wahlroos ⁴	15		1	5	Ja	Nej
Marie Ehrling ⁵	15	3		5	Ja	Ja
Stine Bosse	14	4	1		Ja	Ja
Svein Jacobsen	14	8			Ja	Ja
Tom Knutzen	15		6	3	Ja	Ja
Lars G Nordström	15		7		Nej	Ja
Sarah Russell	15	5		3	Ja	Ja
Björn Savén ⁶	15			7	Ja	Ja
Kari Stadigh	15	3	6		Ja	Nej
Christian Clausen, vd ⁷			1			
Utsedda av arbetstagarna						
Kari Ahola (suppleant 1 nov 2010 – 30 apr 2011)	13	–	–	–	Nej	Ja
Ole Lund Jensen	14				Nej	Ja
Lars Oddestad (suppleant 1 nov 2011 – 30 apr 2012)	15				Nej	Ja
Steinar Nickelsen (suppleant 1 maj 2011 – 30 okt 2011)	15				Nej	Ja

1) Vid det konstituerande styrelsesammanträdet efter årsstämman 2011 omvandlades kreditutskottet till riskutskottet.

2) För ytterligare information, se avsnittet "Styrelsens oberoende", på sidan 71.

3) Ordförande i Nordea från 2002 till årsstämman 2011, vid vilken han inte stod till förfogande för omval. Styrelseledamot och ledamot av kreditutskottet och kompensationsutskottet fram till och med årsstämman 2011. Av styrelsen utsedd till hedersordförande i Nordea från och med den 25 mars 2011.

4) Vice ordförande till årsstämman 2011 och ordförande från årsstämman 2011.

5) Vice ordförande från årsstämman 2011.

6) Styrelseledamot och ledamot i kompensationsutskottet fram till den 22 december 2011, då han avgick på egen begäran.

7) Verkställande direktören var fram till årsstämman 2011 ledamot i kreditutskottet. Verkställande direktören är inte styrelseledamot.

cernledningen. Ytterligare information om koncernchefen och koncernledningen finns i avsnittet "Koncernledning" på sidan 202.

Intern kontrollprocess

Den interna kontrollprocessen utförs av styrelsen, ledningen och annan personal inom Nordea och är utformad för att följa upp och säkerställa yttre och inre effektivitet i verksamheten, tillförlitlighet i verksamhetsrapportering och finansiell rapportering, efterlevnad av externa och interna bestämmelser samt skyddande av tillgångar, inklusive tillfredsställande hantering av verksamhetens risker.

Den interna kontrollprocessen baseras på kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Ramverket för den interna kontrollprocessen är avsett att göra det möjligt för hela organisationen att bidra till den interna kontrollens effektivitet och höga kvalitet genom bland annat tydliga definitioner, fördelning av roller och ansvarsområden samt gemensamma verktyg och rutiner.

Roller och ansvarsområden avseende intern kontroll och riskhantering är uppdelade i tre försvarslinjer. I första försvarslinjen är det affärsorganisationen som ansvarar för att verksamheten sköts inom ramen för fastställd risk-exponering och i enlighet med fastställda regler på området. Som andra försvarslinje är de centrala koncernriskfunktionerna ansvariga för att ta fram reglerna för intern kontroll och riskhantering. Group Internal Audit, som är den tredje försvarslinjen, genomför revisioner och avger en revisionsförklaring till koncernens intressenter om Nordeas processer för intern kontroll och riskhantering.

Internrevision (8)

Group Internal Audit (GIA) är en oberoende funktion som arbetar på uppdrag av styrelsen. Revisionsutskottet ansvarar för anvisningar för och utvärdering av GIA

inom Nordeakoncernen. Koncernrevisionschefen har det övergripande ansvaret för GIA. Koncernrevisionschefen rapporterar funktionellt till styrelsen och revisionsutskottet, och administrativt till koncernchefen. Styrelsen godkänner utnämning och uppsägning av koncernrevisionschefen.

GIA bedriver ingen rådgivning utan att först ha erhållit specifika uppdrag av revisionsutskottet. Syftet med GIA:s revisionsverksamhet är att skapa värde för organisationen genom att kvalitetssäkra processerna för styrning, riskhantering och kontroll samt att stödja kontinuerlig förbättring.

All verksamhet, både utlagd verksamhet och alla enheter inom koncernen, faller inom GIA:s behörighetsområde.

GIA fastställer självständigt internrevisionens omfattning, hur arbetet ska genomföras och hur resultatet presenteras. GIA har behörighet att genomföra alla typer av undersökningar och erhålla all information som behövs för utförandet av sina uppgifter. GIA:s arbete ska utföras i enlighet med de internationella standarderna för internrevision och IT-revision – Standards for the International Professional Practice of Internal Auditing, som ges ut av Institute of Internal Auditors, respektive Standards for Information Systems Auditing, som ges ut av ISACA. De årliga revisionsplanerna baseras på en omfattande riskbedömning.

Externrevision (9)

Enligt bolagsordningen ska en eller två revisorer väljas av bolagsstämman för en period om ett år. Vid årsstämman 2011 återvaldes KPMG AB till revisor för perioden fram till och med årsstämman 2012. Carl Lindgren är huvudansvarig revisor.

Rapport om intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen

Systemen för intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering är utformade för att uppnå rimlig säkerhet avseende tillförlitligheten i den externa finan-

Intern kontrollprocess:

siella rapporteringen och säkerställa att de finansiella rapporterna är framtagna i överensstämmelse med god redovisningssed, tillämpliga lagar och förordningar samt övriga krav på noterade bolag. De interna kontroll- och riskhanteringsaktiviteterna ingår i Nordeas planerings- och resursallokeringsprocess. Intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen i Nordea kan beskrivas i enlighet med följande COSO-ramverk (Internal Control – Integrated framework, by the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway commission).

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör basen för Nordeas interna kontroll och omfattar den kultur och de värderingar som etableras av styrelsen och verkställande ledning. Ytterligare information om Nordeas värderingar finns i avsnittet "Nordeas nya normala – en fokuserad relationsstrategi" på sidan 11.

Kontrollmiljön är beroende av en tydlig och transparent organisationsstruktur. Nordeas affärsstruktur syftar till att stödja den övergripande strategin, med en stark produkt- och kundinriktning som i sin tur stödjer tydliga roller och ansvarsområden. Verksamheten liksom organisationen är under ständig utveckling. Ytterligare information om den fokuserade relationsstrategin presenteras på sidan 11.

Huvudprincipen för riskhantering i Nordea är de tre försvarslinjerna, där den första försvarslinjen är affärsorganisationen, den andra försvarslinjen är de centrala koncernriskfunktionerna som definierar en samling gemensamma standarder, och den tredje försvarslinjen är den interna kontrollfunktionen, se illustrationen "Intern kontrollprocess" (under rubriken "Intern kontrollprocess").

Den andra försvarslinjefunktionen, Accounting Key Controls (AKC), är inrättad och initiativets mål är att införa ett koncernövergripande system för nyckelkontroller i den finansiella rapporteringen. Syftet är att

fortlöpande kunna identifiera, övervaka och utvärdera kontroller som är väsentliga för den finansiella rapporteringen.

Riskbedömning

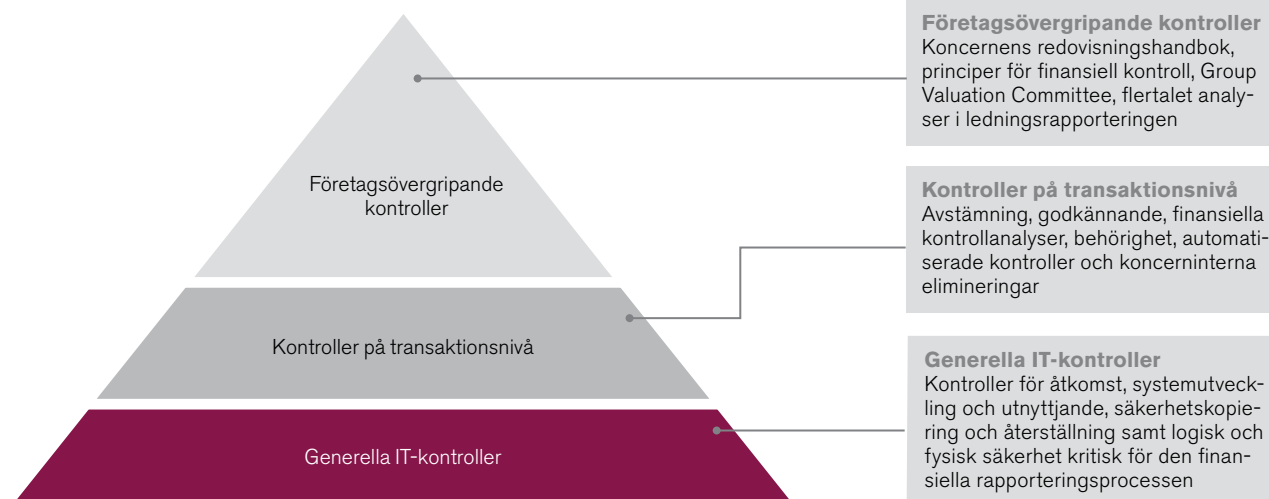
Riskhantering är en integrerad del av affärsverksamheten och huvudansvaret för att utföra riskbedömningar avseende den finansiella rapporteringen ligger hos affärslinjen. Genom att utföra riskbedömningar nära affärerna ökar möjligheterna att identifiera de mest relevanta riskerna. I kvalitetssyfte föreskriver centrala funktioner i styrdokument när och hur dessa bedömningar ska utföras. Exempel på riskbedömningar som utförs minst årligen är kvalitets- och riskanalyser för ändringar (Quality & Risk Analysis) och självriskbedömningar (Self Risk Assessments) som utförs på avdelningsnivå.

Kontrollaktiviteter

Det är i första hand respektive enhetschef som ansvarar för hanteringen av de risker som är knutna till den egna enhetens verksamhet och finansiella rapporteringsprocesser. Som stöd finns bland annat koncernens redovisningshandbok, principer för finansiell kontroll och flera olika kontrollorgan, till exempel Group Valuation Committee. Koncernens redovisningshandbok innehåller bland annat ett standardiserat rapporteringspaket som används av alla enheter för att säkerställa en konsekvent tillämpning av Nordeas principer och en samordnad finansiell rapportering. Till Nordeas grundläggande interna kontrollprinciper hör uppdelning av arbetsuppgifter och dualitetsprincipen i samband med godkännande av bland annat transaktioner och bemyndiganden.

Kvalitetssäkringen enligt ledningsrapporteringsprocessen, där det finansiella resultatet analyseras i detalj, utgör en av de viktigaste kontrollmekanismerna i samband med rapporteringen. Avstämningar är en annan viktig form av kontroller, där Nordea fortlöpande arbetar för att ytterligare förbättra kvaliteten.

Kontrollaktiviteter

Information och kommunikation

Stabsfunktionerna säkerställer att koncernens redovisningshandbok och principer för finansiell kontroll är uppdaterade och att ändringar delges de ansvariga enheterna. Dessa styrdokument bryts sedan ned till instruktioner och standardiserade arbetsrutiner inom respektive enhet. Rapporteringsspecialister inom Group Finance håller årliga sammankomster för redovisningspersonal och controllers för att informera om gällande och uppdaterade regler och förordningar av betydelse för Nordea.

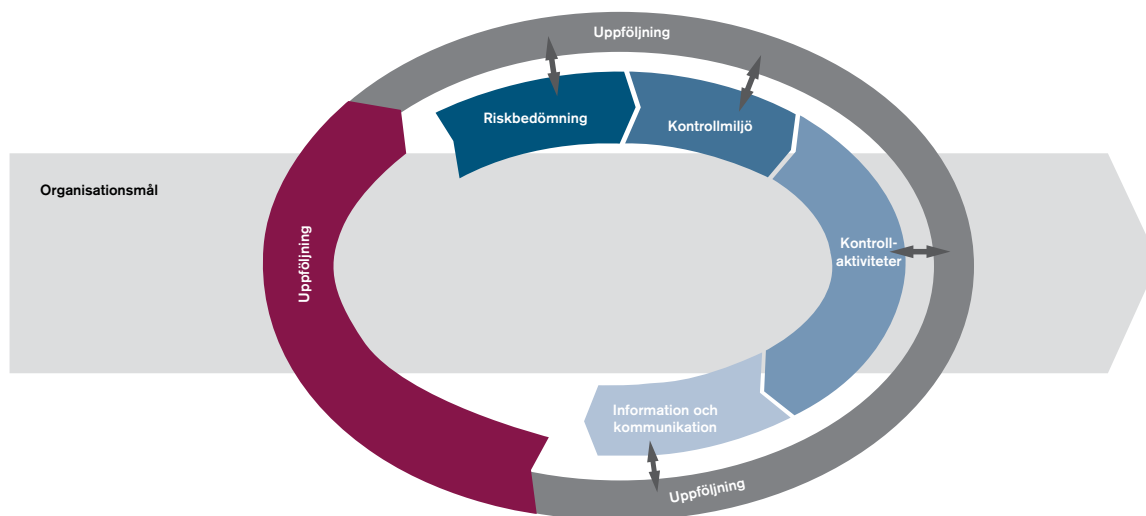
Frågor som påverkar uppnåendet av de finansiella rapporteringsmålen kommuniceras med utomstående parter och Nordea deltar aktivt i relevanta nationella forum, som till exempel forum inrättade av finansinspektioner, centralbanker eller sammanslutningar för finansiella institut.

Uppföljning

Nordea har fastställt en process för att säkerställa korrekt övervakning av kvaliteten i den finansiella rapporteringen och uppföljning av eventuella avvikelser. Denna interaktiva process ska omfatta alla COSO-komponenter och beskrivs i illustrationen nedan.

Koncernchefen avger årligen en rapport till styrelsen om kvaliteten på den interna kontrollen i Nordea. Denna rapport baserar sig på en checklista för den interna kontrollprocessen och en hierarkisk rapportering som omfattar hela organisationen. Intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering ingår som en av flera fokuskategorier i denna process.

Styrelsen, revisionsutskottet, riskutskottet och Group Internal Audit har viktiga roller vad gäller uppföljningen av den interna kontrollen avseende finansiell rapportering i Nordeakoncernen. För ytterligare information hänvisas till rubrikerna "Styrelsens arbete (3)", "Revisionsutskottet (4)", "Riskutskottet (5) och "Internrevision (8)" ovan.

Ersättningar

Nordea har tydliga policyer, instruktioner och processer för ersättningar som säkerställer en sund ersättningsstruktur i hela koncernen.

Styrelsens kompensationsutskott tar fram förslag till ersättningspolicy, utifrån en analys av de risker som policyn medför. Förslaget godkänns sedan av styrelsen som säkerställer att ersättningspolicyn tillämpas och följs upp.

Nordeas ersättningspolicy ska

- stärka Nordeas möjligheter att locka till sig, utveckla och behålla motiverade, kompetenta och resultatorienterade medarbetare och därmed stödja People-strategin.
- vara en drivkraft, tillsammans med bra ledarskap och utmanande uppgifter, som bidrar till att skapa engagerade medarbetare och ett "great Nordea".
- säkerställa att ersättningarna i Nordea överensstämmer med effektiv riskhantering och Nordeas värderingar: Positiva kundupplevelser, Det är människor det handlar om, och Ett Nordeateam.

Nordea erbjuder konkurrenskraftiga ersättningar, utan att vara marknadsledande.

Nordea ser ersättningar utifrån ett helhetsperspektiv och inser vikten av dels välbalanserade men differentierade ersättningar utifrån verksamhetens behov och marknadssituationen, och dels ersättningsystem som överensstämmer med och stödjer en sund och effektiv riskhantering. Ersättningar ska inte heller uppmuntra överdrivet risktagande eller motverka Nordeas långsiktiga intressen.

Nordeas ersättningar – syfte och berättigande

Fast lön är ersättning till medarbetare för ett fullgott arbete. Individuell lönesättning grundar sig på följande tre faktorer: ansvar och komplexitet i befattningen, prestation och lokala marknadsvillkor.

Vinstandelsprogrammet syftar till att stimulera värdeskapandet för kunder och aktieägare, och erbjuds samtliga medarbetare. Prestationskriterierna för programmet 2011 speglar Nordeas tidigare långsiktiga mål: riskjusterat resultat och avkastning på eget kapital jämfört med de nordiska konkurrenterna samt kundnöjdhet.

Rörlig lönedel erbjuds utvalda chefer och specialister för att säkerställa fokus och en stark prestation. Bedömningen av individuella prestationer ska grundas på i förväg fastställda finansiella och icke-finansiella prestationskriterier.

Bonusprogram erbjuds endast utvalda grupper av medarbetare inom specifika affärsområden eller enheter. Målet är att säkerställa fokus och en stark prestation samt upprätthålla kostnadsflexibilitet för Nordea. Bedömningen av individuella prestationer ska grundas på i förväg fastställda finansiella och icke-finansiella prestationskriterier, inklusive koncerngemensamma mål.

Engångstillägg kan användas för att belöna medarbetare för särskilda prestationer som går utöver de krav eller förväntningar som finns. Medarbetare som omfattas av ett bonusprogram kan inte erbjudas engångstillägg, och medarbetare som har rörlig lönedel kan endast i undantagsfall erbjudas engångstillägg.

Långsiktiga incitamentsprogram syftar till att öka det långsiktiga aktieägarvärdet och stärka Nordeas möjligheter att behålla och rekrytera de bästa talangerna. Programmen riktar sig till chefer och andra nyckelpersoner som bedöms vara väsentliga för koncernens framtida utveckling. Prestationskriterierna i nuvarande långsiktiga incitamentsprogram speglar Nordeas tidigare långsiktiga finansiella mål: riskjusterat resultat och totalavkastning jämfört med nordiska och europeiska finanskoncerner.

Pensions- och försäkringsplaner syftar till att ge medarbetarna en godtagbar levnadsstandard efter pensionering och personalförsäkringar under anställningstiden. Pensioner och försäkringar erbjuds enligt nationella lagar, bestämmelser och marknadspraxis i form av antingen kollektivavtal eller företagsspecifika planer, eller enligt en kombination av dessa två. Nordea strävar efter att ha avgiftsbestämda pensionsplaner.

Förmåner i Nordea ges för att stimulera till prestationer och skapa välbefinnande. Förmånerna är kopplade till antingen anställningsavtalet eller nationella förhållanden.

Ytterligare information om vinstandelsprogrammet, rörlig lönedel, bonusprogram och långsiktiga incitamentsprogram finns under respektive rubrik nedan.

Risakanalys

Nordeas ersättningar utvärderas årligen för att säkerställa överensstämmelse med både internationella och nationella riktlinjer för ersättningar. Förutom utvärderingen av de olika ersättningarna som sådana uppdaterades i mars 2011 riskanalysen avseende Nordeas ersättningspolicy. Analysen omfattar ersättningsprogrammets struktur och styrningen av dem, målfastställelse och resultatmätning, samt risken för bedrägeri och risken att Nordeas anseende skadas. Tyngdpunkten i analysen har legat på de rörliga delar som kan resultera i ersättningar som betraktas som höga.

Nordea begränsar dessa risker genom att regelbundet se över ersättningsstrukturen, bland annat med avseende på deltagare och möjliga utfall, och genom att offentliggöra relevant information. Dessutom har Nordea tydliga processer för att fastställa mål utifrån koncernens strategi, beslutade tillväxtmål och utvecklingsinitiativ. Resultatmätningen sker på liknande sätt som Nordeas övergripande resultatmätning, och beslut om utbetalning fattas i separata processer och enligt den så kallade farfarsprincipen (godkännande av chefens chef). Nordea verkar också för att reducera förekommande risker genom det ramverk som internkontrollen erbjuder, och som baseras på befintlig kontrollkultur. Denna kultur innefattar värderingar, ledningskultur, målorientering, uppföljningsmetodik, en tydlig och genomlyst organisationsstruktur, ansvarsfördelning, dualitetsprinciper, högklassig och effektiv internkommunikation samt en oberoende process för utvärdering.

Delar av den prestationsbaserade ersättningen för 2011 till de medarbetare som i riskanalysen definierats som Särskilt reglerad personal skjuts upp under 2012, i enlighet med internationella riktlinjer och nationella regelverk. De uppskjutna beloppen och information om dessa publiceras inför den ordinarie årsstämman den 22 mars 2012.

Granskning av ersättningspolicyns tillämpning

Minst en gång om året följer styrelsens kompensationsutskott upp hur Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner tillämpas via en oberoende översyn som görs av Group Internal Audit.

Ersättning till styrelsen

Ersättningen till styrelsen fastställs varje år av årsstämman. Ytterligare information finns i not K7 på sidan 114.

Ersättning till koncernchef och koncernledning

Styrelsen tar fram det förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som varje år ska godkännas av årsstämman. Enligt dessa riktlinjer beslutar styrelsen om den faktiska ersättningen till koncernchefen och medlemmarna i koncernledningen, efter förslag från styrelsens kompensationsutskott. Ytterligare information om styrelsens kompensationsutskott finns i avsnittet "Bolagsstyrningsrapport" på sidan 70.

De externa revisorerna lämnade till årsstämman 2011 en rapport som visar att styrelsen och koncernchefen under 2010 följde de riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som godkändes av årsstämman 2009 och 2010.

Ytterligare information om ersättningar finns i not K7 på sidan 114.

Godkända riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare för 2011

Årsstämman 2011 godkände följande riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Nordea ska ha de ersättningsnivåer och anställningsvillkor som erfordras för att rekrytera och behålla ledande befattningshavare med kompetens och kapacitet att leverera i enlighet med Nordeas kort- och långsiktiga mål.

Med ledande befattningshavare förstås i detta sammanhang VD i Nordea Bank AB (publ) och de till denne rapporterade chefer som också ingår i koncernledningen (Group Executive Management).

Ersättning till ledande befattningshavare kommer att beslutas av styrelsen i enlighet med Nordeas interna riktlinjer och rutiner vilka baseras på den svenska Finansinspektionens (FI) föreskrifter om ersättningssystem, EU:s direktiv om kapitalkrav för banker liksom internationell praxis för en sund ersättningsstruktur.

Marknadsmässighet ska vara den övergripande principen för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare inom Nordea. Ersättning till ledande befattningshavare ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka Nordeas långsiktiga intressen.

Årlig ersättning består av en fast lönedel och en rörlig lönedel. Fast lön betalas för ett fullgott arbete. Rörlig lönedel erbjuds för att belöna uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncern-, affärsenhets- och individuell nivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Rörlig lönedel ska generellt inte överstiga 35 procent av fast lön. I enlighet med internationella principer ska garanterad rörlig lönedel utgöra undantag och vara tillåten endast i samband med anställning av ny ledande befattningshavare och då begränsas till det första året.

Rörlig lönedel ska betalas i form av kontant ersättning och aktier/aktiekursrelaterad ersättning och vara föremål för förfoganderestriktioner, uppskjutandeperiod och justering av uppskjuten ersättning i enlighet med FI:s föreskrifter om ersättningssystem, med beaktande av lokala regler och förhållanden när detta är relevant.

Årsstämorna har sedan 2007 beslutat om aktie- och prestationsbaserade långsiktiga incitamentsprogram, vilka erfordrar en initial investering i Nordeaaktier av deltagarna och där ersättningen ska vara avhängig skapandet av ett långsiktigt värde för aktieägarna samt uppfyllelse av Nordeas finansiella mål, som baseras på principerna om riskjusterat resultat och totalavkastning. Ett program liknande förra årets, med resultatmätning under en treårsperiod, och baserat på vederlagsfria matchnings- och prestationsaktier, kommer att föreslås årsstämman 2011.

Programmen har ett tak för hur stort utfallet får bli. Styrelsen kommer årligen att utvärdera om ett motsvarande incitamentsprogram ska föreslås årsstämman. De ledande befattningshavarna kommer att erbjudas att delta i de långsiktiga incitamentsprogrammen och på grund av deras inflytande över Nordeas långsiktiga utveckling skiljer sig villkoren för deltagande och utfall jämfört med övriga deltagare. Om ett långsiktigt incitamentsprogram inte godkänns av årsstämman, ska den rörliga lönedelen till ledande befattningshavare kunna ökas och ska generellt inte överstiga 50 procent av fast lön.

Icke-monetära förmåner ska underlätta de ledande befattningshavarnas arbetsutförande. Nivån på dessa förmåner fastställs så att de motsvarar vad som kan anses rimligt i förhållande till praxis på marknaden. De ledande befattningshavarna ska erbjudas pensionsvillkor som är marknadsmässiga i förhållande till situationen i det land

där befattningshavarna stadigvarande är bosatta. Uppsägningsslön och avgångsvederlag för de ledande befattningshavarna ska sammantaget inte överstiga 24 månadslöner.

Eventuellt åtagande eller annan lämnad förbindelse av Nordea gentemot stat eller myndighet i garantiavtal eller liknande avtal som påverkar ersättningen till ledande befattningshavare kommer att beaktas.

Styrelsen får frångå ovanstående riktlinjer, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare 2012

Styrelsen kommer att föreslå att årsstämman 2012, i enlighet med aktiebolagslagen, godkänner motsvarande riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare 2012 som de som godkändes föregående år och som beskrivs ovan, med följande ändringsförslag: De finansiella målen för LTIP 2012 är riskjusterat resultat i förhållande till economic capital (RAROCAR) och börsvärdet dividerat med bokfört värde på eget kapital (P/B) istället för riskjusterat resultat per aktie (RAPPS) och totalavkastning (TSR).

Information som fogas till styrelsens förslag till riktlinjer

Avvikelser från godkända riktlinjer 2011:

Det finns inga avvikelser från de godkända riktlinjerna 2011.

Beräknad kostnad för rörliga ersättningar under 2012:

Den sammanlagda kostnaden för rörlig lön till koncernledningen, exklusive långsiktiga incitamentsprogram (LTIP), beräknas kunna uppgå till maximalt cirka 1,8 mn euro.

Tabellen nedan visar den beräknade kostnaden 2012 för koncernchefens och övriga koncernledningens andel av de godkända programmen LTIP 2010 och LTIP 2011 och det föreslagna programmet LTIP 2012.

	LTIP 2010	LTIP 2011	LTIP 2012
Maximal kostnad ¹	0,4 mn euro	1,0 mn euro	0,8 mn euro
Förväntad kostnad ²	0,2 mn euro	0,6 mn euro	0,5 mn euro
Beräknad kostnad ³	0,7 mn euro	1,9 mn euro	2,3 mn euro

- 1) Maximal kostnad 2012, förutsatt att koncernchefen och alla medlemmar i koncernledningen investerar maximalt och att samtliga prestationskriterier till fullo uppfylls för varje program. Beloppet för LTIP 2010, LTIP 2011 och LTIP 2012 kostnadsförs över 36 månader under 2010–2013, 2011–2014 respektive 2012–2015, exklusive sociala avgifter.
- 2) Förväntad kostnad 2012, under antagande om maximal investering av koncernchefen och alla medlemmar i koncernledningen och 50-procentig uppfyllelse av prestationskriterierna för varje program (dock 23-procentig uppfyllelse för prestationsaktier i LTIP 2010). Beloppet för LTIP 2010, LTIP 2011 och LTIP 2012 kostnadsförs över 36 månader under 2010–2013, 2011–2014 respektive 2012–2015, exklusive sociala avgifter.
- 3) Den beräknade kostnaden för koncernchefen och övriga koncernledningen för respektive hela program vid tilldelningstidpunkten, exklusive sociala avgifter.

Ytterligare information om rörliga ersättningar Vinstandelsprogrammet

Vinstandelsprogrammet har ett tak och baseras inte på Nordeas aktiekurs. Programmet är en förmån som innebär att medarbetarna får en del av vinsten. Detta ska uppmuntra goda insatser och stödja värderingen Ett Nordeateam, något som i sin tur leder till bättre lönsamhet och gör Nordea attraktivare som arbetsgivare.

Under 2011 avsattes totalt 43 mn euro till Nordeas vinstandelsprogram för alla anställda. För 2011 kan de anställda som mest få 3 200 euro vardera, varav 2 000 euro bestäms av en förutbestämd nivå på riskjusterat resultat, ytterligare 600 euro som bestäms av kundnöjdhet och 600 euro som bestäms av Nordeas prestation jämfört med nordiska jämförbara finansinstitut i fråga om totalavkastning. Om alla prestationskriterier hade uppfyllts skulle kostnaden för programmet maximalt ha uppgått till cirka 100 mn euro.

Rörlig lönedel

Nordea erbjuder utvalda chefer och specialister en rörlig lönedel för att belöna starka prestationer och för att locka till sig, motivera och behålla medarbetare med hög prestationsförmåga i Nordeakoncernen. Den rörliga lönedelen måste vara transparent och baseras på i förväg fastställda prestationskriterier med tydlig viktning. Prestationskriterierna ska vara både finansiella och icke-finansiella och baseras på Nordeakoncernens operativa nyckeltal som fastställs en gång om året av koncernchefen. Vid svagt eller negativt resultat för Nordeakoncernen kan den rörliga lönedelen sänkas enligt koncernchefens beslut.

Den rörliga lönedelen uppgår till högst 25 procent av den fasta årslönen, med undantag för ytterst få chefer och viktiga specialister inom särskilda områden, där beloppet som högst kan uppgå till 50 procent av den fasta årslönen. Ansvarig medlem i koncernledningen kan i sällsynta undantagsfall godkänna avtal om rörlig lönedel som överstiger 50 procent av den fasta årslönen.

Nordea följer den så kallade farfarsprincipen när avtal ska tecknas om rörlig lönedel och när utfallet ska godkännas. Styrelsen beslutar om utfallet av den rörliga lönedelen för koncernchefen och övriga koncernledningen, efter förslag från styrelsens kompensationsutskott. Nordea har infört ersättningsprogram med uppskjuten utbetalning för Särskilt reglerad personal.

Bonusprogram

Bonusprogram erbjuds enbart utvalda grupper av medarbetare inom specifika affärsområden eller enheter som godkänts av styrelsen. Nordea betalar bonus kopplad till prestation, där både bonuspooler per enhet och individuella allokeringar uttryckligen baseras på fastställda prestationsmått. Finansiellt resultat per enhet mäts som riskjusterat resultat, med hänsyn tagen till kapital- och finansieringskostnader och justerat för historisk intäktsutveckling, liksom minimikrav på resultatet. Vid svagt eller negativt resultat för Nordeakoncernen kan bonuspoolerna minskas enligt styrelsens beslut. Individuell ersättning fastställs utifrån detaljerade prestationsbedömningar som omfattar en rad finansiella och icke-finansiella faktorer.

För att förhindra betalning av oskäliga, individuella bonusar finns ett tak både för andelen riskjusterat resultat som kan utbetalas och för nivån på bonus till individen. Nordea har infört ersättningsprogram med uppskjuten utbetalning för Särskilt reglerad personal.

Åtgärder har vidtagits för att säkerställa att personal vid kontroll- eller compliance-funktioner i enheter som använder bonusprogram erhåller konkurrenskraftig lön.

Styrelsen beslutar om nya eller ändrade bonusprogram och storleken på enheternas bonuspooler, efter förslag från styrelsens kompensationsutskott. Koncernledningen ansvarar för genomförandet av beslutade bonusprogram. Nordea har också en strikt process för att säkerställa att ersättningen till enskilda medarbetare inte uppmuntrar överdrivet risktagande. Som komplement till bedömningen på enhetsnivå finns en godkännandeprocess för betydande bonusar till enskilda medarbetare, där koncernchefens godkännande krävs för bonusar som överstiger en fastställd nivå.

Långsiktiga incitamentsprogram

Nordeas långsiktiga incitamentsprogram är aktiebaserade och utfallet är kopplat till vissa prestationskriterier. Styrelsens huvudsakliga mål med programmen är att stärka Nordeas förmåga att behålla och rekrytera de bästa talangerna för centrala chefsbefattningar. Målet är vidare att de ledande befattningshavare och nyckelpersoner vilkas insatser har en direkt påverkan på Nordeas resultat, lönsamhet och värdetillväxt, ska stimuleras till ökade insatser genom att sammanlänka deras intressen och perspektiv med aktieägarnas.

Deltagarna blir aktieägare i Nordea genom att allokera förvärvade Nordeaaktier till programmen. För varje aktie i Nordea som deltagaren binder upp inom ramen för ett långsiktigt incitamentsprogram tilldelas han eller hon, från och med LTIP 2010, en matchningsaktie och upp till tre prestationsaktier, under förutsättning att vissa prestationskriterier uppfylls under den treåriga kvalifikationsperioden.

Den grundläggande principen för Nordeas långsiktiga incitamentsprogram är att utfallet är kopplat till långsiktigt värdeskapande för aktieägarna, vilket sker genom att uppfylla Nordeas långsiktiga finansiella mål.

Dessutom krävs att deltagaren, med vissa undantag, fortsätter att vara anställd inom Nordeakoncernen under den inledande treåriga kvalifikationsperioden, samt att

deltagaren under denna period behåller alla de Nordea-aktier som bundits upp inom ramen för programmet.

Nordeas första långsiktiga incitamentsprogram infördes i maj 2007 och omfattade upp till 400 ledande befattningshavare och andra nyckelpersoner inom Nordeakoncernen, vilka bedömdes vara av väsentlig betydelse för koncernens framtida utveckling. Efter LTIP 2007 har varje år ett nytt program införts, utifrån samma principer. LTIP 2010 och LTIP 2011 har en treårig kvalifikationsperiod, istället för tvåårig som för de föregående programmen, och bygger på vederlagsfria aktier, istället för rättigheter att förvärva Nordeaaktier. Styrelsen utvärderar årligen om ett liknande incitamentsprogram ska föreslås årsstämman.

Mer information om LTIP 2007, LTIP 2008, LTIP 2009, LTIP 2010 och LTIP 2011 finns i not K7 och på nordea.com, samt i årsredovisningarna för tidigare år.

Styrelsens kompensationsutskott genomförde under hösten 2011 en undersökning bland nuvarande och tidigare deltagare i de långsiktiga incitamentsprogrammen som fortfarande är anställda i Nordea. Resultatet av undersökningen, återkopplingen från ledningen och Nordeas finansiella resultat visar tydligt att Nordeas långsiktiga incitamentsprogram fyller sitt syfte: att stärka Nordeas möjligheter att locka till sig och behålla talanger, styra Nordea mot de finansiella målen och stimulera deltagarna till att bidra till utmärkta operativa resultat.

Styrelsen har beslutat att föreslå ett långsiktigt incitamentsprogram (LTIP 2012) till årsstämman 2012, baserat på liknande principer som för LTIP 2010 och LTIP 2011, dock med nya finansiella mål. RAROCAR föreslås ersätta riskjusterat resultat som finansiellt mål för att bättre spegla Nordeas aktuella strategi. RAROCAR och börsvärdet dividerat med bokfört värde på eget kapital (P/B) föreslås ersätta totalavkastning som finansiellt mål. P/B-talet speglar vad som kännetecknar en framgångsrik bank efter tre år. LTIP 2012-förslaget presenteras i kallelsen till årsstämman 2012.

” Allt vi gör i Nordea
har ett enda syfte – att skapa
positiva kundupplevelser

Finansiella rapporter

– innehåll

Resultaträkning	83	K5 Nettoresultat av poster till verkligt värde	113
Rapport över totalresultat	84	K6 Övriga rörelseintäkter	113
Balansräkning	85	K7 Personalkostnader	114
Rapport över förändringar i eget kapital	86	K8 Övriga administrationskostnader	121
Kassaflödesanalys	88	K9 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	121
Kvartalsvis utveckling	90	K10 Kreditförluster, netto	121
Femårsöversikt, koncernen	91	K11 Skatter	122
Nyckeltal	92	K12 Resultat per aktie	123
Definitioner och begrepp	93		
Noter till finansiella rapporter		Noter till balansräkningen och poster inom linjen	
Redovisningsprinciper		K13 Statsskuldförbindelser	123
K1 Redovisningsprinciper		K14 Utlåning och osäkra lånefordringar	124
1 Grunder för presentation	94	K15 Räntebärande värdepapper	125
2 Förändrade redovisningsprinciper och presentation	94	K16 Pantsatta finansiella instrument	125
3 Förändringar i IFRS som ännu ej trätt i kraft för Nordea	94	K17 Aktier och andelar	125
4 Kritiska bedömningar och viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar	95	K18 Derivatinstrument och säkringsredovisning	126
5 Principer för konsolidering	97	K19 Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	128
6 Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar	97	K20 Aktier och andelar i intresseföretag	129
7 Intäktsredovisning livförsäkring	99	K21 Immateriella tillgångar	130
8 Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen	99	K22 Materiella tillgångar	132
9 Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta	100	K23 Leasing	133
10 Säkringsredovisning	100	K24 Förvaltningsfastigheter	134
11 Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument	101	K25 Övriga tillgångar	134
12 Likvida medel	102	K26 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	134
13 Finansiella instrument	102	K27 Skulder till kreditinstitut	134
14 Utlåning till allmänheten/kreditinstitut	103	K28 In- och upplåning från allmänheten	134
15 Leasing	105	K29 Skulder till försäkringstagare	135
16 Immateriella tillgångar	105	K30 Emitterade värdepapper	136
17 Materiella tillgångar	106	K31 Övriga skulder	136
18 Förvaltningsfastigheter	106	K32 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	137
19 Skulder till försäkringstagare	106	K33 Avsättningar	137
20 Skatter	107	K34 Pensionsförpliktelser	138
21 Resultat per aktie	108	K35 Efterställda skulder	140
22 Ersättningar till anställda	108	K36 För egna skulder ställda säkerheter	141
23 Eget kapital	108	K37 Övriga ställda säkerheter	141
24 Finansiella garantiavtal och kreditlöften	108	K38 Ansvarsförbindelser	141
25 Aktierelaterade ersättningar	109	K39 Åtaganden	142
26 Transaktioner med närstående	109		
27 Valutakurser	109	Övriga noter	
Noter till resultaträkningen		K40 Försäkringsverksamhet	142
K2 Segmentrapportering	110	K41 Kapitaltäckning	143
K3 Räntenetto	112	K42 Klassificering av finansiella instrument	144
K4 Avgifts och provisionsnetto	113	K43 Tillgångar och skulder till verkligt värde	146
		K44 Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	151
		K45 Investeringar för vilka kunden bär risken	151
		K46 Löptidsanalys för tillgångar och skulder	152
		K47 Transaktioner med närstående	154
		K48 Upplysningar om kreditrisk	155

Resultaträkning, Koncernen

Mn euro	Not	2011	2010
Rörelseintäkter			
Ränteintäkter		11 955	9 687
Räntekostnader		-6 499	-4 528
Räntenetto	K3	5 456	5 159
Avgifts- och provisionsintäkter		3 122	2 955
Avgifts- och provisionskostnader		-727	-799
Avgifts- och provisionsnetto	K4	2 395	2 156
Nettoresultat av poster till verkligt värde	K5	1 517	1 837
Andelar i intresseföretags resultat	K20	42	66
Övriga rörelseintäkter	K6	91	116
Summa rörelseintäkter		9 501	9 334
Rörelsekostnader			
Allmänna administrationskostnader:			
Personalkostnader	K7	-3 113	-2 784
Övriga administrationskostnader	K8	-1 914	-1 862
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	K9, K21, K22	-192	-170
Summa rörelsekostnader		-5 219	-4 816
Resultat före kreditförluster		4 282	4 518
Kreditförluster, netto	K10	-735	-879
Rörelseresultat		3 547	3 639
Skatt	K11	-913	-976
Årets resultat		2 634	2 663
Hänförligt till:			
Aktieägare i Nordea Bank AB (publ)		2 627	2 657
Minoritetsintressen		7	6
Summa		2 634	2 663
Resultat per aktie före utspädning, euro	K12	0,65	0,66
Resultat per aktie efter utspädning, euro	K12	0,65	0,66

Rapport över totalresultat

Mn euro	2011	2010
Årets resultat	2 634	2 663
Valutakursdifferenser under året	-28	669
Valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	0	-407
Skatt på valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	0	107
Finansiella tillgångar som kan säljas: ¹		
Värdeförändringar under året	5	3
Skatt på värdeförändringar under året	-1	-1
Kassaflödessäkringar:		
Värdeförändringar under året	166	1
Skatt på värdeförändringar under året	-43	0
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	99	372
Totalresultat	2 733	3 035
Hänförligt till:		
Aktieägare i Nordea Bank AB (publ)	2 726	3 029
Minoritetsintressen	7	6
Summa	2 733	3 035

1) Omvärderingseffekter relaterad till säkrade risker i verkligt värde säkringar redovisas direkt i resultaträkningen.

Balansräkning, Koncernen

Mn euro	Not	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		3 765	10 023
Statsskuldförbindelser	K13	11 105	13 112
Utlåning till kreditinstitut	K14	51 865	15 788
Utlåning till allmänheten	K14	337 203	314 211
Räntebärande värdepapper	K15	81 268	69 137
Pantsatta finansiella instrument	K16	8 373	9 494
Aktier och andelar	K17	20 167	17 293
Derivatinstrument	K18	171 943	96 825
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	-215	1 127
Aktier och andelar i intresseföretag	K20	591	554
Immateriella tillgångar	K21	3 321	3 219
Materiella tillgångar	K22, K23	469	454
Förvaltningsfastigheter	K24	3 644	3 568
Uppskjutna skattefordringar	K11	169	278
Skattefordringar	K11	185	262
Pensionstillgångar	K34	223	187
Övriga tillgångar	K25	19 425	22 857
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	K26	2 703	2 450
Summa tillgångar		716 204	580 839
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	K27	55 316	40 736
In- och upplåning från allmänheten	K28	190 092	176 390
Skulder till försäkringstagare	K29	40 715	38 766
Emitterade värdepapper	K30	179 950	151 578
Derivatinstrument	K18	167 390	95 887
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	1 274	898
Skatteskulder	K11	154	502
Övriga skulder	K31	43 368	38 590
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	K32	3 496	3 390
Uppskjutna skatteskulder	K11	1 018	885
Avsättningar	K33	483	581
Pensionsförpliktelser	K34	325	337
Efterställda skulder	K35	6 503	7 761
Summa skulder		690 084	556 301
Eget kapital			
Minoritetsintressen		86	84
Aktiekapital		4 047	4 043
Övrigt tillskjutet kapital		1 080	1 065
Övriga reserver		-47	-146
Balanserade vinstmedel		20 954	19 492
Summa eget kapital		26 120	24 538
Summa skulder och eget kapital		716 204	580 839
För egna skulder ställda säkerheter	K36	146 894	149 117
Övriga ställda säkerheter	K37	6 090	5 972
Ansvarsförbindelser	K38	24 468	23 963
Åtaganden	K39	86 970	91 426

Rapport över förändringar i eget kapital, Koncernen

Mn euro	Hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) ²								Summa eget kapital
	Aktiekapital ¹	Övrigt tillskjutet kapital	Omräkning utländsk verksamhet	Kassaflödes-säkringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Balanserade vinstmedel	Summa	Minoritetsintressen	
Ingående balans per 1 jan 2011	4 043	1 065	-148	—	2	19 492	24 454	84	24 538
Årets resultat	—	—	—	—	—	2 627	2 627	7	2 634
Valutakursdifferenser under året	—	—	-28	—	—	—	-28	—	-28
Valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	—	—	0	—	—	—	0	—	0
Skatt på valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	—	—	0	—	—	—	0	—	0
Finansiella tillgångar som kan säljas:									
Värdeförändringar under året	—	—	—	—	5	—	5	—	5
Skatt på värdeförändringar under året	—	—	—	—	-1	—	-1	—	-1
Kassaflödessakringar:									
Värdeförändringar under året	—	—	—	166	—	—	166	—	166
Skatt på värdeförändringar under året	—	—	—	-43	—	—	-43	—	-43
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	—	—	-28	123	4	—	99	—	99
Totalresultat	—	—	-28	123	4	2 627	2 726	7	2 733
Emitterade C-aktier ³	4	—	—	—	—	—	4	—	4
Återköp av C-aktier ³	—	—	—	—	—	-4	-4	—	-4
Aktierelaterade ersättningar	—	—	—	—	—	11	11	—	11
Utdelning för 2010	—	—	—	—	—	-1 168	-1 168	—	-1 168
Köp av egna aktier ⁴	—	—	—	—	—	-4	-4	—	-4
Övriga förändringar	—	15 ⁵	—	—	—	—	15	-5	10
Utgående balans per 31 dec 2011	4 047	1 080	-176	123	6	20 954	26 034	86	26 120

1) Totalt antal registrerade aktier var 4 047 miljoner.

2) Bundet eget kapital var 4 047 mn euro. Fritt eget kapital var 21 987 mn euro.

3) Avser det långsiktiga incitamentsprogrammet (LTIP). LTIP 2011 risksäkrades genom emission av 4 730 000 C-aktier. Aktierna har återköpts och konverterats till stamaktier.

Totala antalet egna aktier relaterade till LTIP var 18,2 miljoner.

4) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentsprogrammet, tradingportföljen och Nordeaaktier i de danska kundernas investeringsportföljer. Antalet egna aktier var 20,7 miljoner.

5) I samband med aktieemissionen 2009 gjordes en uppskattning av hur stor andel av mervärdesskatt på transaktionskostnader som Nordea skulle behöva betala.

Denna uppskattning har förändrats 2011 till följd av ändrad rättspraxis.

Mn euro	Hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) ²								Summa eget kapital
	Övriga reserver:					Balanserade vinstmedel	Summa	Minoritetsintressen	
	Aktiekapital ¹	Övrigt tillskjutet kapital	Omräkning utländsk verksamhet	Kassaflödes-säkringar	Finansiella tillgångar som kan säljas				
Ingående balans per 1 jan 2010	4 037	1 065	-517	-1	—	17 756	22 340	80	22 420
Årets resultat	—	—	—	—	—	2 657	2 657	6	2 663
Valutakursdifferenser under året	—	—	669	—	—	—	669	—	669
Valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	—	—	-407	—	—	—	-407	—	-407
Skatt på valutasäkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter	—	—	107	—	—	—	107	—	107
Finansiella tillgångar som kan säljas:									
Värdeförändringar under året	—	—	—	—	3	—	3	—	3
Skatt på värdeförändringar under året	—	—	—	—	-1	—	-1	—	-1
Kassaflödessäkringar:									
Värdeförändringar under året	—	—	—	1	—	—	1	—	1
Skatt på värdeförändringar under året	—	—	—	0	—	—	0	—	0
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	—	—	369	1	2	—	372	—	372
Totalresultat	—	—	369	1	2	2 657	3 029	6	3 035
Emitterade C-aktier ³	6	—	—	—	—	—	6	—	6
Återköp av C-aktier ³	—	—	—	—	—	-6	-6	—	-6
Aktierelaterade ersättningar	—	—	—	—	—	17	17	—	17
Utdelning för 2009	—	—	—	—	—	-1 006	-1 006	—	-1 006
Försäljning av egna aktier ⁴	—	—	—	—	—	74	74	—	74
Övriga förändringar	—	—	—	—	—	—	—	-2	-2
Utgående balans per 31 dec 2010	4 043	1 065	-148	—	2	19 492	24 454	84	24 538

1) Totalt antal registrerade aktier var 4 043 miljoner.

2) Bundet eget kapital var 4 043 mn euro, fritt eget kapital var 20 411 mn euro.

3) Avser det långsiktiga incitamentsprogrammet (LTIP). LTIP risksäkrades genom emission av 5 125 000 C-aktier. Aktierna har återköpts och konverterats till stamaktier. Totala antal aktier relaterade till LTIP var 15,4 miljoner.

4) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentsprogrammet, tradingportföljen och Nordeaaktier i de danska kundernas investeringsportföljer. Antalet egna aktier var 16,9 miljoner.

Utdelning per aktie

Se moderbolagets "Rapport över förändringar i eget kapital" sid 165.

Kassaflödesanalys, Koncernen

Mn euro	2011	2010
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	3 547	3 639
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	537	1 619
Betalda inkomstskatter	-981	-1 045
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	3 103	4 213
Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar		
Förändring av statsskuldförbindelser	3 400	1 156
Förändring av utlåning till kreditinstitut	-20 784	4 476
Förändring av utlåning till allmänheten	-23 749	-18 960
Förändring av räntebärande värdepapper	-19 900	-15 672
Förändring av pantsatta finansiella instrument	1 100	2 118
Förändring av aktier och andelar	-2 776	-3 563
Förändring av derivatinstrument, netto	-2 151	1 610
Förändring av förvaltningsfastigheter	-77	-63
Förändring av övriga tillgångar	3 438	-8 563
Förändring av den löpande verksamhetens skulder		
Förändring av skulder till kreditinstitut	14 307	-12 863
Förändring av in- och upplåning från allmänheten	13 341	16 076
Förändring av skulder till försäkringstagare	1 587	2 353
Förändring av emitterade värdepapper	27 205	12 472
Förändring av övriga skulder	5 686	13 012
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3 730	-2 198
Investeringsverksamheten		
Förvärv av rörelser	0	-38
Avyttring av rörelser	0	0
Förvärv av intresseföretag	-16	-18
Avyttring av intresseföretag	4	10
Förvärv av materiella tillgångar	-157	-146
Avyttring av materiella tillgångar	35	48
Förvärv av immateriella tillgångar	-192	-181
Avyttring av immateriella tillgångar	0	0
Nettoinvestering av värdepapper, som hålles till förfall	7 876	1 991
Förvärv/avyttring av övriga finansiella tillgångar	15	1
Kassaflöde från investeringsverksamheten	7 565	1 667
Finansieringsverksamheten		
Emission av efterställda skulder	891	1 750
Amortering av efterställda skulder	-2 232	-1 556
Nyemission	4	6
Försäljning av egna aktier, inkl. förändringar i tradingportföljen	—	74
Återköp av egna aktier, inkl. förändringar i tradingportföljen	-4	—
Utbetald utdelning	-1 168	-1 006
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-2 509	-732
Årets kassaflöde	8 786	-1 263
Likvida medel vid årets början	13 706	13 962
Omräkningsdifferens	114	1 007
Likvida medel vid årets slut	22 606	13 706
Förändring	8 786	-1 263

Kommentarer till kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med IAS 7. Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar av likvida medel under året. Nordeas kassaflödesanalys har upprättats enligt den indirekta metoden, vilket innebär att rörelseresultatet har justerats för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar, som t ex avskrivningar och kreditförluster. Redovisning av kassaflöden indelas i kategorierna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Den löpande verksamheten

Den löpande verksamheten utgörs av den huvudsakliga intäktbringande verksamheten och kassaflödet härrör huvudsakligen från rörelseresultatet, justerat för poster som inte ingår i kassaflödet samt för betalda inkomstskatter.

Justering för icke kassaflödespåverkande poster innefattar:

Mn euro	2011	2010
Avskrivningar	190	166
Nedskrivningar	2	4
Kreditförluster	811	957
Orealiserade värdeförändringar	-2 419	-931
Realisationsvinster/-förluster, netto	-4	-2
Förändring av upplupna kostnader/ intäkter och avsättningar	-225	236
Omräkningsdifferenser	62	-718
Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring	-575	159
Förändringar av verkligt värde av den säkrade posten, tillgångar/skulder (netto)	1 842	-346
Övrigt	853	2 094
Summa	537	1 619

Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder innefattar tillgångar och skulder som ingår i den normala affärsverksamheten, som t ex utlåning, inlåning och emitterade värdepapper. Förändringar i derivatinstrument redovisas netto.

I kassaflödet från löpande verksamhet ingår erhållen ränta och betald ränta med följande belopp:

Mn euro	2011	2010
Erhållen ränta	11 896	9 933
Betald ränta	6 376	4 542

Investeringsverksamheten

Investeringsverksamheten omfattar förvärv och avyttring av anläggningstillgångar, finansiella såväl som materiella och immateriella. Totalt kassaflöde hänförligt till förvärv och avyttring av rörelser redovisas separat och utgörs av:

Mn euro	2011	2010
Förvärv av rörelser		
Likvida medel	—	7
Materiella och immateriella tillgångar	—	2
Övriga tillgångar	—	2
Summa tillgångar	—	11
Övriga skulder och avsättningar	—	-2
Summa skulder	—	-2
Erlagd köpeskilling	—	-9
Likvida medel i förvärvade rörelser	—	7
Betalning av återstående köpeskilling relaterad till förvärvet av Fionia 2009	—	-36
Nettoeffekt på kassaflödet	—	-38

Finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten utgörs av den verksamhet som medför förändringar i eget kapital och efterställda skulder, som t ex nyemission av aktier, utdelningar och emission/amortering av efterställda skulder.

Likvida medel

Följande poster ingår i likvida medel:

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	3 765	10 023
Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran	18 841	3 683
	22 606	13 706

Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Tillgodohavanden hos centralbanker utgörs av tillgodohavanden på konton hos centralbanker och postgiron i myndighetsform, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- centralbanken eller postgirot är hemmahörande i det land där institutet är etablerat
- tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst.

Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran, utgörs av likvida tillgångar som inte representeras av obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Kvartalsvis utveckling, Koncernen

Mn euro	Kv 4 2011	Kv 3 2011	Kv 2 2011	Kv 1 2011	Kv 4 2010	Kv 3 2010	Kv 2 2010	Kv 1 2010	2011	2010
Räntenetto	1 427	1 379	1 326	1 324	1 365	1 310	1 249	1 235	5 456	5 159
Avgifts- och provisionsnetto	588	582	623	602	618	525	538	475	2 395	2 156
Nettoresultat av poster till verkligt värde	506	111	356	544	504	446	339	548	1 517	1 837
Andelar i intresseföretags resultat	15	-4	13	18	5	29	7	25	42	66
Övriga rörelseintäkter	22	23	24	22	15	53	28	20	91	116
Summa rörelseintäkter	2 558	2 091	2 342	2 510	2 507	2 363	2 161	2 303	9 501	9 334
Allmänna administrationskostnader:										
Personalkostnader	-714	-887	-744	-768	-675	-721	-701	-687	-3 113	-2 784
Övriga administrationskostnader	-502	-474	-485	-453	-543	-436	-445	-438	-1 914	-1 862
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-50	-52	-46	-44	-52	-39	-40	-39	-192	-170
Summa rörelsekostnader	-1 266	-1 413	-1 275	-1 265	-1 270	-1 196	-1 186	-1 164	-5 219	-4 816
Resultat före kreditförluster	1 292	678	1 067	1 245	1 237	1 167	975	1 139	4 282	4 518
Kreditförluster, netto	-263	-112	-118	-242	-166	-207	-245	-261	-735	-879
Rörelseresultat	1 029	566	949	1 003	1 071	960	730	878	3 547	3 639
Skatt	-243	-160	-249	-261	-301	-249	-191	-235	-913	-976
Periodens resultat	786	406	700	742	770	711	539	643	2 634	2 663
Resultat per aktie efter utspädning (DEPS), euro	0,19	0,10	0,18	0,18	0,19	0,18	0,13	0,16	0,65	0,66
DEPS, rullande 12 månader till periodens slut, euro	0,65	0,65	0,73	0,68	0,66	0,58	0,55	0,57	0,65	0,66

Femårsöversikt, Koncernen

Resultaträkning

Mn euro	2011	2010	2009	2008	2007
Räntenetto	5 456	5 159	5 281	5 093	4 282
Avgifts- och provisionsnetto	2 395	2 156	1 693	1 883	2 140
Nettoreultat av poster till verkligt värde	1 517	1 837	1 946	1 028	1 209
Andelar i intresseföretags resultat	42	66	48	24	41
Övriga rörelseintäkter	91	116	105	172	217
Summa rörelseintäkter	9 501	9 334	9 073	8 200	7 889
Allmänna administrationskostnader:					
Personalkostnader	-3 113	-2 784	-2 724	-2 568	-2 388
Övriga administrationskostnader	-1 914	-1 862	-1 639	-1 646	-1 575
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-192	-170	-149	-124	-103
Summa rörelsekostnader	-5 219	-4 816	-4 512	-4 338	-4 066
Resultat före kreditförluster	4 282	4 518	4 561	3 862	3 823
Kreditförluster, netto	-735	-879	-1 486	-466	60
Rörelseresultat	3 547	3 639	3 075	3 396	3 883
Skatt	-913	-976	-757	-724	-753
Årets resultat	2 634	2 663	2 318	2 672	3 130

Balansräkning

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2009	31 dec 2008	31 dec 2007
Statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper	92 373	82 249	69 099	51 375	43 975
Utlåning till kreditinstitut	51 865	15 788	18 555	23 903	24 262
Utlåning till allmänheten	337 203	314 211	282 411	265 100	244 682
Derivatinstrument	171 943	96 825	75 422	86 838	31 498
Övriga tillgångar	62 820	71 766	62 057	46 858	44 637
Tillgångar	716 204	580 839	507 544	474 074	389 054
Skulder till kreditinstitut	55 316	40 736	52 190	51 932	30 077
In- och upplåning från allmänheten	190 092	176 390	153 577	148 591	142 329
Skulder till försäkringstagare	40 715	38 766	33 831	29 238	32 280
Emitterade värdepapper	179 950	151 578	130 519	108 989	99 792
Derivatinstrument	167 390	95 887	73 043	85 538	33 023
Efterställda skulder	6 503	7 761	7 185	8 209	7 556
Övriga skulder	50 118	45 183	34 779	23 774	26 837
Eget kapital	26 120	24 538	22 420	17 803	17 160
Skulder och eget kapital	716 204	580 839	507 544	474 074	389 054

Nyckeltal

	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat per aktie före utspädning, euro	0,65	0,66	0,60	0,79	0,93
Resultat per aktie efter utspädning, euro	0,65	0,66	0,60	0,79	0,93
Aktiekurs ¹ , euro	5,98	8,16	7,10	3,90	8,90
Totalavkastning, %	-24,4	3,7	78,6	-46,9	6,4
Föreslagen/verkställd utdelning per aktie, euro	0,26	0,29	0,25	0,20	0,50
Eget kapital per aktie ¹ , euro	6,47	6,07	5,56	5,29	5,09
Potentiellt antal utestående aktier ^{1,2} , miljoner	4 047	4 043	4 037	2 600	2 597
Vägt genomsnittligt antal aktier efter utspädning ³ , miljoner	4 028	4 022	3 846	3 355	3 352
Avkastning på eget kapital, %	10,6	11,5	11,3	15,3	19,7
Kapital under förvaltning ¹ , md euro	187,4	191,0	158,1	125,6	157,1
K/I-tal, %	55	52	50	53	52
Kreditförluster på årsbasis, punkter	23	31	56	19	-3
Kärnprimärkapitalrelation, exkl övergångsregler ¹ , %	11,2	10,3	10,3	8,5	7,5
Primärkapitalrelation, exkl övergångsregler ¹ , %	12,2	11,4	11,4	9,3	8,3
Kapitaltäckningsgrad, exkl övergångsregler ¹ , %	13,4	13,4	13,4	12,1	10,9
Kärnprimärkapitalrelation ¹ , %	9,2	8,9	9,3	6,7	6,3
Primärkapitalrelation ¹ , %	10,1	9,8	10,2	7,4	7,0
Kapitaltäckningsgrad ¹ , %	11,1	11,5	11,9	9,5	9,1
Kärnkapital ¹ , mn euro	20 677	19 103	17 766	14 313	12 821
Primärkapital ¹ , mn euro	22 641	21 049	19 577	15 760	14 230
Riskvägda tillgångar, inkl övergångsregler ¹ , md euro	224	215	192	213	205
Antal anställda (omräknat till heltidstjänster) ¹	33 068	33 809	33 347	34 008	31 721
Riskjusterat resultat, mn euro	2 714	2 622	2 786	2 279	2 239
Economic profit, mn euro	1 145	936	1 334	1 015	1 231
Economic capital ¹ , md euro	17,7	17,5	16,7	15,8	13,4
EPS, riskjusterad, euro	0,67	0,65	0,72	0,68	0,67
RAROCAR, %	15,5	15,0	17,3	15,6	17,8
MCEV, mn euro	2 714	3 655	3 244	2 624	3 189

1) Vid årets slut.

2) Ökning mellan 2008 och 2009 till följd av Nordeas nyemission.

3) 2007-2009 omräknade till följd av nyemissionen.

Definitioner och begrepp

Dessa definitioner gäller beskrivningar i årsredovisningen.

Andel osäkra lånefordringar, brutto Individuellt värderade osäkra lånefordringar före reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

Andel osäkra lånefordringar, netto Individuellt värderade osäkra lånefordringar efter reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

Avkastning på eget kapital Årets resultat exklusive minoritetsintressen dividerat med genomsnittligt eget kapital under året. I genomsnittligt eget kapital ingår årets resultat och ej utbetald utdelning. Minoritetsintressen ingår ej.

Economic capital (EC) Internt mått på det kapital som krävs för att med viss sannolikhet täcka oväntade förluster i verksamheten. EC beräknas med avancerade interna modeller för att ge ett konsekvent mått avseende kredit- och marknadsrisk, operativ risk, affärsrisk och livförsäkringsrisk inom Nordeas olika affärsområden.

När alla risker i koncernen aggregeras uppstår diversifieringseffekter till följd av skillnader i verksamheternas risk och det osannolika i att oväntade förluster uppstår samtidigt.

Economic profit Riskjusterat resultat minus kapitalkostnad.

Eget kapital per aktie Eget kapital enligt balansräkningen efter utspädning och exklusive minoritetsintressen, dividerat med antalet utestående aktier efter utspädning.

Förväntade kreditförluster Normaliserade förlustnivåer över en konjunkturcykel både på portföljnivå och för enskilda kreditengagemang.

Kapitalbas Kapitalbasen innefattar summan av primärkapital och supplementärt kapital bestående av förlagslån, efter avdrag för redovisat värde på aktier i helägda försäkringsbolag och potentiellt avdrag för förväntat "underskott".

Kapitalkostnad (uttryckt i procent) Den avkastning Nordeas aktieägare kräver. Den beräknas utifrån den långfristiga riskfria euroräntan, med tillägg för genomsnittlig marknadsmässig riskpremie för aktieinvesteringar, multiplicerat med betavärdet, ett mått på Nordeaaktiens volatilitet och marknadskorrelation.

Kapitalkostnaden i euro utgörs av kapitalkostnaden (i procent) multiplicerat med economic capital. Kapitalkostnaden fastställs av Nordeas ledning en gång om året, som en parameter att hantera riskvillighet och investeringsnivå.

Kapitaltäckningsgrad Kapitalbas dividerat med riskvägda tillgångar.

K/I-tal Totala rörelsekostnader dividerade med totala rörelseintäkter.

Kreditförlustrelation Kreditförluster, netto, (på årsbasis) dividerade med ingående balans för utlåning till allmänheten (utlåning).

MCEV (Market Consistent Embedded Value) En uppskattning av det värde en placerare skulle tillmäta en portfölj av ingångna liv- och pensionsförsäkringar, utifrån en objektiv

marknadsavkastning. MCEV omfattar inte värdet av framtida affärer och inte heller andra typer av immateriella värden.

Oreglerade lånefordringar som inte är osäkra Förfallna lånefordringar som inte är osäkra med hänsyn till framtida kassaflöden (ingår i Lånefordringar som inte är osäkra).

P/B-tal Börsvärdet dividerat med redovisat värde på eget kapital.

Primärkapital Den del av kapitalbasen som innefattar konso- liderat eget kapital exklusive investeringar i försäkringsbolag, föreslagen utdelning, uppskjutna skattefordringar, immate- riella tillgångar i bankverksamheten och hälften av avdraget avseende förväntat "underskott", det vill säga den negativa skillnaden mellan förväntade kreditförluster och gjorda reserveringar. Med tillsynsmyndighets godkännande omfattar primärkapital även kvalificerade former av förlags- lån (primärkapitaltillskott och hybridkapitallån).

Kärnprimärkapital utgörs av primärkapital exklusive hybridkapitallån.

Primärkapitalrelation Primärkapital dividerat med risk- vägda tillgångar. Kärnprimärkapitalrelationen beräknas som kärnprimärkapital i procent av riskvägda tillgångar.

RAROCAR (uttryckt i procent) Står för risk-adjusted return on capital at risk och utgörs av det riskjusterade resultatet i förhållande till economic capital.

Reserver i relation till osäkra lånefordringar Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar dividerade med individuellt värderade osäkra lånefordringar före reserver.

Resultat per aktie efter utspädning Årets resultat dividerat med viktat genomsnittligt antal utestående aktier, efter full utspädning. Minoritetsintressen ingår ej.

Resultat per aktie före utspädning Årets resultat dividerat med viktat genomsnittligt antal utestående aktier. Minoritets- intressen ingår ej.

Riskjusterat resultat Intäkter minus rörelsekostnader, för- väntade kreditförluster och schablonskatt (26 procent 2011). Större engångsposter ingår inte i det riskjusterade resultatet.

Riskvägda tillgångar Totala tillgångar och åtaganden utan- för balansräkningen, värderade efter kredit- och marknads- risk liksom operativ risk i koncernens dotterföretag enligt gällande kapitaltäckningsregler, exklusive tillgångar i försäk- ringsbolag, redovisat värde på sådana aktier som har dragits av från kapitalbasen samt immateriella tillgångar.

Totalavkastning (TSR) Totalavkastning mätt som värdetill- växt i ett aktieinnehav under året, under antagande om att utdelningen återinvesteras i nya aktier vid utbetalningstid- punkten.

Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar Reser- veringskvot, det vill säga totala reserver dividerade med totala osäkra lånefordringar före reserver.

Total reserveringsgrad Totala reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

1. Grunder för presentationen

Nordeas koncernredovisning har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), med tillhörande tolkningar från International Financial Reporting Standards Interpretations Committee (IFRS IC, tidigare IFRIC), godkända av EU-kommissionen. Vidare har vissa kompletterande regler i enlighet med Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅARKL), rekommendationen RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, kompletterande uttalanden från Rådet för finansiell rapportering (UFR) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:25, med tillägg i FFFS 2009:11 och 2011:54) tillämpats.

De tilläggsupplysningar som krävs enligt ovan nämnda standarder, rekommendationer och lagstiftning har inkluderats i noterna, i kapitlet Risk-, likviditets- och kapitalhantering eller i andra delar av de "Finansiella rapporterna".

Den 8 februari 2012 godkände styrelsen årsredovisningen som slutligt ska godkännas av årsstämman den 22 mars 2012.

2. Förändrade redovisningsprinciper och presentation

I allt väsentligt är redovisningsprinciperna, beräkningsgrunderna och presentationen oförändrade jämfört med årsredovisningen 2010, förutom för kategoriseringen av utlåningsrelaterade provisioner inom "Avgifts- och provisionsnetto" och redovisningen av återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Dessa förändringar förklaras ytterligare nedan.

Nedan följer också ett avsnitt om övriga förändringar i IFRS som implementerats 2011, vilka inte haft någon betydande inverkan på Nordea.

Kategorisering av utlåningsrelaterade provisioner

Kategoriseringen av utlåningsrelaterade provisioner inom "Avgifts- och provisionsnetto" (not 4) har förändrats för att vara bättre anpassad till syftet för vilket provisionerna erhålls. Förändringen avser huvudsakligen syndikerade transaktioner. Jämförelsetalen har justerats på motsvarande sätt och effekten beskrivs i tabellen nedan.

Mn euro	2010	
	Ny princip	Tidigare princip
Utlåning	397	323
Övriga provisionsintäkter	217	291

Redovisning av återköpsavtal och omvända återköpsavtal

Tidigare tillämpades affärsdagsredovisning för återköpsavtal och omvända återköpsavtal, men från och med 2011 redovisas dessa i balansräkningen på likviddagen. Detta har inte påverkat resultaträkningen. Jämförelsetalen har inte räknats om eftersom effekten är obetydlig. Effekten på balansräkningen per 31 december 2011 och den ej omräknade effekten per 31 december 2010 framgår av tabellen nedan.

Mn euro	31 Dec 2011		31 Dec 2010	
	Ny princip	Tidigare princip	Ny princip	Tidigare princip
Omvända återköpsavtal				
Utlåning till kreditinstitut	51 865	53 212	15 268	15 788
Utlåning till allmänheten	337 203	346 273	313 630	314 211
Övriga skulder	43 368	53 785	37 489	38 590
Återköpsavtal				
Skulder till kreditinstitut	55 316	59 145	38 264	40 736
In- och upplåning från allmänheten	190 092	194 416	175 245	176 390
Övriga tillgångar	19 425	27 578	19 240	22 857

Förändringar i IFRS implementerade 2011

IASB har omarbetat IAS 24 "Upplysningar om närstående" (Transaktioner med staten), IAS 32 "Finansiella instrument: Klassificering" (Nyemissioner), IFRIC 14 "IAS 19 – Begränsningen av en förmånsbestämd tillgång, lägsta fonderingskrav och samspelet dem emellan" samt publicerat "Förbättringar av IFRS 2010" och IFRIC 19 "Utsläckning av finansiella skulder med eget kapital-instrument". Dessa omarbetade och publicerade standarder och förbättringar trädde i kraft för Nordea den 1 januari 2011, men har inte haft någon betydande effekt 2011. Omarbetningen av IAS 32 kan komma att påverka eventuella framtida nyemissioner som omfattar olika valutor, medan omarbetningarna av IAS 24 och IFRIC 14 samt de publicerade "Förbättringar av IFRS 2010" och IFRIC 19 inte väntas ha någon betydande inverkan på efterföljande perioder.

3. Förändringar i IFRS som ännu ej trätt i kraft för Nordea IFRS 9 "Finansiella instrument" (fas 1)

IASB publicerade under 2009 en ny standard för finansiella instrument. Standarden utgör det första steget i arbetet med att ersätta IAS 39 "Finansiella instrument: Redovisning och värdering", och omfattar klassificeringen och värderingen av finansiella tillgångar och skulder. Standarden träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2015, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt standarden för införande 2011.

Den preliminära bedömningen är att redovisningen påverkas eftersom den nya standarden innebär färre värderingskategorier och därför har betydelse för presentationen av och upplysningarna om finansiella instrument. Den nya standarden väntas å andra sidan inte få någon betydande inverkan på Nordeas resultat- och balansräkning eftersom den kombinerade värderingsmodellen bibehålls. Några betydande omklassificeringar mellan verkligt värde och anskaffningsvärde eller effekt på kapitaltäckningen förväntas ej, men detta beror naturligtvis på vilka finansiella instrument som finns upptagna i Nordeas balansräkning vid övergången.

Eftersom standarden ännu inte har godkänts av EU-kommissionen har Nordea inte slutfört analysen av dess inverkan på redovisningen för den första och de efterföljande tillämpningsperioderna.

IFRS 10 "Koncernredovisning", IFRS 11 "Joint arrangements", IFRS 12 "Upplysningskrav avseende innehav i andra företag", IAS 27 "Separata finansiella rapporter" samt IAS 28 "Innehav i intresseföretag och joint ventures"
IASB har publicerat tre nya standarder om konsolidering (IFRS 10, IFRS 11 och IFRS 12) och omarbetat IAS 27 och IAS

28. Standarderna och omarbetningarna träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2013, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt dessa standarder och omarbetningar för införande 2011.

Enligt den preliminära bedömningen väntas inte dessa ha någon betydande inverkan på Nordeas resultaträkning. Den huvudsakliga potentiella effekten är att den nya definitionen av kontroll kan leda till en konsolidering av fonder, till exempel värdepappersfonder. En konsolidering av värdepappersfonder skulle öka tillgångarna och skulderna i balansräkningen och reducera eget kapital i den mån en konsoliderad fond äger aktier i Nordea (egna aktier). De nya standarderna innehåller också mer omfattande upplysningskrav som påverkar Nordeas upplysningar om bolag som ingår respektive inte ingår i koncernredovisningen. De nya standarderna och omarbetningarna väntas inte ha någon betydande inverkan på kapitaltäckningen.

Eftersom standarderna och omarbetningarna ännu inte har godkänts av EU-kommissionen har Nordea inte slutfört analysen av deras inverkan på redovisningen för den första och de efterföljande tillämpningsperioderna.

IFRS 13 "Värdering till verkligt värde"

IASB har publicerat IFRS 13. Standarden träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2013, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt standarden för införande 2011.

Enligt den preliminära bedömningen väntas den nya standarden inte ha någon betydande inverkan på Nordeas redovisning, och inte heller på kapitaltäckningen.

Eftersom standarden ännu inte har godkänts av EU-kommissionen har Nordea inte slutfört analysen av dess inverkan på redovisningen för den första och de efterföljande tillämpningsperioderna.

IAS 19 "Ersättningar till anställda"

IASB har omarbetat IAS 19. Standarden träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2013, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt omarbetningen för införande 2011.

Enligt den preliminära bedömningen väntas den omarbetade standarden ha en inverkan på redovisningen för den första och de efterföljande tillämpningsperioderna. Omarbetningen avser huvudsakligen förmånsbestämda pensionsplaner. Enligt den omarbetade IAS 19 ska aktuariella vinster/förluster redovisas direkt mot eget kapital via övrigt totalresultat, vilket leder till större svängningar i eget kapital jämfört med dagens korridorregel.

Vidare ska den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar redovisas med hjälp av samma ränta som den diskonteringsränta som används vid värderingen av pensionsförpliktelser. Detta leder till högre pensionskostnader i resultaträkningen eftersom Nordea för närvarande räknar med en högre avkastning än diskonteringsräntan. Eventuella skillnader mellan faktisk avkastning och förväntad avkastning ingår i de aktuariella vinster/förluster som redovisas direkt mot eget kapital via övrigt totalresultat.

De oredovisade aktuariella förlusterna per 31 december 2011 uppgår till 534 mn euro, exklusive särskild löneskatt och före avdrag för inkomstskatt. Om Nordea har oredovisade aktuariella förluster vid övergången påverkas eget kapital negativt. Se not K34 "Pensionsförpliktelser" för ytterligare information.

Rådet för finansiell rapportering har vidare dragit tillbaka UFR 4 "Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt". När den omarbetade IAS 19 implementeras väntas detta leda till en ökning av den totala skulden.

Eftersom den omarbetade IAS 19 påverkar eget kapital förväntas den även påverka kapitaltäckningen.

Övriga kommande förändringar i IFRS

IAS 1 "Utformning av finansiella rapporter" har omarbetats. Den omarbetade standarden medför förändringar i presentationen av övrigt totalresultat. Standarden träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2013, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt standarden för införande 2011.

Vidare har IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplysningar" omarbetats och innebär krav på ytterligare upplysningar om överförda tillgångar. Standarden träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2012, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har godkänt standarden för införande 2011.

IAS 32 "Finansiella instrument: Klassificering" har omarbetats med avseende på kvittning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Omarbetningen är inte avsedd att ändra kriterierna för kvittning utan bara att ge ytterligare vägledning om hur de befintliga kriterierna ska tillämpas. IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplysningar" har omarbetats och ställer krav på ytterligare upplysningar om kvittning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Förändringarna träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2014 vad gäller omarbetningen av IAS 32 och 1 januari 2013 vad gäller omarbetningen av IFRS 7, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt de omarbetade standarderna för införande 2011.

IASB har också omarbetat IFRS 1 "Första gången IFRS tillämpas" (Hyperinflation/Bestämda datum) och IAS 12 "Inkomstskatter" (Återvinning av underliggande tillgångar) och publicerat IFRIC 20 "Stripping costs". Standarderna träder i kraft för Nordea för det räkenskapsår som startar 1 januari 2012, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen har inte godkänt de omarbetade standarderna och den publicerade tolkningen för införande 2011.

Ovannämnda omarbetade standarder och tolkning, inom avsnittet "Övriga kommande förändringar i IFRS" som ännu inte godkänts väntas, med undantag för upplysningskraven, inte ha någon betydande inverkan på redovisningen för den första eller de efterföljande tillämpningsperioderna, och inte heller på kapitaltäckningen.

4. Kritiska bedömningar och viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

För att upprätta årsredovisning i enlighet med god redovisningssed måste ledningen i vissa fall använda sig av uppskattningar och antaganden. Uppskattningarna baseras på tidigare erfarenheter och antaganden som ledningen anser vara rättvisande och rimliga. Dessa uppskattningar och bakomliggande bedömningar påverkar redovisade belopp för tillgångar, skulder och åtaganden utanför balansräkningen liksom för intäkter och kostnader i den årsredovisning som presenteras. Det faktiska utfallet kan senare i viss mån avvika från de uppskattningar och antaganden som gjorts.

Vissa redovisningsprinciper anses vara av särskild betydelse för Nordeas finansiella ställning, eftersom de bygger på svåra, komplexa och subjektiva bedömningar och uppskattningar från ledningens sida, varav de flesta avser förhållanden som i sig är osäkra. Dessa kritiska bedömningar och uppskattningar är främst hänförliga till:

- värdering till verkligt värde av vissa finansiella instrument.
- prövning av nedskrivningsbehov på:
  - goodwill och
  - utlåning till allmänheten/kreditinstitut.
- aktuariella beräkningar av pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar för anställda.
- aktuariella beräkningar av skulder till försäkringstagare.
- värdering av uppskjutna skattefordringar.
- värdering av förvaltningsfastigheter.
- krav i civilrättsliga processer.

Värdering till verkligt värde av vissa finansiella instrument

Fastställande av verkligt värde för OTC-derivat och andra finansiella instrument som saknar noterade kurser eller nyligen observerade marknadskurser omfattar följande kritiska bedömningar:

- Val av värderingstekniker
- Bedömning av när noterade kurser inte motsvarar verkligt värde (bland annat bedömning av om marknaden är aktiv)
- Fastställande av anpassning till verkligt värde för att beakta relevanta riskfaktorer såsom kreditrisk, modellrisk och likviditetsrisk
- Bedömning av vilka marknadsparametrar som är observerbara

I samtliga fall grundas besluten på en professionell bedömning i enlighet med Nordeas redovisnings- och värderingspolicyer. För att säkerställa korrekt styrning har Nordea en så kallad Group Valuation Committee som regelbundet granskar kritiska bedömningar som bedöms ha en betydande inverkan på värderingen till verkligt värde.

Se även avsnitt 11 "Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument" och not K43 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

Prövning av nedskrivningsbehov

Goodwill

Goodwill prövas årligen för eventuellt nedskrivningsbehov, eller oftare om händelser eller ändrade förutsättningar tyder på att nedskrivningsbehov finns. Prövningen baseras på en analys för att bedöma om redovisat värde för goodwill är fullt återvinningsbart. Vid fastställande av återvinningsbart belopp fastställs nyttjandevärdet, mätt som nuvärdet av förväntade kassaflöden från de kassagenererande enheter till vilka goodwill har allokerats.

Prognoserna avseende framtida kassaflöden baseras på Nordeas bästa uppskattningar av framtida intäkter och kostnader för de kassagenererande enheter till vilka goodwill har allokerats. Ett antal antaganden och uppskattningar har betydande påverkan på dessa beräkningar, bl a parametrar såsom makroekonomiska antaganden, marknadstillväxt, affärsvolymer, marginaler och kostnadseffektivitet. Förändringar i någon av dessa parametrar, till följd av förändringar i marknadsvillkor, konkurrens, strategier eller av andra anledningar, påverkar de förväntade kassaflödena. Under nuvarande marknadsvillkor förväntas inte en sådan förändring i någon av dessa parametrar medföra någon signifikant nedskrivning av goodwill, men kan komma att göra det i efterföljande perioder.

Se även avsnitt 16 "Immateriella tillgångar" och not K21 "Immateriella tillgångar".

Utlåning till allmänheten/kreditinstitut

Vid prövning av nedskrivningsbehov för individuella lånefordringar är den mest kritiska bedömningen, som också inrymmer störst osäkerhet, att uppskatta det mest sannolika framtida kassaflödet som kunden kan generera.

Vid kollektiv prövning av nedskrivningsbehov för en grupp av lånefordringar är den viktigaste aspekten att identifiera de händelser och/eller observerbara data som har gett upphov till kreditförluster inom gruppen av lånefordringar. Bedömningen av nuvärdet av de kassaflöden som kunderna i gruppen genererar är förenad med hög grad av osäkerhet, eftersom den baseras på historiska uppgifter och erfarenhetsmässig justering av dessa till den aktuella situationen.

Se även avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut" och not K14 "Utlåning och osäkra lånefordringar".

Aktuariella beräkningar av pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar för anställda

Beräknade förpliktelser för förmånsbestämda pensioner framräknas för de större pensionsplanerna av externa aktuariar med hjälp av demografiska antaganden baserade på aktuella befolkningsdata. Beräkningarna baseras på ett antal aktuariella och finansiella parametrar. Den viktigaste finansiella parametern är diskonteringsräntan. Andra parametrar, såsom antaganden om löneökningar och inflation, baseras på den förväntade långsiktiga utvecklingen för dessa parametrar. De parametrar som fastställdes vid årsskiftet redovisas i not K34 "Pensionsförpliktelser".

Huvuddelen av de tillgångar som täcker pensionsåtagandena investeras i likvida tillgångar och värderas till marknadsvärde vid årsskiftet. Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna har fastställts med beaktande av tillgångarnas sammansättning och baseras på långsiktiga förväntningar om avkastning på de olika tillgångsslagen. Den förväntade avkastningen framgår också av not K34 "Pensionsförpliktelser".

Se även avsnitt 22 "Ersättningar till anställda" och not K34 "Pensionsförpliktelser".

Aktuariella beräkningar för skulder till försäkringstagare

Skulderna till försäkringstagare utgörs av långfristiga åtaganden där vissa försäkringsavtal har långa durationer. Vid värderingen av dessa skulder används både finansiella och aktuariella uppskattningar och antaganden. Ett viktigt finansiellt antagande är den ränta som används för att diskontera framtida kassaflöden. Viktiga aktuariella antaganden är de om mortalitet och invaliditet, som påverkar storleken på och tidpunkten för de framtida kassaflödena. De finansiella och aktuariella antagandena är till stor del föreskrivna i ländernas lagstiftning och är alltså inte upp till Nordea att bestämma. Även antaganden om framtida förvaltnings- och skattekostnader påverkar beräkningen av skulder till försäkringstagare.

Se även avsnitt 19 "Skulder till försäkringstagare" och not K29 "Skulder till försäkringstagare".

Värdering av uppskjutna skattefordringar

Värderingen av uppskjutna skattefordringar påverkas av ledningens bedömning av Nordeas framtida resultat. Denna bedömning uppdateras och bedöms vid varje bokslutstillfälle och justeras, i det fall det är tillämpligt, för att avspegla den nuvarande situationen.

Se även avsnitt 20 "Skatter" och not K11 "Skatter".

Värdering av förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde i enlighet med beskrivningen i avsnitt 18 "Förvaltningsfastigheter". Eftersom det normalt inte finns några aktiva marknader för förvaltningsfastigheter estimeras verkligt värde med hjälp av modeller baserade på diskonterade kassaflöden. Dessa modeller baseras på antaganden om framtida hyror, beläggning, drifts- och underhållskostnader, avkastningskrav och räntenivåer.

Se även avsnitt 18 "Förvaltningsfastigheter" och not K24 "Förvaltningsfastigheter".

Krav i civilrättsliga processer

Nordea är inom ramen för den normala affärsverksamheten föremål för ett antal krav i stämningar och tvister, varav de flesta rör förhållandevis små belopp. Nordeas bedömning är för närvarande att ingen av dessa tvister kommer att medföra någon betydande negativ effekt på koncernens resultat eller dess finansiella ställning. Se även not K33 "Avsättningar" och not K38 "Ansvarsförbindelser".

5. Principer för konsolidering

Konsoliderade bolag

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget Nordea Bank AB (publ) samt de bolag som moderbolaget kontrollerar. Kontroll uppnås i regel om moderbolaget, direkt eller indirekt genom koncernföretag, innehar mer än 50 procent av aktiernas röstvärde eller på annat sätt kan utöva kontroll över bolagets finansiella och operativa policier.

Alla koncernföretag konsolideras i enlighet med förvärvsmetoden, förutom vid bildandet av Nordea 1997–98, då innehavet i Nordea Bank Finland Abp konsoliderades med pooling-metoden. Enligt förvärvsmetoden betraktas köpet som en transaktion där moderbolaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och ansvarsförbindelser. Koncernens anskaffningsvärde beräknas med hjälp av en förvärvsanalys. Vid analysen fastställs anskaffningsvärdet till summan på överlåtelsedagen av verkligt värde på överlätna tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder samt av förvärvaren emitterade eget kapital-instrument. Kostnader som är direkt hänförliga till rörelseförvärvet kostnadsförs. Den del av anskaffningsvärdet som överstiger det verkliga nettovärdet på identifierbara tillgångar, skulder och skuldförbindelser redovisas som goodwill. Om skillnaden är negativ redovisas den direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner samt fordringar och skulder mellan koncernföretagen elimineras.

Koncernföretagen ingår i koncernredovisningen från den dag kontrollen över bolaget övergår till Nordea. Konsolideringen upphör när kontroll inte längre existerar.

Eget kapital och resultat hänförliga till minoritetsintressen redovisas på separata rader i balans- och resultaträkningen samt i rapport över totalresultat.

I samband med konsolideringen anpassas dotterföretagens redovisning för att uppnå överensstämmelse med de IFRS-principer som Nordea tillämpar.

Aktier i intresseföretag

Kapitalandelsmetoden tillämpas för intresseföretag, där rösträttsandelen uppgår till mellan 20 och 50 procent och/eller där Nordea har betydande inflytande. Investeringar inom ramen för Nordeas investeringsverksamhet, som klassificeras som en riskkapitalorganisation inom Nordea, värderas till verkligt värde i enlighet med reglerna i IAS 28 och IAS 39. Ytterligare information om kapitalandelsmetoden finns i avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar".

Andelar i intresseföretags resultat redovisas i resultaträkningen efter skatt. Skattekostnad hänförlig till dessa resultatandelar ingår följaktligen inte i Nordeas redovisade skattekostnad.

Interna resultatpåverkande transaktioner mellan Nordea och dess intresseföretag elimineras inte. Nordea har inte genomfört några transaktioner med intresseföretag som omfattar försäljning av tillgångar.

Företag för särskilt ändamål (SPE)

I enlighet med IFRS konsolideras Nordea inte tillgångar och skulder i företag för särskilt ändamål, SPE, som man inte har bestämmande inflytande över. För att avgöra om Nordea har bestämmande inflytande över ett SPE måste Nordea granska aktuella risker och förmåner samt bedöma möjligheten att fatta operativa beslut för detta SPE.

Vid bedömningen av om Nordea ska konsolidera ett SPE tas hänsyn till ett antal faktorer, bland annat om verksamheten i ett SPE i huvudsak bedrivs för Nordeas räkning eller om Nordea i allt väsentligt har beslutsrätten, om Nordea har rätten att erhålla huvuddelen av de förmåner som verksamheten ger upphov till eller om Nordea står för huvuddelen av de risker som är förknippade med ägandet. Samtliga SPE där

Nordea har behållit huvuddelen av riskerna och förmånerna konsolideras. Om ett SPE inte konsolideras är skälet att Nordea inte i betydande grad är exponerat för risker eller har förmåner hänförliga till tillgångarna och skulderna i detta SPE.

Nordea har skapat ett antal SPE som erbjuder kunder att investera i tillgångar som förvärvats av dessa SPE. Några SPE har investerat i omsättningsbara finansiella instrument som aktier och obligationer (värdepappersfonder). Andra SPE investerar i strukturerade kreditprodukter eller förvärvar tillgångar från Nordeas kunder. Nordea är normalt kapitalförvaltare och fattar efter eget gottfinnande beslut om investeringar och andra administrativa frågor. Vanligtvis erhåller Nordea service- och provisionsavgifter i samband med bildandet av dessa SPE eller för sin roll som kapitalförvaltare, förvaringsinstitut eller annan funktion. Detta skapar i sig självt inte det vinstintresse som leder till konsolidering. Nordea har i vissa fall finansierat stora delar av SPE i form av fondandelar, lån eller kreditlöften. I dessa SPE har Nordea ett vinstintresse och har majoriteten av risker och förmåner, varför dessa SPE konsolideras. I not M21 "Aktier och andelar i koncernföretag" listas alla större dotterbolag i Nordea-koncernen, inklusive konsoliderade SPE.

Valutaomräkning av utländska enheter

Koncernredovisningen upprättas i euro (EUR), rapporteringsvalutan för moderbolaget Nordea Bank AB (publ). Dagskursmetoden tillämpas vid omräkning av utländska enheters finansiella rapporter, från deras funktionella valutor till euro. De utländska enheternas tillgångar och skulder har omräknats till balansdagens kurs, medan poster i resultaträkningen och i rapport över totalresultat omräknats till årets genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i reserven för omräkning av utländsk verksamhet under eget kapital.

Goodwill och justeringar till verkligt värde från förvärv av koncernföretag hanteras som poster i samma funktionella valuta som den kassagenererande enheten till vilken de hör och omräknas också till balansdagens kurs.

Information om de viktigaste valutakurserna finns i avsnitt 27 "Valutakurser".

6. Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar

Räntenetto

Ränteintäkter och räntekostnader beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden eller, om så anses lämpligt, med tillämpning av en metod som resulterar i ett belopp som utgör en rimlig uppskattning av vad en beräkning grundad på effektivräntemetoden skulle ge.

Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till balansposter inom Markets och Nordea Life & Pensions redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till intern inlåning från och intern finansiering av Markets verksamhet ersätts av relaterade externa ränteintäkter och räntekostnader för koncernen och redovisas under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Ränta på derivat som innehas i säkringssyfte redovisas också under "Räntenetto", liksom avgifter som anses vara en integrerad del av den effektiva räntan för ett finansiellt instrument.

Avgifts- och provisionsnetto

Nordea har provisionsintäkter från olika typer av tjänster som tillhandahålls kunder. Hur provisionsintäkterna redovisas beror på i vilket syfte avgiften tas ut. Avgifter intäktsredovisas antingen i takt med att tjänsterna tillhandahålls eller i samband med genomförandet av en betydande aktivitet. Avgifter som debiteras löpande redovisas som intäkt i den

period då tjänsten tillhandahålls. En syndikeringsavgift som debiteras för att arrangera ett lån, liksom andra avgifter som debiteras för väsentliga aktiviteter, intäktsredovisas när aktiviteten har genomförts, d v s när syndikeringen har slutförts.

Provisionskostnader är transaktionsbaserade och redovisas i den period då tjänsterna erhålls.

Intäkter för utställda finansiella garantier samt kostnader för köpta finansiella garantier, inklusive avgifter till statliga garantiprogram, fördelas över instrumentets löptid och klassificeras som "Avgifts- och provisionsintäkter" respektive "Avgifts- och provisionskostnader".

Nettoresultat av poster till verkligt värde

Realiserade och orealiserade vinster och förluster på finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Realiserade och orealiserade vinster och förluster härstammar från:

- Aktier och andelar samt andra aktierelaterade instrument
- Räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument
- Övriga finansiella instrument, inklusive kreditderivat och råvaruinstrument/råvaruderivat
- Valutakursförändringar
- Förvaltningsfastigheter, inklusive realiserade och orealiserade intäkter, exempelvis omvärderingsvinster/-förluster. Posten innehåller också realiserade resultat från avyttringar liksom den löpande avkastningen från innehavet av förvaltningsfastigheter.

Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till balansposter inom Markets och Nordea Life & Pensions, inklusive finansieringen av dessa verksamheter, redovisas under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Även den ineffektiva delen av säkringar av kassaflöden och nettoinvesteringar liksom omklassificerade vinster och förluster på finansiella instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas redovisas under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Den här posten innefattar också realiserade vinster och förluster på finansiella instrument som värderats till upplupet anskaffningsvärde, till exempel erhållen ränteersättning och realiserade vinster/förluster på återköp av egna skulder.

"Nettoresultat av poster till verkligt värde" innefattar också förluster från motpartsrisk i instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen samt nedskrivningar av finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas. Nedskrivningar avseende instrument i andra kategorier redovisas i posten "Kreditförluster, netto" eller i "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" (se även avsnitten "Kreditförluster, netto" och "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" nedan).

Erhållna utdelningar redovisas i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde" och klassificeras i noten som "Aktier och andelar samt andra aktierelaterade instrument". Intäkter redovisas i den period då rätten att erhålla utdelning fastställs.

Intäktsredovisningen och beteckningarna till de poster som avser livförsäkringsverksamheten beskrivs i avsnitt 7 "Intäktsredovisning livförsäkring" nedan.

Andelar i intresseföretags resultat

Andelar i intresseföretags resultat definieras som värdeförändring, efter anskaffningsdagen, av Nordeas andel av

intresseföretagets nettotillgångar. Nordeas andel av poster redovisade i intresseföretagens övriga totalresultat redovisas i övrigt totalresultat i Nordea. Som framgår av avsnitt 5 "Principer för konsolidering" redovisas andelar i intresseföretags resultat i resultaträkningen efter skatt. Skattekostnaden hänförlig till dessa resultatandelar ingår följaktligen inte i Nordeas redovisade skattekostnad.

I samband med förvärv allokteras verkliga värden till intresseföretagens identifierbara tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser. En eventuell skillnad mellan Nordeas andel av de verkliga värdena på de förvärvade identifierbara nettotillgångarna och köpeskillingen är goodwill eller negativ goodwill. Goodwill inkluderas i intresseföretagens redovisade värden. I efterföljande perioder ökar/minskar det redovisade värdet med Nordeas andel av förändringar i intresseföretagens nettotillgångar efter förvärvet och minskar med erhållna utdelningar och nedskrivningar. Nedskrivningar kan reverseras i efterföljande perioder.

Värdeförändringen i Nordeas andel av nettotillgångarna baseras vanligen på månadsvis rapportering från intresseföretagen. För vissa intresseföretag som inte är enskilt betydande baseras förändringar i Nordeas andel av nettotillgångarna på intresseföretagens externa rapportering och påverkar Nordeas redovisning i den period då informationen blir tillgänglig. Rapporteringen från intresseföretagen anpassas, där det är tillämpligt, till Nordeas redovisningsprinciper.

Övriga rörelseintäkter

Nettoresultat från avyttring av aktier i dotterbolag och intresseföretag, nettoresultat från avyttring av materiella tillgångar liksom övriga rörelseintäkter som inte kan hänföras till någon annan intäktspost redovisas normalt när det är sannolikt att de förmåner som är kopplade till transaktionen tillfaller Nordea, och om de betydande riskerna och förmånerna har överförts till köparen (vanligtvis när transaktionerna har slutförts).

Kreditförluster, netto

Nedskrivningar avseende finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar (se avsnitt 13 "Finansiella instrument") på balansraderna "Utlåning till kreditinstitut" och "Lån till allmänheten" redovisas som "Kreditförluster, netto", tillsammans med förluster från finansiella garantier (inklusive danska statens garantiprogram). Förlusterna redovisas med avdrag för eventuella säkerheter eller andra kreditförstärkningar. Nordeas redovisningsprinciper för beräkningen av nedskrivning av lån finns i avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut".

Motparts förluster hänförliga till finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, inklusive kreditderivat, samt nedskrivningar hänförliga till finansiella tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, redovisas under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar

Nedskrivningar av investeringar i räntebärande värdepapper, klassificerade som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar eller Investeringar som hålles till förfall, och av investeringar i intresseföretag, klassificeras i resultaträkningen som "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar". Principerna för nedskrivningar av finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som hålles till förfall redovisas i avsnitt 13

”Finansiella instrument” och 14 ”Utlåning till allmänheten/kreditinstitut”.

Investeringar i intresseföretag bedöms årligen avseende nedskrivningsbehov. Om det finns indikationer på nedskrivningsbehov (förlusthändelser) genomförs nedskrivningsprövningar för att bedöma om det finns objektiva belägg för nedskrivning. Det redovisade värdet på investeringen i intresseföretag jämförs med återvinningsvärdet (det högre av nyttjandevärdet och verkligt värde minus försäljningskostnader) och det redovisade värdet skrivs om erforderligt ner till återvinningsvärdet.

Nedskrivningar återförs om återvinningsvärdet ökar. Det redovisade värdet ökas då till återvinningsvärdet, men kan ej överstiga vad det redovisade värdet varit om en nedskrivning ej redovisats i första läget.

7. Intäktsredovisning livförsäkring

Erhållna premier och återbetalningar till försäkringstagare hänförliga till sparandelens i livförsäkringsavtal redovisas som en ökning eller minskning av skulden till försäkringstagarna. Mer information finns i avsnitt 19 ”Skulder till försäkringstagare”.

Intäkterna från livförsäkringsverksamheten utgörs huvudsakligen av:

- Kostnadsresultat
- Resultat av försäkringsrisker
- Vinstdelning på risk- och avkastningsresultat
- Avkastning på ytterligare kapital i livförsäkringsverksamheten

Resultatet från dessa komponenter, med undantag för kostnadsresultat och vinstdelning på risk- och avkastningsresultat för fondförsäkringsavtal och finansiella avtal, ingår i ”Nettoresultat av poster till verkligt värde”.

Kostnadsresultatet utgörs av ett avgiftsuttag från försäkringstagarna och ingår i posten ”Avgifts- och provisionsintäkter”, tillsammans med vinstdelningen på risk- och avkastningsresultat för fondförsäkringsavtal och finansiella avtal. Motsvarande kostnader ingår i posterna ”Avgifts- och provisionskostnader” och ”Rörelsekostnader”. Försäkringstagarens andel av ett positivt eller negativt kostnadsresultat (vinstdelning) ingår i posten ”Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring” i not K5 ”Nettoresultat av poster till verkligt värde”.

Resultatet av försäkringsrisker utgörs av intäkter från enskilda riskprodukter och från försäkringsdelen i enskilda livförsäkringsavtal samt sjuk- och olycksfallsförsäkringar. Riskpremierna fördelas över försäkringsperioden och avsättningarna minskar i takt med att försäkringsrisken avtar. En stor del av riskresultatet från traditionella livförsäkringsavtal omfattas av vinstdelning, vilket innebär att försäkringstagarna erhåller en del av nettointäkterna eller nettounderskottet. Riskintäkterna och riskkostnaderna bruttoredovisas i posterna ”Intäkter försäkringsrisk, livförsäkring” och ”Kostnader försäkringsrisk, livförsäkring” i not K5 ”Nettoresultat av poster till verkligt värde”. Försäkringstagarnas andel av resultatet redovisas i posten ”Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring” i samma not.

Vinster och förluster från placeringar inom livförsäkringsverksamheten fördelas på respektive poster i not K5 ”Nettoresultat av poster till verkligt värde”, precis som för andra placeringar i Nordea. Posterna omfattar avkastning på tillgångar som ska täcka skulderna till försäkringstagarna och avkastning på ytterligare kapital som allokerats till livförsäkringsverksamheten (eget kapital i livförsäkringskoncernen).

Posten ”Förändringar i försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring” i not K5 ”Nettoresultat av poster till verkligt värde” innefattar:

- Avkastning på tillgångar som hålls för att täcka skulder till försäkringstagarna (inklusive skulder från traditionella livförsäkringsavtal, fondförsäkringsavtal och finansiella avtal), som överförs individuellt till försäkringstagarnas konton i enlighet med avtalen.
- Ytterligare återbäring (diskretionär del) till försäkringstagarna avseende traditionella livförsäkringsavtal eller andra överföringar till försäkringstagarna för att täcka tillfälliga underskott mellan placeringsresultat och eventuell avtalad minimiförmån.
- Vinstdelning på risk- och avkastningsresultat för traditionella livförsäkringsprodukter i enlighet med lokala fördelningsregler i respektive livförsäkringsenhet och gällande avtal med försäkringstagarna. Redovisningen av vinstdelningen i resultaträkningen förutsätter framför allt ett positivt resultat för traditionella livförsäkringsavtal. Vinstdelning som inte kan redovisas under innevarande period till följd av svaga placeringsresultat kan i vissa länder, helt eller delvis, senareläggas till år med högre avkastning.
- Försäkringstagarnas andel av kostnads- och riskresultatet för traditionella livförsäkringsavtal eller fondförsäkringsavtal.

Posten ”Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring” i not K5 ”Nettoresultat av poster till verkligt värde” avser endast traditionella livförsäkringsavtal. Posten omfattar försäkringstagarnas andel av avkastning som ännu inte har fördelats till individuella försäkringstagare. Även återbäringsmedel ingår (diskretionär del), liksom belopp som behövs för att täcka tillfälliga underskott mellan placeringsresultat och eventuell minimiförmån till försäkringstagarna.

8. Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen

Affärsdagsredovisning tillämpas vid redovisning och bortbokning (omklassificering till posterna ”Övriga tillgångar” eller ”Övriga skulder” i balansräkningen mellan affärsdagen och avvecklingsdagen) av derivatinstrument, börsnoterade värdepapper och avistatransaktioner i utländsk valuta. Övriga finansiella instrument redovisas i balansräkningen på likviddagen.

Finansiella tillgångar, andra än de för vilka affärsdagsredovisning tillämpas, bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från den finansiella tillgången upphör att gälla eller överförs till annan part. Rätten till kassaflödet upphör att gälla eller överförs vanligen när motparten har uppfyllt sin del av avtalet genom att t ex betala tillbaka ett lån till Nordea, d v s på likviddagen.

I vissa fall genomförs transaktioner där Nordea överför tillgångar som redovisas i balansräkningen, men samtidigt behåller antingen hela eller delar av riskerna och rättigheterna förknippade med de överförda tillgångarna. Om alla eller i stort sett alla risker och rättigheter behålls, bokas inte de överförda tillgångarna bort från balansräkningen. Om Nordeas motpart kan sälja eller pantsätta de överförda tillgångarna på nytt, omklassificeras tillgångarna i balansräkningen till ”Pantsatta finansiella instrument”. Överföring av tillgångar med bibehållande av alla eller i stort sett alla risker och rättigheter omfattar bl a avtal om värdepapperslån och återköpsavtal.

Finansiella skulder bokas bort från balansräkningen när de upphör. Normalt sker detta när Nordea fullgör sin del av avtalet, till exempel när Nordea återbetalar inlåning till motparten, d v s på likviddagen. Finansiella skulder där affärsdagsredovisning tillämpas omklassificeras normalt till ”Övriga skulder” i balansräkningen på affärsdagen.

För ytterligare information, se avsnitt 13 ”Finansiella instrument” (”Avtal om inlåning och utlåning av värde-

papper" samt "Återköpsavtal och omvända återköpsavtal") och not K44 "Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt".

9. Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta

En enhets funktionella valuta fastställs utifrån den primära ekonomiska miljö i vilken enheten bedriver sin verksamhet. Moderbolaget Nordea Bank AB (publ) använder sig av två funktionella valutor, svenska kronor och euro, för rapportering i koncernredovisningen, beroende på vilken underliggande affärsverksamhet som avses.

Utländsk valuta definieras som annan valuta än enhetens funktionella valuta. Transaktioner i utländsk valuta redovisas till transaktionsdagens kurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs.

Valutakursdifferenser som uppkommer vid reglering av transaktioner till kurser som avviker från dem på transaktionsdagen, liksom orealiserade omräkningsdifferenser på ej reglerade monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Omräkningsdifferenser på finansiella instrument som används som säkringsinstrument i en säkring av nettoinvestering i ett koncernföretag redovisas, i den mån säkringen är effektiv, under övrigt totalresultat. Detta för att neutralisera de omräkningsdifferenser som påverkar övrigt totalresultat när koncernföretagen konsolideras. Eventuell ineffektiv del av säkringen redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

10. Säkringsredovisning

IAS 39 omfattar principer och regler för redovisning av säkringsinstrument och underliggande säkrad post, så kallad säkringsredovisning. Nordea tillämpar EU:s "carve out"-version av IAS 39 för portföljsäkringar av både tillgångar och skulder. EU:s carve out avseende makrosäkring möjliggör att en grupp av derivat (eller proportioner därav) kan kombineras och användas som säkringsinstrument vilket avlägsnar några begränsningar med verkligt värde säkrings strategier när det gäller säkring av inlåning och undersäkringar.

Koncernens säkringsredovisningspolicy har utformats för att uppfylla de krav som anges i IAS 39. Nordea tillämpar säkringsredovisning för att uppnå en symmetrisk behandling av förändringarna i verkligt värde för den säkrade posten och förändringarna i verkligt värde för säkringsinstrumentet, samt för att risksäkra exponeringen för variationer i framtida kassaflöden och exponeringen för nettoinvesteringar i utlandsverksamheten. Det övergripande syftet är att i redovisningen ge en korrekt och rättvisande bild av Nordeas ekonomiska säkringar. Group Treasury har det övergripande operativa ansvaret för säkring och säkringsredovisning.

Det finns tre typer av säkringsredovisning:

- Säkring av verkligt värde
- Kassaflödessäkring
- Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet

Säkring av verkligt värde

Säkring av verkligt värde tillämpas när derivat används för att risksäkra förändringar i verkligt värde på en redovisad tillgång eller skuld hänförlig till en specifik risk. Risken för förändringar i verkligt värde på tillgångar och skulder i Nordeas redovisning härrör huvudsakligen från lån, värdepapper och inlåning med fast ränta, vilket ger upphov till ränterisk. Förändringar i verkligt värde på derivat liksom förändringar i verkligt värde på den säkrade posten, hänförliga till de risker som säkras, redovisas separat i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Om säkringen är effektiv tar de båda förändringarna i verkligt värde i stort ut varandra, vilket innebär att nettoresultatet i

det närmaste blir noll. Förändringarna i verkligt värde på den säkrade posten, hänförliga till riskerna säkrade med derivat-instrumentet, avspeglas i en justering av den säkrade postens bokförda värde som också redovisas i resultaträkningen. Förändringen i verkligt värde på den räntesäkrade posten i en säkringsportfölj redovisas i balansräkningen separerat från portföljen under posten "Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer".

I Nordea tillämpas säkring av verkligt värde huvudsakligen på portföljbasis. Eventuell ineffektiv del av säkringen redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Säkrade poster

En säkrad post i en säkring av verkligt värde kan vara en redovisad enskild tillgång eller skuld, ett oredivisat fast åtagande eller en del därav. Den säkrade posten kan också vara en grupp av tillgångar, skulder eller fasta åtaganden med likartade riskegenskaper. Säkrade poster utgörs i Nordea av både enskilda tillgångar eller skulder och portföljer av tillgångar och/eller skulder.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används i Nordea är huvudsakligen ränteswappar och valutaränteswappar, vilka alltid redovisas till verkligt värde. Upplåning i utländsk valuta används endast i ett fåtal fall som säkringsinstrument vid säkring av valutarisk.

Kassaflödessäkring

Kassaflödessäkring kan tillämpas för säkring av exponering för variationer i framtida räntebetalningar på instrument med rörlig ränta och för säkring av valutaexponeringar. Den del av vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet som bedöms vara en effektiv säkring redovisas direkt i övrigt totalresultat och ackumuleras i verkligt värde-reserven (för kassaflödessäkringar) under eget kapital. Den ineffektiva delen av vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet omklassificeras till resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Vinster eller förluster för säkringsinstrument som redovisas i verkligt värde-reserven (för kassaflödessäkringar) under eget kapital via övrigt totalresultat omklassificeras och redovisas i resultaträkningen i samma period som kassaflödet, normalt räntetäkten eller räntekostnaden för den säkrade fordringen eller skulden.

Säkrade poster

En säkrad post i en kassaflödessäkring kan vara en redovisad tillgång eller skuld eller en högst sannolik förväntad transaktion. Nordea tillämpar kassaflödessäkring vid säkring av valutarisk i framtida betalningar av ränta och kapitalbelopp i utländsk valuta.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används i Nordea är huvudsakligen valutaränteswappar, vilka alltid redovisas till verkligt värde, där valutakomponenten designeras som en kassaflödessäkring av valutarisk och räntekomponenten som en säkring av verkligt värde av ränterisk.

Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet

Se avsnitt 9 "Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta".

Säkringens effektivitet

För att få tillämpa säkringsredovisning krävs att säkringen har en hög effektivitet. En säkring anses ha detta om det vid ingåendet och under säkringens hela löptid kan förväntas att

förändringar i verkligt värde på den säkrade posten, med avseende på den säkrade risken, väsentligen neutraliseras av förändringar i verkligt värde på säkringsinstrumentet. Utfallet ska ligga inom intervallet 80–125 procent. Vid bedömning i efterhand av säkringens effektivitet värderar Nordea säkringsinstrumentet till verkligt värde och jämför förändringen av detta värde med förändringen av verkligt värde på den säkrade posten. Mätning av effektiviteten görs på kumulativ basis.

Om säkringsförhållandet inte uppfyller kraven upphör säkringsredovisningen. Förändringen i det orealiserade värdet på derivaten redovisas i resultaträkningen från och med det senaste tillfället då säkringen bedömdes vara effektiv. För säkringar av verkligt värde resultatförs förändringar av det verkliga värdet på den säkrade posten, fram till den tidpunkt då säkringsförhållandet avslutas, linjärt över den säkrade postens återstående löptid. För kassaflödessäkringar omklassificeras den ackumulerade vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet, som har redovisats i verkligt värde-reserven (för kassaflödessäkringar) under eget kapital via övrigt totalresultat sedan den period då säkringen bedömdes vara effektiv, från eget kapital till "Nettoresultat av poster till verkligt värde" i resultaträkningen om den säkrade posten bokas bort, makuleras eller den förväntade transaktionen inte längre förväntas inträffa. Om den förväntade transaktionen inte längre är högst sannolik, men ändå förväntas inträffa, så kvarstår den ackumulerade vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet som har redovisats under övrigt totalresultat sedan den period då säkringen bedömdes vara effektiv i övrigt totalresultat till dess transaktionen inte längre förväntas inträffa.

11. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder som klassificeras som tillhörande kategorierna Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen (inklusive derivatinstrument) redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Förändringarna i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Verkligt värde definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Det bästa beviset på verkligt värde är förekomsten av publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad och när sådana förekommer används de vid värderingen av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Nordea använder främst publicerade prisnoteringar för att fastställa verkligt värde på instrument som redovisas under följande balansposter:

- Statsskuldförbindelser
- Räntebärande värdepapper
- Aktier och andelar
- Derivatinstrument (noterade)
- Emitterade värdepapper (emitterade bostadsobligationer i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab)

Om noterade priser för ett finansiellt instrument inte representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner eller om noterade priser inte finns tillgängliga, fastställs det verkliga värdet med hjälp av lämplig värderingsteknik. Värderingsteknikerna kan variera från enkel analys av diskonterade kassaflöden till komplexa optionsvärderingsmodeller. Värderingsmodellerna har utformats så att observerbara marknadspriser och kurser används som indata i förekommande fall, men även ej observerbara modellparametrar kan användas. Nordea använder främst värderings-

tekniker för att fastställa verkligt värde på instrument som redovisas under följande balansposter:

- Statsskuldförbindelser (när prisnoteringar på en aktiv marknad saknas)
- Utlåning till allmänheten (hypotekslån i det danska dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab)
- Räntebärande värdepapper (när prisnoteringar på en aktiv marknad saknas)
- Aktier och andelar (när prisnoteringar på en aktiv marknad saknas)
- Derivatinstrument (OTC-derivat)

Verkligt värde beräknas som det teoretiska nuvärdet av de enskilda kontrakten, baserat på marknadsparametrar från fristående källor och under antagandet att inga risker och ingen osäkerhet föreligger. Denna beräkning kompletteras med en justering på portföljnivå. Justeringen på portföljnivå avser osäkerhet hänförlig till värderingstekniker, modellernas antaganden och ej observerbara parametrar, liksom motpartsrisik och likviditetsrisk hänförlig till portföljen. En viktig del av justeringen på portföljnivå syftar till att justera nettoexponeringen mot marknadsrisk från ett genomsnitt av köp- och säljpriser till antingen köp- eller säljpris (beroende av netto-positionen). Exponeringarna nettoredovisas för olika riskkategorier i enlighet med interna riktlinjer och aggregerad marknadsprisinformation avseende köp- och säljpriser används i beräkningen. Köp- och säljpriser uppdateras löpande.

Justeringen på portföljnivå för osäkerhet hänförlig till modellantaganden består av två delar (beräkningsprinciperna är en del av den interna godkännandeprocessen för värderingsmodeller):

- Jämförelse av modellens utdata (marknadsvärden) med marknadsinformation eller med resultat från alternativa modeller, om sådana finns.
- Känslighetsberäkningar där ej observerbara parametrar byts ut mot andra rimliga värden.

Justeringen av motpartsrisken i OTC-derivat, på portföljnivå, baseras på den aktuella exponeringen gentemot varje motpart, den uppskattade potentiella framtida exponeringen samt ett estimat av kostnaden för att säkra motpartsrisken. Kostnaden för att säkra motpartsrisken baseras antingen direkt på marknadspriser (när tillgängliga) eller på en teoretisk beräkning baserad på den interna ratingen av motparten.

För finansiella instrument där verkligt värde uppskattas med hjälp av en värderingsteknik undersöks om de variabler som använts i värderingsmodellen till övervägande del baseras på data från observerbara marknader. Med data från observerbara marknader avser Nordea data som kan inhämtas från allmänt tillgängliga externa källor och som bedöms utgöra realistiska marknadspriser. Vid användning av ej observerbara data, som har en betydande inverkan på värderingen, kan instrumentet vid första redovisningstillfället inte redovisas till det verkliga värde som beräknats via värderingstekniken, och eventuella initiala vinster periodiseras därför i resultaträkningen över instrumentets löptid. De initiala vinsterna redovisas därefter direkt i resultaträkningen i det fall icke observerbara data blir observerbara.

I not K43 "Tillgångar och skulder till verkligt värde" återfinns en uppdelning av det verkliga värdet för finansiella instrument som tagits fram med hjälp av:

- noterade kurser på en aktiv marknad för samma instrument (nivå 1),
- värderingstekniker som använder observerbara data (nivå 2), och
- värderingstekniker som använder ej observerbara data (nivå 3).

Värderingsmodellerna som Nordea använder överensstämmer med accepterade ekonomiska metoder för prissättning av finansiella instrument och tar hänsyn till alla faktorer som marknadsaktörer skulle beakta vid prissättning.

Varje ny värderingsmodell godkänns av Group Risk Management och samtliga modeller granskas regelbundet.

Mer information finns i not K43 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

12. Likvida medel

Likvida medel utgörs av kassa och tillgodohavanden hos centralbanker, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- Centralbanken är hemmahörande i ett land där Nordea har banklicens
- Tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst

Likvida medel är finansiella instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar, se avsnitt 13 "Finansiella instrument".

Även utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran, redovisas i kassaflödesanalysen som "Likvida medel".

13. Finansiella instrument

Klassificering av finansiella instrument

Varje finansiellt instrument har klassificerats som tillhörande en av följande kategorier:

Finansiella tillgångar:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen:
  - Innehas för handel
  - Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen)
- Lånefordringar och kundfordringar
- Investeringar som hålles till förfall
- Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella skulder:

- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen:
  - Innehas för handel
  - Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen)
- Övriga finansiella skulder

Alla finansiella tillgångar och skulder redovisas till verkligt värde vid första redovisningstillfället. Klassificeringen av finansiella instrument som tillhörande olika kategorier utgör grunden för hur varje finansiellt instrument värderas i balansräkningen och hur förändringar i dess värde bokförs. I not K42 "Klassificering av finansiella instrument" presenteras klassificeringen av finansiella instrument i Nordeas balansräkning som tillhörande olika kategorier.

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen värderas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Alla värdeförändringar i dessa poster redovisas direkt i resultaträkningen under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Kategorin består av två underkategorier: Innehas för handel och Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen).

Underkategorin Innehas för handel omfattar främst derivat-instrument som innehas i handels syfte, räntebärande värdepapper och aktier inom Markets och Treasury. Den omfattar också trading-relaterade skulder såsom blankningspositioner.

Huvuddelen av de finansiella tillgångar och skulder som klassificerats som tillhörande kategorin Från början värde-

rade till verkligt värde via resultaträkningen utgörs av hypotekslån och tillhörande emitterade obligationer i det danska dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab samt räntebärande värdepapper, aktier och finansiella avtal inom Nordea Life & Pensions. Tillgångar och skulder i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen för att eliminera eller avsevärt minska bristande överensstämmelse i redovisningen. Räntebärande värdepapper, aktier och finansiella avtal inom Nordea Life & Pensions tillhör samma kategori, till följd av att dessa tillgångar och skulder utvärderas baserat på verkligt värde.

Nordea tillämpar också verkligt värde-optionen på vissa finansiella tillgångar och skulder hänförliga till Markets. Klassificeringen grundar sig på att Markets förvaltar och värderar alla sina finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde. Följaktligen klassificeras alla finansiella tillgångar och skulder inom Markets som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar utgör finansiella tillgångar, som inte är derivat, med fastställda eller fastställbara betalningar, och som inte noteras på en aktiv marknad. Dessa tillgångar jämte osäkra lånefordringar beskrivs närmare i avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut".

Investeringar som hålles till förfall

Finansiella tillgångar som Nordea valt att klassificera som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall är finansiella tillgångar, som inte är derivat med fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som Nordea har avsikt och förmåga att hålla till förfall. Finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall redovisas initialt i balansräkningen till anskaffningsvärdet, inklusive transaktionskostnader. Efter första redovisningstillfället värderas instrument i denna kategori till upplupet anskaffningsvärde. Vid värdering till upplupet anskaffningsvärde resultatförs skillnaden mellan anskaffningsvärdet och inlösenvärdet över den kvarstående löptiden med hjälp av effektivräntemetoden.

Om mer än ett oväsentligt belopp i kategorin Investeringar som hålles till förfall säljs eller omklassificeras så smittas hela portföljen, förutom i de fall där förfall är nära, i det fall Nordea har erhållit i stort sett hela det ursprungliga nominella beloppet, eller om försäljningen eller omklassificeringen sker på grund av en isolerad händelse utanför Nordeas kontroll.

Nordea genomför vid varje rapporteringstillfälle en bedömning av huruvida det finns några objektiva belägg för nedskrivningsbehov. I det fall sådana belägg finns redovisas en nedskrivning. Nedskrivningen beräknas som skillnaden mellan det redovisade värdet och nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden och redovisas som "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" i resultaträkningen. Se avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut" för mer information om identifiering och beräkning av objektiva belägg för nedskrivningsbehov, vilken är applicerbar även för räntebärande värdepapper som klassificerats som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde, bortsett från räntor, valutakurseffekter och nedskrivningar, redovisas mot verkligt värde-reserven under eget kapital via övrigt totalresultat. Ränta redovisas i posten "Ränteintäkter", och valutakursef-

fekter och nedskrivningar i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde" i resultaträkningen.

Vid avyttring av ett instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, omklassificeras ackumulerade förändringar i verkligt värde, som tidigare har redovisats i verkligt värde-reserven (för Finansiella tillgångar som kan säljas) under övrigt totalresultat, från eget kapital till resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas utvärderas minst en gång per år för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov. Om det finns objektiva belägg för nedskrivning flyttas den ackumulerade förlusten, som tidigare har redovisats direkt under övrigt totalresultat, från eget kapital och redovisas istället i resultaträkningen i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Den ackumulerade förlust som omklassificeras från eget kapital motsvarar skillnaden mellan tillgångens anskaffningsvärde och aktuellt verkligt värde. För eget kapital-instrument är en förlängd och väsentligt nedgång i det verkliga värdet, jämfört med anskaffningsvärdet, att betrakta som ett objektiva belägg för nedskrivning. Objektiva belägg för nedskrivning för skuldinstrument är framförallt kopplat till en förlusthändelse, såsom en emittents finansiella svårigheter.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder, som inte har klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella skulder värderas till verkligt värde via resultaträkningen, värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntor från Övriga finansiella skulder redovisas i resultaträkningen under posten "Räntekostnader".

Sammansatta finansiella instrument

Sammansatta finansiella instrument är avtal som omfattar ett värdavtal och ett inbäddat derivat. Sådana kombinationer uppstår huvudsakligen i samband med emissioner av strukturerade skuldinstrument, såsom emitterade indexobligationer.

Indexobligationer som har emitterats av Group Treasury anses utgöra en del av finansieringsverksamheten. Nollkuponobligationer värderas till upplupet anskaffningsvärde. Inbäddade derivat i sådana instrument särskiljs från värdavtalet och redovisas separat som derivat till verkligt värde om de ekonomiska egenskaperna och riskerna inte är nära förknippade med värdavtalets ekonomiska egenskaper och risker samt om det inbäddade derivatet uppfyller definitionen på ett derivat. Förändringar i verkligt värde på inbäddade derivat redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Indexobligationer som har emitterats av Markets som en del av trading-portföljen klassificeras som tillhörande kategorin Innehas för handel, och hela det sammansatta instrumentet, värdavtalet och det inbäddade derivatet, värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Avtal om inlåning och utlåning av värdepapper

Transaktioner avseende in- och utlåning av värdepapper innebär i allmänhet ställande av säkerhet. Om inte riskerna och rättigheterna förknippade med ägandet överförs, beaktas inte överföringen av värdepapper i balansräkningen. Om motparten har rätt att sälja vidare eller pantsätta värdepappren på nytt, omklassificeras dessa till posten "Pantsatta finansiella instrument" i balansräkningen.

Utlånade värdepapper redovisas också under posten "För egna skulder ställda säkerheter".

Säkerheter i form av likvida medel (inlåning av värdepapper)

som har lämnats till motparter redovisas i balansräkningen som "Utlåning till kreditinstitut" eller som "Utlåning till allmänheten". Säkerheter i form av likvida medel (utlåning av värdepapper) som har erhållits från motparter redovisas i balansräkningen som "Skulder till kreditinstitut" eller som "In- och upplåning från allmänheten".

Återköpsavtal och omvända återköpsavtal

Värdepapper som har lämnats enligt återköpsavtal och värdepapper som mottagits enligt omvända återköpsavtal bokas inte bort från respektive redovisas inte i balansräkningen. Om motparten har rätt att sälja vidare eller pantsätta värdepappren på nytt, omklassificeras dessa till posten "Pantsatta finansiella instrument" i balansräkningen.

Värdepapper som har lämnats enligt återköpsavtal redovisas också under posten "För egna skulder ställda säkerheter".

Likvida medel som har erhållits enligt återköpsavtal redovisas i balansräkningen som "Skulder till kreditinstitut" eller som "In- och upplåning från allmänheten". Likvida medel som har lämnats enligt omvända återköpsavtal redovisas i balansräkningen som "Utlåning till kreditinstitut" eller som "Utlåning till allmänheten".

Vidare innebär försäljning av värdepapper som mottagits i omvända återköpsavtal redovisning av en trading-relaterad skuld (blankning).

Derivatinstrument

Samtliga derivat redovisas i balansräkningen och värderas till verkligt värde. Derivat med positiva verkliga värden, inklusive upplupen ränta, redovisas på tillgångssidan under posten "Derivatinstrument". Derivat med negativa verkliga värden, inklusive upplupen ränta, redovisas på skuldsidan under posten "Derivatinstrument".

Realiserade och orealiserade vinster och förluster på derivat redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

14. Utlåning till allmänheten/kreditinstitut

Finansiella instrument som klassificeras som "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut" och som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde (se även avsnitt 8 "Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen" och not K42 "Klassificering av finansiella instrument").

Nordea bevakar utlåningen på det sätt som beskrivs i kapitlet Risk-, likviditets- och kapitalhantering. Lån hänförliga till enskilda kunder eller grupper av kunder identifieras som osäkra om objektiva belägg vid en prövning av nedskrivningsbehov tyder på förlust.

Även räntebärande värdepapper klassificerade som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som håller till förfall värderas till upplupet anskaffningsvärde. Beskrivningen nedan gäller även vad gäller identifiering och värdering av nedskrivningar för dessa tillgångar. Eventuella nedskrivningar av räntebärande värdepapper klassificerade som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som hålls till förfall redovisas under posten "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" i resultaträkningen.

Prövning av nedskrivningsbehov för individuellt värderade lån

För lånefordringar med betydande värde prövar Nordea nedskrivningsbehovet individuellt. Syftet med dessa prövningar är att ta reda på om det finns ett nedskrivningsbehov. Som ett första steg kontrollerar Nordea om det finns indikationer på nedskrivningsbehov (förlusthändelse) och om dessa förlusthändelser i så fall kan betraktas som objektiva belägg

för nedskrivningsbehov. Mer information om identifiering av förlusthändelser finns i avsnittet "Risk-, likviditets- och kapitalhantering".

Vid prövningen av huruvida det finns objektiva belägg för en nedskrivning görs en bedömning av hur stora kassaflöden kunden väntas generera i framtiden. Dessa kassaflöden diskonteras sedan med den effektiva räntan och mynnar ut i ett nuvärde. Säkerheter som mottagits för att begränsa kreditrisken värderas till verkligt värde. Om redovisat värde på lånet är högre än nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden, inklusive verkligt värde för säkerheter, bedöms lånefordran som osäker.

Lånefordringar som individuellt inte bedöms vara osäkra överförs till en grupp av lånefordringar med likartade riskenskaper för en kollektiv prövning av nedskrivningsbehovet.

Prövning av nedskrivningsbehov för kollektivt värderade lån

För samtliga lån ej nedskrivna på individuell nivå görs en kollektiv bedömning av nedskrivningsbehovet, inklusive individuellt obetydliga lånefordringar. Detta innebär att för lånefordringar med betydande värde som ej har nedskrivits på individuell nivå och obetydliga lånefordringar som inte har prövats på individuell nivå görs en kollektiv prövning med avseende på nedskrivningsbehovet. Dessa lån grupperas baserat på liknande riskkaraktäristika som är indikativa för låntagarnas förmåga att återbeta utestående fordringar i enlighet med kontraktsvillkoren. Nordea bevakar kreditportföljen via ratingändringar, kreditprocessen och årsföredragningar samt genom kvartalsvisa riskgranskningar. Genom dessa processer identifierar Nordea förlusthändelser som kan ha gett upphov till kreditförluster inom gruppen av lånefordringar. En förlusthändelse är en händelse som leder till en försämring i förväntat framtida kassaflöde. Endast förlusthändelser som inträffat fram till rapporteringsdagen ingår i bedömningen av nedskrivningsbehovet för gruppen av lånefordringar.

Målet med den gruppvisa bedömningen är att pröva om en avsättning måste göras till följd av en inträffad förlusthändelse som ännu inte identifierats på individuell nivå. Perioden mellan dagen för förlusthändelsen och dagen då den identifieras individuellt kallas för uppkomstperiod (emergence period). Nedskrivningsbehovet är kopplat till gruppen av lånefordringar tills kreditförlusterna har identifierats individuellt. Identifieringen sker genom att kunden faktisk fallerat eller genom andra indikatorer.

För företagskunder och banker använder Nordea det befintliga ratingsystemet som grund för bedömning av kreditrisk. Risken för att kunder ska falla i en ratingklass beräknas med hjälp av historiska data för denna sannolikhet. Dessa lånefordringar bedöms och grupperas huvudsakligen utifrån typ av bransch och/eller känslighet för vissa makroekonomiska parametrar, t ex oljeprisberoende.

Individer och mindre företag följs upp genom att använda scoring-modeller. Dessa baseras primärt på historiska data, såsom falleringsnivåer och förluster i samband med att en kund fallerar, samt ledningens erfarenhet. Rating och scoring-modeller beskrivs i mer detalj i det separata avsnittet Risk-, likviditets- och kapitalhantering.

Den gruppvisa nedskrivningsbedömningen görs genom en så kallad nettningssprincip. Om t ex en kund med rating uppgraderas på grund av en förväntad ökning i framtida kassaflöde, så nettoredovisas denna förbättring mot en motsvarande försämring genom en nedjustering i rating av en annan kund på grund av en förväntad minskning i framtida kassaflöde. Nettoredovisning av dessa förändringar genomförs endast inom grupper av lån med liknande riskkaraktäristika där Nordea gör bedömningen att gruppens framtida kassaflöde ej är tillräckligt för att kunna fullgöra sina åtaganden mot Nordea.

Kreditförluster

Om redovisat värde på lånen är högre än summan av nuvärdet av beräknade kassaflöden, inklusive verkligt värde för säkerheter och andra kreditförstärkningar, utgör skillnaden ett nedskrivningsbehov.

Om nedskrivningen inte anses vara definitiv bokförs den på ett reserveringskonto som visar de ackumulerade nedskrivningarna. Förändringar i kreditrisken och de ackumulerade nedskrivningarna redovisas som förändringar på reserveringskontot och som "Kreditförluster, netto" i resultaträkningen (se även avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar").

Om nedskrivningen anses vara definitiv redovisas den som en konstaterad kreditförlust, och värdet på lånet jämte tillhörande reservering för kreditförluster tas bort från balansräkningen samtidigt som motsvarande vinst eller förlust redovisas på raden "Kreditförluster, netto" i resultaträkningen. En nedskrivning anses vara definitiv när konkursansökan inges mot låntagaren och konkursförvaltaren har presenterat den ekonomiska utgången av konkursförfarandet, eller när Nordea efterskänker sina fordringar genom rekonstruktion på antingen rättslig eller frivillig grund eller när Nordea av andra skäl bedömer återvinning av fordran som osannolik.

Diskonteringsränta

Diskonteringsräntan som används för värdering av osäkra lånefordringar motsvarar den ursprungliga effektiva räntan för lån hänförliga till en enskild kund eller, i förekommande fall, till en grupp av lånefordringar. Om så anses lämpligt kan diskonteringsräntan beräknas med en metod som resulterar i en nedskrivning som utgör en rimlig uppskattning av vad en beräkning grundad på effektivräntemetoden skulle ge.

Omstrukturerade lånefordringar

Med en omstrukturerad lånefordran avses i detta sammanhang en lånefordran där Nordea har beviljat låntagaren eftergifter till följd av dennes försämrade finansiella situation och där dessa eftergifter har gett upphov till en kreditförlust för Nordea. Efter en omstrukturering betraktas lånefordran vanligen inte längre som osäker om åtagandena fullföljs i enlighet med de nya villkoren. Eftergifter som har beviljats i samband med omstruktureringen betraktas som en konstaterad förlust såvida inte Nordea har behållit rätten att återvinna det som tidigare utgjort en konstaterad förlust. I det fall en återvinning sker redovisas detta som inbetalt på konstaterade kreditförluster.

Tillgångar övertagna för skyddande av fordran

I en finansiell omstrukturering kan långgivaren komma att avstå från lånefordringar till förmån för låntagaren och i utbyte mot denna eftergift ta över tillgångar som lämnas som säkerhet för lånen, aktier som emitterats av låntagaren eller andra tillgångar. En tillgång övertagen för skyddande av fordran redovisas i balansräkningen tillsammans med liknande tillgångar som redan innehas av Nordea. En övertagen fastighet som inte innehas för eget utnyttjande redovisas till exempel tillsammans med andra förvaltningsfastigheter.

Alla tillgångar som övertagits för skyddande av fordran redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde och eventuell skillnad mellan lånets redovisade värde och det verkliga värdet för den övertagna tillgången redovisas under posten "Kreditförluster, netto". Det verkliga värdet på redovisningsdagen blir tillgångens anskaffningsvärde eller upplupna anskaffningsvärde, beroende på vad som är tillämpligt. Under efterföljande perioder värderas tillgångar som övertagits för skyddande av fordran i enlighet med gällande värderingsprinciper för tillgångsslaget. Förvaltningsfastigheter värderas då till verkligt värde. Övertagna finansiella tillgångar klassificeras generellt som tillhörande kategorierna

Finansiella tillgångar som kan säljas eller Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värdeoptionen) (se avsnitt 13 "Finansiella instrument") och värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas under övrigt totalresultat för tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas. För tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas värdeförändringar under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde" i resultaträkningen.

Eventuella värdeförändringar, efter den övertagna egendomens första redovisningstillfälle, redovisas i resultaträkningen i enlighet med concernens principer för presentation av tillgångsslaget. Posten "Kreditförluster, netto" i resultaträkningen påverkas följaktligen inte av nya värderingar av den övertagna egendomen efter första redovisningstillfället.

15. Leasing

Nordea som leasegivare

Nordea som leasegivare

Nordeas leasingverksamhet omfattar huvudsakligen finansiell leasing. Ett finansiellt leasingavtal redovisas som fordran på leasetagaren under balansposten "Utlåning till allmänheten" till ett belopp som motsvarar nettoinvesteringen enligt leasingavtalet. Leasingbetalningen, exklusive kostnad för service, redovisas som återbetalning av fordran och som ränteintäkt. Intäkten fördelas så att en jämn förräntning erhålls på under varje period redovisad nettoinvestering.

Operationell leasing

Tillgångar som omfattas av operationell leasing fördelas i balansräkningen på slag av tillgång, vanligen materiella tillgångar. Leasingintäkter intäktsredovisas linjärt under leasingavtalets löptid och klassificeras som "Räntenetto". Avskrivning på leasingobjekt beräknas enligt de principer för avskrivningar som Nordea använder för liknande tillgångar och redovisas i resultaträkningen som "Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar".

Nordea som leasetagare

Finansiell leasing

Finansiell leasing redovisas som tillgångar och skulder i balansräkningen till ett belopp motsvarande de leaseade tillgångarnas verkliga värde eller, om detta belopp är lägre, nuvärdet av framtida minimileaseavgifter vid leasingavtalets början. Tillgångarna fördelas på olika tillgångsslag i redovisningen. Leasingbetalningarna fördelas mellan ränta och amortering av utestående skuld. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Finansiell leasing ger också upphov till en avskrivningskostnad för den leaseade tillgången. Principen för avskrivning är densamma som för motsvarande egna tillgångar. Prövning av nedskrivningsbehov på leaseade tillgångar görs enligt samma regler som för egna tillgångar.

Operationell leasing

Operationell leasing redovisas inte i Nordeas balansräkning. Vid operationell leasing redovisas leasingavgifterna som kostnader i resultaträkningen linjärt fördelade över leasingperioden, såvida inte något annat systematiskt sätt bättre återspeglar Nordeas ekonomiska nytta över tiden. De ursprungliga leasingperioderna är på mellan 3 och 25 år. Operationell leasing är främst hänförlig till för verksamheten normala avtal avseende kontorslokaler och kontorsutrustning.

De centralt belägna fastigheterna i Finland, Norge och Sverige som Nordea har avyttrat återförhys. Leasingavtalen tecknades på 3–25 år, med option på förlängning. Leasingavtalen omfattar inte någon övergång av äganderätten till fast-

igheten vid löptidens slut och innehåller inte heller några ekonomiska fördelar avseende värdestegring på den leaseade fastigheten. Dessutom omfattar inte leasingperioden större delen av fastigheternas ekonomiska livslängd. Avtalen klassificeras därför som operationell leasing. Hyreskostnaden för dessa fastigheter redovisas så att den speglar Nordeas ekonomiska nytta över tiden, vilket inte är en linjär fördelning, utan istället något som mer liknar ett traditionellt hyresavtal.

Avtal som innehåller leasingavtal

Avtal kan omfatta rätten att använda en tillgång i utbyte mot en eller flera betalningar, även om avtalet inte har leasingavtalets juridiska form. I förekommande fall separeras dessa tillgångar från avtalet och redovisas som leaseade tillgångar.

16. Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är identifierbara, icke-monetära tillgångar som saknar fysisk beskaffenhet. Tillgångarna står under Nordeas kontroll, vilket innebär att Nordea har möjlighet och rätt att erhålla de framtida ekonomiska fördelarna hänförliga till den underliggande tillgången. Nordeas immateriella tillgångar utgörs främst av goodwill, IT-utvecklingsprojekt/programvaror och kundrelaterade immateriella tillgångar.

Goodwill

Goodwill utgör skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på Nordeas andel av identifierbara nettotillgångar i förvärvade koncernföretag/intresseföretag vid förvärvstidpunkten. Goodwill som uppkommit vid förvärv av koncernföretag redovisas som "Immateriella tillgångar". Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag redovisas inte som en separat tillgång utan som "Aktier och andelar i intresseföretag". Goodwill prövas årligen för eventuellt nedskrivningsbehov, eller oftare om händelser eller ändrade förutsättningar tyder på att nedskrivningsbehov finns. Goodwill redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivning av goodwill kan inte återföras i senare perioder. Goodwill hänförlig till intresseföretag prövas inte separat för nedskrivningsbehov utan inkluderas i det bokförda värdet på intresseföretaget. Principerna för nedskrivningsprövning av intresseföretag beskrivs i avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar".

Som ett led i övergången till IFRS har Nordea valt att endast räkna om de företagsförvärv som genomförts den 1 januari 2004 eller senare. Goodwill som avser förvärv genomförda före detta datum redovisas enligt Nordeas tidigare redovisningsregler (svensk redovisningsstandard) minskat med eventuella av- och nedskrivningar.

IT-utvecklingsprojekt/Programvaror

Kostnader hänförliga till underhåll av programvaror kostnadsförs löpande. Utgifter direkt hänförliga till större investeringar i utveckling av programvara redovisas som immateriella tillgångar om nyttjandeperioden för dessa överstiger tre år och de förväntas generera framtida ekonomiska fördelar. Dessa utgifter omfattar personalkostnader för programutveckling och indirekta kostnader för att färdigställa tillgången för avsedd användning. Programkostnader omfattar också förvärvade programlicenser som inte är hänförliga till funktionen hos en materiell tillgång.

Avskrivningen beräknas linjärt över programvarans nyttjandeperiod, som vanligen är 3 till 10 år.

Kundrelaterade immateriella tillgångar

I samband med rörelseförvärv allokteras normalt sett en del av köpeskillingen till kundrelaterade immateriella tillgångar, under förutsättning att tillgången är identifierbar och under

Nordeas kontroll. En immateriell tillgång är identifierbar om den uppstår till följd av kontraktuella eller legala rättigheter, eller om den är separerbar. Tillgången skrivs av över nyttjandeperioden.

Nedskrivning

Goodwill och övriga immateriella tillgångar med obestämd nyttjandeperiod skrivs inte av, utan prövas årligen med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov. Prövningen görs även mer regelbundet om så erfordras på grund av indikationer på nedskrivningsbehov. Nedskrivningskostnaden beräknas som skillnaden mellan redovisat värde och återvinningsvärde.

Alla immateriella tillgångar med begränsad nyttjandeperiod prövas per varje balansdag med avseende på indikationer på nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer finns görs en analys för att bedöma huruvida de immateriella tillgångarnas bokförda värde är fullt återvinningsbart.

Återvinningsvärdet är det högre av verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet för tillgången eller den kassagenererande enheten. Kassagenererande enhet definieras som den minsta identifierbara grupp av tillgångar som genererar löpande inbetalningar hänförliga till tillgången. I samband med goodwill motsvaras de kassagenererande enheterna av rörelsesegmenten. Nyttjandevärdet är nuvärdet av de kassaflöden som tillgången eller den kassagenererande enheten förväntas ge upphov till. Kassaflödet bedöms utifrån tillgångens eller den kassagenererande enhetens nuvarande skick och diskonteras med en diskonteringsränta motsvarande den långfristiga riskfria räntan plus en riskpremie (efter skatt). Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde görs en nedskrivning. Se även not K21 "Immateriella tillgångar" för mer information om nedskrivningsprövningar.

17. Materiella tillgångar

Materiella tillgångar omfattar fastigheter för egen användning, förbättringsutgifter på annans fastighet, IT-utrustning, möbler och annan utrustning. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet för en materiell tillgång utgörs av dess inköpspris samt eventuella kostnader direkt hänförliga till att sätta tillgången i brukbart skick för avsedd användning. Om olika delar av samma materiella tillgång har olika nyttjandeperioder redovisas de som separata poster. Materiella tillgångar skrivs av linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Den beräknade nyttjandeperioden för olika materiella tillgångar uppdateras årligen. Nedan följer de nuvarande avskrivningstiderna:

Byggnader	30–75 år
Inventarier	3–5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	För förändringar inom byggnader det kortare av 10 år och återstående hyresperiod. För nybyggnation det kortare av redovisningsprinciperna för ägda byggnader och återstående hyresperiod. För fast inredning i leaseade fastigheter gäller det kortare av 10–20 år och återstående hyresperiod.

Varje balansdag prövar Nordea om det finns indikationer på nedskrivningsbehov för en materiell tillgång. Om sådana indikationer finns görs en bedömning av tillgångens återvinningsvärde och eventuell nedskrivning görs.

Nedskrivningar återförs om återvinningsvärdet ökar. Det redovisade värdet ökas då till återvinningsvärdet, men kan ej överstiga vad det redovisade värdet varit om en nedskrivning ej redovisats i första läget.

18. Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är huvudsakligen fastigheter som innehas i syfte att generera hyresinkomster och/eller värdestegring. Huvuddelen av Nordeas förvaltningsfastigheter är hänförliga till Nordea Life & Pensions. Nordea använder verkligt värde modellen för värdering av förvaltningsfastigheter. Bästa beviset på verkligt värde är normalt noterade priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter med samma läge och i samma skick. Då noterade priser på en aktiv marknad oftast saknas, används även modeller baserade på diskonterade kassaflödesprognoser som baseras på tillförlitliga uppskattningar av framtida kassaflöden.

Driftsnetto, reavinster och reaförluster liksom justeringar till verkligt värde redovisas direkt i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

19. Skulder till försäkringstagare

Skulder till försäkringstagare omfattar åtaganden enligt försäkringsavtal och finansiella avtal med försäkringstagare.

Ett försäkringsavtal definieras som "ett avtal enligt vilket en part (försäkringsgivaren) accepterar en betydande försäkringsrisk från en annan part (försäkringstagaren) genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren om en angiven ovisst framtida händelse (den försäkrade händelsen) har en negativ inverkan på försäkringstagaren".

Finansiella avtal är avtal med försäkringstagare som har försäkringsavtalets juridiska form, men för vilka försäkringsrisken bedöms vara obetydlig.

Försäkringsrisken beräknas vanligen som risksumman i procent av den reserv som täcker avtalet vid avtalsperiodens början. Enligt Nordeas bedömning utgör en riskprocent på fem eller högre en betydande försäkringsrisk.

Avtalen kan delas in i följande klasser:

- Försäkringsavtal:
  - Traditionella livförsäkringsavtal med eller utan diskretionär del
  - Fondförsäkringsavtal med betydande försäkringsrisk
  - Sjuk- och olycksfallsförsäkringar
- Finansiella avtal:
  - Finansiella avtal med diskretionär del
  - Finansiella avtal utan diskretionär del

Försäkringsavtal

Värderingsprinciperna enligt nationell redovisningsstandard har bibehållits, vilket följaktligen resulterar i icke enhetliga redovisningsprinciper vid konsolidering.

Försäkringstekniska avsättningar för traditionell livförsäkring omfattar konsoliderade avsättningar för samtliga bolag i Nordea Life & Pensions, inklusive bolag i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Polen, Luxemburg, Isle of Man, Estland och Litauen.

I Danmark, Sverige och Finland fastställs värderingen genom beräkning av nuvärdet av de framtida förmåner som försäkringstagarna har rätt till. Beräkningen baseras på antaganden om marknadsmässiga diskonteringsräntor liksom om kostnader och livförsäkringsrisk. Diskonteringsräntan är baserad på skuldernas aktuella löptid. I Danmark omfattar avsättningen dessutom återbäringsmedel på betalda försäkringar och framtida premier.

I Norge beräknas avsättningarna i huvudsak enligt en prospektiv metod. Den diskonteringsränta som används motsvarar den ursprungliga räntan justerad med hänsyn till antaganden om kostnader och risk.

Redovisningsprinciperna för varje bolag grundar sig på den lokala verksamhetens struktur och är nära sammanhängande med solvensregler och nationella bestämmelser avseende vinstdelning och andra krav avseende fond för kollektivt utfördelad bonus.

Fondförsäkringsavtal omfattar försäkringstekniska avsättningar hänförliga till fondförsäkringar som har tecknats antingen med eller utan utdelningsgaranti. Fondförsäkringsavtal som klassificeras som försäkringsavtal innehåller samma försäkringsrelaterade riskelement som traditionella försäkringsavtal. Dessa avtal redovisas och värderas huvudsakligen till verkligt värde baserat på:

- det verkliga värdet på tillgångar hänförliga till fondförsäkringsavtalen och
- det beräknade nuvärdet för försäkringsrisken, som framräknas på samma sätt som för traditionella försäkringsavtal med beaktande av effekten på varje riskelement som ingår i kassaflödet.

Avsättningar avseende sjuk- och olycksfallsförsäkringar omfattar premiereserver och utestående ersättningskrav. Denna post redovisas och värderas på samma sätt som upplupna skadeförsäkringsavtal.

Finansiella avtal

Finansiella avtal är avtal med försäkringstagare som inte medför tillräcklig försäkringsrisk för att klassificeras som försäkringsavtal.

Finansiella avtal med diskretionär del redovisas emellertid, i enlighet med IFRS 4, som försäkringsavtal med tillämpning av nationella redovisningsprinciper. Nordea Life & Pensions har endast ett fåtal sådana avtal.

Finansiella avtal utan diskretionär del redovisas och värderas till verkligt värde i enlighet med IAS 39 "Finansiella instrument: Redovisning och värdering", och motsvaras av verkligt värde på tillgångarna hänförliga till dessa avtal. Dessa tillgångar klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen för att eliminera eller avsevärt minska bristande överensstämmelse i redovisningen.

Avtal med diskretionär del (DPF)

Enligt vissa traditionella livförsäkringsavtal och finansiella avtal har försäkringstagaren rätt till betydande förmåner utöver de garanterade. Det är Nordea som avgör om dessa ytterligare förmåner ska utbetalas som bonus på riskresultat, kostnadsresultat eller ränta. De diskretionära delarna (Fond för kollektivt utfördelad bonus) klassificeras som skulder i balansräkningen.

Fond för kollektivt utfördelad bonus omfattar belopp som allokerats till men inte gottskrivits försäkringstagaren. I Finland omfattar fonden försäkringstagarens andel av samtliga realiserade vinster på placeringstillgångar och återbäringsmedel på betalda försäkringar och framtida premier (skillnader mellan retroaktiva och marknadsmässiga prospektiva värderingsprinciper för försäkringsavtal). I Norge omfattar den försäkringstagarens andel av både samtliga realiserade vinster på placeringstillgångar och ytterligare reserver. I Sverige och Danmark är huvudprincipen för värdering verkligt värde (försäkringsavtal). Försäkringstagarens andel av både realiserade och orealiserade vinster upptas därför i balansräkningen som antingen Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring och/eller Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring, beroende på om placeringsresultatet allokeras eller inte. Båda dessa ingår i balansposten "Skulder till försäkringstagare".

Prövning av försäkringsskuld

Vid varje rapporteringsdatum görs en prövning för att säkerställa att försäkringsavsättningarna är tillräckliga. Vid prövningen säkerställs att skuldernas bokförda värde är högre än den bästa uppskattningen av framtida kassaflöde diskonterat med aktuell ränta. Vid behov görs ytterligare avsättningar som redovisas i resultaträkningen.

20. Skatter

Posten "Skatt" i resultaträkningen omfattar aktuell och uppskjuten inkomstskatt. Inkomstskatten redovisas i resultaträkningen, såvida den inte avser poster som förs mot övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital. I dessa fall förs även skatten mot övrigt totalresultat respektive eget kapital.

Aktuell skatt är den förväntade skattekostnaden på årets beskattningsbara inkomst, beräknad enligt beslutade eller i praktiken beslutade skattesatser per balansdagen, jämte justering av aktuell skatt från tidigare år.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder redovisas, i enlighet med balansräkningsmetoden, för temporära skillnader mellan bokförda respektive skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjutna skattefordringar redovisas för outnyttjade skattemässiga förluster och skatteavdrag. Uppskjuten skatt redovisas inte för temporära skillnader som uppstår vid första redovisningen av tillgångar eller skulder i en transaktion som inte är ett företagsförvärv och varken påverkar bokföringsmässigt eller beskattningsbart resultat. Uppskjuten skatt redovisas inte heller för skillnader hänförliga till aktier och andelar i dotterföretag och intresseföretag, i den mån det är sannolikt att en reglering eller realisering inte kommer att ske inom överskådlig tid. Inte heller redovisas uppskjuten skatt för skattepliktiga temporära skillnader som härrör från den första redovisningen av goodwill.

Uppskjuten skatt beräknas enligt de skattesatser som väntas gälla för de temporära skillnaderna när de återförs, med utgångspunkt från antagna eller i praktiken antagna lagar per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder diskonteras inte. Uppskjutna skattefordringar redovisas endast i den utsträckning det är sannolikt att framtida beskattningsbar vinst kommer att finnas tillgänglig, mot vilken temporära skillnader, underskottsavdrag och outnyttjade skatteavdrag kan utnyttjas. Uppskjutna skattefordringar granskas varje balansdag, och minskas i den mån det inte längre är sannolikt att avdragsrätten kan utnyttjas.

Aktuella skattefordringar och skatteskulder kvittas när lagstadgad rätt till kvittning föreligger. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas i den mån detta är tillåtet för aktuella skattefordringar och skatteskulder.

21. Resultat per aktie

Resultat per aktie före utspädning beräknas som årets resultat hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB dividerat med vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under perioden.

Resultat per aktie efter utspädning fastställs genom att justera det vägda genomsnittliga antalet utestående stamaktier med den potentiella utspädningseffekt som rätten till prestationsaktier enligt de långsiktiga incitamentsprogrammen innebär.

Potentiella stamaktier anses endast medföra en utspädningseffekt på balansdagen om samtliga prestationsvillkor har uppfyllts och om en konvertering till stamaktier skulle minska vinsten per aktie. Vidare anses rättigheterna endast medföra en utspädningseffekt om lösenpriset, med tillägg för framtida tjänster, är lägre än periodens genomsnittliga aktiekurs.

22. Ersättningar till anställda

All form av ersättning till anställda som kompensation för utförda tjänster utgör ersättning till anställda. Kortfristiga ersättningar till anställda ska regleras inom tolv månader efter utgången av den rapportperioden då tjänsterna utförts. Ersättningar efter avslutad anställning är ersättningar som kommer att betalas ut efter anställningens upphörande. Ersättningar efter avslutad anställning i Nordea omfattar endast pensioner. Avgångsvederlag blir normalt aktuellt när en anställning avslutas före pensionsdagen eller om en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång.

Kortfristiga ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar till anställda består främst av fast och rörlig lön. Både fast och rörlig lön kostnadsförs i den period då de anställda utfört tjänster till Nordea. Nordea har även ställt ut aktierelaterade incitamentsprogram, vilka beskrivs vidare i avsnitt 25 "Aktierelaterade ersättningar".

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

Ersättningar efter avslutad anställning*Pensionsplaner*

Företagen inom Nordea har olika pensionsplaner, både förmånsbestämda och avgiftsbestämda, i enlighet med nationell praxis och de villkor som gäller i de länder där Nordea verkar. Förmånsbestämda pensionsplaner används huvudsakligen i Sverige, Norge och Finland. De större förmånsbestämda planerna är fonderade pensionsplaner som täcks av tillgångar i pensionskassor/pensionsstiftelser. Om verkligt värde på förvaltningstillgångar hänförliga till en specifik pensionsplan är lägre än nuvärdet, brutto, av den förmånsbestämda förpliktelsen, redovisas nettobeloppet, efter justering för oredovisade aktuariella vinster/förluster, som en skuld (Pensionsförpliktelser). I det omvända fallet redovisas nettobeloppet som en tillgång (Pensionstillgångar). Icke-fonderade pensionsplaner redovisas som pensionsförpliktelser.

De flesta pensioner i Danmark, men även i andra länder, baseras på avgiftsbestämda pensionsplaner som inte medför något pensionsåtagande för Nordea. Nordea bidrar också till offentliga pensionssystem.

Pensionskostnader

Pensionsberäkningarna görs per land och per pensionsplan i enlighet med IAS 19.

Förpliktelser enligt avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i den takt de intjänas genom att de anställda utför tjänster åt företaget och avgifterna för dessa tjänster förfaller till betalning. Nordeas nettoförpliktelse för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av det ersättningsbelopp som de anställda har intjänat under innevarande period och tidigare perioder i utbyte mot sina tjänster. Ersättningsbeloppet diskonteras för att fastställa dess nuvärde. Avdrag görs för eventuella kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder som ännu inte redovisats och för det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar. Oredovisade aktuariella vinster/förluster justeras för. Varje år görs aktuariella beräkningar för att fastställa nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och kostnader hänförliga till dessa. Beräkningarna baseras på ett antal aktuariella och finansiella antaganden (se not K34 "Pensionsförpliktelser").

Vid beräkningen av förpliktelsens nuvärde och eventuella förvaltningstillgångars verkliga värde kan, till följd av ändrade aktuariella antaganden och erfarenhetsmässiga avvikelser (verkligt utfall jämfört med antaganden), aktuariella vinster och förluster uppstå. Aktuariella vinster och förluster redovisas inte omedelbart i resultaträkningen. Endast om nettobeloppet av den ackumulerade oredovisade aktuariella vinsten eller förlusten överstiger en korridor, motsvarande 10 procent av det högre av pensionsförpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde, periodiseras överskottet i resultaträkningen över den genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen. I övrigt redovisas inte aktuariella vinster och förluster.

När beräkningen resulterar i ett överskott för Nordea, begränsas det redovisade värdet på tillgången till nettot av oredovisade aktuariella förluster, oredovisade kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och nuvärdet av framtida återbetalningar från eller minskade inbetalningar till planen.

Särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter beräknas och redovisas baserat på bokfört nettoöverskott eller nettounderskott per plan.

Diskonteringsränta i förmånsbestämda planer

Diskonteringsräntan baseras på förstklassiga företagsobligationer, där en sådan marknad existerar. Säkerställda hypoteksobligationer anses i detta sammanhang vara företagsobligationer. I länder där en dylik marknad inte existerar baseras diskonteringsräntan på statsobligationer. I Sverige, Finland och Danmark baseras diskonteringsräntan på företagsobligationer och i Norge på statsobligationer.

Avgångsvederlag

Som ovan nämnts blir avgångsvederlag normalt aktuellt när en anställning avslutas före pensionsdagen eller om en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång. Avgångsvederlag utgår inte om medarbetaren ska fortsätta utföra sina tjänster och betalningen kan anses utgöra normal ersättning för dessa tjänster.

Avgångsvederlag kostnadsförs när Nordea har en skyldighet att göra betalningen. En skyldighet uppstår när det finns en formell plan som beslutats på lämplig organisatorisk nivå och när det inte finns en realistisk möjlighet för Nordea att dra sig ur, vilket normalt anses uppfyllt när planen har kommunicerats till berörda medarbetare eller deras representanter.

Avgångsvederlag kan innefatta både kortfristiga ersättningar, till exempel ett antal månadslöner, och ersättningar efter avslutad anställning, normalt i form av förtidspensionering. I not K7 "Personalkostnader" klassificeras kortfristiga ersättningar som "Löner och arvoden" och ersättningar efter avslutad anställning som "Pensionskostnader".

23. Eget kapital**Minoritetsintressen**

Minoritetsintressen omfattar den del av koncernföretags nettotillgångar som inte ägs direkt eller indirekt av Nordea Bank AB (publ).

Överkursfond

Överkursfonden utgörs av skillnaden mellan teckningskursen och kvotvärdet på Nordeas aktier vid nyemission. Avdrag görs för transaktionskostnaderna i samband med nyemissionen.

Övriga reserver

Övriga reserver utgörs av intäkter och kostnader, netto efter skatteeffekter, som redovisas under eget kapital via övrigt totalresultat i enlighet med IFRS. Dessa reserver omfattar verkligt värde-reserver för kassaflödessäkringar och för finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas samt en reserv för omräkningsdifferenser.

Balanserade vinstmedel

Med undantag för ej utdelade vinstmedel från tidigare år, omfattar balanserade vinstmedel eget kapital-delen av obeskattade reserver.

Obeskattade reserver enligt nationella bestämmelser, redovisas som eget kapital efter beaktande av uppskjuten skatt enligt gällande skattesatser i respektive land.

Även Nordeas andel av ej utdelade vinstmedel från intresseföretag, intjänade efter förvärvsdagen, ingår i balanserade vinstmedel.

Egna aktier

Egna aktier redovisas inte som tillgångar. Förvärv av egna aktier klassificeras i balansräkningen som en minskning av "Balanserade vinstmedel". Även egna aktier i tradingportföljer klassificeras som egna aktier. Försäljning av egna aktier redovisas som en ökning av "Balanserade vinstmedel".

Kontrakt på Nordeaaktier som kan kontantavräknas är en finansiell tillgång eller finansiell skuld.

24. Finansiella garantiavtal och kreditlöften

Erhållna premier i emitterade finansiella garantiavtal och kreditlöften redovisas vid första redovisningstillfället som förutbetalda intäkter i balansräkningen. Därefter värderas garantierna och de oåterkalleliga kreditlöfterna, och redovisas i balansräkningen till det högre av erhållen avgift minus avskrivning och en avsättning beräknad som den diskonterade bästa uppskattningen av det belopp som behövs för att reglera aktuellt åtagande. Förändringar i avsättningar redovisas i resultaträkningen under posten "Kreditförluster, netto".

Som framgår av avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar" fördelas erhållna premier för finansiella garantiavtal över garantiperioden och redovisas som "Avgifts- och provisionsintäkter" i resultaträkningen. Erhållna premier för kreditlöften fördelas normalt över åtagandeperioden. Garanti- och löftelebeloppet redovisas utanför balansräkningen, finansiella garantier under posten "Ansvarsförbindelser" och oåterkalleliga kreditlöften under posten "Åtaganden".

25. Aktierelaterade ersättningar

Program som regleras med eget kapital-instrument

Nordea har årligen ställt ut långsiktiga incitamentsprogram 2007 till 2011. Anställda som deltar i programmen tilldelas aktierelaterade rättigheter som regleras med eget kapital-instrument, d v s rättigheter att vederlagsfritt erhålla aktier eller att förvärva aktier i Nordea till en väsentligt lägre kurs än den vid tilldelningstidpunkten. Värdet av sådana rättigheter ska kostnadsföras. Kostnaden baseras på det beräknade verkliga värdet för varje rättighet vid tilldelningstidpunkten. Det sammanlagda verkliga värdet för dessa rättigheter fastställs utifrån koncernens uppskattning av antalet rättigheter som slutligen kommer intjänas, vilket omvärderas per varje balansdag, och kostnadsförs linjärt under intjänandeperioden. Intjänandeperioden är den period som de anställda måste förbli i tjänst hos Nordea för att kunna utnyttja sina rättigheter. Förändrade marknadsvillkor för D-rättigheter/ Prestationsaktie II återspeglas i form av en sannolikhetsjustering av den ursprungliga beräkningen av verkligt värde vid utgivning. Ingen justering (true-up) görs för skillnader mellan förväntad och faktisk intjänning.

Sociala avgifter periodiseras också över intjänandeperioden, i enlighet med UFR 7 från Rådet för finansiell rapportering: "IFRS 2 och sociala avgifter för noterade företag". Avsättningen för sociala avgifter omvärderas vid varje rapporteringstillfälle för att säkerställa att den baseras på rättigheternas verkliga värde på balansdagen.

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

Kontantrelaterade program

Enligt tillsynsmyndigheternas bestämmelser och allmänna riktlinjer i Norden måste Nordea skjuta upp betalningar av rörliga ersättningar. De uppskjutna beloppen är i viss utsträckning beroende av Nordeas totalavkastning (Total Shareholders' Return, TSR) och dessa "program" klassificeras enligt IFRS som aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter. Programmen är fullt intjänade när de rörliga ersättningarna första gången redovisas som uppskjutna och det verkliga värdet på förpliktelsen omvärderas kontinuerligt. Omvärderingarna redovisas, tillsammans med tillhörande sociala avgifter, i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

26. Transaktioner med närstående

Nordea definierar närstående parter enligt följande:

- Aktieägare med betydande inflytande
- Koncernföretag
- Intresseföretag
- Nyckelpersoner i ledande positioner
- Övriga närstående parter.

Alla transaktioner med närstående är gjorda i enlighet med armlängdsprincipen.

Aktieägare med betydande inflytande

Aktieägare med betydande inflytande är aktieägare som på något sätt har ett betydande inflytande på Nordea.

Koncernföretag

En definition av begreppet koncernföretag finns i avsnitt 5 "Principer för konsolidering". Ytterligare information om företag som ingår i Nordeakoncernen finns i not M21 "Aktier och andelar i koncernföretag".

Koncerninterna transaktioner mellan juridiska enheter sker baserat på armlängdsprincipen i enlighet med OECD:s krav. Dessa transaktioner elimineras i koncernredovisningen.

Intresseföretag

En definition av begreppet intresseföretag finns i avsnitt 5 "Principer för konsolidering".

Ytterligare information om intresseföretag som ingår i Nordeakoncernen finns i not K20 "Aktier och andelar i intresseföretag".

Nyckelpersoner i ledande positioner

Nyckelpersoner i ledande positioner omfattar följande:

- Styrelsen
- Koncernchefen
- Koncernledningen

För information om ersättningar och pensioner till samt övriga transaktioner med dessa befattningshavare, se not K7 "Personalkostnader".

Övriga närstående parter

Övriga närstående parter utgörs av nära anhöriga till nyckelpersoner i ledande positioner. Övriga närstående parter utgörs också av företag som står under betydande inflytande av nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen liksom företag som står under betydande inflytande av nära anhöriga till dessa befattningshavare. Dessutom omfattar övriga närstående parter Nordeas pensionsstiftelser.

Information om transaktioner mellan Nordea och övriga närstående parter återfinns i Not K47 "Transaktioner med närstående".

27. Valutakurser

	jan-dec 2011	jan-dec 2010
1 euro = svenska kronor		
Resultaträkning (genomsnitt)	9,0293	9,5463
Balansräkning (vid periodens slut)	8,9120	8,9655
1 euro = danska kronor		
Resultaträkning (genomsnitt)	7,4506	7,4472
Balansräkning (vid periodens slut)	7,4342	7,4535
1 euro = norska kronor		
Resultaträkning (genomsnitt)	7,7946	8,0080
Balansräkning (vid periodens slut)	7,7540	7,8000
1 euro = polska zloty		
Resultaträkning (genomsnitt)	4,1203	3,9957
Balansräkning (vid periodens slut)	4,4580	3,9750
1 euro = ryska rubel		
Resultaträkning (genomsnitt)	40,8809	40,2749
Balansräkning (vid periodens slut)	41,7650	40,8200

Rörelsesegment**Värdering av rörelsesegmentens prestation**

Värderingsprinciper och allokeringar mellan rörelsesegmenten följer, i enlighet med IFRS 8, den information som rapporteras till den högsta verkställande beslutsfattaren. I Nordea har Group Executive Management identifierats som den högsta verkställande beslutsfattaren. De huvudsakliga skillnaderna jämfört med affärsområdesrapporteringen är att information till den högsta verkställande beslutsfattaren upprättas med användande av budgetkurser och att olika allokeringsprinciper mellan rörelsesegments har använts.

Förändring avseende identifiering av rörelsesegment

En ny organisation har etablerats, utvecklad kring de tre huvudsakliga affärsområdena Retail Banking, Wholesale Banking och Wealth Management. Vidare har en affärsenhet kallad Group Operations & Other Lines of Business etablerats. Som en konsekvens av dessa organisationsförändringar har segmentrapporteringen från och med tredje kvartalet 2011 ändrats. Group Corporate Centre och de separata enheterna inom de tre huvudsakliga affärsområdena samt inom affärsenheten Group Operations & Other Lines of Business har, baserat på den nya organisationen, identifierats som rörelsesegment. Förändringarna jämfört med tidigare segmentrapportering är huvudsakligen att Nordic Banking har döpts om till Retail Banking Norden, att bankverksamheten i Ryssland, som tidigare inkluderades i New European Markets, nu redovisas som ett separat rörelsesegment inom det huvudsakliga affärsområdet Wholesale Banking och att serviceenheter och supportfunktioner inom de huvudsakliga affärsområdena Retail Banking och Wholesale Banking nu redovisas separat som rörelsesegmenten Retail Banking Övrigt och Wholesale Banking Övrigt. Vidare har ett nytt rörelsesegment kallat Corporate & Institutional Banking etablerats. Detta segment inkluderar den förra enheten Corporate Merchant Banking, tidigare inkluderat i Nordic Banking, samt det förra rörelsesegmentet Finan-

cial Institutions. Vidare redovisas Capital Markets oallokerat och Group Corporate Centre nu separat som rörelsesegment. Övriga rörelsesegment som understiger de kvantitativa gränsvärdena i IFRS 8 inkluderas i Övriga rörelsesegment. Jämförelsesiffrorna har justerats i enlighet med detta.

Rapporterbara segment

Nordic Banking bedriver en fullservice bankverksamhet och erbjuder ett stort urval produkter. Det är Nordeas största kundområde och tjänar privat- och företagskunder på den nordiska marknaden (Retail Banking Norden), samt i Polen och de baltiska länderna (Retail Banking Polen & Baltikum). Wholesale Banking erbjuder banktjänster och andra finansiella lösningar till stora privata och offentliga företag och institutioner i och utanför Norden. Kundenheten Corporate & Institutional Banking betjänar Nordeas största globala företagskunder. Enheten är även ansvarig för Nordeas kunder inom den finansiella sektorn, och erbjuder enskilda produkter såsom fonder, finansiella instrument etc. samt rådgivande tjänster inom fondförsäljning och placering av tillgångar. Kundenheten Shipping, Oil Services & International är ansvarig för Nordeas kunder inom shipping, offshore och oljeservice och erbjuder skräddarsydda lösningar och syndikerade lånetransaktioner. Kundenheten Financial Institutions är ansvarig för Nordeas kunder inom den finansiella sektorn, och erbjuder enskilda produkter såsom fonder, finansiella instrument etc. samt rådgivande tjänster inom fondförsäljning och placering av tillgångar. Nordea Bank Russia erbjuder banktjänster till företags- och privatkunder i Ryssland. Capital Markets oallokerat inkluderar oallokerade kapitalmarknadsintäkter. Group Corporate Centres huvudsakliga syfte är att hantera koncernens finansiering samt stödja ledningen och kontrollen av Nordea koncernen. Den största inkomstkällan inom Group Corporate Centre är Group Treasury.

	Retail Banking		Wholesale Banking		Group Corporate Centre		Övriga rörelsesegment ¹		Summa rörelsesegment		Avstämning		Summa koncernen	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Resultaträkning, mn euro														
Räntenetto	3 883	3 396	1 288	1 231	359	488	-178	-64	5 352	5 051	104	108	5 456	5 159
Avgifts- och provisionsnetto	1 406	1 335	544	496	-11	-7	571	593	2 510	2 417	-115	-261	2 395	2 156
Nettoresultat av poster till verkligt värde	426	423	820	1 004	10	-13	287	291	1 543	1 705	-26	132	1 517	1 837
Andelar i intresseföretags resultat	22	29	0	0	0	1	19	32	41	62	1	4	42	66
Övriga rörelseintäkter	22	35	5	35	0	7	118	137	145	214	-54	-98	91	116
Summa rörelseintäkter	5 759	5 218	2 657	2 766	358	476	817	989	9 591	9 449	-90	-115	9 501	9 334
Personalkostnader	-1 353	-1 348	-723	-681	-61	-65	-671	-621	-2 808	-2 715	-305	-69	-3 113	-2 784
Övriga administrationskostnader	-1 944	-1 926	-130	-166	-116	-129	39	-74	-2 151	-2 295	237	433	-1 914	-1 862
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-52	-52	-8	-4	0	0	-62	-69	-122	-125	-70	-45	-192	-170
Summa rörelsekostnader	-3 349	-3 326	-861	-851	-177	-194	-694	-764	-5 081	-5 135	-138	319	-5 219	-4 816
Resultat före kreditförluster	2 410	1 892	1 796	1 915	181	282	123	225	4 510	4 314	-228	204	4 282	4 518
Kreditförluster, netto	-586	-682	-170	-221	0	—	-16	-8	-772	-911	37	32	-735	-879
Rörelseresultat	1 824	1 210	1 626	1 694	181	282	107	217	3 738	3 403	-191	236	3 547	3 639
Skatt	-486	-342	-419	-441	-47	-73	-32	-60	-984	-916	71	-60	-913	-976
Årets resultat	1 338	868	1 207	1 253	134	209	75	157	2 754	2 487	-120	176	2 634	2 663
Balansräkning, md euro														
Utlåning till allmänheten ²	221	225	48	49	—	—	0	0	269	274	68	40	337	314
In- och upplåning från allmänheten ²	111	113	35	29	—	—	0	0	146	142	44	34	190	176

1) Inkluderar det huvudsakliga affärsområdet Wealth Management.

2) Volymerna inkluderas endast separat för rörelsesegment om de rapporteras separat till den högsta verkställande beslutsfattaren.

K2

Segmentrapportering, forts.

Nedbrytning av Retail Banking och Wholesale Banking

	Retail Banking Norden ¹		Retail Banking Polen & Baltikum ¹		Retail Banking Övrigt ²		Retail Banking	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Resultaträkning, mn euro								
Räntenetto	3 528	3 071	293	254	62	71	3 883	3 396
Avgifts- och provisionsnetto	1 346	1 286	75	74	-15	-25	1 406	1 335
Nettoreultat av poster till verkligt värde	371	374	56	53	-1	-4	426	423
Andelar i intresseföretags resultat	22	29	—	—	0	0	22	29
Övriga rörelseintäkter	4	12	8	8	10	15	22	35
Summa rörelseintäkter	5 271	4 772	432	389	56	57	5 759	5 218
Personalkostnader	-1 012	-1 025	-83	-72	-258	-251	-1 353	-1 348
Övriga administrationskostnader	-2 012	-1 991	-113	-104	181	169	-1 944	-1 926
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-35	-33	-9	-11	-8	-8	-52	-52
Summa rörelsekostnader	-3 059	-3 049	-205	-187	-85	-90	-3 349	-3 326
Resultat före kreditförluster	2 212	1 723	227	202	-29	-33	2 410	1 892
Kreditförluster, netto	-509	-579	-68	-97	-9	-6	-586	-682
Rörelseresultat	1 703	1 144	159	105	-38	-39	1 824	1 210
Skatt	-446	-310	-48	-41	8	9	-486	-342
Årets resultat	1 257	834	111	64	-30	-30	1 338	868

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten	208	204	13	21	—	—	221	225
In- och upplåning från allmänheten	107	107	4	6	—	—	111	113

	Corporate & Institutional Banking		Shipping, Offshore & Oil Services		Nordea Bank Russia		Capital Markets oallokerat		Wholesale Banking Övrigt ³		Wholesale Banking	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Resultaträkning, mn euro												
Räntenetto	777	756	320	300	185	165	2	11	4	-1	1 288	1 231
Avgifts- och provisionsnetto	537	536	81	62	14	13	-92	-118	4	3	544	496
Nettoreultat av poster till verkligt värde	421	436	28	32	13	13	358	492	0	4	820	1 004
Andelar i intresseföretags resultat	0	0	—	—	0	0	0	0	—	0	0	0
Övriga rörelseintäkter	0	0	0	0	1	1	1	1	3	33	5	35
Summa rörelseintäkter	1 735	1 755	429	394	213	192	269	386	11	39	2 657	2 766
Personalkostnader	-39	-35	-25	-20	-57	-55	-401	-374	-201	-197	-723	-681
Övriga administrationskostnader	-422	-416	-40	-37	-34	-31	179	131	187	187	-130	-166
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	0	0	0	0	-6	-2	-1	-1	-1	-1	-8	-4
Summa rörelsekostnader	-461	-451	-65	-57	-97	-88	-223	-244	-15	-11	-861	-851
Resultat före kreditförluster	1 274	1 304	364	337	116	104	46	142	-4	28	1 796	1 915
Kreditförluster, netto	-31	-174	-133	-45	-7	-4	0	0	1	2	-170	-221
Rörelseresultat	1 243	1 130	231	292	109	100	46	142	-3	30	1 626	1 694
Skatt	-296	-296	-87	-77	-27	-24	-12	-37	3	-7	-419	-441
Årets resultat	947	834	144	215	82	76	34	105	0	23	1 207	1 253

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten	43	45	—	—	5	4	—	—	—	—	48	49
In- och upplåning från allmänheten	34	28	—	—	1	1	—	—	—	—	35	29

1) Retail Banking Norden inkluderar bankverksamheten i Danmark, Finland, Norge och Sverige, och Retail Banking Polen & Baltikum inkluderar bankverksamheten i Estland, Lettland, Litauen och Polen.

2) Retail Banking Övrigt inkluderar supportfunktionerna Development & Projects, Distribution, Segments, Products och IT inom det huvudsakliga affärsområdet Retail Banking.

3) Wholesale Banking Övrigt inkluderar området International Units samt supportfunktionerna Transaction Products, Segment CIB och IT inom det huvudsakliga affärsområdet Wholesale Banking.

K2 Segmentrapportering, forts.

Avstämning mellan summa rörelsesegment och finansiella rapporter

	Summa rörelseintäkter, mn euro		Rörelseresultat, mn euro		Utlåning till allmänheten, md euro		In- och upplåning från allmänheten, md euro	
	2011	2010	2011	2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Summa rörelsesegment	9 591	9 449	3 738	3 403	269	274	146	142
Koncernfunktioner ¹	7	6	-40	-80	0	0	0	0
Oallokerade poster	28	124	-355	155	60	45	27	30
Elimineringar	-180	-180	—	—	—	—	—	—
Skillnader i redovisningsprinciper ²	55	-65	184	161	8	-5	17	4
Total	9 501	9 334	3 547	3 639	337	314	190	176

1) Består av Group Risk Management, Group Internal Audit, Group Identity & Communications, Group Human Resources, Board of Directors och Executive Management.

2) Effekten på rörelseresultatet från att investeringar i utveckling av programvara kostnadsförs löpande i rörelsesegmenten, men är i enlighet med IAS 38 aktiverade i koncernens balansräkning, uppgår till 172 mn euro (165 mn euro). Effekten på summa rörelseintäkter 55 mn euro (-65 mn euro) och på rörelseresultatet 12 mn euro (-4 mn euro) från användning av budgetkurs i segmentrapporteringen.

Rörelseintäkter fördelade på produktgrupper, Mn euro

	2011	2010 ¹
Banking produkter	5 951	5 367
Kapitalmarknadsprodukter	1 986	2 012
Sparprodukter & Kapitalförvaltning	691	670
Liv & Pension	417	556
Övriga	456	729
Summa	9 501	9 334

1) Justerad till följd av organisationsförändringarna beskrivna ovan.

Banking produkter består av tre olika produkttyper. Konto- produkter inkluderar kontobaserade produkter såsom lån, inlåning, kort och Netbank tjänster. Transaktionsprodukter består av kontanthantering, handel och projektfinsiering. Finsieringsprodukter inkluderar tillgångsbaserad finansiering genom leasing, hyrköp och factoring och erbjuder även försäljning till finansiella partners såsom försäljare, återförsäljare och butiker. Kapitalmarknadsprodukter innefattar finansiella instrument, eller uppsättning av finansiella instrument, som är tillgängliga på den finansiella marknaden, såsom valutor, råvaror, aktier, obligationer etc. Sparprodukter & Kapitalförvaltning inkluderar investeringsfonder, diskretionär förvaltning, portföljrådgivning och pensioner. Investeringsfonder är en kombinerad produkt där fondbolaget investerar i aktier, fonder, derivat eller andra standardiserade produkter på uppdrag av fondens ägare. Diskretionär förvaltning är en tjänst som tillhandahåller, på uppdrag av kunden, förvaltning av en investeringsportfölj. Portföljrådgivning är en tjänst som erbjuds för att stödja kunders investeringsbeslut. Liv & Pension tillhandahåller produkter och tjänster inom försäkring och pension.

Geografisk information

	Summa rörelseintäkter, mn euro		Tillgångar, md euro	
	2011	2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Sverige	2 290	1 968	146	133
Finland	1 573	1 363	78	94
Norge	1 983	1 753	89	71
Danmark	2 680	3 245	320	220
Baltikum	28	158	1	8
Polen	252	218	9	7
Ryssland	180	223	6	4
Övriga	515	406	67	44
Summa	9 501	9 334	716	581

Nordeas huvudsakliga geografiska marknad utgörs av de nordiska länderna, de baltiska länderna, Polen och Ryssland. Intäkter och tillgångar fördelas på geografiska områden baserat på lokaliseringen av verksamheterna. Goodwill fördelas på länder utifrån var affärsverksamheten i de förvärvade enheterna bedrivs.

K3 Räntenetto

Mn euro	2011	2010
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	282	231
Utlåning till allmänheten	10 318	7 961
Räntebärande värdepapper	904	1 107
Övriga ränteintäkter	451	388
Summa ränteintäkter	11 955	9 687
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	-240	-166
In- och upplåning från allmänheten	-2 158	-1 437
Emitterade värdepapper	-3 586	-3 040
Efterställda skulder	-330	-285
Övriga räntekostnader ¹	-185	400
Summa räntekostnader	-6 499	-4 528
Räntenetto	5 456	5 159

1) Räntenettet från derivatinstrument, som värderas till verkligt värde och är kopplade till Nordea's upplåning. Det kan ha både positiv och negativ påverkan på övriga räntekostnader, för mer information se not K1.

Ränteintäkter från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 9 178 mn euro (6 955 mn euro). Räntekostnader från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till -4 819 mn euro (-3 387 mn euro).

Räntenetto

Mn euro	2011	2010
Ränteintäkter	11 662	9 429
Leasingintäkter, netto	293	258
Räntekostnader	-6 499	-4 528
Summa	5 456	5 159

K4

Avgifts- och provisionsnetto

Mn euro	2011	2010
Provisioner från kapitalförvaltning	754	698
Livförsäkring	306	305
Courtage	200	198
Depåttjänster	90	77
Inlåning	44	45
Summa sparrelaterade provisioner	1 394	1 323
Betalningar	421	412
Kort	446	397
Summa betalningsprovisioner	867	809
Utlåning	437	397
Garantier och dokumentbetalningar	214	209
Summa låneprovisioner	651	606
Övriga provisionsintäkter	210	217
Avgifts- och provisionsintäkter	3 122	2 955
Livförsäkring	-68	-62
Betalningar	-305	-300
Statliga garantiprogram	-55	-162
Övriga provisionskostnader	-299	-275
Avgifts- och provisionskostnader	-727	-799
Avgifts- och provisionsnetto	2 395	2 156

Avgifts- och provisionsintäkter från finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 468 mn euro (345 mn euro).

Avgifts- och provisionsintäkter från förvaltningsverksamhet som resulterar i innehav eller placering i tillgångar för kunders räkning och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 1 260 mn euro (1 202 mn euro). Motsvarande belopp för avgifts- och provisionskostnader är -67 mn euro (-62 mn euro).

K5

Nettoresultat av poster till verkligt värde

Mn euro	2011	2010
Aktier och andelar samt andra aktierelaterade instrument	-518	2 394
Räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument	1 452	2 051
Övriga finansiella instrument	163	-230
Valutakursförändringar	546	-20
Förvaltningsfastigheter	158	161
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring ²	-937	-2 423
Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring	607	-160
Intäkter försäkringsrisk, livförsäkring	217	312
Kostnader försäkringsrisk, livförsäkring	-171	-248
Summa	1 517	1 837

Nettoresultat från kategorier av finansiella instrument¹

Mn euro	2011	2010
Finansiella tillgångar som kan säljas, realiserade	0	49
Finansiella instrument redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	20	132
Finansiella instrument – Innehas för handel ³	988	1 088
Finansiella instrument under säkringsredovisning	10	24
– varav nettoresultat på säkringsinstrument	1 940	-330
– varav nettoresultat på säkrade poster	-1 930	354
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	10	18
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-8	—
Valutakursförändringar exkl valuta-säkringar	317	220
Övrigt	1	1
Intäkter finansiell risk, netto livförsäkring ²	132	241
Intäkter försäkringsrisk, netto livförsäkring	47	64
Summa	1 517	1 837

1) Beloppen för Life (intäkter finansiell risk och intäkter försäkringsrisk) redovisas brutto, d v s före elimineringar av interna transaktioner.

2) Premieintäkter uppgår till 2 544 mn euro (1 733 mn euro).

3) Varav periodiserade day one profits uppgår till 14 mn euro (16 mn euro).

K6

Övriga rörelseintäkter

Mn euro	2011	2010
Försäljning av global depåserviceverksamhet	2	30
Intäkter från fastigheter	3	8
Avyttring av materiella och immateriella tillgångar	10	2
Övrigt	76	76
Summa	91	116

K7

Personalkostnader

Mn euro	2011	2010
Löner och arvoden (specifikation nedan) ¹	-2 343	-2 130
Pensionskostnader (specifikation nedan)	-299	-262
Sociala avgifter	-388	-333
Övriga personalkostnader	-83	-59
Summa²	-3 113	-2 784
Löner och arvoden:		
Till ledande befattningshavare ³		
– Fast ersättning och förmåner	-20	-18
– Prestationsbaserad ersättning	-7	-5
– Avsättning för vinstandel	0	0
Summa	-27	-23
Till övriga anställda	-2 316	-2 107
Summa	-2 343	-2 130

1) Avsättning för vinstandel 2011 uppgår till 37 mn euro (19 mn euro) varav 43 mn euro (24 mn euro) är en ny avsättning och 6 mn euro (5 mn euro) är en upplösning relaterad till tidigare år.

2) Varav 11 mn euro hänförs till det nya normala 2011.

3) Ledande befattningshavare inkluderar styrelse (inklusive suppleanter), koncernchef, vice koncernchef, vice verkställande direktörer och koncernledning i moderbolaget, samt styrelsen (inklusive suppleanter), verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer i rörelsedrivande dotterbolag. Tidigare styrelseledamöter (inklusive suppleanter), koncernchefer, vice koncernchefer, verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer, i moderbolaget och i rörelsedrivande dotterbolag, är inkluderade. Ledande befattningshavare uppgår till 315 (282) positioner. Jämförelsetalen för löner och arvoden samt antal befattningshavare har justerats till följd av en vidare definition av ledande befattningshavare.

Ersättningar till styrelse, koncernchef och koncernledning

Styrelsearvode

Arvoden till styrelsen, som årsstämman 2011 beslöt att lämna oförändrade, uppgick till: ordföranden 252 000 euro, vice ordföranden 97 650 euro och övriga ledamöter 75 600 euro. Årsarvodet för utskottsmöten uppgår sedan årsstämman 2011 till 16 600 euro för utskottets ordförande och 12 900 euro för övriga ledamöter. Styrelseledamöter som är anställda i Nordea erhåller inte särskild ersättning för sitt arbete i styrelsen. Det föreligger inga åtaganden om avgångsvederlag, pensioner eller dylikt till styrelsens ledamöter, med undantag för pensionsförpliktelser till en styrelseledamot som tidigare varit anställd i Nordea.

Pensionen till den tidigare styrelseordföranden, Hans Dalborg, täcks i sin helhet av ett externt pensionsbolag och är fullt betald av Nordea. Nordea har således ingen pensionsförpliktelse gentemot Hans Dalborg.

Löner och förmåner

Koncernchefen

Koncernchefens grundlön, rörlig lönedel och anställningsvillkor i övrigt föreslås av styrelsens kompensationsutskott och fastställs av styrelsen. Den rörliga lönedelen, som baseras på särskilt fastställda mål, kan uppgå till högst 35 procent av den fasta lönen.

Den fasta lönen höjdes till 1 162 884 euro (10 500 000 svenska kronor) från den 1 januari 2011, vilket tillkännagavs vid årsstämman 2011. Højningen genomfördes efter en period på närmare tre år, från april 2008 till utgången av 2010, under vilken koncernchefen tog ett frivilligt initiativ som förlängdes

Mn euro	2011	2010
Pensionskostnader¹		
Förmånsbestämda pensionsplaner (not K34) ²	-104	-27
Avgiftsbestämda pensionsplaner ³	-195	-235
Summa	-299	-262

1) Pensionskostnader avseende samtliga ledande befattningshavare, definierade i fotnot 3 ovan, uppgår till 8 mn euro (5 mn euro) och pensionsförpliktelser till 56 mn euro (54 mn euro).

2) Exklusive sociala avgifter. Belopp inklusive sociala avgifter uppgår till 124 mn euro (37 mn euro).

3) 2010 innehöll pensionskostnaden för avgiftsbestämda pensionsplaner en kostnad om 46 mn euro för framtida tillskott till Avtalefestet Pensjon planen i Norge.

Nordiska Finansinspektionernas föreskrifter och allmänna råd om ersättningspolicies

De kvalitativa upplysningarna i enlighet med dessa föreskrifter redovisas i det separata avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen. De kvantitativa upplysningarna kommer att redovisas i en separat rapport som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com) i god tid före årsstämman 2012.

i och med kraven i nyemissionen om att hålla den fasta lönen oförändrad samt avstå från rörlig lönedel under 2009 och 2010. Från 2011 har koncernchefen haft en rörlig lönedel och den fasta lönen har justerats till marknadsmässiga förhållanden i enlighet med Nordeas ersättningsriktlinjer som godkända av årsstämman. Koncernchefen deltar i de långsiktiga incitamentsprogrammen som beskrivs närmare i det separata avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen samt nedan. De förmåner koncernchefen uppbär utgörs främst av bil- och bostadsförmån.

Koncernledningen

Styrelsens kompensationsutskott förbereder ändringar i ersättningsnivåerna och utfallet av rörlig lönedel, liksom andra ändringar i ersättningsavtalen för medlemmar i koncernledningen, för beslut av styrelsen. Den rörliga lönedelen, som baseras på särskilt fastställda mål, kan uppgå till högst 35 procent av den fasta lönen.

Även de flesta medlemmarna i koncernledningen tog ett frivilligt initiativ som förlängdes i och med kraven i nyemissionen om att avstå från rörlig lönedel 2009 och 2010 och hålla den fasta lönen oförändrad från april 2008 till utgången av 2010. Ökningen mellan 2010 och 2011 beror på justeringen av de fasta lönerna från 1 januari 2011, möjligheten för samtliga medlemmar i koncernledningen att få en rörlig lönedel i enlighet med Nordeas ersättningsriktlinjer samt det utökade antalet medlemmar i koncernledningen.

I likhet med koncernchefen deltar övriga medlemmar i koncernledningen i de långsiktiga incitamentsprogrammen. Till de förmåner som uppbärs hör främst bil- och/eller bostadsförmåner.

K7

Personalkostnader, forts.

EUR	Fast lön/ styrelsearvode ¹		Rörlig lönedel		Långsiktiga incita- mentsprogram ²		Förmåner		Summa	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Styrelseordförande:										
Björn Wahlroos ³	-227 219	-103 998	—	—	—	—	—	—	-227 219	-103 998
Vice styrelseordförande:										
Marie Ehrling ⁴	-112 839	-91 244	—	—	—	—	—	—	-112 839	-91 244
Tidigare styrelseordförande:										
Hans Dalborg ⁵	-74 199	-275 427	—	—	—	—	—	—	-74 199	-275 427
Övriga styrelseledamöter:⁶										
Tom Knutzen	-93 278	-85 890	—	—	—	—	—	—	-93 278	-85 890
Lars G Nordström	-87 767	-83 927	—	—	—	—	—	—	-87 767	-83 927
Björn Savén ⁷	-93 278	-85 890	—	—	—	—	—	—	-93 278	-85 890
Svein Jacobsen	-98 201	-95 960	—	—	—	—	—	—	-98 201	-95 960
Stine Bosse	-89 590	-80 286	—	—	—	—	—	—	-89 590	-80 286
Sarah Russell	-93 278	-60 030	—	—	—	—	—	—	-93 278	-60 030
Kari Stadigh	-96 089	-66 305	—	—	—	—	—	—	-96 089	-66 305
Timo Peltola ⁷	—	-26 818	—	—	—	—	—	—	—	-26 818
Heidi M Petersen ⁷	—	-23 043	—	—	—	—	—	—	—	-23 043
Koncernchef:										
Christian Clausen ⁸	-1 162 884	-860 564	-308 164	—	-144 782	-232 178	-22 411	-30 817	-1 638 241	-1 123 559
Koncernledning:										
7 (6) personer exklusive koncernchefen ⁹	-4 637 433	-3 663 331	-1 084 710	-588 563	-507 492	-734 778	-222 780	-273 739	-6 452 415	-5 260 411
Summa	-6 866 055	-5 602 713	-1 392 874	-588 563	-652 274	-966 956	-245 191	-304 556	-9 156 394	-7 462 788

1) Styrelsearvodet utgörs sedan årsstämman 2011 av ett fast årligt arvode. Detta redovisas i svenska kronor och omräknas till euro till årets genomsnittskurs.

2) Koncernchefen och medlemmarna i koncernledningen innehar 12 253 A-rättigheter, 12 253 B-rättigheter och 4 901 D-rättigheter i LTIP 2009. Vidare har de en villkorad rätt till högst 61 158 matchningsaktier, 122 316 prestationsaktier I och 61 158 prestationsaktier II i LTIP 2010 och 110 711 matchningsaktier, 221 422 prestationsaktier I och 110 711 prestationsaktier II i LTIP 2011. Mer information om värderingen av de långsiktiga incitamentsprogrammen finns nedan. Ovanstående kostnader är beräknade i enlighet med IFRS 2 "Aktierelaterade ersättningar".

3) Ny styrelseordförande sedan årsstämman 2011.

4) Ny vice styrelseordförande sedan årsstämman 2011.

5) Avgick som styrelseordförande vid årsstämman 2011.

6) Omfattar inte arbetstagarrepresentanter.

7) Avgick som styrelseledamot under 2010 eller 2011.

8) Ökningen under 2011 beror på en faktisk löneökning på 254 727 euro, i enlighet med vad som meddelades vid årsstämman 2011, samt på valutakurseffekter. 2010 avstod koncernchefen från rörlig lönedel. Förmåner har medräknats till det skattepliktiga förmånsvärdet efter löneavdrag.

9) Medlemmarna i koncernledningen medräknas under den tid som de innehaft sin befattning. Som framgår av Nordeas årsredovisning för 2010 erhöll två medlemmar i koncernledningen rörlig lönedel 2010, och en ny medlem i koncernledningen erhöll en garanterad rörlig lönedel. Förmåner har medräknats till det skattepliktiga förmånsvärdet.

Pensioner

Koncernchefen

Pensionsåldern för koncernchefen är 60 år, och hans pension uppgår till 50 procent av pensionsgrundande lön livsvarigt. Från 1 januari 2011 utgörs den pensionsgrundande lönen av den fasta lönen. Den rörliga lönedelen ingår inte längre. Högsta pensionsgrundande lön har från 1 januari 2011 höjts från 190 till 200 inkomstbasbelopp i Sverige. Detta resulterade i en retroaktiv justering som påverkade pensionskostnaden för 2011, men från och med 2012 blir effekten på pensionskostnaden betydligt mindre. Pensionsåtagandet är finansierat fullt ut, vilket innebär att det i sin helhet täcks av förvaltningstillgångar. Vid pensioneringen överförs pensionsrisken till koncernchefen. Pensionsutbetalningar ska göras i enlighet med nationella lagar och gällande villkor för tecknade pensionsförsäkringar.

Koncernledningen

Pensionsplanerna ser olika ut beroende på de nationella förhållandena.

Pensionsåldern för medlemmar i koncernledningen är 60, 62 eller 70 år. Pensionsplanerna är förmånsbestämda, avgiftsbestämda eller en kombination av dessa.

Två medlemmar har förmånsbestämda pensionsplaner som inte grundas på kollektivavtal. En av dessa planer berättigar till en pension motsvarande 50 procent av pensionsgrundande lön livsvarigt, från 62 års ålder, inklusive förmåner enligt allmän pension. Den andra förmånsbestämda pensionsplanen som inte grundas på kollektivavtal berättigar till en pension från 60 års ålder, inklusive både förmåner enligt allmän pension och tidigare intjänad pension. Pensionsförmånen enligt denna plan minskades från 70 procent till 66 procent av den pensionsgrundande lönen för det framtida intjänandet från och med den 1 januari 2011. Två medlemmar har förmånsbestämda pensionsplaner i enlighet med svenska kollektivavtal samt kompletterande avgiftsbestämda pensionsplaner. Tre medlemmar har enbart avgiftsbestämda pensionsplaner. Den fasta lönen utgör pensionsgrundande lön för alla medlemmar i koncernledningen. För två medlemmar ingår även rörlig lönedel.

K7

Personalkostnader, forts.

EUR	2011		2010	
	Pensionskostnad ⁴	Pensionsförpliktelse ⁵	Pensionskostnad ⁴	Pensionsförpliktelse ⁵
Styrelseledamöter¹:				
Lars G Nordström	—	430 549	—	419 686
Koncernchef:				
Christian Clausen ²	-1 514 941	11 466 681	-652 473	8 805 485
Koncernledning:				
7 (6) personer exklusive koncernchefen ³	-2 184 289	4 606 923	-1 926 401	13 813 359
Tidigare styrelseordförande och koncernchefer:				
Vesa Vainio and Thorleif Krarup ⁶	—	18 271 060	—	17 382 662
Summa	-3 699 230	34 775 213	-2 578 874	40 421 192

1) Omfattar inte arbetstagarrepresentanter.

2) Ökningen i pensionsförpliktelser och pensionskostnad beror huvudsakligen på höjningen av högsta pensionsgrundande lön från 190 till 200 inkomstbasbelopp i Sverige. Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år, som utgör 838 042 euro av pensionskostnaderna för 2011 (kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år noll 2010) står för merparten av ökningen. Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år utgörs av retroaktiva justeringar av tidigare intjänad pension, till följd av höjningen av högsta pensionsgrundande lön. Valutakurseffekter hade en ökande påverkan på de nya intjänade pensionsrätterna under 2011, vilket påverkade pensionskostnaden, och ändrade aktuariella antaganden (främst diskonteringsräntan) hade en ökande påverkan på pensionsförpliktelserna.

3) Medlemmarna i koncernledningen medräknas under den tid som de innehaft sin befattning. Pensionsförpliktelser är förpliktelser gentemot medlemmarna i koncernledningen den 31 december. Ökningen i pensionskostnader 2011 beror delvis på valutakurseffekter.

4) Pensionskostnader består av under året betalda pensionspremier i avgiftsbestämda pensionsplaner och under året intjänade pensionsrätter i förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader avseende tjänstgöring innevarande år, redovisade kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt reduceringar och regleringar, definierade i IAS 19). Av de totala pensionskostnaderna avser 1 029 988 euro avgiftsbestämda pensionsplaner.

5) Pensionsförpliktelser beräknade i enlighet med IAS 19. Dessa förpliktelser påverkas av förändringar i aktuariella antaganden, och skillnaden mellan åren kan vara betydande. IAS 19 innehåller ett antagande om framtida löneökningar, vilket innebär att redovisade pensionsförpliktelser motsvarar intjänade pensionsrätter beräknade med hjälp av förväntade lönenivåer vid pensionering. Pensionsplanerna är fonderade pensionsplaner, vilket innebär att dessa förpliktelser täcks av förvaltningsstillgångar vars verkliga värde i huvudsak motsvarar värdet av förpliktelserna. Minskningen i pensionsförpliktelser beror huvudsakligen på förändringar i koncernledningen, med en större andel medlemmar som har avgiftsbestämda pensionsplaner.

6) Pensionsförpliktelserna gentemot Vesa Vainio och Thorleif Krarup härrör främst från pensionsrätter intjänade i, och finansierade av, de banker som bildat Nordea. Ökningen 2011 beror på ändrade aktuariella antaganden.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Enligt anställningsavtalen har koncernchefen och tre medlemmar i koncernledningen en uppsägningstid på 12 månader. De är under denna tid berättigade att erhålla ett avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner. Denna ersättning minskas med eventuellt erhållen lön från annan anställning under de 12 månaderna. Fyra medlemmar i koncernledningen är under uppsägningstid berättigade att erhålla 6 månadslöner, och ifråga om avgångsvederlag 18 månadslöner. Den senare ersättningen minskas med eventuellt erhållen lön från annan anställning under de 18 månaderna.

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner uppgår till 4 mn euro (5 mn euro). Ränteintäkter på dessa lån uppgår till 0 mn euro (0 mn euro).

Nyckelpersoner i ledande positioner som är anställda av Nordea erhåller samma kreditvillkor som övriga anställda, förutom nyckelpersoner i ledande positioner i Danmark vars kreditvillkor är desamma som normala marknadsvillkor. I Norge är personalräntan för lån 1 procentenhet lägre än motsvarande ränta för externa kunder, med en begränsning på lånebeloppet om 3 norska inkomstbasbelopp 55 med ett tillägg om 100 000 NOK. I Finland motsvarar personalräntan på lån upp till 400 000 euro Nordeas inlåningskostnad med en marginal på 0,10 procentenheter. På lån överstigande 400 000 euro har man en marginal på 0,30 procentenheter. I Sverige är personalräntan på lån med fast eller rörlig ränta 2,15 procentenheter lägre än motsvarande ränta för externa kunder, med en lägre gräns på 0,50 procentenheter för lån med rörlig ränta och 1,50 procentenheter för lån med fast ränta. Per idag finns en begränsning på 57 svenska prisbasbelopp, både för lån med fast ränta och för lån med rörlig ränta. Lån överstigande de fastslagna begränsningarna ges till marknadsvillkor. Lån till familjemedlemmar till nyckelpersoner i ledande positioner och till nyckelpersoner i ledande positioner som ej är anställda av Nordea ges till normala marknadsvillkor.

Långsiktiga incitamentsprogram

Villkorade rättigheter LTIP 2011	2011		
	Matchningsaktie	Prestationsaktie I	Prestationsaktie II
Tilldelade	950 056	1 900 112	950 056
Förverkade	—	—	—
Utestående vid årets slut	950 056	1 900 112	950 056
– varav inlösningsbara	—	—	—

Villkorade rättigheter LTIP 2010	2011			2010		
	Matchningsaktie	Prestationsaktie I	Prestationsaktie II	Matchningsaktie	Prestationsaktie I	Prestationsaktie II
Utestående vid årets början	896 645	1 793 290	896 645	—	—	—
Tilldelade	—	—	—	903 490	1 806 980	903 490
Förverkade	-7 482	-14 964	-7 482	-6 845	-13 690	-6 845
Utestående vid årets slut	889 163	1 778 326	889 163	896 645	1 793 290	896 645
– varav inlösningsbara	—	—	—	—	—	—

K7

Personalkostnader, forts.

Villkorade rättigheter LTIP 2009	2011			2010		
	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter
Utestående vid årets början	959 006	959 006	383 602	981 332	1 962 664	981 332
Förverkade	—	—	—	-22 326	-1 003 658	-597 730
Inlösta ¹	-642 508	-652 666	-263 658	—	—	—
Utestående vid årets slut	316 498	306 340	119 944	959 006	959 006	383 602
- varav inlösningsbara	316 498	306 340	119 944	—	—	—

Villkorade rättigheter LTIP 2008	2011			2010		
	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter
Utestående vid årets början	98 255	100 383	80 695	485 466	485 466	388 373
Förverkade	-500	-500	-500	-4 461	-4 461	-3 569
Inlösta ¹	-45 101	-45 532	-36 622	-382 750	-380 622	-304 109
Utestående vid årets slut	52 654	54 351	43 573	98 255	100 383	80 695
- varav inlösningsbara	52 654	54 351	43 573	98 255	100 383	80 695

Villkorade rättigheter LTIP 2007	2011			2010		
	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter
Utestående vid årets början	51 542	32 327	47 979	141 575	134 139	160 390
Förverkade	-1 274	-1 274	-1 274	—	—	—
Inlösta ¹	-50 268	-31 053	-46 705	-90 033	-101 812	-112 411
Utestående vid årets slut	—	—	—	51 542	32 327	47 979
- varav inlösningsbara	—	—	—	51 542	32 327	47 979

1) Vägd genomsnittlig aktiekurs under inlösenperioden uppgår till 7,45 euro (7,34 euro).

Deltagandet i det "Långsiktiga incitamentsprogrammet" (LTIP) kräver att deltagarna tar direkt ägarskap genom att investera i Nordeaaktier.

	LTIP 2011			LTIP 2010			LTIP 2009		
	Matchnings- aktie	Prestations- aktie I	Prestations- aktie II	Matchnings- aktie	Prestations- aktie I	Prestations- aktie II	Matchnings- aktie	Prestations- aktie I	Prestations- aktie II
Stamaktier per rättighet	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lösenpris	—	—	—	—	—	—	0,77 euro	0,38 euro	0,38 euro
Utgivningsdatum	13 maj 2011	13 maj 2011	13 maj 2011	13 maj 2010	13 maj 2010	13 maj 2010	14 maj 2009	14 maj 2009	14 maj 2009
Intjänandeperiod	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	24 månader	24 månader	24 månader
Avtalad löptid	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	48 månader	48 månader	48 månader
Tilldelning	april/maj 2014	april/maj 2014	april/maj 2014	april/maj 2014	april/maj 2014	april/maj 2014	29 april 2011	29 april 2011	29 april 2011
Verkligt värde vid utgivning	8,21 euro	8,21 euro	2,97 euro	6,75 euro	6,75 euro	2,45 euro	4,66 euro	5,01 euro	1,75 euro

	LTIP 2008 ¹			LTIP 2007 ¹		
	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter	A-rättigheter	B-C-rättigheter	D-rättigheter
Stamaktier per rättighet	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
Lösenpris	2,30 euro	1,53 euro	1,53 euro	2,53 euro	1,00 euro	1,00 euro
Utgivningsdatum	13 maj 2008	13 maj 2008	13 maj 2008	17 maj 2007	17 maj 2007	17 maj 2007
Intjänandeperiod	24 månader	24 månader	24 månader	24 månader	24 månader	24 månader
Avtalad löptid	48 månader	48 månader	48 månader	48 månader	48 månader	48 månader
Första inlösendag	29 april 2010	29 april 2010	29 april 2010	30 april 2009	30 april 2009	30 april 2009
Verkligt värde vid utgivning	7,53 euro	8,45 euro	4,14 euro	8,76 euro	10,49 euro	7,76 euro

1) Den nyemission som beslutades på extra årsstämma den 12 mars 2009, utlöste justeringar av vissa av parametrarna i LTIP 2007 och LTIP 2008, i överensstämmelse med programmets avtal. Justeringarna genomfördes med syfte att sätta deltagarna i motsvarande finansiella situation som den precis före nyemissionen.

K7

Personalkostnader, forts.

Villkor och krav

För varje stamaktie som deltagarna band upp i LTIP, tilldelades deltagaren en villkorad A-rättighet/Matchningsaktie att förvärva stamaktier baserat på fortsatt anställning samt villkorade B-D-rättigheter/Prestationsaktie I och II att förvärva ytterligare stamaktier, under förutsättning att vissa prestationskrav uppfylls. Prestationskraven för B- och C-rättigheter och för Prestationsaktie I omfattar ett tillväxtmål i riskjusterat resultat per aktie (RAPPS). Skulle resultat per aktie (EPS) understiga en förutbetsämd nivå har deltagaren ingen rätt till B- respektive C-rättigheter eller till Prestationsaktie I. Prestationskravet för

D-rättigheter och för Prestationsaktie II är marknadsrelaterat och består av ett tillväxtmål i totalavkastning (TSR) i jämförelse med en fastställd jämförelsegrupps TSR.

När prestationskraven inte är fullt uppfyllda, visas de rättigheter som inte längre är inlösningsbara som förverkade i tabellen ovan, i likhet med rättigheter som förverkats till följd av att deltagarna avslutat sin anställning hos Nordea.

Lösenpriset är, där det är tillämpligt, justerat för utdelningar, dock aldrig justerat under en fastställd nivå. Vidare är vinst på varje rättighet begränsad.

	LTIP 2011	LTIP 2010	LTIP 2009 ¹	LTIP 2008 ¹	LTIP 2007 ¹
Tjänstevillkor, A-D-rättigheter/Matchningsaktie/Prestationsaktie I och II	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den treåriga intjänandeperioden.	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den treåriga intjänandeperioden.	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den tvååriga intjänandeperioden.	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den tvååriga intjänandeperioden.	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den tvååriga intjänandeperioden.
Prestationskrav, B-rättigheter/Prestationsaktie I	Sammansatt årlig tillväxttakt i RAPPS från år 2010 (basår) till och med år 2013. Full utdelning erhålls om den sammansatta årliga tillväxttakten uppgår till 10 procent eller mer.	Sammansatt årlig tillväxttakt i RAPPS från år 2009 (basår) till och med år 2012. Full utdelning erhålls om den sammansatta årliga tillväxttakten uppgår till 9 procent eller mer.	Ökning av RAPPS 2009 jämfört med 2008. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 8 procent eller mer.	Ökning av RAPPS 2008 jämfört med 2007. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 12 procent eller mer.	Ökning av RAPPS 2007 jämfört med 2006. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 15 procent eller mer.
Krav på resultat per aktie, B-rättigheter/Prestationsaktie I	Genomsnittligt rapporterat resultat per aktie mellan 2011 och 2013 får ej understiga 0,26 euro.	Genomsnittligt rapporterat resultat per aktie mellan 2010 och 2012 får ej understiga 0,26 euro.	Rapporterat resultat per aktie för 2009 fick ej understiga 0,26 euro.	Rapporterat resultat per aktie för 2008 fick ej understiga 0,80 euro.	Rapporterat resultat per aktie för 2007 fick ej understiga 0,80 euro.
Prestationskrav, C-rättigheter	—	—	Ökning av RAPPS 2010 jämfört med 2009. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 8 procent eller mer.	Ökning av RAPPS 2009 jämfört med 2008. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 12 procent eller mer.	Ökning av RAPPS 2008 jämfört med 2007. Full utdelning erhålls om RAPPS ökade med 12 procent eller mer.
Krav på resultat per aktie, C-rättigheter	—	—	Rapporterat resultat per aktie för 2010 fick ej understiga 0,26 euro.	Rapporterat resultat per aktie för 2009 fick ej understiga 0,52 euro.	Rapporterat resultat per aktie för 2008 fick ej understiga 0,80 euro.
Prestationskrav, D-rättigheter/Prestationsaktie II	TSR under 2011-2013 i förhållande till jämförelsegruppen. Full utdelning erhålls om Nordea rankas som nummer 1-5.	TSR under 2010-2012 i förhållande till jämförelsegruppen. Full utdelning erhålls om Nordea rankas som nummer 1-5.	TSR under 2009-2010 i förhållande till jämförelsegruppen. Full utdelning erhålls om Nordea rankades som nummer 1.	TSR under 2008-2009 i förhållande till jämförelsegruppen. Full utdelning erhålls om Nordea rankades som nummer 1.	TSR under 2007-2008 i förhållande till jämförelsegruppen. Full utdelning erhålls om Nordeas TSR översteg jämförelsegruppens index med 10 procent eller mer.
Vinstbegränsning	Marknadsvärdet på de tilldelade aktierna är begränsat till deltagarens årliga lön för år 2010.	Marknadsvärdet på de tilldelade aktierna är begränsat till deltagarens årliga lön för år 2009.	Vinsten per A-D-rättighet är begränsad till 9,59 euro per rättighet.	Vinsten per A-D-rättighet är begränsad till 21,87 euro per rättighet.	Vinsten per A-D-rättighet är begränsad till 19,18 euro per rättighet.
Justeringar av lösenpris	—	—	Lösenpriset kommer att justeras för utdelningar under lösenperioden, dock aldrig justerat under 0,10 euro.	Lösenpriset justeras för utdelningar under lösenperioden, dock aldrig justerat under 0,10 euro.	Lösenpriset justeras för utdelningar under intjänande- och lösenperioden, dock aldrig justerat under 0,10 euro.

1) RAPPS för det finansiella året 2008 och 2009 använd i LTIP 2008 (C-rättigheter) och LTIP 2009 (B- och C-rättigheter). Krav på resultat per aktie i LTIP 2008 (C-rättigheter) och LTIP 2009 (B- och C-rättigheter) samt vinstbegränsningen i LTIP 2009, LTIP 2008 och LTIP 2007 har justerats med anledningen av de finansiella effekterna från nyemissionen 2009.

K7

Personalkostnader, forts.

Verkligt värde beräkning

Det verkliga värdet har beräknats genom användandet av generellt antagna värderingsmodeller. Följande beräkningsunderlag har använts:

	LTIP 2011	LTIP 2010	LTIP 2009	LTIP 2008	LTIP 2007
Vägd genomsnittlig aktiekurs	8,39 euro	6,88 euro	5,79 euro	11,08 euro	12,23 euro
Löptid	3,0 år	3,0 år	2,5 år	2,5 år	3,0 år
Avdrag av förväntade utdelningar	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
Riskfri ränta	1,48%	1,99%	1,84%	3,83%	4,20%
Förväntad volatilitet	36%	40%	29%	21%	20%

Förväntad volatilitet är baserad på historiska värden. Då rättigheterna har ett lösenpris (noll för LTIP 2010 och LTIP 2011) som är betydligt lägre än aktiepriset vid utgivningen har modellen en begränsad känslighet för förväntad volatilitet och riskfri ränta. Verkligt värde beräkningen baseras även på tidig inlösen under programmets inlösningsfönster, dock ej applicerbart på LTIP 2010 och LTIP 2011.

Värdet på D-rättigheterna/Prestationsaktie II är baserat på principen för marknadsrelaterade villkor och vid beräkning av rättigheternas verkliga värde vid utgivning har uppfyllelse av TSR målen tagits i beaktande. Vid bedömningen av effekten av TSR målen har det antagits att alla möjliga utfall har samma sannolikhet.

Kostnad¹

Mn euro	LTIP 2011	LTIP 2010	LTIP 2009	LTIP 2008	LTIP 2007
Förväntad kostnad	-16	-18	-11	-10	-12
Maximal kostnad	-26	-20	-11	-10	-12
Kostnad 2011	-3	-4	-2	—	—
Kostnad 2010	—	-2	-6	-3	—

1) Exklusive sociala avgifter.

Vid beräkning av den förväntade kostnaden för LTIP 2010 och 2011 har en förväntad årlig personalomsättning om 5 procent använts. Den förväntade kostnaden redovisas över intjänandeperioden om 36 månader (LTIP 2010 och 2011) respektive 24 månader (LTIP 2009, 2008 och 2007).

Aktierelaterad ersättning som reglerats med kontanter

Nordea tillämpar uppskjuten aktierelaterad ersättning på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Som index används Nordeas totalavkastning (TSR) och ersättningen tilldelas medarbetaren antingen i sin helhet efter, eller i lika delar årligen under, den tre- till femåriga uppskjutandeperioden. Sedan 2011 tillämpar Nordea också TSR-relaterad ersättning med förfoganderestriktioner på

delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Tabellen nedan omfattar endast uppskjuten ersättning som indexerats till Nordeas TRS. Nordea tillämpar också uppskjuten ersättning på delar som inte är kopplade till TSR, och dessa ingår inte i tabellen nedan. Ytterligare information om samtliga uppskjutna belopp finns i den separata rapport om ersättningar som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com).

Mn euro	2011	2010
Uppskjuten TSR-relaterad ersättning vid årets början.	13	—
Intjänad uppskjuten/kvarhållen TSR-relaterad ersättning under året ¹	5	11
TSR indexering under året	-3	1
Utbetalningar under året ²	-4	—
Omräkningsdifferenser	-1	1
Uppskjuten TSR-relaterad ersättning vid årets slut	10	13

1) Varav 4m euro är tillgängligt för medarbetarna under 2012. Ytterligare uppskjuten ersättning som inte är kopplad till TSR uppgick till 13 mn euro (0 mn euro). Eftersom beslut om fördelningen av rörlig ersättning inte fattas under innevarande räkenskapsår avser uppskjuten ersättning under året rörlig ersättning intjänad under föregående år.

2) Inga justeringar till följd av bortfall har gjorts under 2011.

K7

Personalkostnader, forts.

Medelantal anställda

	Summa		Män		Kvinnor	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Omräknat till heltidstjänster						
Danmark	8 475	8 881	4 248	4 042	4 227	4 839
Finland	7 785	7 957	1 957	1 913	5 828	6 044
Sverige	7 530	7 654	3 320	3 344	4 210	4 310
Norge	3 536	3 548	1 896	1 905	1 640	1 643
Polen	2 118	2 099	664	725	1 454	1 374
Ryssland	1 659	1 659	593	692	1 066	967
Estland	469	452	76	106	393	346
Lettland	433	504	99	127	334	377
Luxemburg	354	399	336	249	18	150
Litauen	345	368	91	106	254	262
USA	89	81	46	44	43	37
Storbritannien	71	67	42	40	29	27
Singapore	59	58	23	24	36	34
Tyskland	39	43	20	22	19	21
Övriga	21	21	9	9	12	12
Summa genomsnitt	32 983	33 791	13 420	13 348	19 563	20 443
Totalt antal anställda (omräknat till heltidstjänster), vid årets slut	33 068	33 809				

Fördelning efter kön, ledande befattningshavare

I styrelserna för Nordeakoncernens bolag var 84 procent män (84 procent) och 16 procent kvinnor (16 procent). Motsvarande siffror för Övriga ledande befattningshavare var 68 procent män (85 procent) och 32 procent kvinnor (15 procent). Interna styrelser utgörs främst av ledningen inom Nordea.

K8 Övriga administrationskostnader

Mn euro	2011	2010
Informationsteknologi	-647	-639
Marknadsföring	-131	-144
Porto-, transport-, telefon- och kontors- kostnader	-232	-227
Hyses-, lokal- och fastighetskostnader	-444	-400
Övrigt ¹	-460	-452
Summa	-1 914	-1 862

1) Inkluderar arvoden och ersättning till revisorer enligt nedanstående fördelning.

Revisionsarvoden

Mn euro	2011	2010
KPMG		
Revisionsuppdrag	-5	-4
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-2	-4
Skatterådgivning	0	-1
Övriga uppdrag	-5	-2
PriceWaterhouseCoopers		
Revisionsuppdrag	—	0
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	—	0
Övriga uppdrag	—	0
Summa	-12	-11

K9 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Mn euro	2011	2010
Avskrivningar		
Materiella tillgångar (not K22)		
Inventarier	-110	-98
Byggnader	-1	-1
Immateriella tillgångar (not K21)		
Programvara	-55	-43
Övriga immateriella tillgångar	-24	-24
Summa	-190	-166

Nedskrivningar/Återförda nedskrivningar

Materiella tillgångar (not K22)		
Inventarier	—	—
Immateriella tillgångar (not K21)		
Övriga immateriella tillgångar	-2	-4
Summa	-2	-4
Summa	-192	-170

K10 Kreditförluster, netto

Mn euro	2011	2010
Fördelat per kategori		
Utlåning till kreditinstitut	2	0
– varav avsättningar	-1	-1
– varav nedskrivningar	-7	-3
– varav reserveringar	7	3
– varav återföringar	1	1
– varav återvinningar	2	—
Utlåning till allmänheten	-659	-738
– varav avsättningar	-1 154	-1 185
– varav nedskrivningar	-800	-535
– varav reserveringar	625	378
– varav återföringar	596	531
– varav återvinningar	74	73
Poster utanför balansräkningen ¹	-78	-141
– varav avsättningar	-148	-156
– varav nedskrivningar	-315	-52
– varav reserveringar	315	52
– varav återföringar	70	15
– varav återvinningar	—	0
Summa	-735	-879

Specifikation

Förändringar av reserveringar i balans- räkningen	-636	-795
– varav Utlåning, individuellt värderade ²	-761	-720
– varav Utlåning, gruppvis värderade ²	203	66
– varav Poster utanför balansräkningen, individuellt värderade ¹	-87	-143
– varav Poster utanför balansräkningen, gruppvis värderade ¹	9	2
Förändringar redovisade direkt i resultat- räkningen	-99	-84
– varav konstaterade kreditförluster, individuellt värderade	-175	-157
– varav realiserade återvinningar, individuellt värderade	76	73
Summa	-735	-879

1) Ingår i not K33 Avsättningar som "Transfereringsrisker, åtaganden utanför balansräkningen", "Individuellt värderade, garantier och andra förpliktelser".

2) Ingår i not K14 Utlåning och osäkra lånefordringar.

K11

Skatter

Skattekostnad

Mn euro	2011	2010
Aktuell skatt ¹	-709	-1 022
Uppskjuten skatt	-204	46
Summa	-913	-976

1) Varav skatt hänförlig till tidigare år

27 -38

Skatten på koncernens rörelseresultat skiljer sig på följande sätt från det teoretiska belopp som kan beräknas med hjälp av skattesatsen i Sverige:

Mn euro	2011	2010
Resultat före skatt	3 547	3 639
Skatt beräknad med en skattesats om 26,3 procent	-933	-957
Effekt av andra skattesatser i övriga länder	14	11
Skatt ej hänförlig till resultat	-9	-10
Resultat från intresseföretag	9	12
Ej skattepliktiga intäkter	48	86
Ej skattemässigt avdragsgilla kostnader	-69	-79
Justeringar avseende tidigare år	27	-38
Inkomstskatt till följd av tidigare ej redovisade skattefordringar	0	0
Ändrad skattesats	2	—
Ej avräkningsbara utländska skatter	-2	-1
Skattekostnad	-913	-976
Genomsnittlig effektiv skattesats	26%	27%

Mn euro	Uppskjutna skattefordringar		Uppskjutna skatteskulder	
	2011	2010	2011	2010
Uppskjuten skatt relaterad till:				
Skattemässiga underskott	16	22	—	—
Obeskattade reserver	—	—	139	122
Utlåning till allmänheten	29	29	441	345
Derivatinstrument	147	125	212	2
Immateriella tillgångar	5	—	85	71
Materiella tillgångar	8	12	2	26
Förvaltningsfastigheter	—	—	176	192
Pensionsförpliktelser	60	59	69	41
Säkring av nettotillgångar i utländska verksamheter	57	54	14	43
Skulder/avsättningar	70	32	103	98
Kvittning av uppskjutna skattefordringar och skulder	-223	-55	-223	-55
Summa	169	278	1 018	885
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	96	111	891	746

Mn euro	2011	2010
Förändringar i uppskjutna skattefordringar / skatteskulder, netto		
Belopp vid årets början (netto)	-607	-745
Uppskjuten skatt hänförlig till poster i övrigt totalresultat	-44	106
Omräkningsdifferenser	6	-31
Förvärv m m	0	17
Uppskjuten skatt i resultaträkningen	-204	46
Belopp vid årets slut (netto)	-849	-607

Aktuell och uppskjuten skatt redovisad i övrigt totalresultat

Uppskjuten skattefordran relaterad till säkring av nettotillgångar i utländska verksamheter	0	107
Uppskjuten skatt hänförlig till finansiella tillgångar som kan säljas	-1	-1
Uppskjuten skatt hänförlig till kassaflödessakringar	-43	0
Summa	-44	106

K11

Skatter, forts.

Mn euro	2011	2010
Aktuella skattefordringar	185	262
– varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	17	19
Aktuella skatteskulder	154	502
– varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	36	34
Ej redovisade uppskjutna skattefordringar		
Outnyttjade skattemässiga underskott	54	54
Outnyttjade skattemässiga avdrag	—	2
Summa	54	56
Förfaller år 2011	—	1
Förfaller år 2012	1	1
Förfaller år 2013	0	0
Ingen förfallotidpunkt	53	54
Summa	54	56

K12

Resultat per aktie

	2011	2010
Resultat:		
Resultat hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) (mn euro)	2 627	2 657
Antal aktier (miljoner):		
Antal utestående aktier vid årets början	4 043	4 037
Genomsnittligt antal utgivna C-aktier ¹	3	3
Genomsnittligt antal återköpta egna C-aktier ¹	–3	–3
Genomsnittligt antal egna aktier i tradingportfölj	–16	–16
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning	4 027	4 021
Justering för vägt genomsnittligt antal ytterligare utestående stamaktier efter utspädning ^{1,2}	1	1
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	4 028	4 022
Resultat per aktie före utspädning, euro	0,65	0,66
Resultat per aktie efter utspädning, euro	0,65	0,66

1) Avseende de långsiktiga incitamentsprogrammen.

2) Villkorade utgivningsbara aktier som inte är inkluderade och som potentiellt kan späda ut resultat per aktie, existerar i de långsiktiga incitamentsprogrammen.

K13

Statsskuldförbindelser

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Stater	10 827	18 140
Kommuner och andra myndigheter	1 637	25
Summa	12 464	18 165
–varav Pantsatta finansiella instrument (not K16)	1 359	5 053
Summa	11 105	13 112

K14

Utlåning och osäkra lånefordringar

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten ¹		Summa	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Lånefordringar som inte är osäkra	51 867	15 791	334 234	311 893	386 101	327 684
Osäkra lånefordringar	26	33	5 412	4 816	5 438	4 849
– varav reglerade	—	4	3 287	2 834	3 287	2 838
– varav oreglerade	26	29	2 125	1 982	2 151	2 011
Lånefordringar före reserver	51 893	15 824	339 646	316 709	391 539	332 533
Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar	–26	–33	–1 866	–1 719	–1 892	–1 752
– varav reglerade	—	–4	–1 080	–965	–1 080	–969
– varav oreglerade	–26	–29	–786	–754	–812	–783
Reserver för gruppvis värderade osäkra lånefordringar	–2	–3	–577	–779	–579	–782
Reserver	–28	–36	–2 443	–2 498	–2 471	–2 534
Lånefordringar, redovisat värde	51 865	15 788	337 203	314 211	389 068	329 999

1) Finansiell leasing där Nordea är leasegivare ingår i Utlåning till allmänheten. Se not K23 Leasing.

Avstämning av reserver för osäkra lånefordringar¹

Mn euro	Kreditinstitut			Allmänheten			Totalt		
	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa
Ingående balans per 1 jan 2011	–33	–3	–36	–1 719	–779	–2 498	–1 752	–782	–2 534
Avsättningar	0	0	0	–1 065	–90	–1 155	–1 065	–90	–1 155
Återföringar	0	1	1	304	292	596	304	293	597
Förändringar redovisade i resultat-räkningen	0	1	1	–761	202	–559	–761	203	–558
Reserver som tagits i anspråk för nedskrivningar	7	—	7	625	—	625	632	—	632
Valutakursdifferenser	0	0	0	–11	0	–11	–11	0	–11
Utgående balans per 31 dec 2011	–26	–2	–28	–1 866	–577	–2 443	–1 892	–579	–2 471
Ingående balans per 1 jan 2010	–35	–3	–38	–1 350	–835	–2 185	–1 385	–838	–2 223
Avsättningar	0	0	0	–966	–220	–1 186	–966	–220	–1 186
Återföringar	0	1	1	246	285	531	246	286	532
Förändringar redovisade i resultat-räkningen	0	1	1	–720	65	–655	–720	66	–654
Reserver som tagits i anspråk för nedskrivningar	3	—	3	378	—	378	381	—	381
Omklassificeringar	—	—	—	12	—	12	12	—	12
Valutakursdifferenser	–1	–1	–2	–39	–9	–48	–40	–10	–50
Utgående balans per 31 dec 2010	–33	–3	–36	–1 719	–779	–2 498	–1 752	–782	–2 534

1) Se not K10 Kreditförluster.

Reserver och avsättningar

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Reserver för poster i balansräkningen	–28	–36	–2 443	–2 498	–2 471	–2 534
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	–13	–20	–80	–311	–93	–331
Summa reserver och avsättningar	–41	–56	–2 523	–2 809	–2 564	–2 865

Nyckeltal¹

	Koncernen	
	31 dec 2011	31 dec 2010
Andel osäkra lånefordringar, brutto, punkter	139	146
Andel osäkra lånefordringar, netto, punkter	91	93
Total reserveringsgrad, punkter	63	76
Reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	35	36
Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	45	52
Oreglerade lånefordringar som inte är osäkra, mn euro	405	316

1) För definitioner, se Definitioner och begrepp på sid 93.

K15

Räntebärande värdepapper

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Emitterade av offentliga organ	8 715	11 118
Emitterade av andra låntagare	78 917	61 940
Summa	87 632	73 058
– varav Pantsatta finansiella instrument (not K16)	6 364	3 921
Summa	81 268	69 137
Noterade och onoterade värdepapper inkl Pantsatta finansiella instrument		
Noterade värdepapper	78 869	55 797
Onoterade värdepapper	8 763	17 261
Summa	87 632	73 058

K16

Pantsatta finansiella instrument

Pantsatta finansiella instrument

Vid återköpstransaktioner och värdepapperslån överförs icke-kontanta tillgångar som säkerhet. Om den mottagande parten har rätt att sälja eller i sin tur pantsätta tillgången omklassificeras den i balansräkningen till posten Pantsatta finansiella instrument.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Statsskuldförbindelser	1 359	5 053
Räntebärande värdepapper	6 364	3 921
Aktier och andelar	650	520
Summa	8 373	9 494

Överförda tillgångar som kvarstår i balansräkningen samt därmed förbundna skulder

Tabellerna som följer visar alla de överförda tillgångar samt de skulder som är förbundna med dessa. Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Nordea fortfarande är exponerat för förändringar i tillgångarnas verkliga värde. Dessa tillgångar samt därmed förbundna skulder inkluderas därför i följande tabeller.

K16

Pantsatta finansiella instrument, forts.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Återköpsavtal		
Statsskuldförbindelser	1 359	5 053
Räntebärande värdepapper	6 364	3 921
Aktier och andelar	650	32
Avtal om värdepapperslån		
Aktier och andelar	—	488
Summa	8 373	9 494

Skulder hänförliga till tillgångarna

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Återköpsavtal		
Skulder till kreditinstitut	3 821	7 421
In- och upplåning från allmänheten	3 368	1 661
Avtal om värdepapperslån		
Övriga	1	—
Summa	7 190	9 082

För information om omvända återköpsavtal, se not K44.

K17

Aktier och andelar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Aktier	10 509	10 858
Aktier övertagna för skyddande av fordran	4	18
Fondandelar, aktierelaterade	5 034	5 961
Fondandelar, ränterelaterade	5 270	976
Summa	20 817	17 813
– varav Pantsatta finansiella instrument (not K16)	650	520
Summa	20 167	17 293

– varav förväntas att avyttras efter mer än 1 år

Noterade och onoterade aktier inkl Pantsatta finansiella instrument

Noterade aktier	15 283	13 413
Onoterade aktier	5 534	4 400
Summa	20 817	17 813

K18

Derivatinstrument och säkringsredovisning

31 dec 2011, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	136 856	133 660	3 655 420
FRA	76	92	79 776
Ränteterminer	1 084	873	1 451 249
Optioner	11 320	11 915	515 269
Övriga	0	—	15
Summa	149 336	146 540	5 701 729
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	113	16	1 780
Terminskontrakt	55	32	544
Optioner	470	640	14 820
Summa	638	688	17 144
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	15 140	15 466	859 021
Valuteterminer	1 086	814	61 414
Optioner	301	255	33 758
Summa	16 527	16 535	954 193
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	1 483	1 493	61 889
Summa	1 483	1 493	61 889
Råvarurelaterade kontrakt			
Swappar	1 228	1 152	13 182
Terminskontrakt	79	76	1 137
Optioner	69	68	2 228
Summa	1 376	1 296	16 547
Övriga kontrakt			
Swappar	38	201	1 247
Terminskontrakt	0	0	0
Optioner	3	3	98
Övriga	1	7	825
Summa	42	211	2 170
Summa derivatinstrument för handel	169 402	166 763	6 753 672
Derivatinstrument för säkringsredovisning			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	1 941	492	59 149
Optioner	0	1	954
Summa	1 941	493	60 103
31 dec 2010, mn euro			
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	600	134	10 505
Summa	600	134	10 505
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	2 541	627	70 608
Samtliga kontrakt	171 943	167 390	6 824 280

K18

Derivatinstrument och säkringsredovisning, forts.

31 dec 2010, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	70 576	69 121	2 951 621
FRA	574	605	1 192 366
Ränteterminer	495	87	69 145
Optioner	8 034	7 993	525 945
Övriga	4	4	22 102
Summa	79 683	77 810	4 761 179
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	9	31	253
Terminskontrakt	39	31	1 407
Optioner	731	742	20 343
Summa	779	804	22 003
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	5 797	6 092	326 883
Valuteterminer	6 743	7 108	489 883
Optioner	629	648	41 924
Övriga	1	7	1 608
Summa	13 170	13 855	860 298
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	908	929	51 224
Summa	908	929	51 224
Råvarurelaterade kontrakt			
Swappar	1 385	1 395	13 725
Terminskontrakt	82	67	706
Optioner	67	63	1 392
Summa	1 534	1 525	15 823
Övriga kontrakt			
Swappar	21	276	750
Optioner	4	2	100
Övriga	0	25	2 054
Summa	25	303	2 904
Summa derivatinstrument för handel	96 099	95 226	5 713 431

K18

Derivatinstrument och säkringsredovisning, forts.

Derivatinstrument för säkringsredovisning

Ränterelaterade kontrakt

Ränteswappar	461	417	29 001
Optioner	0	5	642
Summa	461	422	29 643

Aktierelaterade kontrakt

Optioner	0	1	9
Summa	0	1	9

Valutarelaterade kontrakt

Ränte- och valutaswappar	265	238	4 526
Summa	265	238	4 526

Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	726	661	34 178
--	------------	------------	---------------

Samtliga kontrakt	96 825	95 887	5 747 609
--------------------------	---------------	---------------	------------------

K19

Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar		
Redovisat värde vid årets början	1 127	763
Förändringar under året		
Omvärdering av säkrad post	-1 343	335
Omräkningsdifferenser	1	29
Redovisat värde vid årets slut	-215	1 127

Redovisat värde vid årets slut avser ackumulerade förändringar i verkligt värde för de räntejusteringsperioder i vilka den säkrade posten är en tillgång respektive en skuld. När den hedgade posten är en tillgång, redovisas förändringen i verkligt värde inom tillgångar och när den hedgade posten är en skuld, redovisas förändringen i verkligt värde inom skulder.

Skulder

Redovisat värde vid årets början	898	874
Förändringar under året		
Omvärdering av säkrad post	366	-33
Omräkningsdifferenser	10	57
Redovisat värde vid årets slut	1 274	898

K20

Aktier och andelar i intresseföretag

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Anskaffningsvärde vid årets början	564	481
Årets inköp	16	18
Årets försäljningar	-4	-10
Årets resultatandelar ¹	60	72
Erhållen utdelning	-35	-51
Omklassificeringar	1	42
Omräkningsdifferenser	1	12
Anskaffningsvärde vid årets slut	603	564
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-10	-11
Nedskrivningar under året	-1	0
Omklassificeringar	-1	0
Omräkningsdifferenser	0	1
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-12	-10
Redovisat värde	591	554
- varav noterade aktier	—	—

1) Årets resultatandelar

Mn euro	2011	2010
Andelar i intresseföretags resultat	42	66
Portföljhedge, Eksportfinans ASA	6	-5
Intresseföretag inom livförsäkringsverksamheten, redovisade som Nettoresultat av finansiella poster till verkligt värde	12	11
Årets resultatandelar	60	72

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

Nordeas andel av intresseföretagens aggregerade balans- och resultaträkningar uppgår till:

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Summa tillgångar	8 091	8 108
Summa skulder	6 664	7 506
Rörelseintäkter	194	194
Rörelseresultat	84	66

Nordeas andel av ansvarsförbindelser till förmån för intresseföretag uppgår till 940 mn euro (1 688 mn euro).

31 dec 2011	Organisations- nummer	Säte	Redovisat värde 2011, mn euro	Redovisat värde 2010, mn euro	Röstandel %
Eksportfinans ASA	816521432	Oslo	145	133	23
Ejendomspartnerskabet af 1/7 2003	27134971	Ballerup	190	180	49
Luottokunta	0201646-0	Helsingfors	49	42	27
LR Realkredit A/S	26045304	Köpenhamn	4	12	39
Oy Realinvest Ab	0680035-9	Helsingfors	0	5	49
Realia Holding Oy	2106796-8	Helsingfors	20	5	25
Samajet Nymøllevvej 59 - 91	24247961	Ballerup	20	21	25
E-nettet Holding A/S	28308019	Köpenhamn	1	2	20
Hovedbanens Forretningscenter K/S	16301671	Ballerup	14	14	50
Ejendomsselskabet Axelborg I/S	79334413	Köpenhamn	9	9	33
Axel IKU Invest A/S	24981800	Köpenhamn	1	1	33
Automatia Pankkiautomaatit Oy	0974651-1	Helsingfors	8	8	33
KIFU-AX II A / S	25893662	Köpenhamn	3	3	25
Bankernas Kontantservice A/S	33077599	Köpenhamn	3	3	20
Multidata Holding A/S	27226027	Ballerup	9	10	29
Samejet Lautruphøj I/S	50857859	Ballerup	6	6	50
Nets Holding A/S	27225993	Ballerup	91	79	21
NorVega SGR S.p.A.	1060050156	Milano	3	4	40
Upplýsningscentralen UC AB	556137-5113	Stockholm	0	3	26
BAB Bankernas Automatbolag AB	556817-9716	Stockholm	3	2	20
Övriga			12	12	
Summa			591	554	

K21

Immateriella tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Goodwill fördelat på kassagenererande enheter¹		
Retail Banking Norge	909	904
Retail Banking Danmark	592	591
Retail Banking Sverige	230	229
Retail Banking Polen	60	68
Life & Pensions	306	311
Banking Ryssland	268	274
Shipping, Offshore & Oil services	210	208
Summa goodwill	2 575	2 585

Övriga immateriella tillgångar

Programvara	651	515
Övriga immateriella tillgångar	95	119
Övriga immateriella tillgångar, summa	746	634
Summa	3 321	3 219

1) Exklusive goodwill i intresseföretag.

Goodwill

Anskaffningsvärde vid årets början	2 586	2 447
Årets inköp	—	3
Omklassificeringar	—	31
Omräkningsdifferenser	-10	105
Anskaffningsvärde vid årets slut	2 576	2 586

Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-1	-1
Omräkningsdifferenser	0	0
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-1	-1
Redovisat värde	2 575	2 585

Programvara

Anskaffningsvärde vid årets början	660	476
Årets inköp	191	163
Årets försäljningar/utrangeringar	-1	-5
Omräkningsdifferenser	4	26
Anskaffningsvärde vid årets slut	854	660

Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-140	-95
Årets avskrivningar enligt plan	-55	-43
Akkumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	0	4
Omklassificeringar	1	1
Omräkningsdifferenser	-1	-7
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-195	-140

Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-5	-6
Nedskrivningar under året	-2	—
Omräkningsdifferenser	-1	1
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-8	-5
Redovisat värde	651	515

K21

Immateriella tillgångar, forts.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Övriga immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde vid årets början	221	208
Årets inköp	1	17
Årets försäljningar/utrangeringar	-1	-13
Omräkningsdifferenser	-5	9
Anskaffningsvärde vid årets slut	216	221
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-98	-82
Årets avskrivningar enligt plan	-24	-24
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	1	13
Omklassificeringar	1	0
Omräkningsdifferenser	3	-5
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-117	-98
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-4	—
Nedskrivningar under året	—	-4
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-4	-4
Redovisat värde	95	119

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

Prövning av nedskrivningsbehov

En kassagenererande enhet, definierat som segment per förvärvad legal enhet, utgör grunden för prövningen av nedskrivningsbehov avseende goodwill.

Nedskrivningsprövningen genomförs för varje kassagenererande enhet genom att jämföra det bokförda värdet på nettotillgångarna, inklusive goodwill, med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är nyttjandevärdet och beräknas på basis av diskonterade kassaflöden. Kassaflöden har beräknats för 30 år.

Kassaflöden i en nära framtid (mellan 2–3 år) baseras på finansiella prognoser, utifrån prognostiserade marginaler, volymer, försäljning och kostnadsutveckling. Dessa variabler sätts utifrån historisk data justerad med Nordeas förväntningar på framtiden. Kassaflöden för perioden efter prognosperioden baseras på uppskattningar av sektorbaserade tillväxttal. Vid prövning av nedskrivningsbehov har en tillväxttakt på 4 procent använts. Tillväxttakten är baserad på historiska data, vilka uppdaterats för att återspegla den aktuella situationen.

Kassaflöden riskjusteras med hjälp av normaliserade kreditförluster.

Framräknade kassaflöden diskonteras med en ränta baserad på den långfristiga riskfria räntan plus en riskpremie. För prövningen av nedskrivningsbehovet 2011 används en ränta uppgående till 9 procent (9,5 procent) efter skatt, vilket motsvarar en ränta före skatt på 11,9 procent (12,4 procent). Undantag görs för verksamheten i Ryssland där en extra riskpremie på 200 punkter tillämpas.

De prövningar av nedskrivningsbehovet som gjordes 2011 påvisade inte något behov av en nedskrivning av goodwill. Se not K1 avsnitt 4 för mer information. En ökning av diskonteringsräntan med 1 procentenhet eller en minskning av den framtida tillväxttakten med 2 procentenheter skulle inte leda till någon nedskrivning inom någon av de kassagenererande enheterna.

K22

Materiella tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Materiella tillgångar	469	454
– varav egenutnyttjade fastigheter	72	70
Summa	469	454
Inventarier		
Anskaffningsvärde vid årets början	891	857
Årets inköp	154	143
Årets försäljningar/utrangeringar	-70	-153
Omklassificeringar	-16	-7
Omräkningsdifferenser	1	51
Anskaffningsvärde vid årets slut	960	891
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-497	-472
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	43	90
Omklassificeringar	18	10
Årets avskrivningar enligt plan	-110	-98
Omräkningsdifferenser	-5	-27
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-551	-497
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-10	-22
Ackumulerade nedskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	—	13
Omklassificeringar	-2	—
Omräkningsdifferenser	0	-1
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-12	-10
Total	397	384
Mark och byggnader		
Anskaffningsvärde vid årets början	79	97
Årets inköp	3	3
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Omklassificeringar	0	-22
Omräkningsdifferenser	-1	1
Anskaffningsvärde vid årets slut	81	79
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-9	-8
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-1	-1
Omräkningsdifferenser	1	0
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-9	-9
Redovisat värde	72	70

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

K23

Leasing

Nordea som leasegivare**Finansiell leasing**

Nordea äger tillgångar som leasas ut till kunder genom finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal redovisas som en fordran på leasetagaren och ingår i "Utlåning till allmänheten" (se not K14) med ett belopp som motsvarar nettoinvesteringen enligt leasingavtalet. Leasingobjekten utgörs främst av fordon, maskiner och annan utrustning.

Avstämning mellan bruttoinvestering och nuvärdet av fordran avseende framtida minimileaseavgifter:

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Bruttoinvestering	7 681	6 946
Avgår ej intjänade finansiella intäkter	-648	-444
Nettoinvestering i finansiella leasingavtal	7 034	6 502
Avgår ej garanterade restvärden som tillfaller leasegivaren	-29	-60
Nuvärde av fordran avseende framtida minimileaseavgifter	7 005	6 442
Reserv för osäkra fordringar avseende minimileaseavgifter	7	8

Per 31 december 2011 var bruttoinvesteringen och nettoinvesteringen fördelad efter återstående löptid, följande:

Mn euro	31 dec 2011	
	Bruttoinvestering	Nettoinvestering
2012	1 630	1 541
2013	1 487	1 414
2014	1 400	1 331
2015	1 007	955
2016	636	598
Senare år	1 521	1 195
Summa	7 681	7 034

Operationell leasing

Tillgångar som omfattas av operationell leasing utgörs främst av fordon, flygplan och annan utrustning. Dessa tillgångar redovisas i balansräkningen som materiella tillgångar.

Redovisat värde avseende leasingobjekt, mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Anskaffningsvärde	102	125
Ackumulerade avskrivningar	-41	-43
Ackumulerade nedskrivningar	—	—
Redovisat värde vid årets slut	61	82
- varav återtagen leasingegendom, redovisat värde	—	—

Redovisat värde fördelat på grupper av tillgångar, mn euro

Inventarier	61	82
Redovisat värde vid årets slut	61	82

Avskrivningarna uppgick under 2011 till 18 mn euro (19 mn euro).

För icke uppsägningsbara operationella leasingavtal var fördelningen av framtida minimileaseavgifter följande:

Mn euro	31 dec 2011
2012	14
2013	7
2014	4
2015	2
2016	1
Senare år	0
Summa	28

Nordea som leasetagare**Finansiell leasing**

Nordea har endast i begränsad utsträckning ingått avtal om finansiell leasing. Det bokförda värdet för tillgångar som omfattas av finansiella leasingavtal uppgår till 28 mn euro (8 mn euro).

Operationell leasing

Nordea har ingått avtal om operationell leasing avseende lokaler och kontorsutrustning.

Årets leasingkostnader, mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Årets leasingkostnader	-295	-262
- varav minimileaseavgifter	-288	-259
- varav variabla avgifter	-7	-3
Årets leasingintäkter avseende leasingobjekt som vidareuthyrs	7	6

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal uppgår till och fördelas enligt följande:

Mn euro	31 dec 2011
2012	34
2013	16
2014	20
2015	58
2016	55
Senare år	166
Summa	349

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara avtal avseende objekt som vidareuthyrs uppgår till 19 mn euro.

K24

Förvaltningsfastigheter

Förändringar i balansräkningen

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Redovisat värde vid årets början	3 535	3 505
Årets inköp	129	87
Årets försäljningar	-48	-60
Nettoresultat från justeringar till verkligt värde	-17	62
Årets överföringar/omklassificeringar	32	8
Omräkningsdifferenser	13	-34
Redovisat värde vid årets slut	3 644	3 568
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	3 591	3 538

Belopp redovisade i resultaträkningen¹

Mn euro	2011	2010
Hysesintäkter	251	241
Direkta rörelsekostnader som genererat hyesintäkter	-68	-65
Direkta rörelsekostnader som inte genererat hyesintäkter	-11	-3

1) Tillsammans med verkligt värde justeringar ingår det i Nettoresultat av poster till verkligt värde.

Metoden använd vid beräkning av verkligt värde är avkastningsmetoden, baserad på interna modeller. Som ett komplement till dessa värden, har värderingar även erhållits från oberoende externa värderingsmän på delar av förvaltningsfastigheterna.

Ca 80% av förvaltningsfastigheterna har värderas med hjälp av interna modeller baserade på avkastningsmetoden. De resterande 20% av förvaltningsfastigheterna har värderats med hjälp av externa oberoende värderingsmän.

Geografisk information

Mn euro	Bokfört värde
Danmark	1 909
Norge	899
Finland	759
Övrigt	77
Summa	3 644

Genomsnittligt avkastningskrav	Danmark	Norge	Finland
Affärslokaler, flervåningshus, parkeringsplatser och hotell	7,4%	6,1%	4,6%
Kontor	6,1%	6,5%	5,6%
Lägenheter	5,3%	6,2%	7,1%
Övrigt	—	7,4%	5,9%

K25

Övriga tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Fondlikvidfordringar	11 587	17 725
Fordran återförsäkring	4	4
Ställda marginalsäkerheter	6 273	3 130
Övriga	1 561	1 998
Summa	19 425	22 857
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	6	218

K26

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Upplupna ränteintäkter	1 552	1 518
Övriga upplupna intäkter	374	315
Förutbetalda kostnader	777	617
Summa	2 703	2 450
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	541	615

K27

Skulder till kreditinstitut

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Centralbanker	17 161	6 910
Övriga banker	34 515	32 221
Övriga kreditinstitut	3 640	1 605
Summa	55 316	40 736

K28

In- och upplåning från allmänheten

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Inlåning från allmänheten	174 609	163 870
Upplåning från allmänheten	15 483	12 520
Summa	190 092	176 390

Med inlåning från allmänheten avses medel på inlåningsräkningar som omfattas av den statliga insättargarantin men utan hänsyn till individuella beloppsbegränsningar. Även individuellt pensionssparande (IPS) ingår. Inlåningen omfattar även kunders investeringsportföljer i Nordea Bank Danmark A/S på 3 932 mn euro (3 868 mn euro).

K29

Skulder till försäkringstagare

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Försäkringstekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	23 572	21 819
– varav garanterade avsättningar	23 450	21 708
– varav icke garanterade avsättningar	122	111
Försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	4 899	5 202
– varav garanterade avsättningar	1 061	609
– varav icke garanterade avsättningar	3 838	4 593
Avsättningar för ersättningskrav	428	434
Avsättningar för sjuk- och olycksfallsförsäkring	277	181
Summa försäkringsavtal	29 176	27 636
Finansiella avtal	10 226	9 339
– varav garanterade avsättningar	3 319	2 953
– varav icke garanterade avsättningar	6 907	6 386
Fond för kollektivt utfördelad bonus	1 313	1 791
Summa	40 715	38 766

Skulder till försäkringstagare är förpliktade och relateras till försäkringsavtal. Dessa avtal har delats upp på avtal med försäkringsrisk och avtal utan försäkringsrisk. Den sistnämnda är ett rent finansiellt avtal.

Försäkringsavtal omfattar avsättningar avseende livförsäkringsverksamheten liksom andra försäkringsrelaterade poster.

Livförsäkringsavtal värderas och redovisas i enlighet med IFRS 4, vilket innebär att värderings- och redovisningsprinciperna under tidigare GAAP har fortsatt gälla resulterande i icke enhetliga redovisningsprinciper på konsoliderad nivå. Varje dotterföretag, verksamt på nordisk och europeisk marknad, värderar och redovisar sina försäkringsavtal enligt lokala redovisningsprinciper.

31 dec 2011, mn euro	Försäkrings- tekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	Försäkrings- tekniska avsättningar, fond- försäkring	Avsättningar för ersätt- ningskrav	Avsättningar för sjuk- och olycksfalls- försäkring	Finansiella avtal	Fond för kollektivt utfördelad bonus	Summa
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets början	21 819	5 202	434	181	9 339	1 791	38 766
Bruttopremieinkomst	2 153	781	—	—	2 626	—	5 560
Överföringar	-177	126	—	—	-19	—	-70
Tillägg för ränta/kapitalavkastning	702	-230	—	—	-355	—	117
Försäkringsersättningar	-2 160	-343	-5	81	-1 269	—	-3 696
Intäktsförd ersättning, inkl tillägg för bonus	-110	-40	—	—	-71	—	-221
Förändring för avsättning/kollektivt utfördelad bonus	-92	—	—	14	—	-484	-562
Övrigt	1 375	-591	—	—	—	—	784
Omräkningsdifferenser	62	-6	-1	1	-25	6	37
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets slut	23 572	4 899	428	277	10 226	1 313	40 715
Avsättningar hänförliga till bonussystem:	98%				26%		

31 dec 2010, mn euro	Försäkrings- tekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	Försäkrings- tekniska avsättningar, fond- försäkring	Avsättningar för ersätt- ningskrav	Avsättningar för sjuk- och olycksfalls- försäkring	Finansiella avtal	Fond för kollektivt utfördelad bonus	Summa
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets början	21 166	4 480	394	179	6 178	1 434	33 831
Bruttopremieinkomst	1 493	656	—	—	2 898	—	5 047
Överföringar	-60	60	—	—	-23	—	-23
Tillägg för ränta/kapitalavkastning	715	578	—	—	806	—	2 099
Försäkringsersättningar	-1 869	-444	36	-4	-836	—	-3 117
Intäktsförd ersättning, inkl tillägg för bonus	-142	-47	—	—	-64	—	-253
Förändring för avsättning/kollektivt utfördelad bonus	—	—	—	6	—	275	281
Övrigt	271	-98	—	—	-34	24	163
Omräkningsdifferenser	245	17	4	0	414	58	738
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets slut	21 819	5 202	434	181	9 339	1 791	38 766
Avsättningar hänförliga till bonussystem:	99%				24%		

K29

Skulder till försäkringstagare, forts.

Försäkringsrisker

Försäkringsrisker beskrivs i avsnittet "Riskhantering" i Förvaltningsberättelsen. Ytterligare kvantitativ information redovisas nedan.

Livförsäkringsrisk och marknadsrisk i livförsäkringsrörelsen

	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Effekt på försäkringstagare	Effekt på Nordeas eget kapital	Effekt på försäkringstagare	Effekt på Nordeas eget kapital
Känslighetsanalys, mn euro				
Mortalitet – ökad livslängd med 1 år	-148,1	-92,1	-133,1	-73,4
Mortalitet – minskad livslängd med 1 år	226,9	18,3	189,5	8,1
Invaliditet – ökning 10 procent	-33,7	-6,5	-27,7	-5,0
Invaliditet – minskning 10 procent	33,6	6,5	27,5	5,0
Ränteuppgång 50 punkter	-207,5	83,3	-77,9	-0,2
Räntenedgång 50 punkter	200,4	-97,2	32,1	0,2
Nedgång samtliga aktiekurser 12 procent	-712,8	-81,7	-457,4	-5,7
Nedgång fastighetsvärden 8 procent	-194,4	-46,3	-262,7	-8,3
Motparter – förlust 8 procent	-39,0	-0,2	-32,7	0,0

Skulder till försäkringstagare uppdelat på garantinivåer (försäkringsteknisk ränta)

31 dec 2011, mn euro	Inga	0%	0–3%	3–5%	Över 5%	Summa
Försäkringstekniska avsättningar	10 867	3 647	13 627	10 380	176	38 697
31 dec 2010, mn euro	Inga	0%	0–3%	3–5%	Över 5%	Summa
Försäkringstekniska avsättningar	11 089	3 267	11 665	10 169	170	36 360

Riskprofiler på försäkring

Produkt	Risktyper	Väsentlig effekt
Traditionell	– Mortalitet	Ja
	– Invaliditet	Ja
	– Avkastningsgarantier	Ja
Fondförsäkring	– Mortalitet	Ja
	– Invaliditet	Ja
	– Avkastningsgarantier	Nej
Sjuk- och olycksfallsförsäkringar	– Mortalitet	Nej
	– Invaliditet	Ja
	– Avkastningsgarantier	Nej
Finansiella avtal	– Mortalitet	Nej
	– Invaliditet	Nej
	– Avkastningsgarantier	Nej

K30

Emitterade värdepapper

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Bankcertifikat	35 459	43 265
Företagscertifikat	31 381	12 792
Obligationslån	112 954	95 369
Övriga	156	152
Summa	179 950	151 578

K31

Övriga skulder

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Fondlikvidskulder	14 355	17 516
Sålda ej innehavda värdepapper	13 539	14 048
Leverantörsskulder	230	267
Erhållna marginalsäkerheter	4 374	2 896
Övriga	10 870	3 863
Summa	43 368	38 590
– varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	164	51

K32

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Upplupna kostnadsräntor	2 113	1 993
Övriga upplupna kostnader	1 027	1 074
Förutbetalda intäkter	356	323
Summa	3 496	3 390
– varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	25	3

K33

Avsättningar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Avsättning för omstrukturingskostnader	152	20
Transfereringsrisker, åtaganden utanför balansräkningen	13	22
Individuellt värderade, garantier och andra åtaganden	80	309
Skatt	112	111
Övriga	126	119
Summa	483	581

Koncernen, mn euro	Omstrukture- ringskostnader	Transfere- ringsrisker	Åtaganden utanför balans- räkningen	Skatt	Övriga	Summa
Vid årets början	20	22	309	111	119	581
Nya avsättningar	155	1	86	0	57	299
Utnyttjat	-20	—	-247	—	-35	-302
Återfört	-3	-10	-60	—	-15	-88
Omklassificeringar	—	—	-8	—	0	-8
Diskonteringseffekt	—	—	—	—	0	0
Omräkningsdifferenser	0	0	0	1	0	1
Vid årets slut	152	13	80	112	126	483
– varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	25	13	57	111	53	259

Avsättning för omstrukturingskostnader uppgår till 152 mn euro och är i huvudsak relaterade till det nya normala. Reserven för det nya normala avser avgångsvederlag (120 mn euro) samt övriga reserver främst relaterade till övertaliga lokaler (20 mn euro) till följd av initiativet det nya normala. Detta initiativ har lanserats för att nå förväntad kostnadseffektivitet och lönsamhet och som ett led i detta avser Nordea reducera antalet anställda, till viss del genom att stänga kontor. Merparten av reserven förväntas bli utnyttjad under 2012. Som för alla reserver finns en osäkerhet kring timing och belopp, men denna osäkerhet förväntas minska under 2012 allt eftersom planen exekveras. Reserven på 13 mn euro för transfereringsrisker är hänförlig till poster utanför balansräkningen. Transfereringsriskreserv hänförlig till lånefordringar ingår i posten Reserver för gruppvis värderade osäkra lånefordringar i not K14. Storleken på transfereringsriskreserven är beroende av affärsvolymen med olika länder.

Nedskrivningar av individuellt värderade garantier och andra åtaganden uppgick till 80 mn euro.

Den väsentliga minskningen jämfört med öppningsbalansen beror på att väsentliga betalningar gjorts avseende statsgarantier i Danmark. Nordea har en pågående skatteprocess om 111 mn euro vilken hänsyn är tagen till i årets avsättningar. Nordea är av uppfattningen att gällande skatteregler och bestämmelser har följts varför Nordea bestrider fordran i domstol.

Övriga avsättningar avser följande: Avsättning för premier för avgiftsbestämda pensionsplaner 44 mn euro (se not K34 för mer information), avsättning för statliga garantiprogram 57 mn euro (regleras under 2012) och andra avsättningar uppgående till 25 mn euro (5 mn euro väntas regleras under 2012). Avsättningar relaterade till avgiftsbestämda pensioner förväntas regleras under de närmsta 5–10 åren.

K34

Pensionsförpliktelser

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Förmånsbestämda planer, netto	102	150
Summa	102	150

Nordea har pensionsförpliktelser enligt förmånsbestämda pensionsplaner i alla de nordiska länderna, med den övervägande andelen i Sverige, Norge och Finland. De förmånsbestämda planerna i Finland, samt Norge från och med 2011, är stängda och nya medarbetare omfattas istället av ett system med avgiftsbestämda pensioner, vilket också är fallet i Danmark. Avgiftsbestämda pensioner avspeglas inte i balansräkningen, förutom när intjänade pensionrättigheter ännu inte har utbetalts. Nordea bidrar också till offentliga pensionssystem.

IAS 19 säkerställer att det marknadsbaserade värdet på pensionsförpliktelser, minskat med värdet av förvaltningstillgångar som täcker dessa förpliktelser, återspeglas i koncernens balansräkning. De större planerna i varje land är fonderade pensionsplaner som täcks av tillgångar i pensionskassor/pensionsstiftelser.

Fonderade planer	Sve	Nor	Fin	Dan
2011				
Deltagare	22 191	5 191	18 988	57
Genomsnittlig ålder	56	60	64	74
2010				
Deltagare	21 979	6 068	19 208	59
Genomsnittlig ålder	56	56	61	73

Förändringar i pensionsplaner 2011

2010 beslutade den norska regeringen att förändra AFP (Avtalefestet Pensjon) planen i Norge från och med 2011. Förändringen gav upphov till en ny förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Till följd av att information om Nordeas andel av pensionsskulderna och pensionskostnaderna i planen inte är tillgänglig från Fellesordningen (administratören), kan planen inte beräknas som en förmånsbestämd plan. AFP planen måste följdaktligen redovisas som en avgiftsbestämd pensionsplan i enlighet med IAS 19. Information om över- och undervärden i planen är inte tillgänglig. Dock har Fellesordningen ökat premienivån från 1,60% av löneunderlaget 2011 till 1,75% av löneunderlaget 2012. Nivån förväntas öka ytterligare under kommande år.

Pensionsberäkningar och antaganden enligt IAS 19

Beräkningar för större pensionsplaner utförs av externa aktuarier och baseras på aktuariella antaganden som fastställts för koncernens olika pensionsplaner.

Antaganden, %	Sve	Nor	Fin	Dan
2011				
Diskonteringsränta	3,5%	3,0%	4,5%	3,5%
Löneökning	3,0%	3,0%	3,0%	3,5%
Inflation	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Förväntad kapitalavkastning före skatt	4,5%	4,0%	5,5%	4,5%
2010				
Diskonteringsränta	4,0%	4,0%	4,5%	4,0%
Löneökning	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Inflation	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Förväntad kapitalavkastning före skatt	5,0%	5,0%	5,5%	5,0%

Förväntad kapitalavkastning baseras på långsiktiga förväntningar om avkastning för de olika tillgångsslagen. För obligationer görs en knytning till diskonteringsräntan medan en riskpremie läggs till för aktier och fastigheter.

Diskonteringsräntan har den mest väsentliga påverkan på pensionsförpliktelserna och pensionkostnaden. Om diskonteringsräntan sänks kommer pensionsförpliktelserna att öka, och vice versa. En höjning av diskonteringsräntan om 1 procentenhet skulle leda till att pensionsförpliktelserna minskar med 13 procent och att kostnad avseende tjänstgöring innevarande år minskar med 22 procent. En minskning av diskonteringsräntan om 1 procentenhet skulle leda till att pensionsförpliktelserna ökar med 16 procent och att kostnad avseende tjänstgöring innevarande år ökar med 29 procent.

Tillgångsfördelning

Under 2011 blev avkastningen på tillgångarna sammantaget 3,5 procent (8,0 procent), vilket främst avspeglar den negativa utvecklingen i statsobligationer.

Vid slutet av 2011 uppgick aktieexponeringen i pensionskassor/pensionsstiftelser till 17 procent (19 procent) av tillgångsmassan.

K34 Pensionsförpliktelser, forts.

Tillgångsfördelning i fonderade planer	Sve 2011	Nor 2011	Fin 2011	Dan 2011	Summa 2011	Summa 2010
Aktier	17%	17%	18%	8%	17%	19%
Obligationer	82%	65%	70%	69%	74%	74%
Fastigheter	—	17%	10%	—	7%	5%
– varav Nordeas fastigheter	—	—	3%	—	1%	1%
Övriga förvaltningstillgångar	1%	1%	2%	23%	2%	2%

Belopp redovisade i balansräkningen

Mn euro	Sve 2011	Nor 2011	Fin 2011	Dan 2011	Summa 2011	Summa 2010
Pensionsförpliktelser	1 574	1 005	774	131	3 484	3 305
Förvaltningstillgångar	1 249	633	837	129	2 848	2 766
Finansiellt överskott/underskott (–)	–325	–372	63	–2	–636	–539
– varav oredovisade aktuariella vinster/förluster	–269	–205	–31	–29	–534	–389
Varav redovisat i balansräkningen	–56	–167	94	27	–102	–150
– varav pensionstillgångar	64	7	121	31	223	187
– varav pensionsförpliktelser	120	174	27	4	325	337
– varav hänförligt till ickefonderade planer (pensionsförpliktelser)	137	207	20	4	368	346

Sammanställning av överskott eller underskott i pensionsplanerna

Mn euro	Summa 2011	Summa 2010	Summa 2009	Summa 2008	Summa 2007
Pensionsförpliktelser	3 484	3 305	3 087	2 830	2 775
Förvaltningstillgångar	2 848	2 766	2 397	2 099	2 407
Överskott/underskott(–)	–636	–539	–690	–731	–368

Förändringar avseende pensionsförpliktelser

Mn euro	Sve 2011	Nor 2011	Fin 2011	Den 2011	Total 2011	Total 2010
Pensionsförpliktelser per 1 jan	1 463	941	785	116	3 305	3 087
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande år	35	25	3	0	63	73
Räntekostnader	57	35	34	5	131	132
Utbetalda pensioner	–67	–50	–41	–8	–166	–148
Reduceringar och regleringar	—	–16	—	—	–16	–106
Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år	14	17	—	0	31	3
Aktuariella vinster(–)/förluster	66	48	–9	18	123	30
Omräkningsdifferenser	10	6	2	0	18	249
Förändring av avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ¹	–4	–1	—	—	–5	–15
Pensionsförpliktelser per 31 dec	1 574	1 005	774	131	3 484	3 305

1) Avser förändring i avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter i Sverige och Norge, beräknad på redovisade belopp i balansräkningen.

Förändringar i verkligt värde för förvaltningstillgångar

Mn euro	Sve 2011	Nor 2011	Fin 2011	Dan 2011	Summa 2011	Summa 2010
Tillgångar per 1 jan	1 155	614	872	125	2 766	2 397
Förväntad kapitalavkastning	53	31	45	5	134	120
Utbetalda pensioner	—	–49	–41	–7	–97	–83
Reduceringar och regleringar	—	–10	—	—	–10	0
Avsättningar	4	58	10	7	79	87
Aktuariella vinster/förluster (–)	29	–15	–51	–1	–38	71
Omräkningsdifferenser	8	4	2	0	14	174
Förvaltningstillgångar per 31 dec	1 249	633	837	129	2 848	2 766
Faktisk avkastning på förvaltningstillgångar	82	16	–6	4	96	191

K34

Pensionsförpliktelser, forts.

Översikt över aktuariella vinster/förluster

Mn euro	Summa 2011	Summa 2010	Summa 2009	Summa 2008	Summa 2007
Effekter till följd av ändrade aktuariella antaganden	-130	-44	51	-337	230
Erfarenhetsbaserade justeringar	-31	85	84	-268	-41
- varav avseende förvaltningstillgångar	-38	71	73	-225	-34
- varav avseende pensionskulder	7	14	11	-43	-7
Aktuariella vinster/förluster	-161	41	135	-605	189

Kostnader för förmånsbestämda pensionsplaner

Årets pensionskostnad, netto, hänförlig till förmånsbestämda pensionsplaner, uppgick i koncernens resultaträkning (inkluderad i personalkostnader) till 124 mn euro (37 mn euro). Totala pensionskostnader utgörs av kostnader för förmånsbestämda pensioner liksom kostnader hänförliga till avgiftsbestämda pensioner (se specifikation i not K7).

Redovisad nettokostnad för förmånsbestämda pensioner, mn euro	Sve 2011	Nor 2011	Fin 2011	Dan 2011	Summa 2011	Summa 2010
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande år	35	25	3	0	63	73
Räntekostnader	57	35	34	5	131	132
Förväntad kapitalavkastning	-53	-31	-45	-5	-134	-120
Reduceringar och regleringar ¹	—	-4	—	—	-4	-81
Redovisade kostnader avseende tjänstgöring tidigare år ²	14	17	—	0	31	3
Redovisade aktuariella vinster (-) / förluster	10	6	1	0	17	20
Särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ³	13	7	—	—	20	10
Pensionskostnad för förmånsbestämda pensionsplaner	76	55	-7	0	124	37

1) Inkluderar redovisade aktuariella förluster om 2 mn euro (25 mn euro) relaterade till reduceringar.

2) 30 mn euro hänförs till det nya normala 2011.

3) Kostnad avseende särskild löneskatt i Sverige samt socialförsäkringsavgifter i Norge.

Pensionskostnaderna är högre än vad som beräknades vid årets början, främst på grund av det nya normala initiativet, ytterligare beskrivet i förvaltningsberättelsen. Nettokostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner förväntas minska under 2012, främst som en konsekvens av att redovisade kostnader avseende tjänstgöring tidigare år förväntas minska.

Koncernen väntas avsätta 61 mn euro till förmånsbestämda pensionsplaner under 2012.

Nyckelpersoner i ledande positioner

Koncernens samlade pensionsförpliktelser avseende nyckelpersoner i ledande positioner uppgick vid årets slut till 35 mn euro (40 mn euro). Dessa åtaganden täcks till stor del av förvaltningstillgångar. Kostnaderna för förmånsbestämda pensioner (kostnader avseende tjänstgöring innevarande år, kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt reduceringar och regleringar, definierade i IAS 19) avseende nyckelpersoner i ledande positioner uppgick 2011 till 3 mn euro (2 mn euro). Utförlig information om nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7.

K35

Efterställda skulder

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Daterade förlagslån	3 818	5 173
Odaterade förlagslån	658	626
Hybridkapitallån	2 027	1 962
Summa	6 503	7 761

Förlagslån är efterställda i förhållande till övriga skulder. Daterade förlagslån berättigar innehavaren till betalning före innehavare av odaterade förlagslån och hybridkapitallån. Inom respektive grupp gäller lånen med lika rätt.

K36

För egna skulder ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010 ³
För egna skulder ställda säkerheter		
Leasingavtal ¹	78	128
Värdepapper m m ²	23 239	23 533
Utlåning till allmänheten	103 451	103 453
Övriga ställda säkerheter	20 126	22 003
Summa	146 894	149 117

Ovanstående säkerheter avser följande skulder

Skulder till kreditinstitut	10 263	18 728
In- och upplåning från allmänheten	2 379	12 585
Derivat	639	417
Emitterade värdepapper	78 208	67 756
Övriga skulder	36 970	13 294
Summa	128 459	112 780

- 1) Avtalen är finansiell leasing där Nordea är leasegivare. Tillgångarna finns under Utlåning till allmänheten.
- 2) Avser endast värdepapper som är redovisade i balansräkningen. Inlånade värdepapper och värdepapper förvärvade med återköpsklausuler redovisas ej i balansräkningen och ingår därmed inte i siffrorna. Upplysningar om sådana transaktioner finns i not K44 Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt.
- 3) Jämförelsetalen för 2010 har räknats om för att säkerställa jämförbarheten mellan åren.

För egna skulder ställda säkerheter omfattar värdepapper som har pantsatts i samband med återköpsavtal och värdepapperslån. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Motparter i dessa transaktioner är kreditinstitut och allmänheten. Transaktionerna är huvudsakligen kortfristiga med en löptid på mindre än tre månader.

Värdepapper i försäkringsverksamheten har ställt som säkerhet för motsvarande skulder till försäkringstagare.

Utlåning till allmänheten har ställts som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och bostadsobligationer i enlighet med lokala lagar och regler. I händelse av bolagets obestånd har innehavarna av obligationerna förmånsrätt i de tillgångar som är registerade som säkerhetsmassa.

Resterande del avser ett bankcertifikat som pantsatts av Nordea i enlighet med myndighetskrav samt tillgångar som finansierats genom finansiella leasingavtal.

K37

Övriga ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Övriga ställda säkerheter¹		
Leasingavtal	0	0
Värdepapper m m	6 063	5 951
Övriga ställda säkerheter	27	21
Summa	6 090	5 972

- 1) Som övriga ställda säkerheter redovisas pantsatt egendom avseende andra poster än egna skulder, t ex avseende tredje part eller egna ansvarsförbindelser.

Värdepapper m m omfattar även räntebärande värdepapper som pantsatts i samband med betalningsavräkning med Sveriges Riksbank. Enligt villkoren krävs säkerhet avseende likviditet till nästkommande dag. Resterande pantsatta tillgångar avser pantsatt inlåning.

K38

Ansvarsförbindelser

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Garantier		
– Kreditgarantier	4 897	5 644
– Övriga garantier	16 730	15 646
Rebursurer	2 626	2 515
Övriga ansvarsförbindelser	215	158
Summa	24 468	23 963

Inom ramen för den normala affärsverksamheten utfärdar Nordea olika former av garantier till förmån för bankens kunder. Kreditgarantier ges till kunder för att garantera åtaganden i andra kredit- och pensionsinstitut. Övriga garantier utgörs främst av kommersiella garantier såsom anbudsgarantier, garantier avseende förskottsbetalningar, garantier under ansvarstiden och exportrelaterade garantier. Ansvarsförbindelser omfattar också outnyttjade oåterkalleliga importrebursurer och bekräftade exportrebursurer. Dessa transaktioner ingår i bankens tjänster och är till stöd för bankens kunder. Garantier och rebursurer är poster utanför balansräkningen, såvida det inte föreligger behov av reservering för att täcka en sannolik kreditförlust som uppstår på grund av att bedömningen är att gottgörelse ej kommer att erhållas.

Nordea Bank AB (publ) har utfärdat en garanti som täcker samtliga åtaganden i Nordea Investment Management AB, org.nr 556060-2301 och Nordea Fastigheter AB, org nr 556021-4917.

Nordea Bank AB (publ) har gentemot vissa personer åtagit sig att under vissa förutsättningar svara för eventuell betalningsskyldighet som har uppkommit mot dem i deras egenskap av verkställande direktörer eller styrelseledamöter i dotterbolag till Nordea Bank AB (publ).

En begränsad andel av de anställda har rätt till avgångsverderlag om de avskedas före deras normala pensionsålder. För ytterligare upplysningar, se not K7.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är koncernen föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt små belopp. Nordeas bedömning är för närvarande att dessa tvister inte kommer att medföra någon väsentlig negativ effekt på koncernen eller dess finansiella ställning.

K39

Åtaganden

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010 ²
Åtagande om framtida betalningar	996	1 589
Kreditlöften ¹	85 319	88 740
Övriga åtaganden	655	1 097
Summa	86 970	91 426

- 1) Inklusive outnyttjad del av beviljad räkningskredit uppgår till 47 607 mn euro (50 522 mn euro).
2) Jämförelsetalen för 2010 har räknats om för att säkerställa jämförbarheten mellan åren.

Omvända återköpsavtal redovisas i balansräkningen på likviddag. Nordea har per 31 december 2011 tecknat omvända återköpsavtal som ännu inte har likvidavräknats och som därmed inte redovisas i balansräkningen. På likviddagen kommer dessa omvända återköpsavtal till största delen ersätta existerande omvända återköpsavtal som ännu inte bokats bort från balansräkningen per 31 december 2011. Nettoeffekten i balansräkningen är begränsad. Dessa instrument har inte redovisats som ansvarsförbindelser.

För information om derivatinstrument, se not K18 och om omvända återköpsavtal, se not K44.

K40

Försäkringsverksamhet

Rörelseresultat, försäkringsverksamhet

Mn euro	2011	2010
Rörelseintäkter¹		
Avgifts- och provisionsintäkter	340	336
Avgifts- och provisionskostnader	-132	-126
Avgifts- och provisionsnetto	208	210
Nettoresultat av finansiella poster till verkligt värde	179	305
Rörelseintäkter	387	515
Rörelsekostnader		
Personalkostnader	-128	-124
Övriga administrationskostnader	-83	-81
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-6	-6
Summa rörelsekostnader	-217	-211
Rörelseresultat	170	304

- 1) Före allokeringar och eliminerings av interna transaktioner.

Rörelseresultat, försäkringsverksamhet

Mn euro	2011	2010
Försäkringstekniskt resultat		
Premieinkomster	5 576	5 113
Kapitalavkastning, finansiella avtal	782	806
Kapitalavkastning, försäkringsavtal	-354	1 984
Övriga försäkringstekniska intäkter	139	-20
Utbetalda försäkringsersättningar	-3 823	-3 163
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, finansiella avtal	-910	-2 778
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, försäkringsavtal	-1 499	-1 180
Förändring av fond för kollektivt utfördelad bonus	575	-159
Rörelsekostnader	-350	-333
Försäkringstekniskt resultat	136	270
Icke försäkringsteknisk kapitalavkastning	34	34
Rörelseresultat	170	304

Balansräkning

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	1	66
Utlåning till allmänheten	877	614
Utlåning till kreditinstitut	1 922	1 538
Räntebärande värdepapper	25 789	25 591
Aktier och andelar	15 559	13 184
Derivatinstrument	463	313
Aktier och andelar i intresseföretag	233	223
Immateriella tillgångar	335	341
Materiella tillgångar	26	28
Förvaltningsfastigheter	3 523	3 506
Uppskjutna skattefordringar	—	12
Skattefordringar	—	3
Övriga tillgångar	439	426
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	432	404
Summa tillgångar	49 599	46 249
– varav fordringar på koncernföretag	4 879	3 455
Skulder		
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	3 941	3 840
In- och upplåning från allmänheten	630	173
Skulder till försäkringstagare, livförsäkring	40 715	38 766
Derivatinstrument	117	356
Skatteskulder	22	24
Övriga skulder	1 766	680
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	128	160
Uppskjutna skatteskulder	282	266
Pensionsförpliktelser	9	7
Efterställda skulder	523	522
Summa skulder	48 133	44 794
Eget kapital	1 466	1 455
Summa skulder och eget kapital	49 599	46 249
– varav skulder till koncernföretag	5 796	4 182

K41

Kapitaltäckning

Beräkning av kapitalbas

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Eget kapital	26 120	24 538
Föreslagen/verkställd utdelning	-1 048	-1 168
Hybridkapitallån	1 964	1 946
Uppskjutna skattefordringar	-169	-266
Immateriella tillgångar	-2 986	-2 878
IRK-reserveringar över-/underskott	-243	-234
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50%)	-117	-106
Övriga poster, netto	-880	-783
Primärkapital (netto efter avdrag)	22 641	21 049
- varav hybridkapital	1 964	1 946
Supplementärt kapital	3 924	5 305
- varav eviga förlagslån	723	710
IRK-reserveringar över-/underskott	-243	-234
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50%)	-117	-106
Övriga avdrag	-1 367	-1 280
Summa	24 838	24 734

Kapitalkrav och riskvägt belopp

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Kapital- krav	Basel II riskvägt belopp	Kapital- krav	Basel II riskvägt belopp
Kreditrisk	12 929	161 604	13 173	164 662
Grundläggande IRK-metoden	9 895	123 686	10 028	125 346
- varav företag	6 936	86 696	7 204	90 047
- varav institut	897	11 215	722	9 021
- varav privatkunder	1 949	24 367	1 964	24 556
- varav övriga	113	1 408	138	1 722
Schablonmetoden	3 034	37 918	3 145	39 316
- varav stater	43	536	35	434
- varav privatkunder	795	9 934	781	9 760
- varav företag och institut	2 196	27 448	2 329	29 122
Marknadsrisk¹	652	8 144	461	5 765
- varav handelslager, interna modeller	390	4 875	105	1 317
- varav handelslager, standardiserade modeller	206	2 571	278	3 469
- varav valuta, bankbok, standardiserade modeller	56	698	78	979
Operativ risk	1 236	15 452	1 176	14 704
- varav Schablonmetoden	1 236	15 452	1 176	14 704
Delsumma	14 817	185 200	14 810	185 131
Justering för övergångsregler				
Ytterligare kapitalkrav enligt övergångsregler	3 087	38 591	2 370	29 629
Summa	17 904	223 791	17 180	214 760

1) Notera att jämförelsesiffrorna inte är omräknade med avseende på CRD III.

Ytterligare information om kapitaltäckningen för Nordea koncernen återfinns i avsnittet Risk, likviditet och kapitalhantering på sid 67.

Generellt har Nordeakoncernen möjlighet att överföra kapital mellan sina olika bolag, utan några större begränsningar. Överföringar av kapital mellan bolag i olika länder kan normalt ske efter godkännande från den lokala tillsyns-

myndigheten och är ett viktigt verktyg för att styra koncernens kapitalposition. Garantiprogrammen som infördes i EU under 2008 har i vissa fall begränsat möjligheterna att överföra kapital, vilket kan påverka finanskoncerner med verksamhet i flera länder. I slutet av 2011 fanns inga sådana restriktioner som påverkade Nordea direkt.

K42

Klassificering av finansiella instrument

31 dec 2011, mn euro	Låne- fordringar och kund- fordringar	Investe- ringar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar vär- derade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar	Summa
			Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultat- räkningen				
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	3 765	—	—	—	—	—	—	3 765
Statsskuldförbindelser	300	361	9 838	—	—	606	—	11 105
Utlåning till kreditinstitut	43 026	—	5 312	3 527	—	—	—	51 865
Utlåning till allmänheten	264 272	—	23 718	49 213	—	—	—	337 203
Räntebärande värdepapper	100	7 532	33 300	21 138	—	19 198	—	81 268
Pantsatta finansiella instrument	—	—	8 373	—	—	—	—	8 373
Aktier och andelar	—	—	4 474	15 683	—	10	—	20 167
Derivatinstrument	—	—	169 402	—	2 541	—	—	171 943
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	-215	—	—	—	—	—	—	-215
Aktier och andelar i intresseföretag	—	—	—	—	—	—	591	591
Immateriella tillgångar	—	—	—	—	—	—	3 321	3 321
Materiella tillgångar	—	—	—	—	—	—	469	469
Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	3 644	3 644
Uppskjutna skattefordringar	—	—	—	—	—	—	169	169
Skattefordringar	—	—	—	—	—	—	185	185
Överskott förmånsbestämda pensioner	—	—	—	—	—	—	223	223
Övriga tillgångar	12 548	—	—	6 854	—	—	23	19 425
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 124	—	169	36	—	—	374	2 703
Summa	325 920	7 893	254 586	96 451	2 541	19 814	8 999	716 204

31 dec 2011, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultat- räkningen				
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	12 934	7 204	—	35 178	—	55 316
In- och upplåning från allmänheten	14 092	6 962	—	169 308	—	190 092
Skulder till försäkringstagare	—	10 226	—	—	30 489	40 715
Emitterade värdepapper	6 087	31 756	—	142 107	—	179 950
Derivatinstrument	166 763	—	627	—	—	167 390
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	—	—	—	1 274	—	1 274
Skatteskulder	—	—	—	—	154	154
Övriga skulder	13 539	5 024	—	24 677	128	43 368
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	664	—	1 805	1 027	3 496
Uppskjutna skatteskulder	—	—	—	—	1 018	1 018
Avsättningar	—	—	—	—	483	483
Pensionsförpliktelser	—	—	—	—	325	325
Efterställda skulder	—	—	—	6 503	—	6 503
Summa	213 415	61 836	627	380 582	33 624	690 084

K42

Klassificering av finansiella instrument, forts.

31 dec 2010, mn euro	Låne- fordringar och kund- fordringar	Investe- ringar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar vär- derade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar	Summa
			Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultat- räkningen				
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	10 023	—	—	—	—	—	—	10 023
Statsskuldförbindelser	—	638	9 776	2 698	—	—	—	13 112
Utlåning till kreditinstitut	7 619	—	7 413	756	—	—	—	15 788
Utlåning till allmänheten	251 090	—	17 256	45 865	—	—	—	314 211
Räntebärande värdepapper	—	15 417	28 536	19 425	—	5 759	—	69 137
Pantsatta finansiella instrument	—	—	9 494	—	—	—	—	9 494
Aktier och andelar	—	—	3 976	13 311	—	6	—	17 293
Derivatinstrument	—	—	96 099	—	726	—	—	96 825
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	1 127	—	—	—	—	—	—	1 127
Aktier och andelar i intresseföretag	—	—	—	—	—	—	554	554
Immateriella tillgångar	—	—	—	—	—	—	3 219	3 219
Materiella tillgångar	—	—	—	—	—	—	454	454
Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	3 568	3 568
Uppskjutna skattefordringar	—	—	—	—	—	—	278	278
Skattefordringar	—	—	—	—	—	—	262	262
Överskott förmånsbestämda pensioner	—	—	—	—	—	—	187	187
Övriga tillgångar	19 208	—	55	3 573	—	—	21	22 857
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 086	—	8	41	—	—	315	2 450
Summa	291 153	16 055	172 613	85 669	726	5 765	8 858	580 839

31 dec 2010, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultat- räkningen				
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	11 827	7 545	—	21 364	—	40 736
In- och upplåning från allmän- heten	12 180	6 064	—	158 146	—	176 390
Skulder till försäkringstagare	—	9 339	—	—	29 427	38 766
Emitterade värdepapper	5 907	30 963	—	114 708	—	151 578
Derivatinstrument	95 226	—	661	—	—	95 887
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	—	—	—	898	—	898
Skatteskulder	—	—	—	—	502	502
Övriga skulder	14 048	3 510	—	20 954	78	38 590
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	546	—	1 770	1 074	3 390
Uppskjutna skatteskulder	—	—	—	—	885	885
Avsättningar	—	—	—	—	581	581
Pensionsförpliktelser	—	—	—	—	337	337
Efterställda skulder	—	—	—	7 761	—	7 761
Summa	139 188	57 967	661	325 601	32 884	556 301

K42

Klassificering av finansiella instrument, forts.

Utlåning redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Redovisat värde	49 332	46 621
Maximal exponering för kreditrisk	49 332	46 621
Redovisat värde på kreditderivat som används för att begränsa kreditrisken	—	—

Finansiella skulder redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Förändringar av verkligt värde hänförliga till förändrad kreditrisk

Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen utgörs av emitterade bostadsobligationer i det helägda dotterbolaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, 31 756 mn euro (30 963 mn euro), finansieringen av Markets verksamhet, 19 852 mn euro (17 665 mn euro) och finansiella avtal i försäkringsverksamheten 10 226 mn euro (9 339 mn euro). Finansieringen av Markets verksamhet är normalt av så kortfristig karaktär att effekten av förändring i egen kreditrisk inte är signifikant. Värdet av de finansiella avtalen i livförsäkringsverksamheten är direkt länkade till tillgångarna i dessa kontrakt och det uppstår därmed ingen effekt av förändringar i egen kreditrisk.

Verkligt värde för bostadsobligationer emitterade av Nordea Kredit Realkreditaktieselskab minskade med 210 mn euro (minskade med 289 mn euro) under 2011 till följd av förändring i egen kreditrisk. Den ackumulerade förändringen sedan klassificeringen är en minskning med 718 mn euro (minskning med 508 mn euro). Metoden som tillämpats för att beräkna förändringen i verkligt värde tar hänsyn till förändringar i verkligt värde som är hänförliga till förändringar i marknadsvillkoren utifrån relevanta jämförelseräntor, vilka är den genomsnittliga avkastningen på danska och tyska (euro) statsobligationer. Förändrad kreditrisk och pris på den emitterade bostadsobligationen kommer att ha motsvarande effekt på lånets värde. Anledningen är att en förändring av priset på obligationerna kompenseras av en motsatt förändring i värdet på lånens option att betala i förtid.

Jämförelse av redovisat värde och avtalsenligt belopp att betala vid förfall

	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
31 dec 2011 mn euro		
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	45 641	44 225

	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
31 dec 2010 mn euro		
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	57 967	57 954

Skulder till försäkringstagare har ingen fast löptid och inget fastsatt belopp att betala vid förfall. Belopp att betala till förfall har därför värderats till det redovisade värdet.

K43

Tillgångar och skulder till verkligt värde

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	3 765	3 765	10 023	10 023
Statsskuldförbindelser	11 105	11 105	13 112	13 109
Utlåning till kreditinstitut	51 865	51 886	15 788	15 827
Utlåning till allmänheten	337 203	337 354	314 211	314 212
Räntebärande värdepapper	81 268	81 530	69 137	69 119
Pantsatta finansiella instrument	8 373	8 373	9 494	9 494
Aktier och andelar	20 167	20 247	17 293	17 293
Derivatinstrument	171 943	171 943	96 825	96 825
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	-215	-215	1 127	1 127
Aktier och andelar i intresseföretag	591	591	554	554
Immateriella tillgångar	3 321	3 321	3 219	3 219
Materiella tillgångar	469	469	454	454
Förvaltningsfastigheter	3 644	3 644	3 568	3 568
Uppskjutna skattefordringar	169	169	278	278
Skattefordringar	185	186	262	262
Pensionstillgångar	223	223	187	187
Övriga tillgångar	19 425	19 425	22 857	22 857
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 703	2 703	2 450	2 450
Summa tillgångar	716 204	716 719	580 839	580 858
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	55 316	55 302	40 736	40 729
In- och upplåning från allmänheten	190 092	190 047	176 390	176 418
Skulder till försäkringstagare	40 715	40 715	38 766	38 766
Emitterade värdepapper	179 950	179 902	151 578	152 088
Derivatinstrument	167 390	167 390	95 887	95 887
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	1 274	1 274	898	898
Skatteskulder	154	154	502	502
Övriga skulder	43 368	43 368	38 590	38 590
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 496	3 496	3 390	3 390
Uppskjutna skatteskulder	1 018	1 018	885	885
Avsättningar	483	483	581	581
Pensionsförpliktelser	325	325	337	337
Efterställda skulder	6 503	6 502	7 761	7 760
Summa skulder	690 084	689 976	556 301	556 831

K43

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen värderas till verkligt värde, med undantag av utlåning, in- och upplåning samt emitterade värdepapper.

Vid fastställandet av de verkliga värden som presenteras i tabellerna ovan har de redovisade värdena på utlåning, in- och upplåning, samt emitterade värdepapper justerats för värdet av räntebindingsvillkoren såvida inte ränterisken är säkrad. Värdet av räntebindingsvillkoren påverkas av förändringar i de aktuella marknadsräntorna. De diskonteringsräntor som används baseras på aktuell marknadsränta för respektive löptid. Det verkliga värdet på den säkrade ränterisken redovisas under balansposten "Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer".

För kortfristiga finansiella tillgångar och skulder bedöms verkligt värde motsvara det redovisade värdet. Det redovisade värdet är en rimlig uppskattning av det verkliga värdet med hänsyn till den begränsade kreditrisken och den korta löptiden.

De finansiella tillgångar och skulder för vilka verkligt värde inte har varit möjligt att bedöma värderas till redovisat värde i tabellerna ovan. Detta gäller för posterna aktier och andelar i intresseföretag, aktier och andelar i koncernföretag, immateriella tillgångar, materiella tillgångar och avsättningar.

Nordea har mycket begränsade innehav av finansiella instrument med diskretionära delar i försäkringsverksamheten, vilka redovisas i balansräkningen som "Skulder till försäkringstagare". Värdet av dessa instrument kan inte beräknas tillförlitligt och det verkliga värdet har därför uppskattats till det redovisade värdet.

Nordea har mycket begränsade innehav av aktier som är värderade till anskaffningsvärde. Eftersom det verkliga värdet inte har varit möjligt att bedöma värderas dessa till redovisat värde i tabellerna ovan.

Mer information om värdering av poster som normalt värderas till verkligt värde finns i not K1.

Skilnad mellan transaktionspris och verkligt värde – enligt använda värderingstekniker – som ännu inte redovisats i resultaträkningen

I enlighet med koncernens redovisningsprinciper som beskrivs i not K1, så kan, vid användning av ej observerbara data, instrumentet vid första redovisningstillfället inte redovisas till det verkliga värde som beräknats via värderingstekniken, och eventuella initiala vinster periodiseras därför i resultaträkningen över avtalets löptid. Tabellen nedan visar den totala skillnaden som kvarstår att periodisera i resultaträkningen vid periodens början och slut, samt en avstämning av förändringar i den balanserade posten.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Belopp vid årets början	42	44
Vinst/förlust som ännu ej redovisats i resultaträkningen på transaktioner under året	1	14
Redovisat i resultaträkningen under året	-14	-16
Belopp vid årets slut	29	42

Fastställande av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

Verkligt värde värderingen klassificeras enligt en verkligt värde-hierarki. För finansiella instrument redovisade till verk-

ligt värde sker en uppdelning på de tre nivåerna i IFRS verkligt värde-hierarkin, vilka reflekterar betydelsen av indata. Instrumentets uppdelning baseras på den lägsta nivåns indata som är väsentlig för verkligt värde värderingen i sin helhet. För att kategorisera instrumentet i tre nivåer görs en bedömning av instrumentets värderingsteknik tillsammans med använd marknadsdata, väsentlighet av härledd indata, modellens komplexitet samt tillgänglig marknadsinformation för att verifiera modellens indata. Även om modellens komplexitet tas i beaktning så medför inte en hög komplexitet per automatik en kategorisering till nivå 3. Det är modellparametrarna och graden av icke observerbarhet som avgör nivån i verkligt värde-hierarkin.

Uppdelning av obligationer i de tre nivåerna baseras på intern prismetodologi. Obligationerna kan antingen vara direkt noterade på en aktiv marknad (nivå 1) eller värderade med en värderingsteknik som använder observerbar data (nivå 2). Obligationer i nivå 3 karaktäriseras av likviditetsbrist.

Värderingen av privata aktiefonder och onoterade aktier är generellt mer osäker än värdering av mer aktivt handlade aktieinstrument. Nordea lägger vikt vid ett konsekvent synsätt både när det gäller olika tillgångar och över tiden. Värderingsprinciperna som tillämpas följer den vägledning som antagits av EVCA (European Venture Capital Association); "International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines". Vägledningen från EVCA anses vara best practice inom privata aktiefonder. För fonder baserade i USA används liknande metoder.

Nivå 1 utgörs av finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade med ojusterade publicerade prisnoteringar på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder. En aktiv marknad är i detta fall en marknad där transaktioner avseende tillgången eller skulden sker tillräckligt ofta och i tillräckliga volymer för att kontinuerligt ge uppdaterad prisinformation. Denna kategori inkluderar börshandlade derivat, noterade aktier, statsobligationer i i-länder och de mest likvida bostadsobligationerna och företagsobligationerna för vilka direkta prisnoteringar finns.

Nivå 2 utgörs av finansiella tillgångar och finansiella skulder som inte har noterade marknadspriser direkt tillgängliga från en effektiv marknad. Verkligt värde beräknas enligt värderingstekniker eller värderingsmodeller baserade på observerbar marknadsdata på balansdagen, och eventuella ej observerbara indata har obetydlig inverkan på de verkliga värdena. Så är fallet för huvuddelen av Nordeas OTC-derivat, köpta/sålda värdepapper enligt återförsäljnings/återköpsavtal, lånade/utlånade värdepapper och för andra instrument där värderingen baseras på information från en aktiv marknad.

Nivå 3 utgörs av finansiella instrument vars verkliga värden inte kan erhållas direkt från publicerade prisnoteringar eller indirekt via värderingstekniker eller värderingsmodeller underbyggda av observerbar marknadsdata. Så är generellt fallet för investeringar i onoterade värdepapper, privata aktiefonder, hedgefonder och både mer komplexa och mindre aktiva marknader som tillhandahåller information för värderingen av OTC-derivat, vissa sammansatta och strukturerade finansiella instrument såsom CLN- och CDO-avtal, samt illikvida obligationer.

Följande tabell presenterar använda värderingsmetoder för att fastställa verkligt värde på finansiella instrument bokförda till verkligt värde.

K43

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

31 dec 2011, mn euro	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad (Nivå 1)	Varav Life	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Varav Life	Värderings-tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Varav Life	Summa
Tillgångar							
Utlåning till kreditinstitut	48	—	8 791	—	—	—	8 839
Utlåning till allmänheten	—	—	72 931	—	—	—	72 931
Räntebärande värdepapper ¹	71 424	14 443	19 230	5 944	1 149	750	91 803
Aktier och andelar ²	15 893	12 134	3	—	4 921	3 425	20 817
Derivatinstrument	551	3	170 435	11	957	—	171 943
Övriga tillgångar	—	—	6 854	—	—	—	6 854
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	205	—	—	—	205
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	—	—	20 138	—	—	—	20 138
In- och upplåning från allmänheten	—	—	21 054	—	—	—	21 054
Skulder till försäkringstagare	—	—	10 226	10 226	—	—	10 226
Emitterade värdepapper	31 756	—	6 087	—	—	—	37 843
Derivatinstrument	396	38	165 748	17	1 246	5	167 390
Övriga skulder	8 212	—	10 351	—	—	—	18 563
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	664	—	—	—	664

1) Varav 10 444 mn euro Statsskuldförbindelser och 73 636 mn euro Räntebärande värdepapper (andelen till verkligt värde i not K42). 7 723 mn euro är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

2) 650 mn euro är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

31 dec 2010, mn euro	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad (Nivå 1)	Varav Life	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Varav Life	Värderings-tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Varav Life	Summa
Tillgångar							
Utlåning till kreditinstitut	—	—	8 169	—	—	—	8 169
Utlåning till allmänheten	—	—	63 121	—	—	—	63 121
Räntebärande värdepapper ¹	54 916	17 502	18 404	2 835	1 848	1 787	75 168
Aktier och andelar ²	13 483	10 674	93	85	4 237	2 425	17 813
Derivatinstrument	700	7	93 928	17	2 197	—	96 825
Övriga tillgångar	—	—	3 628	—	—	—	3 628
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	—	49	—	—	—	49
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	—	—	19 372	—	—	—	19 372
In- och upplåning från allmänheten	—	—	18 244	—	—	—	18 244
Skulder till försäkringstagare	—	—	9 339	9 339	—	—	9 339
Emitterade värdepapper	30 963	—	5 907	—	—	—	36 870
Derivatinstrument	421	2	93 204	15	2 262	—	95 887
Övriga skulder	7 501	—	10 057	—	—	—	17 558
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	546	—	—	—	546

1) Varav 12 474 mn euro Statsskuldförbindelser och 53 720 mn euro Räntebärande värdepapper (andelen till verkligt värde i not K42). 8 974 mn euro är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

2) 520 mn euro är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

K43

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Förflyttningar mellan nivå 1 och nivå 2

Nordea flyttade under året räntebärande värdepapper till ett värde av 3 057 mn euro (31mn euro) från nivå 1 till nivå 2 och 496 mn euro (949 mn euro) från nivå 2 till nivå 1 i verkligt värde-hierarkin för finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde. Orsaken till flytten från nivå 1

till nivå 2 var att instrumenten upphörde att handlas aktivt under året och verkligt värde har nu tagits fram med värderingsmetoder med observerbar marknadsdata. Orsaken till flytten från nivå 2 till nivå 1 var att instrumenten återigen har handlats aktivt under året och att direkta prisnoteringar finns tillgängliga.

Förändringar i nivå 3

Följande tabell presenterar en avstämning från period till period av nivå 3 finansiella tillgångar och skulder bokförda till verkligt värde.

31 dec 2011, mn euro	Vinster och förluster som redovisats i periodens resultat under året						Förflyttningar in till och ut från nivå 3	Omräkningsdifferenser	31 dec 2011
	1 Jan 2011	Realiserade	Orealiserade ¹	Köp	Försäljningar	Avräkningar/likvider			
Räntebärande värdepapper	1 848	-13	149	417	-671	—	-587	6	1 149
– varav Life	1 787	-13	-16	110	-536	—	-587	5	750
Aktier och andelar	4 237	65	-79	1 819	-1 533	—	599	-187	4 921
– varav Life	2 425	43	2	1 434	-1 084	—	599	6	3 425
Derivatinstrument (netto av tillgångar och skulder)	-65	485	-228	—	—	-485	4	0	-289

1) Avser de tillgångar och skulder som fortfarande innehas på balansdagen.

31 dec 2010, mn euro	Vinster och förluster som redovisats i periodens resultat under året						Förflyttningar in till och ut från nivå 3	Omräkningsdifferenser	31 dec 2010
	1 Jan 2010	Realiserade	Orealiserade ¹	Köp	Försäljningar	Avräkningar/likvider			
Räntebärande värdepapper	1 556	42	145	997	-919	—	15	12	1 848
– varav Life	1 436	49	115	980	-821	—	29	-1	1 787
Aktier och andelar	3 705	237	377	2 048	-2 139	—	—	9	4 237
– varav Life	2 288	310	96	1 171	-1 450	—	—	10	2 425
Derivatinstrument (netto av tillgångar och skulder)	56	8	-121	—	—	-8	—	0	-65

1) Avser de tillgångar och skulder som fortfarande innehas på balansdagen.

Vinster och förluster som redovisats i periodens resultat under året är redovisade i "Nettoresultat av finansiella poster till verkligt värde" (se not K5).

K43

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Känslighetsanalys av nivå 3 finansiella instrument

I värdet på finansiella instrument redovisade till verkligt värde i balansräkningen ingår de instrument som i sin helhet eller delvis värderats med hjälp av tekniker som bygger på antaganden som inte har något stöd i observerbara marknadspriser. Det kan föreligga osäkerhet i fråga om en värdering. Osäkerheten kan bero på vald värderingsteknik eller värderingsmodell, antaganden i modeller, i vilken utsträckning informationen inte är observerbar på en marknad eller på andra faktorer som påverkar värderingstekniken. För att ta hänsyn till sådan osäkerhet görs portföljusteringar som dras av från de verkliga värden som beräknas med hjälp av värderingsmodellerna eller värderingsteknikerna (för ytterligare information, se not K1, avsnitt 11 "Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument").

Dessa upplysningar visar den effekt som den relativa osäkerheten kan få på det verkliga värdet på finansiella instrument, vilkas värdering är beroende av ej observerbara parametrar. De uppskattningar som lämnas nedan är sannolikt högre än den egentliga osäkerheten i verkligt värde på dessa instrument, eftersom det i praktiken är osannolikt att alla ej observerbara parametrar samtidigt skulle vara som mest ogynnsamma inom ramen för möjliga scenarier. Upplysningar ska inte ses som förutsägelser eller en indikation om framtida förändringar i verkligt värde.

Tabellen nedan visar känsligheten i verkligt värde för nivå 3-instrument vid förändringar i viktiga antaganden, per slag av instrument. Om en ej observerbar parameter påverkar flera olika instrument redovisas endast nettoeffekten i tabellen.

31 dec 2011, mn euro	Redovisat värde	Effekten av rimligt möjliga alternativa antaganden	
		Positiva	Negativa
Räntebärande värdepapper	1 149	58	-58
– varav Life	750	28	-28
Aktier och andelar	4 921	444	-444
– varav Life	3 425	342	-342
Derivatinstrument	-289	20	-43
31 dec 2010, mn euro			
Räntebärande värdepapper	1 848	92	-92
– varav Life	1 787	89	-89
Aktier och andelar	4 237	389	-389
– varav Life	2 425	242	-242
Derivatinstrument	-65	22	-29

För att beräkna effekten på verkliga värden för nivå 3 av förändrade antaganden i värderingstekniken eller värderingsmodellen görs en bedömning av känsligheten för ej observerbara data. För derivatportföljen ersätts viktiga indata som baserats på prismodellantaganden eller ej observerbara marknadsdata av alternativa uppskattningar eller antagande och effekt på utförd värdering. Huvuddelen av effekten på deriva-

ten avser olika typer av korrelation eller korrelationsdata i kreditderivat, ränterelaterade OTC-derivat eller strukturerade OTC-aktiederivat. För nivå 3 portföljer med aktier och räntebärande värdepapper justeras det verkliga värdet inom ett intervall mellan 3–10 procentenheter vilket har bedömts som rimliga förändringar på marknaden.

K44

Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt

Nordea erhåller säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån, vilka kan säljas eller pantsättas på nytt i enlighet med avtalsvillkoren. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Vanligtvis så kräver avtalen ytterligare säkerheter om värdet på värdepapper sjunker under en förutbestämd nivå. Enligt standardavtalen för de flesta återköpsavtal så har mottagaren av säkerheten ovillkorlig rätt att sälja eller återpantsätta säkerheten förutsatt att likvärdiga värdepapper överförs vid likvidtillfället. Det verkliga värdet på erhållna säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån upplyses om nedan.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Omvända återköpsavtal		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	32 700	29 575
– varav sålda eller pantsatta på nytt	10 499	21 844
Avtal om värdepapperslån		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	2 261	1 493
– varav sålda eller pantsatta på nytt	2 206	1 501
Summa	34 961	31 068

K45

Investeringar för vilka kunden bär risken

I balansräkningen för livförsäkringsverksamheten och för Nordea Bank Danmark A/S ingår tillgångar och skulder för vilka kunderna bär risken. Eftersom tillgångarna och skulderna juridiskt sett tillhör företagen, upptas tillgångarna och skulderna i koncernens balansräkning.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar		
Räntebärande värdepapper	2 262	1 860
Aktier och andelar	13 649	13 766
Övriga tillgångar	259	604
Summa tillgångar	16 170	16 230
Skulder		
In- och upplåning från allmänheten	3 932	3 868
Försäkringsavtal	4 900	5 202
Finansiella avtal	7 338	6 738
Övriga skulder	—	422
Summa skulder	16 170	16 230

K46

Löptidsanalys för tillgångar och skulder

Återstående löptid

31 dec 2011, mn euro	Not	Betal- bara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		3 765	—	—	—	—	—	3 765
Belåningsbara statskultförbindelser	K13	—	1 092	856	8 305	852	—	11 105
Utlåning till kreditinstitut	K14	18 840	28 306	271	4 070	377	—	51 865
Utlåning till allmänheten	K14	25 293	78 608	17 138	74 826	141 338	—	337 203
Räntebärande värdepapper	K15	3 713	16 098	17 912	30 172	13 373	—	81 268
Pantsatta finansiella instrument	K16	—	1 013	3 632	2 240	1 488	—	8 373
Derivatinstrument	K18	—	9 660	7 452	39 854	114 978	—	171 943
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	55	-644	93	298	-17	—	-215
Summa tillgångar med fast löptid		51 666	134 133	47 354	159 765	272 389	—	665 307
Övriga tillgångar		—	—	—	—	—	50 897	50 897
Summa tillgångar		51 666	134 133	47 354	159 765	272 389	50 897	716 204
Skulder till kreditinstitut	K27	7 025	42 675	1 800	3 153	663	—	55 316
In- och upplåning från allmänheten	K28	131 019	42 054	9 200	966	6 853	—	190 092
– varav inlåning		129 845	28 126	8 935	932	6 771	—	174 609
– varav upplåning		1 174	13 928	265	34	82	—	15 483
Skulder till försäkringstagare	K29	656	446	1 100	7 010	31 503	—	40 715
Emitterade värdepapper	K30	0	61 467	26 019	63 791	28 673	—	179 950
– varav emitterade värdepapper		—	61 311	26 019	63 791	28 673	—	179 794
– varav övriga		0	156	—	—	—	—	156
Derivatinstrument	K18	—	8 157	7 535	41 420	110 278	—	167 390
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	80	-12	166	1 782	-742	—	1 274
Efterställda skulder	K35	—	—	—	903	5 600	—	6 503
Summa skulder med fast löptid		138 780	154 787	45 820	119 025	182 828	—	641 240
Övriga skulder		—	—	—	—	—	48 844	48 844
Eget kapital		—	—	—	—	—	26 120	26 120
Summa skulder och eget kapital		138 780	154 787	45 820	119 025	182 828	74 964	716 204

31 dec 2010, mn euro	Not	Betal- bara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		10 023	—	—	—	—	—	10 023
Belåningsbara statskultförbindelser	K13	—	533	1 127	8 057	3 395	—	13 112
Utlåning till kreditinstitut	K14	3 683	9 685	974	1 380	66	—	15 788
Utlåning till allmänheten	K14	22 965	75 677	18 509	73 079	123 981	—	314 211
Räntebärande värdepapper	K15	512	9 609	15 298	26 577	17 141	—	69 137
Pantsatta finansiella instrument	K16	31	975	1 666	4 878	1 944	—	9 494
Derivatinstrument	K18	—	7 030	6 605	28 804	54 386	—	96 825
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	—	73	16	426	612	—	1 127
Summa tillgångar med fast löptid		37 214	103 582	44 195	143 201	201 525	—	529 717
Övriga tillgångar		—	—	—	—	—	51 122	51 122
Summa tillgångar		37 214	103 582	44 195	143 201	201 525	51 122	580 839

K46

Löptidsanalys för tillgångar och skulder, forts.

31 dec 2010, mn euro	Not	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3-12 månader	1-5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Skulder till kreditinstitut	K27	10 462	27 199	2 176	255	644	—	40 736
In- och upplåning från allmänheten	K28	126 893	34 237	7 222	1 056	6 982	—	176 390
- varav inlåning		126 738	22 020	7 221	909	6 982	—	163 870
- varav upplåning		155	12 217	1	147	0	—	12 520
Skulder till försäkringstagare	K29	608	446	1 147	4 706	31 859	—	38 766
Emitterade värdepapper	K30	2	54 608	17 355	48 178	31 435	—	151 578
- varav emitterade värdepapper		—	54 486	17 327	48 178	31 435	—	151 426
- varav övriga		2	122	28	—	—	—	152
Derivatinstrument	K18	—	7 255	6 944	29 858	51 830	—	95 887
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	K19	—	5	58	341	494	—	898
Efterställda skulder	K35	—	—	598	2 545	4 618	—	7 761
Summa skulder med fast löptid		137 965	123 750	35 500	86 939	127 862	—	512 016
Övriga skulder		—	—	—	—	—	44 285	44 285
Eget kapital		—	—	—	—	—	24 538	24 538
Summa skulder och eget kapital		137 965	123 750	35 500	86 939	127 862	68 823	580 839

Analys av kassaflöden

31 dec 2011, mn euro	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3-12 månader	1-5 år	Mer än 5 år	Summa
Räntebärande finansiella tillgångar	38 971	111 528	46 072	164 943	223 354	584 868
Icke-räntebärande finansiella tillgångar	—	—	—	—	227 040	227 040
Summa finansiella tillgångar	38 971	111 528	46 072	164 943	450 394	811 908
Räntebärande finansiella skulder	122 570	170 894	37 066	83 267	45 811	459 608
Icke-räntebärande finansiella skulder	—	—	—	—	284 343	284 343
Summa finansiella skulder	122 570	170 894	37 066	83 267	330 154	743 951
Derivat, kontant inflöde	—	472 043	237 136	258 547	80 731	1 048 457
Derivat, kontant utflöde	—	498 215	232 090	241 188	75 374	1 046 867
Nettoexponering	—	-26 172	5 046	17 359	5 357	1 590
Exponering	-83 599	-85 538	14 052	99 035	125 597	69 547
Summa exponering	-83 599	-169,137	-155 085	-56 050	69 547	—

31 dec 2010, mn euro	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3-12 månader	1-5 år	Mer än 5 år	Summa
Räntebärande finansiella tillgångar	43 027	55 280	49 582	157 977	214 917	520 783
Icke-räntebärande finansiella tillgångar	—	—	—	—	149 593	149 593
Summa finansiella tillgångar	43 027	55 280	49 582	157 977	364 510	670 376
Räntebärande finansiella skulder	126 133	136 049	36 425	72 019	72 473	443 099
Icke-räntebärande finansiella skulder	—	—	—	—	204 374	204 374
Summa finansiella skulder	126 133	136 049	36 425	72 019	276 847	647 473
Derivat, kontant inflöde	—	459 741	173 362	195 877	67 016	895 996
Derivat, kontant utflöde	—	458 386	169 376	191 621	65 686	885 069
Nettoexponering	—	1 355	3 986	4 256	1 330	10 927
Exponering	-83 106	-79 414	17 143	90 214	88 993	33 830
Summa exponering	-83 106	-162 520	-145 377	-55 163	33 830	—

K46 Löptidsanalys för tillgångar och skulder, forts.

Tabellen är baserad på kontraktuella förfall för finansiella instrument i balansräkningen. För derivat har förväntade kontanta in- och utflöden redovisats för både derivattillgångar och derivatsskulder eftersom derivat hanteras netto. Utöver instrument i balansräkningen och derivatinstrument har Nordea utställda kreditlöften om 85 319 mn euro (88 740 mn euro),

vilka kan utnyttjas när som helst. Nordea har också ställt ut garantier om 21 627 mn euro (21 290 mn euro) som kan komma att leda till ett utflöde av kontanter om särskilda händelser inträffar. För ytterligare information om återstående löptider, se avsnittet om Risk-, likviditets- och kapitalhantering.

K47 Transaktioner med närstående

Informationen nedan presenteras ur Nordeas perspektiv, d v s den visar hur Nordeas siffror har påverkats av transaktioner med närstående parter.

Mn euro	Intresseföretag		Övriga närstående parter ¹	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar				
Utlåning	275	272	12	8
Räntebärande värdepapper	14	—	—	—
Derivatinstrument	246	154	—	—
Aktier och andelar i intresseföretag	591	554	—	—
Summa tillgångar	1 126	980	12	8
Skulder				
In- och upplåning	71	121	44	71
Emitterade värdepapper	30	30	—	—
Derivatinstrument	93	89	—	—
Summa skulder	194	240	44	71
Poster utanför balansräkningen²	10 519	9 358	—	—

Mn euro	Intresseföretag		Övriga närstående parter ¹	
	2011	2010	2011	2010
Ränteintäkter och räntekostnader				
Ränteintäkter	7	5	—	—
Räntekostnader	0	0	0	0
Räntenetto	7	5	0	0

1) Aktieägare med väsentligt inflytande och nära anhöriga till nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen, samt bolag som står under betydande inflytande av nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen eller av nära anhöriga till dessa nyckelpersoner räknas som närstående parter till Nordea. Inkluderat i denna grupp av närstående parter är Sampo Oyj, PostNord AB, Danisco A/S, Svenska Försärvskapital AB och Tryg A/S. Om transaktioner med dessa närstående parter görs som ett led i Nordeas och de närstående parternas normala affärsverksamhet och på samma kriterier och villkor som jämförbara transaktioner med parter med liknande kundrelation till Nordea samt om de ej innebär mer än normalt risktagande, redovisas de ej i tabellen.

2) Inklusive nominella belopp på derivatinstrument.

Ersättningar samt utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Information om ersättningar och utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7.

Övriga transaktioner med närstående parter

Från och med mars 2008 ingår Nordea i ett garantikonsortium som har bildats avseende norska Eksportfinans ASA:s värdepappersportfölj. Nordea äger 23 procent av bolaget. Övriga ägare är den norska staten samt andra nordiska banker. Nordeas andel av garantins negativa verkliga värde per balansdagen uppgår till 29 mn euro. Avtalet löper ut samtidigt som de obligationer som är inkluderade i garantin. Sista förfallodagen är 31 december 2023.

Nordea gick under 2009 in i en transaktion med ett bolag som står under betydande inflytande av en nyckelperson i ledande position. Transaktionen redovisas separat i den här noten till följd av dess betydelse för det närstående bolaget. Det närstående bolaget beviljades en kreditlimit på 26 mn euro varav utnyttjad kredit uppgick till 12 mn euro den 31 december 2011. Den sista förfallodagen är den 30 juni 2012, med möjlighet till förlängning ett år i taget efter ny kreditprövning. Nordea har säkerhet i värdepapper (aktier) motsvarande 200 procent av utnyttjad kreditlimit. Transaktionen görs enligt samma kriterier och villkor som för jämförbara transaktioner med bolag med liknade kundrelation till Nordea.

K48

Upplysningar om kreditrisk

Hantering och analys av kreditrisker beskrivs i avsnittet "Riskhantering" i Förvaltningsberättelsen. Ytterligare information om kreditrisk redovisas i Capital and Risk management Report (Pillar III) 2011, vilken är tillgänglig på www.nordea.com.

Mycket av informationen i denna not har hämtats från Pelare III rapporten för att uppfylla upplysningskraven vad gäller kreditrisk i årsredovisningen.

Pelare III rapporten innehåller de upplysningar som krävs enligt Kapitalkravsdirektivet (CRD), vilket är baserat på Basel II regelverket. Upplysningarna i Pelare III rapporten är anpassade till hur Nordea hanterar kreditrisker och utgör den metod som bäst beskriver kreditriskexponeringarna i Nordea. Kreditriskexponeringar uppträder i olika former och kan delas in i följande typer:

	31 dec 2011	31 dec 2010
Exponeringstyper, mn euro		
Exponeringar inom balansräkningen	419 603	369 839
Exponeringar utanför balansräkningen	51 719	57 887
Värdepapperiseringar	2 084	1 197
Derivat	42 959	28 174
Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	516 365	457 097

De tabeller som redovisas i denna not och som innehåller upplysningar om exponeringar presenterar dessa i form av Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD). EAD motsvarar exponering efter att ha tillämpat konverteringsfaktorer för kreditrisk.

Avstämning av exponeringstyper mot balansräkningen

Kapitalkravsdirektivets begrepp EAD skiljer sig från redovisningsregelverket. Tabellerna nedan visar avstämningen från beloppen i redovisningen till EAD. Kapitalkrav för kreditrisk beräknas endast för "banking book". Motpartsrisken i derivat och repor inkluderas i kreditriskexponeringen, medan tillgångar i "trading book" inkluderas i marknadsrisken. Tillgångar i livförsäkringsverksamheten ingår inte i kapitalkravsberäkningarna och ingår följaktligen inte i vare sig "trading book" eller "banking book". Tabellen nedan visar avstämningen från balansräkningens tillgångar till EAD för kreditrisk. Tillgångar utanför "banking book" innehåller kreditrisk, men från ett CRD perspektiv inkluderas dessa tillgångar i andra riskklasser.

Exponeringar inom balansräkningen

31 dec 2011, mn euro	Ursprunglig exponering	Tillgångar relaterade till marknadsrisk	Repor, derivat och värdepapperiseringar	Livförsäkringsverksamhet	Övrigt	Balansräkning
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	3 764	—	—	1	—	3 765
Statsskuldssamband, övriga räntebärande värdepapper och pantsatta finansiella instrument	51 308	26 019	—	23 419	—	100 746
Utlåning till kreditinstitut	45 789	—	5 513	—	563	51 865
Utlåning till allmänheten	312 288	—	26 784	878	-2 748	337 202
Derivat ¹	—	—	171 929	14	—	171 943
Immateriella tillgångar	—	—	—	335	2 986	3 321
Övriga tillgångar och förutbetalda kostnader	6 693	20 122	30	20 073	443	47 361
Summa tillgångar	419 842	46 141	204 256	44 720	1 244	716 203

Exponeringsbelopp vid fallissemang²

1) Derivat inkluderas i "banking book" och "trading book", men inte till bokförda värden. Motpartsrisk i tradingderivat inkluderas i kreditriskberäkningarna.

2) Balansräkningsexponeringen har en konverteringsfaktor på 100% men kan ändå ha ett lägre exponeringsbelopp vid fallissemang på grund av avsättningar i standardmetoden, vilka avräknas från den ursprungliga exponeringen när exponeringsbeloppet vid fallissemang beräknas.

31 dec 2010, mn euro	Ursprunglig exponering	Tillgångar relaterade till marknadsrisk	Repor, derivat och värdepapperiseringar	Livförsäkringsverksamhet	Övrigt	Balansräkning
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	9 957	—	—	66	—	10 023
Statsskuldssamband, övriga räntebärande värdepapper och pantsatta finansiella instrument	48 918	18 446	—	24 379	—	91 743
Utlåning till kreditinstitut	7 965	—	7 825	—	-2	15 788
Utlåning till allmänheten	296 756	—	19 701	327	-2 573	314 211
Derivat ¹	—	—	96 801	24	—	96 825
Immateriella tillgångar	—	—	—	341	2 878	3 219
Övriga tillgångar och förutbetalda kostnader	6 846	24 217	83	17 657	227	49 030
Summa tillgångar	370 442	42 663	124 410	42 794	530	580 839
Exponeringsbelopp vid fallissemang²	369 839					

1) Derivat inkluderas i "banking book" och "trading book", men inte till bokförda värden. Motpartsrisk i tradingderivat inkluderas i kreditriskberäkningarna.

2) Balansräkningsexponeringen har en konverteringsfaktor på 100% men kan ändå ha ett lägre exponeringsbelopp vid fallissemang på grund av avsättningar i standardmetoden, vilka avräknas från den ursprungliga exponeringen när exponeringsbeloppet vid fallissemang beräknas.

K48

Upplysningar om kreditrisk, forts.

Exponeringar utanför balansräkningen

	Kreditrisk i Basel II beräkningen	Livförsä- ringsverk- samhet	Inkluderat i derivat och värdepappe- riseringar	Exponeringar utanför balans- räkningen
31 dec 2011, mn euro				
Ansvarsförbindelser	24 292	176	—	24 468
Kreditlöften och övriga åtaganden	85 773	201	996	86 970
Summa exponeringar utanför balansräkningen	110 065	377	996	111 438

	Kreditrisk i Basel II beräkningen	Exponeringar utanför redovis- ningen	Ursprunglig exponering	Genomsnittlig konverte- ringsfaktor	Exponerings- belopp vid fallissemang
31 dec 2011, mn euro					
Kreditfaciliteter	47 600	5 557	53 157	48%	25 343
Checkräkningskredit	25 038	—	25 038	23%	5 636
Lånelöften	13 112	1 674	14 786	41%	6 085
Garantier	23 114	1	23 115	62%	14 315
Övrigt	1 201	—	1 201	28%	340
Summa	110 065	7 232	117 297		51 719

	Kreditrisk i Basel II beräkningen	Livförsä- ringsverk- samhet	Inkluderat i derivat och värdepappe- riseringar	Exponeringar utanför balans- räkningen
31 dec 2010, mn euro				
Ansvarsförbindelser	23 852	111	—	23 963
Kreditlöften och övriga åtaganden	89 574	1 033	2 142	92 749
Summa exponeringar utanför balansräkningen	113 426	1 144	2 142	116 712

	Kreditrisk i Basel II beräkningen	Exponeringar utanför redovis- ningen	Ursprunglig exponering	Genomsnittlig konverte- ringsfaktor	Exponerings- belopp vid fallissemang
31 dec 2010, mn euro					
Kreditfaciliteter	48 446	31 173	79 619	35%	28 034
Checkräkningskredit	25 188	—	25 188	23%	5 751
Lånelöften	15 181	2 379	17 560	49%	8 555
Garantier	23 088	—	23 088	64%	14 852
Övrigt	1 523	—	1 523	46%	695
Summa	113 426	33 552	146 978		57 887

Exponeringsklasser uppdelad per exponeringstyp

	Exponeringar inom balans- räkningen	Exponeringar utanför balansräk- ningen	Värdepappe- riseringar	Derivat	Summa exponering
31 dec 2011, mn euro					
Stater, kommuner och centralbanker	72 815	1 866	227	2 727	77 635
Institut	42 209	1 990	1 159	28 338	73 696
Företag	138 686	37 005	688	11 531	187 910
Hushåll	155 261	10 841	—	121	166 223
Övrigt	10 632	17	10	242	10 901
Summa exponering	419 603	51 719	2 084	42 959	516 365

	Exponeringar inom balans- räkningen	Exponeringar utanför balansräk- ningen	Värdepappe- riseringar	Derivat	Summa exponering
31 dec 2010, mn euro					
Stater, kommuner och centralbanker	40 906	978	114	1 657	43 655
Institut	39 750	2 307	664	18 474	61 195
Företag	133 564	41 195	419	7 691	182 869
Hushåll	146 909	13 362	0	59	160 330
Övrigt	8 710	45	—	293	9 048
Summa exponering	369 839	57 887	1 197	28 174	457 097

K48

Upplysningar om kreditrisk, forts.

Exponeringar uppdelade geografiskt och per exponeringsklass

31 dec 2011, mn euro	Norden	- varav Danmark	- varav Finland	- varav Norge	- varav Sverige	Baltikum	Polen	Ryssland	Övriga	Summa exponering
Stater, kommuner och centralbanker	62 874	12 094	32 515	5 693	12 572	833	1 798	607	11 523	77 635
Institut	69 297	5 890	36 979	6 698	19 730	240	924	117	3 118	73 696
Företag	165 040	39 378	44 263	36 182	45 217	4 466	1 831	4 603	11 970	187 910
Hushåll	161 018	51 231	34 541	30 783	44 463	1 025	4 060	49	71	166 223
Övrigt	6 326	1 690	1 551	379	2 706	2 470	298	1 174	633	10 901
Summa exponering	464 555	110 283	149 849	79 735	124 688	9 034	8 911	6 550	27 315	516 365

31 dec 2010, mn euro	Norden	- varav Danmark	- varav Finland	- varav Norge	- varav Sverige	Baltikum	Polen	Ryssland	Övriga	Summa exponering
Stater, kommuner och centralbanker	39 726	4 195	16 137	2 272	17 122	835	922	288	1 884	43 655
Institut	54 380	10 355	26 871	2 412	14 742	79	593	185	5 958	61 195
Företag	160 056	39 915	39 067	34 634	46 440	4 385	1 526	4 387	12 515	182 869
Hushåll	155 036	48 944	35 071	28 389	42 632	1 490	3 373	276	155	160 330
Övrigt	6 337	1 967	1 024	607	2 739	1 510	288	137	776	9 048
Summa exponering	415 534	105 376	118 170	68 314	123 675	8 299	6 702	5 273	21 289	457 097

Exponeringar uppdelade per kundkategori

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Hypotekslån till privatpersoner	127 488	119 593
Övriga lån till privatpersoner	39 111	40 081
Stater, kommuner och centralbanker	36 141	25 122
Banker	94 411	43 725
Bygg och anläggning	5 893	4 830
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	5 651	6 294
Dagligvaror (livsmedel, jordbruksprodukter, etc)	12 621	12 629
Energi (olja, gas etc)	4 433	4 186
Hälsovård och läkemedel	2 635	2 607
Producentkapitalvaror	5 840	5 584
Producenttjänster	19 636	19 353
IT mjukvara, maskinvara och tjänster	1 598	2 169
Media och fritid	2 973	3 136
Metaller och gruvmaterial	1 289	1 124
Papper och skogsprodukter	3 529	4 085
Fastighetsförvaltning	45 036	41 611
Detaljhandel	13 617	13 029
Sjöfart och offshoreverksamhet	13 441	13 105
Teleutrustning	622	613
Teleoperatörer	2 080	2 836
Transport	4 711	4 526
El, gas och vatten (distribution och produktion)	8 685	7 394
Övriga finansiella företag	35 804	47 140
Övriga material (byggmaterial etc)	7 613	8 184
Övriga	21 507	24 141
Summa exponering	516 365	457 097

K48

Upplysningar om kreditrisk, forts.

Exponeringar täckta av ställda säkerheter, garantier och kreditderivat

	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	- varav täckta av garantier och kreditderivat	- varav täckta av ställda säkerheter
31 dec 2011, mn euro				
Stater, kommuner och centralbanker	74 474	77 635	290	2
Institut	76 428	73 696	532	6 387
Företag	242 455	187 910	7 812	58 473
Hushåll	177 118	166 223	3 062	124 971
Övrigt	11 709	10 901	2	3 473
Summa exponering	582 184	516 365	11 698	193 306

	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	- varav täckta av garantier och kreditderivat	- varav täckta av ställda säkerheter
31 dec 2010, mn euro				
Stater, kommuner och centralbanker	43 913	43 655	352	—
Institut	65 233	61 195	933	3 328
Företag	256 668	182 869	6 475	50 699
Hushåll	171 463	160 330	2 811	117 674
Övrigt	9 514	9 048	2	2 428
Summa exponering	546 791	457 097	10 573	174 129

Fördelning av säkerheter

	31 dec 2011	31 dec 2010
Övriga fysiska säkerheter	5,9%	5,4%
Fordringar	1,2%	1,1%
Bostadsfastigheter	71,5%	74,4%
Affärsfastigheter	17,3%	16,6%
Finansiella säkerheter	4,1%	2,5%

Belåningsgrad

Bolåneexponering mot privatkunder (retailportföljen)	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Md euro	%	Md euro	%
<50%	90,3	75	85,7	75
50–70%	21,6	18	20,0	18
70–80%	6,0	5	5,3	5
80–90%	1,6	1	1,8	1
>90%	0,6	1	0,8	1
Summa	120,1	100	113,6	100

Collateralised Debt Obligations (CDO) - Exponering¹

Nominellt, mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Köpt skydd	Sålt skydd	Köpt skydd	Sålt skydd
CDO, brutto	1 575	2 792	1 535	2 999
Säkrad exponering	1 394	1 394	1 322	1 322
CDO, netto²	181³	1 398⁴	213³	1 677⁴
- varav Equity	114	385	108	406
- varav Mezzanine	65	400	104	459
- varav Senior	2	613	1	812

1) First-To-Default swappar är inte klassificerade som CDO:er och ingår därför inte i tabellen. Netto-positionen från köpt skydd uppgår till 218 mn euro (71 mn euro) och netto-positionen från sålt skydd uppgår till 53 mn euro (80 mn euro). Både köpt och sålt skydd är, till merparten, investment grade.

2) Nettoexponeringen exkluderar exponeringar där köpta och sålda andelar är helt identiska avseende säkerhetsstruktur, löptid och valuta.

3) Varav investment grade 181 mn euro (209 mn euro) och sub investment grade 0 mn euro (4 mn euro).

4) Varav investment grade 1 279 mn euro (1 497 mn euro) och sub investment grade 22 mn euro (22 mn euro) och utan rating 167 mn euro (158 mn euro).

K48

Upplysningar om kreditrisk, forts.

När Nordea säljer skydd i en CDO transaktion bär Nordea risken för förluster i referensportföljen vid en eventuell förlusthändelse. När Nordea köper skydd i en CDO transaktion, bär säljaren av skydd risken för förluster i referensportföljen, i vilken Nordea inte nödvändigtvis investerat, vid en eventuell förlusthändelse.

Risken i CDO:er säkras med en CDS-portfölj. Riskpositionerna är beroende av olika typer av marknadsrisklimit, inklusive VaR, och värderingarna av CDO:er inkluderar justeringar för verkligt värde avseende modellrisk. Dessa justeringar för verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Omstrukturerade lån, innevarande år

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Lån före omstrukturering, redovisat värde	81	119
Lån efter omstrukturering, redovisat värde	37	66

Egendom övertagen för skyddande av fordran¹

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Omsättningstillgångar, redovisat värde:		
Mark och byggnader	105	50
Aktier och övriga andelar	26	29
Övriga tillgångar	6	6
Summa	137	85

1) I enlighet med Nordeas riktlinjer för egendom övertagen för skyddande av fordran, som följer bankrörelselagen i de länder där Nordea verkar. Tillgångar som används som säkerhet för lånet övertas normalt när kunden inte längre kan fullgöra sina skyldigheter gentemot Nordea. Övertagna tillgångar avyttras senast när full återvinning har uppnåtts.

Förfallna lån som inte är osäkra

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Företagskunder	Privatkunder	Företagskunder	Privatkunder
6–30 dagar	920	991	1 021	841
31–60 dagar	186	329	491	349
61–90 dagar	114	127	91	114
>90 dagar	222	306	222	298
Summa	1 442	1 753	1 825	1 602
Förfallna lån som inte är osäkra dividerat med utlåning till allmänheten efter reserver, %	0,85	1,25	1,08	1,14

Utlåning till företagskunder, efter lånets storlek

Storlek i mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Utlåning Md euro	%	Utlåning Md euro	%
0–10	75,6	42	68,8	41
10–50	44,9	25	37,7	22
50–100	21,6	12	18,5	11
100–250	24,0	13	21,3	12
250–500	13,2	7	11,1	7
500–	1,9	1	11,7	7
Summa	181,2	100	169,1	100

Räntebärande värdepapper och statsskuldförbindelser

Mn euro	31 dec 2011			31 dec 2010		
	Till verkligt värde	Till upplupet anskaffningsvärde	Summa	Till verkligt värde	Till upplupet anskaffningsvärde	Summa
Stater	22 165	343	22 508	18 575	604	19 179
Kommuner och andra myndigheter	5 217	431	5 648	3 541	434	3 975
Hypoteksinstitut	27 362	2 669	30 031	18 964	8 746	27 710
Övriga kreditinstitut	20 110	4 458	24 568	15 554	6 100	21 654
Företag	5 350	392	5 742	4 925	171	5 096
Företag med lägre kreditbetyg	784	—	784	1 673	—	1 673
Övriga	3 092	—	3 092	2 962	—	2 962
Summa	84 080	8 293	92 373	66 194	16 055	82 249

Finansiella rapporter, Moderbolaget

– innehåll

Resultaträkning	161	<i>Övriga noter</i>	
Rapport över totalresultat	162	M40 Kapitaltäckning	187
Balansräkning	163	M41 Klassificering av finansiella instrument	188
Rapport över förändringar i eget kapital	164	M42 Tillgångar och skulder till verkligt värde	190
Kassaflödesanalys	166	M43 Tillgångar och skulder i utländsk valuta	192
Femårsöversikt	168	M44 Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	193
Noter till finansiella rapporter		M45 Löptidsanalys för tillgångar och skulder	193
<i>Redovisningsprinciper</i>		M46 Transaktioner med närstående	195
M1 Redovisningsprinciper	169		
<i>Noter till resultaträkningen</i>			
M2 Segmentrapportering	170		
M3 Räntenetto	170		
M4 Avgifts och provisionsnetto	171		
M5 Nettoresultat av poster till verkligt värde	171		
M6 Utdelningar	171		
M7 Övriga rörelseintäkter	171		
M8 Personalkostnader	172		
M9 Övriga administrationskostnader	173		
M10 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	173		
M11 Kreditförluster, netto	173		
M12 Bokslutsdispositioner	174		
M13 Skatter	174		
<i>Noter till balansräkningen och poster inom linjen</i>			
M14 Statskuldförbindelser	175		
M15 Utlåning och osäkra lånefordringar	175		
M16 Räntebärande värdepapper	176		
M17 Pantsatta finansiella instrument	176		
M18 Aktier och andelar	176		
M19 Derivatinstrument och säkringsredovisning	177		
M20 Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	179		
M21 Aktier och andelar i koncernföretag	179		
M22 Aktier och andelar i intresseföretag	181		
M23 Immateriella tillgångar	181		
M24 Materiella tillgångar	183		
M25 Övriga tillgångar	184		
M26 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	184		
M27 Skulder till kreditinstitut	184		
M28 In- och upplåning från allmänheten	184		
M29 Emitterade värdepapper	184		
M30 Övriga skulder	184		
M31 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	184		
M32 Avsättningar	185		
M33 Pensionsförpliktelser	185		
M34 Efterställda skulder	186		
M35 Obeskattade reserver	186		
M36 För egna skulder ställda säkerheter	186		
M37 Övriga ställda säkerheter	186		
M38 Ansvarsförbindelser	186		
M39 Åtaganden	186		

Resultaträkning, Moderbolaget

Mn euro	Not	2011	2010
Rörelseintäkter			
Ränteintäkter		2 626	1 641
Räntekostnader		-1 946	-1 057
Räntenetto	M3	680	584
Avgifts- och provisionsintäkter		777	735
Avgifts- och provisionskostnader		-217	-164
Avgifts- och provisionsnetto	M4	560	571
Nettoreultat av poster till verkligt värde	M5	234	157
Utdelningar	M6	1 534	2 203
Övriga rörelseintäkter	M7	122	3 638
Summa rörelseintäkter		3 130	3 638
Rörelsekostnader			
Allmänna administrationskostnader:			
Personalkostnader	M8	-823	-745
Övriga administrationskostnader	M9	-561	-526
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	M10, M23, M24	-112	-112
Summa rörelsekostnader		-1 496	-1 383
Resultat före kreditförluster		1 634	2 255
Kreditförluster, netto	M11	-20	-33
Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar	M21	-9	-105
Rörelseresultat		1 605	2 117
Bokslutsdispositioner	M12	1	0
Skatt	M13	-114	-115
Årets resultat		1 492	2 002

Rapport över totalresultat, Moderbolaget

Mn euro	2011	2010
Årets resultat	1 492	2 002
Finansiella tillgångar som kan säljas: ¹		
Värdeförändringar under året	8	1
Skatt på värdeförändringar under året	-2	0
Kassaflödessäkringar:		
Värdeförändringar under året	-27	1
Skatt på värdeförändringar under året	7	0
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	-14	2
Totalresultat	1 478	2 004

1) Omvärderingseffekter relaterad till säkrade risker i verkligt värde säkringar redovisas direkt i resultaträkningen.

Balansräkning, Moderbolaget

Mn euro	Not	31 dec 2011	31 dec 2010
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		152	182
Statsskuldförbindelser	M14	3 730	4 858
Utlåning till kreditinstitut	M15	59 379	48 151
Utlåning till allmänheten	M15	36 421	33 800
Räntebärande värdepapper	M16	14 584	15 848
Pantsatta finansiella instrument	M17	1 237	6 160
Aktier och andelar	M18	1 135	320
Derivatinstrument	M19	4 339	2 611
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	-632	795
Aktier och andelar i koncernföretag	M21	16 713	16 690
Aktier och andelar i intresseföretag	M22	5	4
Immateriella tillgångar	M23	658	671
Materiella tillgångar	M24	81	77
Uppskjutna skattefordringar	M13	26	8
Skattefordringar	M13	12	1
Övriga tillgångar	M25	2 262	2 620
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	M26	1 279	1 009
Summa tillgångar		141 381	133 805
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	M27	22 441	28 644
In- och upplåning från allmänheten	M28	44 389	39 620
Emitterade värdepapper	M29	45 367	33 424
Derivatinstrument	M19	3 014	2 174
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	147	749
Skatteskulder	M13	71	110
Övriga skulder	M30	1 776	4 458
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	M31	851	721
Uppskjutna skatteskulder	M13	2	0
Avsättningar	M32	90	35
Pensionsförpliktelser	M33	153	149
Efterställda skulder	M34	6 154	7 135
Summa skulder		124 455	117 219
Obeskattade reserver	M35	5	6
Eget kapital			
Aktiekapital		4 047	4 043
Övrigt tillskjutet kapital		1 080	1 065
Övriga reserver		-13	1
Balanserade vinstmedel		11 807	11 471
Summa eget kapital		16 921	16 580
Summa skulder och eget kapital		141 381	133 805
För egna skulder ställda säkerheter	M36	3 530	6 843
Övriga ställda säkerheter	M37	7 264	7 259
Ansvarsförbindelser	M38	24 720	23 903
Åtaganden	M39	25 098	29 874

Rapport över förändringar i eget kapital, Moderbolaget

Mn euro	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital ¹				Summa eget kapital
	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Övriga reserver:			Balanserade vinstmedel	
			Kassaflödes-säkringar	Finansiella tillgångar som kan säljas			
Ingående balans per 1 jan 2011	4 043	1 065	0	1	11 471	16 580	
Årets resultat	—	—	—	—	1 492	1 492	
Finansiella tillgångar som kan säljas:							
Värdoförändringar under året	—	—	—	8	—	8	
Skatt på värdoförändringar under året	—	—	—	-2	—	-2	
Kassaflödessäkringar:							
Värdoförändringar under året	—	—	-27	—	—	-27	
Skatt på värdoförändringar under året	—	—	7	—	—	7	
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	—	—	-20	6	—	-14	
Totalresultat	—	—	-20	6	1 492	1 478	
Emitterade C-aktier ²	4	—	—	—	—	4	
Återköp av C-aktier ²	—	—	—	—	-4	-4	
Aktierelaterade ersättningar ²	—	—	—	—	10	10	
Utdelning för 2010	—	—	—	—	-1 168	-1 168	
Försäljning av egna aktier	—	—	—	—	5	5	
Övriga förändringar	—	15 ³	—	—	—	15	
Utgående balans per 31 dec 2011	4 047	1 080	-20	7	11 807	16 921	
Ingående balans per 1 jan 2010	4 037	1 065	-1	—	10 399	15 500	
Årets resultat	—	—	—	—	2 002	2 002	
Finansiella tillgångar som kan säljas:							
Värdoförändringar under året	—	—	—	1	—	1	
Skatt på värdoförändringar under året	—	—	—	0	—	0	
Kassaflödessäkringar:							
Värdoförändringar under året	—	—	1	—	—	1	
Skatt på värdoförändringar under året	—	—	0	—	—	0	
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	—	—	1	1	—	2	
Totalresultat	—	—	1	1	2 002	2 004	
Emitterade C-aktier ²	6	—	—	—	—	6	
Återköp av C-aktier ²	—	—	—	—	-6	-6	
Aktierelaterade ersättningar ²	—	—	—	—	16	16	
Utdelning för 2009	—	—	—	—	-1 006	-1 006	
Köp av egna aktier	—	—	—	—	66	66	
Utgående balans per 31 dec 2010	4 043	1 065	—	1	11 471	16 580	

1) Fritt eget kapital består förutom av balanserade vinstmedel av en fri fond uppgående till 2 762 mn euro (2 762 mn euro).

2) Avser det långsiktiga incitamentsprogrammet (LTIP). LTIP 2011 risksäkrades genom emission av 4 730 000 C-aktier (LTIP 2010: 5 125 000). Aktierna har återköpts och konverterats till stamaktier. Totalt antal egna aktier relaterade till LTIP är 18,2 miljoner (31 dec 2010: 15,4 miljoner).

3) I samband med aktieemissionen 2009 gjordes en uppskattning av hur stor andel av mervärdesskatt på transaktionskostnader som Nordea skulle behöva betala. Denna uppskattning har förändrats 2011 till följd av ändrad rättspraxis.

En beskrivning av posterna i eget kapital återfinns i not K1, Redovisningsprinciper.

Aktiekapital

	Kvotvärde per aktie, euro	Totalt antal aktier	Aktiekapital, euro
Utgående balans per 1 Jan 2010	1,0	4 037 417 751	4 037 417 751
Nyemission ¹	1,0	5 125 000	5 125 000
Utgående balans per 31 dec 2010	1,0	4 042 542 751	4 042 542 751
Nyemission ¹	1,0	4 730 000	4 730 000
Utgående balans per 31 dec 2011	1,0	4 047 272 751	4 047 272 751

1) Avser det långsiktiga incitamentsprogrammet (LTIP).

Utdelning per aktie

Slutgiltiga utdelningar redovisas inte förrän dessa har fastställts vid ordinarie bolagsstämma. Vid stämman den 22 mars 2012 föreslås en utdelning för 2011 om 0,26 euro per aktie (verkställd utdelning för 2010 uppgick till 0,29 euro per aktie),

vilket motsvarar totalt 1 047 546 038 euro (verkställd 2010: 1 167 867 606 euro). Årsredovisningen för räkenskapsåret 2011 avspeglar inte detta beslut, som under räkenskapsåret 2012 kommer att redovisas under eget kapital som en disposition av balanserade vinstmedel.

Kassaflödesanalys, Moderbolaget

Mn euro	2011	2010
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	1 605	2 117
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-1 109	-1 344
Betalda inkomstskatter	-166	5
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	330	778
Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar		
Förändring av statsskuldförbindelser	1 401	-1 201
Förändring av utlåning till kreditinstitut	-8 644	-5 005
Förändring av utlåning till allmänheten	-2 663	-4 994
Förändring av räntebärande värdepapper	-1 301	691
Förändring av pantsatta finansiella instrument	4 923	-3 884
Förändring av aktier och andelar	-876	386
Förändring av derivatinstrument, netto	-283	-85
Förändring av övriga tillgångar	1 732	893
Förändring av den löpande verksamhetens skulder		
Förändring av skulder till kreditinstitut	-6 202	-1 543
Förändring av in- och upplåning från allmänheten	4 768	5 003
Förändring av emitterade värdepapper	11 943	11 305
Förändring av övriga skulder	-2 682	-1 844
Kassaflöde från den löpande verksamheten	2 446	500
Investeringsverksamheten		
Förvärv av rörelser	—	-442
Försäljning av röresler	2	—
Förvärv av intresseföretag	-1	-2
Förvärv av materiella tillgångar	-32	-24
Avyttring av materiella tillgångar	1	1
Förvärv av immateriella tillgångar	-74	-57
Avyttring av immateriella tillgångar	—	0
Nettoinvestering av värdepapper, som hålles till förfall	2 841	400
Förvärv/avyttring av övriga finansiella tillgångar	-279	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	2 458	-124
Finansieringsverksamheten		
Emission av efterställda skulder	957	1 740
Amortering av efterställda skulder	-2 160	-1 556
Nyemission	19	6
Försäljning av egna aktier, inkl. förändringar i tradingportföljen	1	60
Utbetald utdelning	-1 168	-1 006
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-2 351	-756
Årets kassaflöde	2 553	-380
Likvida medel vid årets början	5 499	5 879
Omräkningsdifferens	0	0
Likvida medel vid årets slut	8 052	5 499
Förändring	2 553	-380

Kommentarer till kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med IAS 7. Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar av likvida medel under året. Nordeas kassaflödesanalys har upprättats enligt den indirekta metoden, vilket innebär att rörelseresultatet har justerats för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar, som t ex avskrivningar och kreditförluster. Redovisning av kassaflöden indelas i kategorierna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Den löpande verksamheten

Den löpande verksamheten utgörs av den huvudsakliga intäktbringande verksamheten och kassaflödet härrör huvudsakligen från rörelseresultatet, justerat för poster som inte ingår i kassaflödet samt för betalda inkomstskatter. Justering för icke kassaflödespåverkande poster innefattar:

Mn euro	2011	2010
Avskrivningar	110	112
Nedskrivningar	11	105
Kreditförluster	41	54
Orealiserade värdeförändringar	-832	-47
Realisationsvinster/förluster, netto	0	0
Förändring av upplupna kostnader/intäkter och avsättningar	-89	55
Anteciperade utdelningar	-1 055	-1 598
Koncernbidrag	-355	-305
Omräkningsdifferenser	86	320
Förändring av verkligt värde av den säkrade posten, tillgångar/skulder (netto)	962	26
Övrigt	12	-66
Summa	-1 109	-1 344

Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder innefattar tillgångar och skulder som ingår i den normala affärsverksamheten, som t ex utlåning, inlåning och emitterade värdepapper. Förändringar i derivatinstrument redovisas netto.

I kassaflödet från löpande verksamhet ingår erhållen ränta och betald ränta med följande belopp:

Mn euro	2011	2010
Erhållen ränta	2 502	1 558
Betald ränta	1 820	905

Investeringsverksamheten

Investeringsverksamheten omfattar förvärv och avyttring av anläggningstillgångar, finansiella såväl som materiella och immateriella.

Finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten utgörs av den verksamhet som medför förändringar i eget kapital och efterställda skulder, som t ex nyemission av aktier, utdelningar och emission/amortering av efterställda skulder.

Likvida medel

Följande poster ingår i likvida medel:

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	152	182
Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran	7 900	5 317
	8 052	5 499

Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Tillgodohavanden hos centralbanker utgörs av tillgodohavanden på konton hos centralbanker och postgiron i myndighetsform, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- centralbanken eller postgirot är hemmahörande i det land där institutet är etablerat
- tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst.

Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran, utgörs av likvida tillgångar som inte representeras av obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Femårsöversikt, Moderbolaget

Resultaträkning

Mn euro	2011	2010	2009	2008	2007
Räntenetto	680	584	666	523	360
Avgifts- och provisionsnetto	560	571	456	468	463
Nettoresultat av poster till verkligt värde	234	157	152	-13	194
Utdelningar	1 534	2 203	973	2 063	1 323
Övriga rörelseintäkter	122	123	123	190	127
Summa rörelseintäkter	3 130	3 638	2 370	3 231	2 467
Allmänna administrationskostnader:					
Personalkostnader	-823	-745	-644	-676	-638
Övriga administrationskostnader	-561	-526	-443	-473	-514
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-112	-112	-106	-103	-101
Summa rörelsekostnader	-1 496	-1 383	-1 193	-1 252	-1 253
Resultat före kreditförluster	1 634	2 255	1 177	1 979	1 214
Kreditförluster, netto	-20	-33	-165	-80	25
Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar	-9	-105	—	-26	—
Rörelseresultat	1 605	2 117	1 012	1 873	1 239
Bokslutsdispositioner	1	0	-3	4	-2
Skatt	-114	-115	-24	11	-34
Årets resultat	1 492	2 002	985	1 888	1 203

Balansräkning

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2009	31 dec 2008	31 dec 2007
Statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper	18 314	20 706	20 675	12 178	5 783
Utlåning till kreditinstitut	59 379	48 151	43 501	43 855	36 824
Utlåning till allmänheten	36 421	33 800	28 860	29 240	26 640
Aktier och andelar i koncernföretag	16 713	16 690	16 165	15 866	15 488
Övriga tillgångar	10 554	14 458	9 125	11 895	9 743
Tillgångar	141 381	133 805	118 326	113 034	94 478
Skulder till kreditinstitut	22 441	28 644	30 187	34 713	24 275
In- och upplåning från allmänheten	44 389	39 620	34 617	33 457	32 296
Emitterade värdepapper	45 367	33 424	22 119	17 949	13 839
Efterställda skulder	6 154	7 135	6 605	6 829	6 151
Övriga skulder/obeskattade reserver	6 109	8 402	9 298	7 615	6 007
Eget kapital	16 921	16 580	15 500	12 471	11 910
Skulder och eget kapital	141 381	133 805	118 326	113 034	94 478

M1

Redovisningsprinciper

1. Grunder för presentationen

Årsredovisningen för moderbolaget, Nordea Bank AB (publ), upprättas i enlighet med Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och IFRS, med de tillägg och undantag som följer av rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer", utfärdad av Rådet för finansiell rapportering, och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:25, med tillägg i FFFS 2009:11 och 2011:54). Enligt RFR 2 ska moderbolaget tillämpa alla standarder och tolkningar som utfärdats av IASB och IFRS IC i den mån detta är möjligt inom ramen för svensk redovisningslagstiftning, och därvid beakta den nära kopplingen mellan finansiell rapportering och beskattning. Rekommendationen fastställer vilka undantag och tillägg till IFRS som ska göras.

Koncernens redovisningsprinciper, vilka beskrivs i not K1 "Redovisningsprinciper", är tillämpliga även för moderbolaget men hänsyn tagen till den information som följer nedan.

2. Förändrade redovisningsprinciper och presentation

I allt väsentligt är redovisningsprinciperna, beräkningsgrunderna och presentationen oförändrade jämfört med årsredovisningen 2010, förutom vad gäller kategoriseringen av utlåningsrelaterade provisioner inom "Avgifts- och provisionsnetto" och redovisningen av koncernbidrag.

Mer information om övriga förändringar i IFRS implementerade 2011, vilka inte haft någon betydande påverkan på moderbolaget, samt om kommande förändringar i IFRS som Nordea ännu inte har implementerat, återfinns i avsnitt 2 "Förändrade redovisningsprinciper och presentation" och avsnitt 3 "Förändringar i IFRS som ännu ej trätt i kraft för Nordea" i not K1 "Redovisningsprinciper". Slutsatserna i dessa avsnitt gäller, i förekommande fall, även för moderbolaget.

3. Kategorisering av utlåningsrelaterade provisioner

Kategoriseringen av utlåningsrelaterade provisioner inom "Avgifts- och provisionsnetto" (not M4) har förändrats för att vara bättre anpassad till syftet med erhållna provisioner. Förändringen avser huvudsakligen syndikerade transaktioner. Jämförelsetalen har justerats på motsvarande sätt och effekten redovisas i tabellen nedan.

Mn euro	2010	
	Ny princip	Tidigare princip
Utlåning	151	97
Övriga provisionsintäkter	42	96

4. Redovisning av koncernbidrag

Redovisningen av koncernbidrag har ändrats med anledning av tillbakadragandet av UFR 2 "Koncernbidrag och aktieägartillskott", utfärdad av Rådet för finansiell rapportering. Tidigare redovisades koncernbidrag, som lämnats eller erhållits i syfte att optimera skattekostnaden, som en minskning/ökning av fritt eget kapital (efter justering för skatt) via övrigt totalresultat. Koncernbidrag som betraktades som substitut för utdelning redovisades som utdelning.

Från och med 2011 redovisas lämnade koncernbidrag som en ökning av värdet på aktier och andelar i koncernföretag, efter avdrag för skatt. Erhållna koncernbidrag från dotterföretag redovisas som utdelningar. Eventuella skatteeffekter från erhållna koncernbidrag klassificeras i resultaträkningen som "Skatt". Jämförelsetalen har justerats på motsvarande sätt och effekten redovisas i tabellen nedan.

Mn euro	2011		2010	
	Ny princip	Tidigare princip	Ny princip	Tidigare princip
Aktier och andelar i koncernföretag	16 713	16 604	16 690	16 607
Balanserade vinstmedel	11 807	11 698	11 471	11 388
Övrigt totalresultat	-14	-40	2	-81

5. Redovisningsprinciper som endast avser moderbolaget

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag
Moderbolagets aktier och andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde. Prövning av nedskrivningsbehovet görs i enlighet med IAS 36 "Nedskrivningar". Varje balansdag prövas alla innehav i dotterföretag och intresseföretag med avseende på indikationer om nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer finns görs en analys för att bedöma huruvida det bokförda värdet för varje aktieinnehav är fullt återvinningsbart. Återvinningsvärdet är det högre av verkligt värde, efter avdrag för försäljningskostnader, och nyttjandevärde. Eventuell nedskrivningskostnad beräknas som skillnaden mellan redovisat värde och återvinningsvärde och klassificeras i resultaträkningen som "Nedskrivning av värdepapper som innehåses som finansiella anläggningstillgångar".

Utdelningar

Utdelningar till aktieägarna i Nordea Bank AB (publ) redovisas som en skuld efter godkännande av ordinarie årsstämma.

Utdelningar som lämnas av koncernföretag till moderbolaget anteciperas om moderbolaget självt kan bestämma utdelningens storlek och om formellt beslut har fattats innan årsredovisningen publiceras. Utdelningar från koncern- och intresseföretag redovisas under intäktsposten "Utdelningar".

Skillnader i jämförelse med IFRS

Tillämpade redovisningsprinciper avviker huvudsakligen från IFRS i följande avseenden:

Goodwillavskrivning

Enligt IAS 38 ska goodwill och övriga immateriella tillgångar med obestämd nyttjandeperiod inte skrivas av i koncernredovisningen. I moderbolagets redovisning skrivs goodwill av på samma sätt som övriga immateriella tillgångar i enlighet med bestämmelserna i Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, d v s vanligtvis under en period av fem år såvida inte, i undantagsfall, en längre avskrivningsperiod är befogad.

Funktionell valuta

Euro är funktionell valuta och rapporteringsvaluta för Nordea Bank AB (publ). Alla transaktioner i andra valutor omräknas till euro i enlighet med riktlinjerna i avsnitt 9 "Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta" i not K1 "Redovisningsprinciper".

Pensioner

Redovisningsprinciperna för förmånsbestämda pensionsförpliktelser följer svensk lagstiftning (Tryggandelagen) och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skatteavdrag. De stora skillnaderna jämfört med IAS 19 avser främst hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen

M1 Redovisningsprinciper, forts.

baseras på aktuell lönenivå, utan antaganden om framtida löneökningar, samt att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen när de inträffar.

I Sverige garanteras förmånsbestämda pensionsförpliktelser genom en pensionsstiftelse eller redovisas som en skuld. Inga pensionstillgångar redovisas. Pensionskostnaderna i moderbolaget, vilka klassificeras som "Personalkostnader" i resultaträkningen, utgörs av förändringar i redovisade pensionsavsättningar (inklusive särskild löneskatt) för aktiva anställda, utbetalda pensioner, avsättningar till/gottgörelse från pensionsstiftelse och tillhörande särskild löneskatt.

Koncernbidrag

Se "Förändrade redovisningsprinciper och presentation", under avsnitt "Redovisning av koncernbidrag".

Obeskattade reserver

Moderbolaget redovisar obeskattade reserver, som utgörs av överavskrivningar enligt gällande skattelagstiftning, inklusive uppskjuten skatt. I koncernredovisningen har obeskattade reserver i balansräkningen fördelats på posterna "Balanserade vinstmedel" och "Uppskjutna skatteskulder".

M2 Segmentrapportering

Rörelsesegment

Resultaträkning Mn euro	Retail Banking		Group Corporate Centre		Övriga rörelse- segment		Summa rörelse- segment		Avstämning		Summa	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Summa rörelseintäkter	1 335	1 067	1 589	2 225	215	381	3 139	3 673	-9	-35	3 130	3 638

Geografisk information

Mn euro	Sverige		Finland ¹		Norge ¹		Danmark ¹		Övriga ¹		Summa	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Summa rörelseintäkter	2 017	1 905	1 018	717	29	503	7	456	59	57	3 130	3 638

1) Avser utdelning från dotterbolag.

M3 Räntenetto

Mn euro	2011	2010
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	950	430
Utlåning till allmänheten	1 164	721
Räntebärande värdepapper	460	456
Övriga ränteintäkter	52	34
Summa ränteintäkter	2 626	1 641
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	-275	-161
In- och upplåning från allmänheten	-549	-155
Emitterade värdepapper	-888	-576
Efterställda skulder	-294	-272
Övriga räntekostnader ¹	60	107
Summa räntekostnader	-1 946	-1 057
Räntenetto	680	584

1) Räntenettet från derivatinstrument, som värderas till verkligt värde och är kopplade till Nordea's upplåning. Det kan ha både positiv och negativ påverkan på övriga räntekostnader, för mer information se not K1.

Ränteintäkter från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 2 260 mn euro (1 300 mn euro) för moderbolaget. Räntekostnader från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till -1 990 mn euro (-1 167 mn euro) för moderbolaget.

M4 Avgifts- och provisionsnetto

Mn euro	2011	2010
Provisioner från kapitalförvaltning	90	89
Livförsäkring	10	10
Courtage	104	88
Depåttjänster	11	8
Inlåning	25	27
Summa sparrelaterade provisioner	240	222
Betalningar	121	118
Kort	202	182
Summa betalningsprovisioner	323	300
Utlåning	133	151
Garantier och dokumentbetalningar	36	20
Summa låneprovisioner	169	171
Övriga provisionsintäkter	45	42
Avgifts- och provisionsintäkter	777	735
Betalningar	-137	-120
Statliga garantiprogram	-42	-16
Övriga provisionskostnader	-38	-28
Avgifts- och provisionskostnader	-217	-164
Avgifts- och provisionsnetto	560	571

Avgifts- och provisionsintäkter från finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 158 mn euro (123 mn euro) för moderbolaget.

Avgifts- och provisionsintäkter från förvaltningsverksamhet som resulterar i innehav eller placering i tillgångar för kunders räkning och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 205 mn euro (182 mn euro) för moderbolaget.

M5 Nettoresultat av poster till verkligt värde

Mn euro	2011	2010
Aktier och andelar samt andra aktierrelaterade instrument	45	72
Räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument	98	59
Övriga finansiella instrument	-6	10
Valutakursförändringar	97	16
Summa	234	157

Nettoresultat från kategorier av finansiella instrument

Mn euro	2011	2010
Finansiella instrument redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	40	32
Finansiella instrument - innehas för handel ¹	140	135
Finansiella instrument under säkringsredovisning	7	15
- varav nettoresultat på säkringsinstrument	901	38
- varav nettoresultat på säkrade poster	-894	-23
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	—	-3
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-8	—
Valutakursförändringar exkl valutasäkringar	55	-22
Övrigt	-	0
Summa	234	157

1) Varav periodiserade day one profits uppgår till 0 mn euro (0 mn euro) för moderbolaget.

M6 Utdelningar

Mn euro	2011	2010
Utdelningar		
Nordea Bank Finland Plc	1 000	700
Nordea Bank Danmark A/S	—	449
Nordea Bank Norge ASA	29	500
Nordea Life Holding AB	26	122
Nordea Investment Management AB	40	44
Nordea Bank S.A Luxembourg	40	36
Nordea Investment Funds Company I SA	19	21
Nordea Investment Management Finland	18	17
Nordea Ejendomsinvestering A/S	7	6
Nordea Fondene Norge A/S	0	3
Koncernbidrag		
Nordea Hypotek AB	302	276
Nordea Fonder AB	28	28
Nordea Finans AB	25	—
Nordic Baltic Holding AB	0	1
Summa	1 534	2 203

M7 Övriga rörelseintäkter

Mn euro	2011	2010
Försäljning av global depåserviceverksamhet	—	2
Avyttring av aktier och andelar	3	—
Rörelseintäkter för finansiella tjänster	52	56
Övrigt	67	65
Summa	122	123

M8

Personalkostnader

Mn euro	2011	2010
Löner och arvoden (specifikation nedan) ¹	-498	-431
Pensionskostnader (specifikation nedan)	-110	-120
Sociala kostnader	-186	-167
Övriga personalkostnader	-29	-27
Summa	-823	-745

Löner och arvoden

Till ledande befattningshavare ²		
– Fast ersättning och förmåner	-6	-5
– Prestationsbaserad ersättning	-2	-1
– Avsättning till vinstandelsstiftelsen	0	0
Summa	-8	-6
Till övriga anställda	-490	-425
Summa	-498	-431

1) Avsättning till vinstandelsstiftelsen 2011 uppgår till 4 mn euro (5 mn euro) varav 7 mn euro (6 mn euro) är en ny avsättning och 3 mn euro (1 mn euro) är en upplösning relaterad till tidigare år.

2) Ledande befattningshavare inkluderar styrelse (inklusive suppleanter), koncernchef, vice koncernchef, vice verkställande direktörer och koncernledning i moderbolaget. Tidigare styrelseledamöter (inklusive suppleanter), koncernchefer, vice koncernchefer, verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer är inkluderade. Ledande befattningshavare uppgår till 19 (20) positioner.

Mn euro	2011	2010
Pensionskostnader¹		
Förmånsbestämda pensionsplaner	-67	-83
Avgiftsbestämda pensionsplaner	-43	-37
Summa	-110	-120

1) Pensionskostnader avseende samtliga ledande befattningshavare, se Not K7.

Nordiska Finansinspektionernas föreskrifter och allmänna råd om ersättningspolicies

De kvalitativa upplysningarna i enlighet med dessa föreskrifter redovisas i det separata avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen. De kvantitativa upplysningarna kommer att redovisas i en separat rapport som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com) i god tid före årsstämman.

Ersättningar till styrelse, koncernchef och koncernledning

Löner och arvoden till styrelse, koncernchef och koncernledning, se not K7.

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner uppgår till 0 mn euro (0 mn euro). Ränteintäkter på dessa lån uppgår till 0 mn euro (0 mn euro). För information om lånevillkor, se Not K7.

Långsiktiga incitamentsprogram

Deltagandet i det "Långsiktiga incitamentsprogrammet" (LTIP) kräver att deltagarna tar direkt ägarskap genom att investera i Nordeaaktier. För ytterligare information om villkor och krav, se Not K7.

För information om antalet utestående rättigheter i LTIP-programmen, se not K7. Alla rättigheter i LTIP-programmen, både till anställda i moderbolaget likväl som till anställda i dotterbolagen, är utställda av Nordea Bank AB (publ).

Kostnaderna i nedanstående tabell avser endast anställda i Nordea Bank AB (publ).

Kostnad¹

Mn euro	LTIP 2011	LTIP 2010	LTIP 2009	LTIP 2008	LTIP 2007
Förväntad kostnad	-6	-3	-4	-3	-4
Maximal kostnad	-10	-7	-4	-3	-4
Kostnad 2011	-1	-1	-1	—	—
Kostnad 2010	—	-1	-3	-2	—

1) Sociala avgifter ej inkluderade.

En förväntad årlig personalomsättning om 5 procent har använts i LTIP 2011, vid beräkning av den förväntade kostnaden. Den förväntade kostnaden redovisas över intjänandeperioden om 36 månader (LTIP 2010 och 2011) respektive 24 månader (LTIP 2009, 2008 och 2007).

Aktierelaterad ersättning som reglerats med kontanter

Nordea tillämpar uppskjuten aktierelaterad ersättning på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Som index används Nordeas totalavkastning (TSR) och ersättningen tilldelas medarbetaren antingen i sin helhet efter, eller i lika delar årligen under, den tre- till femåriga uppskjutandeperioden. Sedan 2011 tillämpar Nordea också TSR-relaterad ersättning med förfoganderestriktioner på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Tabellen nedan omfattar endast uppskjuten ersättning som indexerats till Nordeas TSR. Nordea tillämpar också uppskjuten ersättning på delar som inte är kopplade till TSR, och dessa ingår inte i tabellen nedan. Ytterligare information om samtliga uppskjutna belopp finns i den separata rapport om ersättningar som publiceras på Nordeas hemsida.

Mn euro	2011	2010
Uppskjuten TSR-relaterad ersättning vid årets början	2	0
Intjänad uppskjuten/kvarhållen TSR-relaterad ersättning under året ¹	0	2
TSR-indexering under året	0	0
Utbetalningar under året ²	-1	0
Omräkningsdifferenser	0	0
Uppskjuten TSR-relaterad ersättning vid årets slut	1	2

1) Varav 1 mn euro är tillgängligt för medarbetarna under 2012. Ytterligare uppskjuten ersättning som inte är kopplad till TSR uppgick till 3 mn euro (0 mn euro). Eftersom beslut om fördelningen av rörlig ersättning inte fattas under innevarande räkenskapsår avser uppskjuten ersättning under året rörlig ersättning intjänad under föregående år.

2) Inga justeringar till följd av bortfall har gjorts under 2011.

Medelantal anställda

	Summa		Män		Kvinnor	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Omräknat till heltidstjänster						
Sverige	7 023	7 429	3 071	3 266	3 952	4 163
Övriga länder	202	65	92	47	110	18
Summa genomsnitt	7 225	7 494	3 163	3 313	4 062	4 181

Fördelning efter kön, ledande befattningshavare

Procent	31 dec 2011	31 dec 2010
Nordea Bank AB (publ)		
Styrelse		
– Män	70	70
– Kvinnor	30	30
Övriga ledande befattningshavare		
– Män	88	86
– Kvinnor	12	14

M9 Övriga administrationskostnader

Mn euro	2011	2010
Informationsteknologi	-220	-207
Marknadsföring	-33	-35
Porto-, transport-, telefon- och kontors- kostnader	-70	-74
Hyses-, lokal- och fastighetskostnader	-116	-102
Övrigt ¹	-122	-108
Summa	-561	-526

1) Inkluderar arvoden och ersättning till revisorer enligt nedanstående fördelning.

Revisionsarvoden

Mn euro	2011	2010
KPMG		
Revisionsuppdrag	-2	-1
Revisionsverksamhet utöver revisions- uppdraget	0	-1
Skatterådgivning	0	0
Övriga uppdrag	-4	-2
Summa	-6	-4

M10 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Mn euro	2011	2010
Avskrivningar		
Materiella tillgångar (not M24)		
Inventarier	-24	-25
Byggnader	0	0
Immateriella tillgångar (not M23)		
Goodwill	-69	-72
Programvara	-12	-9
Övriga immateriella tillgångar	-5	-6
Summa	-110	-112

Nedskrivningar / Återförda nedskrivningar

Immateriella tillgångar (not M23)	2011	2010
Programvara	-2	—
Summa	-2	—
Summa	-112	-112

M11 Kreditförluster, netto

Mn euro	2011	2010
Fördelat per kategori		
Utlåning till kreditinstitut	1	0
– varav avsättningar	—	-1
– varav nedskrivningar	-4	-3
– varav reserveringar	4	3
– varav återföringar	1	1
Utlåning till allmänheten	-26	-33
– varav avsättningar	-75	-69
– varav nedskrivningar	-63	-70
– varav reserveringar	35	43
– varav återföringar	56	42
– varav återvinningar	21	21
Poster utanför balansräkningen ¹	5	0
– varav avsättningar	-1	-3
– varav återföringar	6	3
Summa	-20	-33

Specifikation

Förändringar av reserveringar i balansräkningen	-13	-27
– varav Utlåning, individuellt värderade ²	-27	-32
– varav Utlåning, gruppvis värderade ²	9	4
– varav Poster utanför balansräkningen, individuellt värderade ¹	1	1
– varav Poster utanför balansräkningen, gruppvis värderade ¹	4	0
Förändringar redovisade direkt i resultaträkningen	-7	-6
– varav konstaterade kreditförluster, individuellt värderade	-28	-27
– varav realiserade återvinningar, individuellt värderade	21	21
Summa	-20	-33

1) Ingår i not M32 Avsättningar som "Transfereringsrisker, åtaganden utanför balansräkningen", "Garantier".

2) Ingår i not M15 Utlåning och osäkra lånefordringar.

Nyckeltal

	2011	2010
Kreditförluster på årsbasis, punkter	6	12
– varav individuella	10	13
– varav gruppvisa	-4	-1

M12

Bokslutsdispositioner

Mn euro	2011	2010
Förändring av avskrivningar utöver plan, inventarier	1	0
Summa	1	0

M13

Skatter

Skattekostnad

Mn euro	2011	2010
Aktuell skatt ¹	-125	-101
Uppskjuten skatt	11	-14
Summa	-114	-115

1) Varav skatt hänförlig till tidigare år

16 -1

Skatten på rörelseresultatet skiljer sig på följande sätt från det teoretiska belopp som kan beräknas med hjälp av skattesatsen i Sverige:

Mn euro	2011	2010
Resultat före skatt	1 606	2 117
Skatt beräknad med en skattesats om 26,3 procent	-422	-557
Skatt ej hänförlig till resultat	—	-14
Ej skattepliktiga intäkter	314	505
Ej skattemässigt avdragsgilla kostnader	-22	-48
Justeringar avseende tidigare år	16	-1
Skattekostnad	-114	-115
Genomsnittlig effektiv skattesats	7%	5%

Uppskjuten skatt

Mn euro	Uppskjutna skattefordringar		Uppskjutna skatteskulder	
	2011	2010	2011	2010
Uppskjuten skatt relaterad till:				
Derivatinstrument	7	0	2	0
Pensionsförpliktelser	7	7	—	—
Skulder/avsättningar	12	1	0	0
Summa	26	8	2	0
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	8	7	0	—

Mn euro	2011	2010
Förändringar i uppskjutna skattefordringar/skatteskulder, netto:		
Belopp vid årets början (netto)	8	20
Uppskjuten skatt hänförlig till poster i övrigt totalresultat	5	0
Omräkningsdifferenser	—	2
Uppskjuten skatt i resultaträkningen	11	-14
Belopp vid årets slut (netto)	24	8
Aktuell och uppskjuten skatt redovisad i övrigt totalresultat		
Uppskjuten skatt hänförlig till finansiella tillgångar som kan säljas	-2	0
Uppskjuten skatt hänförlig till kassaflödessakringar	7	0
Summa	5	0
Aktuella skattefordringar	12	1
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	—	—
Aktuella skatteskulder	71	110
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	—	—

M14

Statsskuldförbindelser

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Stater ¹	4 868	10 946
Kommuner och andra myndigheter	99	15
Summa	4 967	10 961
– varav Pantsatta finansiella instrument (not M17)	1 237	6 103
Summa	3 730	4 858

1) Varav 353 mn euro (630 mn euro) redovisade till upplupet anskaffningsvärde med ett nominellt värde av 353 mn euro (630 mn euro).

M15

Utlåning och osäkra lånefordringar

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Lånefordringar som inte är osäkra	59 381	48 153	36 318	33 742	95 699	81 895
Osäkra lånefordringar	2	6	313	282	315	288
– varav reglerade	—	4	254	240	254	244
– varav oreglerade	2	2	59	42	61	44
Lånefordringar före reserver	59 383	48 159	36 631	34 024	96 014	82 183
Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar	–2	–6	–130	–136	–132	–142
– varav reglerade	—	–4	–93	–99	–93	–103
– varav oreglerade	–2	–2	–37	–37	–39	–39
Reserver för gruppvis värderade osäkra lånefordringar	–2	–2	–80	–88	–82	–90
Reserver	–4	–8	–210	–224	–214	–232
Lånefordringar, redovisat värde	59 379	48 151	36 421	33 800	95 800	81 951

Avstämning av reserver för osäkra lånefordringar¹

Mn euro	Kreditinstitut			Allmänheten			Totalt		
	Indi- viduellt värderade	Gruppvis värderade	Totalt	Indi- viduellt värderade	Gruppvis värderade	Totalt	Indi- viduellt värderade	Gruppvis värderade	Totalt
Ingående balans per 1 jan 2011	–6	–2	–8	–136	–88	–224	–142	–90	–232
Avsättningar	—	0	0	–66	–8	–74	–66	–8	–74
Återföringar	—	—	—	39	17	56	39	17	56
Förändringar redovisade i resultaträkningen	—	—	—	–27	9	–18	–27	9	–18
Reserver som tagits i anspråk för nedskrivningar	4	—	4	35	—	35	39	—	39
Valutakursdifferenser	—	—	—	–2	–1	–3	–2	–1	–3
Utgående balans per 31 dec 2011	–2	–2	–4	–130	–80	–210	–132	–82	–214
Ingående balans per 1 jan 2010	–8	–2	–10	–132	–79	–211	–140	–81	–221
Avsättningar	0	–1	–1	–71	1	–70	–71	0	–71
Återföringar	0	1	1	39	3	42	39	4	43
Förändringar redovisade i resultaträk- ningen	0	0	0	–32	4	–28	–32	4	–28
Reserver som tagits i anspråk för ned- skrivningar	3	—	3	43	—	43	46	0	46
Valutakursdifferenser	–1	—	–1	–15	–13	–28	–16	–13	–29
Utgående balans per 31 dec 2010	–6	–2	–8	–136	–88	–224	–142	–90	–232

1) Se not M11 Kreditförluster.

M15 Utlåning och osäkra lånefordringar, forts.

Reserver och avsättningar

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Reserver för poster i balansräkningen	-4	-8	-210	-224	-214	-232
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	-2	-5	-1	-4	-3	-9
Summa reserver och avsättningar	-6	-13	-211	-228	-217	-241

Nyckeltal¹

	31 dec 2011	31 dec 2010
Andel osäkra lånefordringar, brutto, punkter	33	35
Andel osäkra lånefordringar, netto, punkter	19	18
Total reserveringsgrad, punkter	22	28
Reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	42	49
Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	68	81

1) För definitioner, se Definitioner och begrepp sid 93.

M16 Räntebärande värdepapper

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Emitterade av andra låntagare ¹	14 584	15 905
Summa	14 584	15 905
- varav Pantsatta finansiella instrument (not M17)	—	57
Summa	14 584	15 848
Noterade värdepapper	14 064	12 625
Onoterade värdepapper	520	3 280
Summa	14 584	15 905

1) Varav 1,648 mn euro (4 212 mn euro) redovisade till upplupet anskaffningsvärde med ett nominellt värde av 1 634 mn euro (4 170 mn euro).

M17 Pantsatta finansiella instrument, forts.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Återköpsavtal		
Statsskuldförbindelser	1 237	6 103
Räntebärande värdepapper	—	57
Summa	1 237	6 160

Skulder hänförliga till tillgångarna

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Återköpsavtal		
Skulder till kreditinstitut	1 258	6 276
Summa	1 258	6 276

M17 Pantsatta finansiella instrument

Pantsatta finansiella instrument

Vid återköpsransaktioner och värdepapperslån överförs icke-kontanta tillgångar som säkerhet. Om den mottagande parten har rätt att sälja eller i sin tur pantsätta tillgången omklassificeras den i balansräkningen till posten Pantsatta finansiella instrument.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Statsskuldförbindelser	1 237	6 103
Räntebärande värdepapper	—	57
Summa	1 237	6 160

Överförda tillgångar som kvarstår i balansräkningen samt därmed förbundna skulder

Tabellerna nedan visar all de överförda tillgångar samt de skulder som är förbundna med dessa. Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Nordea fortfarande är exponerat för förändringar i tillgångarnas verkliga värde. Dessa tillgångar samt därmed förbundna skulder inkluderas därför i nedanstående tabell.

M18 Aktier och andelar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Aktier	1 131	302
Aktier övertagna för skyddande av fordran	4	18
Summa	1 135	320

Noterade aktier	1 100	277
Onoterade aktier	35	43
Summa	1 135	320
- varav förväntas att avyttras efter mer än 1 år	38	58

M19

Derivatinstrument och säkringsredovisning

31 dec 2011, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	1 783	2 029	130 296
FRA	83	109	109 281
Ränteterminer	2	16	1 553
Optioner	5	6	21 133
Övriga	0	0	11 221
Summa	1 873	2 160	273 484
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	124	14	131
Terminskontrakt	7	0	22
Optioner	51	28	1 421
Summa	182	42	1 574
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	398	375	16 109
Valuteterminer	24	215	16 397
Optioner	0	0	0
Summa	422	590	32 506
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	—	4	110
Summa	—	4	110
Övriga kontrakt			
Övriga	0	8	2 066
Summa	0	8	2 066
Summa derivatinstrument för handel	2 477	2 804	309 740
Derivatinstrument för säkringsredovisning			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	1 411	189	22 025
Optioner	0	0	37
Summa	1 411	189	22 062
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	451	21	3 565
Summa	451	21	3 565
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	1 862	210	25 627
Samtliga kontrakt	4 339	3 014	335 367

M19

Derivatinstrument och säkringsredovisning, forts.

31 dec 2010, Mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	918	893	104 677
FRA	64	65	15 949
Ränteterminer	3	2	800
Optioner	17	19	1 587
Övriga	4	4	22 698
Summa	1 006	983	145 711
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	27	34	67
Terminskontrakt	15	2	47
Optioner	76	48	1 456
Summa	118	84	1 570
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	681	638	17 507
Valuteterminer	9	126	13 699
Optioner	0	0	0
Summa	690	764	31 206
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	50	47	6 451
Summa	50	47	6 451
Övriga kontrakt			
Övriga	0	25	2 054
Summa	0	25	2 054
Summa derivatinstrument för handel	1 864	1 903	186 992
Derivatinstrument för säkringsredovisning			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	488	156	19 131
Optioner	0	0	0
Summa	488	156	19 131
Aktierelaterade kontrakt			
Optioner	1	1	17
Summa	1	1	17
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	258	114	3 893
Valuteterminer	—	0	107
Summa	258	114	4 000
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	747	271	23 148
Samtliga kontrakt	2 611	2 174	210 140

M20 Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer

Tillgångar Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Redovisat värde vid årets början	795	332
Förändringar under året		
Omvärdering av säkrad post	-1 427	463
Redovisat värde vid årets slut	-632	795
Skulder		
Mn euro		
Redovisat värde vid årets början	749	285
Förändringar under året		
Omvärdering av säkrad post	-602	464
Redovisat värde vid årets slut	147	749

Redovisat värde vid årets slut avser ackumulerade förändringar i verkligt värde för de räntestruktureringsperioder i vilka den säkrade posten är en tillgång respektive en skuld. När den hedgade posten är en tillgång, redovisas förändringen i verkligt värde inom tillgångar och när den hedgade posten är en skuld, redovisas förändringen i verkligt värde inom skulder.

M21 Aktier och andelar i koncernföretag

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Anskaffningsvärde vid årets början	17 286	16 659
Årets inköp/kapitaltillskott	26	618
IFRS 2 kostnader ¹	6	9
Anskaffningsvärde vid årets slut	17 318	17 286
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-596	-494
Nedskrivningar under året	-9	-105
Omklassificeringar	—	3
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-605	-596
Redovisat värde	16 713	16 690
Varav noterade aktier	—	—

1) Allokering av IFRS 2 kostnader för LTIP 2007-2011 avseende dotterbolagen. För mer information, se not M8.

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

M21

Aktier och andelar i koncernföretag, forts.

Specifikation

Denna specifikation omfattar alla direktägda koncernföretag samt större dotterföretag till dessa.

31 dec 2011	Antal aktier	Redovisat värde 2011, mn euro	Redovisat värde 2010, mn euro	Röstandel, %	Säte	Organisationsnummer
Nordea Bank Finland Plc	1 030 800 000	5 955	5 954	100,0	Helsingfors	1680235-8
Nordea Finance Finland Ltd				100,0	Esbo	0112305-3
Nordea Bank Danmark A/S	50 000 000	3 509	3 507	100,0	Köpenhamn	13522197
Nordea Finans Danmark A/S				100,0	Høje Taastrup	89805910
Nordea Kredit Realkreditaktieselskab				100,0	Köpenhamn	15134275
Fionia Asset Company A/S ¹				100,0	Köpenhamn	31934745
Nordea Bank Norge ASA	551 358 576	2 406	2 405	100,0	Oslo	911044110
Nordea Eiendomskreditt AS				100,0	Oslo	971227222
Nordea Finans Norge AS				100,0	Oslo	924507500
Privatmegleren AS				67,0	Oslo	986386661
Nordea Bank Polska S.A.	55 061 403	362	362	99,2	Gdynia	KRS0000021828
OOO Promyshlennaya Companiya Vestkon	4 601 942 680 ¹	659	659	100,0	Moskva	1027700034185
OJSC Nordea Bank				100,0 ³	Moskva	1027739436955
Nordea Life Holding AB	1 000	690	666	100,0	Stockholm	556742-3305
Nordea Liv & Pension, Livförsäkrings- selskab A/S				100,0	Ballerup	24260577
Nordea Liv Holding Norge AS				100,0	Bergen	984739303
Livförsäkringsselskapet Nordea Liv Norge AS				100,0	Bergen	959922659
Nordea Livförsäkring Sverige AB (publ)				100,0	Stockholm	516401-8508
Nordea Life Holding Finland Ltd				100,0	Helsingfors	1737788-3
Nordea Life Assurance Finland Ltd				100,0	Helsingfors	0927072-8
Nordea Hypotek AB (publ)	100 000	1 898	1 898	100,0	Stockholm	556091-5448
Nordea Fonder AB	15 000	229	229	100,0	Stockholm	556020-4694
Nordea Bank S.A.	999 999	454	453	100,0	Luxemburg	B-14157
Nordea Finans Sverige AB (publ)	1 000 000	116	116	100,0	Stockholm	556021-1475
Nordea Fondene Norge AS	1 200	29	29	100,0	Oslo	930954616
Nordea Investment Management AB	12 600	230	227	100,0	Stockholm	556060-2301
Nordea Investment Fund Company Finland Ltd	3 350	138	138	100,0	Helsingfors	1737785-9
Nordea Ejendomsinvestering A/S	1 000	29	29	100,0	Köpenhamn	26640172
Nordea Investment Fund Management A/S	25 000	8	8	100,0	Köpenhamn	13917396
Nordea Investment Funds I Company SA	39 996	0	0	100,0	Luxemburg	B-30550
PK Properties Int'l Corp	100 000	0	0	100,0	Atlanta USA	601624718
Nordea Hästen Fastighetsförvaltning AB	1 000	0	0	100,0	Stockholm	556653-6800
Nordea Putten Fastighetsförvaltning AB	1 000	0	0	100,0	Stockholm	556653-5257
Nordea North America Inc.	1 000	0	0	100,0	Delaware USA	51-0276195
Nordea Do Brasil Representações LTDA	1 162 149	0	0	100,0	Sao Paulo Brasilien	51-696,268/0001-40
Nordic Baltic Holding (NBH) AB ²	1 000	0	9	100,0	Stockholm	556592-7950
Nordea Fastigheter AB ²	3 380 000	1	1	100,0	Stockholm	556021-4917
Summa		16 713	16 690			

1) Nominellt värde uttryckt i rubel, vilket representerar Nordeas andel i Vestkon.

2) Vilande.

3) Kombinerat ägarskap, Nordea Bank AB direkt (7,2%) och indirekt (92,8%) genom OOO Promyshlennaya Companiya Vestkon.

M21

Aktier och andelar i koncernföretag, forts.

Specialföretag bildade för särskilda ändamål (SPE) - Konsoliderade

SPEs som har satts upp för att erbjuda investeringar i strukturerade kreditprodukter och för att förvärva tillgångar från kunder.

Mn euro	Syfte	Löptid	Nordeas andel av investeringen	Summa emitterat
Viking ABCP Conduit ¹	Factoring	<5 år	1 092	1 157
CMO Denmark A/S ²	Säkerställd hypoteksobligation	>5 år	2	2
Kalmar Structured Finance A/S ³	Kreditlänkad obligation	>5 år	2	24
Summa				

1) Viking ABCP Conduit (Viking) har etablerats med syfte att värdepapperisera kundfordringar och leverantörsskulder till nordiska kärnkunder. Viking förvärvar kundfordringar från fastställda säljare. Förvärven finansieras antingen genom emittering av företagscertifikat via det instiftade programmet för värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet, Asset Backed Commercial Papers (ABCP), eller genom att utnyttja tillgängliga likviditetsfaciliteter. Nordea är likviditetsfacilitator för maximalt 1 443 mn euro och vid årsskiftet 2011 var 1 092 mn euro av dessa utnyttjade. Vid årsskiftet 2011 fanns det inga utestående emitterade företagscertifikat. Dessa SPEs konsolideras då det är nära förknippat med Nordeas verksamhet samt då Nordea är exponerat för kreditrisker genom likviditetsfaciliteten. Det finns inga signifikanta restriktioner vad gäller återbetalning av lån från Viking, utöver att betalningarna är beroende av den takt i vilken Viking realiserar sina tillgångar.

2) Collateralised Mortgage Obligations Denmark A/S (CMO Denmark A/S) etablerades med syfte att emittera säkerställda hypoteksobligationer för att kunna tillgodose specifika kundpreferenser avseende kreditrisk, ränterisk, risk för förskottsbetalningar, löptid etc. CMO Denmark A/S förvärvade bostadsobligationer och fördelade riskerna genom att emittera en liknande obligation (säkerställd hypoteksobligation). Vid årsskiftet 2011 uppgick det totala nominella värdet på utestående obligationer tillgängliga för investerare till 2 mn euro. Nordea innehar obligationer emitterade av detta SPE som ett led i att etablera en andrahandsmarknad för obligationerna. Vid årsskiftet 2011 uppgick investeringen till 2 mn euro.

3) Kalmar Structured Finance A/S etablerades för att kunna erbjuda kunder investeringsmöjligheter i strukturerade produkter på den globala kreditmarknaden. Detta SPE köper Credit Default Swaps (CDS) och förvärvar därmed en kreditrisk i en underliggande portfölj bestående av namn (såsom bolagsnamn). Samtidigt emitterar Kalmar Structured Finance A/S kreditlänkade obligationer med en liknande risk som reflekterar villkoren i CDS:erna. Nordea är motpart i derivattransaktionerna. Vid årsskiftet 2011 uppgick totalt nominellt belopp på utestående kreditlänkade obligationer till 24 mn euro. Nordea innehar kreditlänkade obligationer emitterade av Kalmar Structured Finance A/S som ett led i att erbjuda en andrahandsmarknad för obligationerna. Vid årsskiftet 2011 uppgick investeringen till 2 mn euro.

M22

Aktier och andelar i intresseföretag

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Anskaffningsvärde vid årets början	4	2
Årets inköp	1	2
Anskaffningsvärde vid årets slut	5	4
Redovisat värde	5	4
– varav noterade aktier	—	—

31 dec 2011	Organisationsnummer	Säte	Redovisat värde 2011, mn euro	Redovisat värde 2010, mn euro	Röstandel, %
BDB Bankernas Depå AB	556695-3567	Stockholm	1	1	20
Bankpension Sverige AB	556695-8194	Stockholm	1	1	40
Visa Sweden	556817-9716	Stockholm	3	2	20
Övriga			0	0	
Summa			5	4	

M23

Immateriella tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Goodwill fördelat på kassagenererande enheter		
Retail Banking Sverige	452	521
Summa goodwill	452	521
Programvara	198	138
Övriga immateriella tillgångar	8	12
Summa	658	671

M23 Immateriella tillgångar, forts.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Goodwill		
Anskaffningsvärde vid årets början	1 059	1 059
Anskaffningsvärde vid årets slut	1 059	1 059
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-538	-466
Årets avskrivningar enligt plan	-69	-72
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-607	-538
Redovisat värde	452	521
Programvara		
Anskaffningsvärde vid årets början	175	123
Årets inköp	74	52
Omräkningsdifferenser	0	0
Anskaffningsvärde vid årets slut	249	175
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-37	-28
Årets avskrivningar enligt plan	-12	-9
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-49	-37
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	0	0
Nedskrivningar under året	-2	—
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-2	0
Redovisat värde	198	138
Övriga immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde vid årets början	48	50
Årets inköp	1	4
Årets försäljningar/utrangeringar	—	-6
Anskaffningsvärde vid årets slut	49	48
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-36	-37
Årets avskrivningar enligt plan	-5	-6
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	0	7
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-41	-36
Redovisat värde	8	12

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

Prövning av nedskrivningsbehov

En kassagenererande enhet, definierat som segment per förvärvat legal enhet, utgör grunden för prövningen av nedskrivningsbehov avseende goodwill. Se Not K21 och K1 avsnitt 4 för mer information.

M24

Materiella tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Materiella tillgångar	81	77
– varav egenutnyttjade fastigheter	0	0
Summa	81	77
Inventarier		
Anskaffningsvärde vid årets början	193	183
Årets inköp	32	24
Årets försäljningar/utrangeringar	-11	-12
Omklassificeringar	—	-2
Omräkningsdifferenser	0	—
Anskaffningsvärde vid årets slut	214	193
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-116	-102
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	7	8
Omklassificeringar	—	3
Årets avskrivningar enligt plan	-24	-25
Omräkningsdifferenser	0	—
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-133	-116
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	—	-2
Omklassificeringar	—	2
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	—	—
Redovisat värde	81	77
Mark och byggnader		
Anskaffningsvärde vid årets början	0	0
Anskaffningsvärde vid årets slut	0	0
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	0	0
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	0	0
Redovisat värde	0	0

Tillgångarna förväntas att avyttras efter mer än 1 år.

Operationell leasing

Nordea har ingått avtal om operationell leasing avseende lokaler och kontorsutrustning.

Årets leasingkostnader, mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Årets leasingkostnader	-95	-84
– varav minimileaseavgifter	-95	-84
Årets leasingintäkter avseende leasingobjekt som vidareuthyrs	37	36

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal uppgår till och fördelas enligt följande:

Mn euro	31 dec 2011
2012	110
2013	96
2014	74
2015	32
2016	19
Senare år	161
Summa	492

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara avtal avseende objekt som vidareuthyrs uppgår till 294 mn euro. Av dessa avser 275 mn euro vidareuthyrning till koncernföretag.

M25 Övriga tillgångar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Fondlikvidfordringar	500	98
Anticiperade utdelningar från dotterbolag	1 055	1 598
Koncernbidrag	355	305
Övriga	352	619
Summa	2 262	2 620
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	—	—

M26 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Upplupna ränteintäkter	614	497
Övriga upplupna intäkter	21	21
Förutbetalda kostnader	644	491
Summa	1 279	1 009
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	543	425

M27 Skulder till kreditinstitut

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Centralbanker	4 331	1 231
Övriga banker	13 720	25 645
Övriga kreditinstitut	4 390	1 768
Summa	22 441	28 644

M28 In- och upplåning från allmänheten

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Inlåning från allmänheten	43 219	39 499
Upplåning från allmänheten	1 170	121
Summa	44 389	39 620

Med inlåning från allmänheten avses medel på inlåningsräkningar som omfattas av den statliga insättargarantin men utan hänsyn till individuella beloppsbegränsningar. Även individuellt pensionssparande (IPS) ingår.

M29 Emitterade värdepapper

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Bankcertifikat	0	11 516
Företagscertifikat	16 800	—
Obligationslån	28 469	21 787
Övriga	98	121
Summa	45 367	33 424

M30 Övriga skulder

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Fondlikvidskulder	130	2 620
Sålda ej innehavda värdepapper	454	604
Leverantörsskulder	15	23
Erhållna marginalsäkerheter	0	—
Övriga	1 177	1 211
Summa	1 776	4 458
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	—	0

M31 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Upplupna kostnadsräntor	484	361
Övriga upplupna kostnader	163	167
Förutbetalda intäkter	204	193
Summa	851	721
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	0	0

M32

Avsättningar

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Avsättning för omstrukturingskostnader	44	6
Transfereringsrisker, åtaganden utanför balansräkningen	2	6
Individuellt värderade garantier	1	3
Övriga	43	20
Summa	90	35

	Omstrukturering- kostnader	Transfererings- risker	Åtaganden utanför balans- räkningen	Övriga	Summa
Vid årets början	6	6	3	20	35
Nya avsättningar	41	0	0	44	85
Utnyttjat	-3	0	0	-20	-23
Återfört	0	-4	-2	-1	-7
Omräkningsdifferenser	0	0	0	0	0
Vid årets slut	44	2	1	43	90
- varav förväntas att regleras efter mer än 1 år	—	2	1	—	3

Avsättning för omstrukturingskostnader uppgår till 44 mn euro och är i huvudsak relaterade till New Normal. För ytterligare information om New Normal, se not K33. Avsättningen för transfereringsrisker är hänförlig till poster utanför balansräkningen. Transfereringsriskreserv hänförlig till lånefordringar ingår i posten Reserver för gruppvis värderade osäkra

lånefordringar i not M15. Storleken på transfereringsriskreserven är beroende av affärsvolymen med olika länder. Nedskrivningar av individuellt värderade garantier uppgick till 1 mn euro. Övriga avsättningar om 43 mn euro avser statliga garantiprogram.

M33

Pensionsförpliktelser

Pensionsavsättningar

Pensionsskulderna i Nordea Bank AB (publ) täcks huvudsakligen av avsättningar till pensionsstiftelsen.

Avsättningarna i balansräkningen är nästan uteslutande hänförliga till tidigare anställda i Postgirot Bank. 127 mn euro (125 mn euro) av avsättningarna omfattas av Tryggandelagen.

En liten andel av pensionsförpliktelserna täcks av försäkringar.

Siffrorna nedan baseras på beräkningar i enlighet med svenska bestämmelser.

Specifikation av belopp som redovisas i balansräkningen har beräknats enligt följande:

	31 dec 2011	31 dec 2010
Förpliktelsernas nuvärde avseende helt eller delvis fonderade pensionsplaner	-1 040	-996
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar	1 197	1 081
Överskott i pensionsstiftelse	157	85
Förpliktelsernas nuvärde avseende ofonderade pensionsplaner	-153	-149
Ej redovisat överskott i pensionsstiftelse	-157	-85
Nettoskuld i balansräkningen	-153	-149

Specifikation av förändringar i den nettoskuld som redovisas i balansräkningen avseende pensionsförpliktelser

	31 dec 2011	31 dec 2010
Nettoskuld vid årets början avseende pensionsåtaganden	149	128
I resultaträkningen redovisad kostnad för pensionering avseende tidigare anställda i Postgirot Bank	-6	-5
Kalkylmässig kostnad för intjänande av pensioner	9	12
Omräkningsdifferenser	1	14
Nettoskuld vid årets slut	153	149

Specifikation av periodens kostnader och intäkter avseende pensioner

	2011	2010
Kostnad för pensionering avseende tidigare anställda i Postgirot Bank	-6	-5
Kostnad för pensionering tryggad i stiftelsen	-58	-54
Under året gjorda inbetalningar till stiftelsen	—	-17
Kalkylmässig kostnad för intjänande av pensioner	-3	-7
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner	-67	-83
Avgiftsbestämda pensionsplaner	-43	-37
Pensionskostnader¹	-110	-120

Procentuell avkastning på särskilt avskilda tillgångar, %

1) Se not M8, personalkostnader.

Verkligt värde för tillgångar i pensionsstiftelsen

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Aktier	197	219
Räntebärande värdepapper	980	820
Övriga tillgångar	20	42
Totalt	1 197	1 081

Antaganden för förmånsbestämda pensionsplaner

	2011	2010
Diskonteringsränta	3,0%	3,1%
Beräkningarna bygger på löne- och pensionsnivå på balansdagen	Ja	Ja

Nästa års förväntade utbetalning avseende avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till 66 mn euro.

M34

Efterställda skulder

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Daterade förlagslån	4 127	5 173
Hybridkapitallån	2 027	1 962
Summa	6 154	7 135

Förlagslån är efterställda i förhållande till övriga skulder. Daterade förlagslån berättigar innehavaren till betalning före innehavare av odaterade förlagslån och hybridkapitallån. Inom respektive grupp gäller lånen med lika rätt.

Per 31 december var det fyra lån - med nedan angivna villkor - som översteg 10 procent av total utestående volym.

Emissionsår/ förfalloår Mn euro	Nominellt värde	Redovisat värde	Ränta (kupong)
Daterat lån ¹	1 000	995	Fast ränta
Daterat lån ²	750	746	Fast ränta
Daterat lån ³	618	618	Fast ränta
Daterat lån ⁴	966	957	Fast ränta

1) Möjlig förtidsinlösen 26 mars 2020.

2) Möjlig förtidsinlösen 29 mars 2021.

3) Möjlig förtidsinlösen 30 november 2012.

4) Möjlig förtidsinlösen 13 maj 2021.

M35

Obeskattade reserver

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Akkumulerade överavskrivningar		
Inventarier	5	6
Summa	5	6

M36

För egna skulder ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
För egna skulder ställda säkerheter		
Värdepapper mm ¹	3 530	6 843
Summa	3 530	6 843

Ovanstående säkerheter avser följande skulder

	31 dec 2011	31 dec 2010
Skulder till kreditinstitut	3 432	6 700
In- och upplåning från allmänheten	489	290
Summa	3 921	6 990

1) Avser endast värdepapper som är redovisade i balansräkningen. Inlånade värdepapper och värdepapper förvärvade med återköpsklausuler redovisas ej i balansräkningen och ingår därmed inte i siffrorna. Upplysningar om sådana transaktioner finns i not M44 Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt.

För egna skulder ställda säkerheter omfattar värdepapper som har pantsatts i samband med återköpsavtal och värdepapperslån. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Motparter i dessa transaktioner är kreditinstitut och allmänheten. Transaktionerna är huvudsakligen kortfristiga med en löptid på mindre än tre månader.

M37

Övriga ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Övriga ställda säkerheter¹		
Värdepapper m m	7 264	7 259
Summa	7 264	7 259

1) Som övriga ställda säkerheter redovisas pantsatt egendom avseende andra poster än egna skulder, t ex avseende tredje part eller egna ansvarsförbindelser.

Värdepapper m m omfattar även räntebärande värdepapper som pantsatts i samband med betalningsavräkning med Sveriges Riksbank. Enligt villkoren krävs säkerhet avseende likviditet till nästkommande dag. Resterande pantsatta tillgångar avser pantsatt inlåning.

M38

Ansvarsförbindelser

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Garantier		
- Kreditgarantier	8 614	8 367
- Övriga garantier	16 102	15 531
Övriga ansvarsförbindelser	4	5
Summa	24 720	23 903

Inom ramen för den normala affärsverksamheten utfärdar Nordea olika former av garantier till förmån för bankens kunder. Kreditgarantier ges till kunder för att garantera åtaganden i andra kredit- och pensionsinstitut. Övriga garantier utgörs främst av kommersiella garantier såsom anbudsgarantier, garantier avseende förskottsbetalningar, garantier under ansvarstiden och exportrelaterade garantier.

Nordea Bank AB (publ) har utfärdat en garanti som täcker samtliga åtaganden i Nordea Investment Management AB, org nr 556060-2301 och Nordea Fastigheter AB, org nr 556021-4917.

Nordea Bank AB (publ) har gentemot vissa personer åtagit sig att under vissa förutsättningar svara för eventuell betalnings-skyldighet som har uppkommit mot dem i deras egenskap av verkställande direktörer eller styrelseledamöter i dotterbolag till Nordea Bank AB (publ).

En begränsad andel av de anställda har rätt till avgångsverderlag om de avskedas före deras normala pensionsålder.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är banken föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt små belopp. Bankens bedömning är för närvarande att dessa tvister inte kommer att medföra någon väsentlig negativ effekt på banken eller dess finansiella ställning.

M39

Åtaganden

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Kreditlöften ¹	25 098	29 485
Övriga åtaganden	—	389
Summa	25 098	29 874

1) Inklusive outnyttjad del av beviljad räkningskredit uppgår till 12 259 mn euro (13 972 mn euro).

För information om derivatinstrument, se not M19.

M40

Kapitaltäckning

Beräkning av kapitalbas

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Eget kapital	16 921	16 580
Föreslagen/verkställd utdelning	-1 048	-1 168
Hybridkapitallån	1 964	1 946
Uppskjutna skattefordringar	-26	-8
Immateriella tillgångar	-658	-691
IRK-reserveringar över-/underskott	-32	-31
Övriga poster, netto	13	—
Primärkapital (netto efter avdrag)	17 134	16 628
– varav hybridkapital	1 964	1 946
Supplementärt kapital	3 203	4 594
IRK-reserveringar över-/underskott	-33	-31
Övriga avdrag	0	0
Summa	20 304	21 191

Kapitalkrav och riskvägt belopp

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Kapitalkrav	Basel II riskvägt belopp	Kapitalkrav	Basel II riskvägt belopp
Kreditrisk	4 595	57 441	4 622	57 778
Grundläggande IRK-metoden	2 186	27 328	2 390	29 869
– varav företag	1 764	22 051	2 003	25 043
– varav institut	198	2 477	147	1 834
– varav privatkunder	201	2 518	209	2 609
– varav övriga	23	282	31	383
Schablonmetoden	2 409	30 113	2 232	27 909
– varav stater	—	—	0	0
– varav övriga	2 409	30 113	2 232	27 909
Marknadsrisk¹	92	1 158	111	1 392
– varav handellager, VaR	30	376	13	163
– varav handelslager, ej VaR	11	143	18	221
– varav valuta, ej VaR	51	639	80	1 008
Operativ risk	190	2 375	175	2 185
– varav schablonmetoden	190	2 375	175	2 185
Delsumma	4 877	60 974	4 908	61 355
Justering för övergångsregler				
Ytterligare kapitalkrav enligt övergångsregler	—	—	—	—
	4 877	60 974	4 908	61 355

1) Notera att jämförelsesiffrorna inte är omräknade i enlighet med CRD III.

Ytterligare information om kapitaltäckningen för Nordea koncernen återfinns i avsnittet Risk, likviditet och kapitalhantering på sid 67.

M41

Klassificering av finansiella instrument

31 dec 2011, mn euro	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Derivatinstrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar	Summa
	Lånefordringar och kundfordringar	Investeringar som hålles till förfall	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	152	—	—	—	—	—	—	152
Statsskuldförbindelser	—	353	3 377	—	—	—	—	3 730
Utlåning till kreditinstitut	55 839	—	234	3 306	—	—	—	59 379
Utlåning till allmänheten	33 743	—	—	2 678	—	—	—	36 421
Räntebärande värdepapper	—	1 648	7 642	—	—	5 294	—	14 584
Pantsatta finansiella instrument	—	—	1 237	—	—	—	—	1 237
Aktier och andelar	—	—	1 097	38	—	—	—	1 135
Derivatinstrument	—	—	2 477	—	1 862	—	—	4 339
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	-632	—	—	—	—	—	—	-632
Aktier och andelar i koncernföretag	—	—	—	—	—	—	16 713	16 713
Aktier och andelar i intresseföretag	—	—	—	—	—	—	5	5
Immateriella tillgångar	—	—	—	—	—	—	658	658
Materiella tillgångar	—	—	—	—	—	—	81	81
Uppskjutna skattefordringar	—	—	—	—	—	—	26	26
Skattefordringar	—	—	—	—	—	—	12	12
Övriga tillgångar	2 096	—	—	166	—	—	—	2 262
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 248	—	10	—	—	—	21	1 279
Summa	92 446	2 001	16 074	6 188	1 862	5 294	17 516	141 381

31 dec 2011, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Derivatinstrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivatinstrument för säkring	Övriga finansiella skulder				
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	1 254	2 135	—	19 052	—	—	—	22 441
In- och upplåning från allmänheten	3	506	—	43 880	—	—	—	44 389
Emitterade värdepapper	—	—	—	45 367	—	—	—	45 367
Derivatinstrument	2 804	—	210	—	—	—	—	3 014
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	—	—	—	147	—	—	—	147
Skatteskulder	—	—	—	—	—	—	71	71
Övriga skulder	455	209	—	1 029	—	—	83	1 776
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2	117	—	570	—	—	162	851
Uppskjutna skatteskulder	—	—	—	—	—	—	2	2
Avsättningar	—	—	—	—	—	—	90	90
Pensionsförpliktelser	—	—	—	—	—	—	153	153
Efterställda skulder	—	—	—	6 154	—	—	—	6 154
Summa	4 518	2 967	210	116 199	210	116 199	561	124 455

M41

Klassificering av finansiella instrument, forts.

31 dec 2010, mn euro	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen							Icke finansiella tillgångar	Summa
	Lånefordringar och kundfordringar	Investeringar som hålles till förfall	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivatinstrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas			
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	182	—	—	—	—	—	—	—	182
Statsskuldförbindelser	—	630	4 228	—	—	—	—	—	4 858
Utlåning till kreditinstitut	43 699	—	2 522	1 930	—	—	—	—	48 151
Utlåning till allmänheten	30 858	—	—	2 942	—	—	—	—	33 800
Räntebärande värdepapper	—	4 212	6 397	3 052	—	2 187	—	—	15 848
Pantsatta finansiella instrument	—	—	6 160	—	—	—	—	—	6 160
Aktier och andelar	—	—	262	58	—	—	—	—	320
Derivatinstrument	—	—	1 864	—	747	—	—	—	2 611
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	795	—	—	—	—	—	—	—	795
Aktier och andelar i koncernföretag	—	—	—	—	—	—	—	16 690	16 690
Aktier och andelar i intresseföretag	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Immateriella tillgångar	—	—	—	—	—	—	—	671	671
Materiella tillgångar	—	—	—	—	—	—	—	77	77
Uppskjutna skattefordringar	—	—	—	—	—	—	—	8	8
Skattefordringar	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Övriga tillgångar	2 535	—	55	30	—	—	—	—	2 620
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	980	—	—	8	—	—	—	21	1 009
Summa	79 049	4 842	21 488	8 020	747	2 187	17 472	133 805	

31 dec 2010, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen							Icke finansiella skulder	Summa
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivatinstrument för säkring	Övriga finansiella skulder					
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	—	6 276	156	—	22 212	—	—	—	28 644
In- och upplåning från allmänheten	—	—	307	—	39 313	—	—	—	39 620
Emitterade värdepapper	—	—	—	—	33 424	—	—	—	33 424
Derivatinstrument	—	1 903	—	271	—	—	—	—	2 174
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	—	—	—	—	749	—	—	—	749
Skatteskulder	—	—	—	—	—	—	110	—	110
Övriga skulder	—	604	109	—	3 711	—	34	—	4 458
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	—	—	0	—	554	—	167	—	721
Uppskjutna skatteskulder	—	—	—	—	—	—	0	—	0
Avsättningar	—	—	—	—	—	—	35	—	35
Pensionsförpliktelser	—	—	—	—	—	—	149	—	149
Efterställda skulder	—	—	—	—	7 135	—	—	—	7 135
Summa		8 783	572	271	107 098	495	117 219		

M41

Klassificering av finansiella instrument, forts.

Utlåning redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Redovisat värde	5 984	4 872
Maximal exponering för kreditrisk	5 984	4 872

Finansiella skulder redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Förändringar av verkligt värde hänförliga till förändrad kreditrisk

Finansieringen av Markets verksamhet är värderade till verkligt värde via resultaträkningen och klassificerad i kategorin "Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen". Finansieringen av Markets verksamhet är normalt av så kortfristig karaktär att effekten av förändring i egen kreditrisk inte är signifikant.

Jämförelse av redovisat värde och avtalsenligt belopp att betala vid förfall

31 dec 2011 mn euro	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	2 967	2 967

31 dec 2010 mn euro	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	572	572

M42

Tillgångar och skulder till verkligt värde

Mn euro	31 dec 2011		31 dec 2010	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	152	152	182	182
Statsskuldförbindelser	3 730	3 730	4 858	4 855
Utlåning till kreditinstitut	59 379	59 401	48 151	48 185
Utlåning till allmänheten	36 421	36 430	33 800	33 803
Räntebärande värdepapper	14 584	14 849	15 848	15 812
Pantsatta finansiella instrument	1 237	1 237	6 160	6 160
Aktier och andelar	1 135	1 135	320	320
Derivatinstrument	4 339	4 339	2 611	2 611
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	-632	-632	795	795
Aktier och andelar i koncernföretag	16 713	16 713	16 690	16 690
Aktier och andelar i intresseföretag	5	5	4	4
Immateriella tillgångar	658	658	671	671
Materiella tillgångar	81	81	77	77
Uppskjutna skattefordringar	26	26	8	8
Skattefordringar	12	12	1	1
Övriga tillgångar	2 262	2 262	2 620	2 620
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 279	1 279	1 009	1 009
Summa tillgångar	141 381	141 677	133 805	133 803
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	22 441	22 433	28 644	28 644
In- och upplåning från allmänheten	44 389	44 444	39 620	39 626
Emitterade värdepapper	45 367	45 080	33 424	33 735
Derivatinstrument	3 014	3 014	2 174	2 174
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	147	147	749	749
Skatteskulder	71	71	110	110
Övriga skulder	1 776	1 776	4 458	4 458
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	851	851	721	721
Uppskjutna skatteskulder	2	2	0	0
Avsättningar	90	90	35	35
Pensionsförpliktelser	153	153	149	149
Efterställda skulder	6 154	6 154	7 135	7 134
Summa skulder	124 455	124 215	117 219	117 535

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För information om fastställandet av verkligt värde, se not K43.

M42

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

31 dec 2011, mn euro	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad (Nivå 1)	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Värderings-tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Summa
Tillgångar				
Utlåning till kreditinstitut	—	3 540	—	3 540
Utlåning till allmänheten	—	2 678	—	2 678
Räntebärande värdepapper ¹	14 067	3 320	163	17 550
Aktier och andelar	1 097	4	34	1 135
Derivatinstrument	69	4 270	—	4 339
Övriga tillgångar	—	166	—	166
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	10	—	10
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	—	3 389	—	3 389
In- och upplåning från allmänheten	—	509	—	509
Derivatinstrument	99	2 915	0	3 014
Övriga skulder	—	664	—	664
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2	117	—	119

1) Varav 3 377 mn euro Statsskuldförbindelser och 12 937 mn euro Räntebärande värdepapper (andelen till verklig värde i not M41). 1 237 mn eur är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

31 dec 2010, mn euro	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad (Nivå 1)	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Värderings-tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Summa
Tillgångar				
Utlåning till kreditinstitut	—	4 452	—	4 452
Utlåning till allmänheten	—	2 942	—	2 942
Räntebärande värdepapper ¹	18 059	3 958	7	22 024
Aktier och andelar	271	6	43	320
Derivatinstrument	105	2 506	—	2 611
Övriga tillgångar	—	85	—	85
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	—	8	—	8
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	—	6 432	—	6 432
In- och upplåning från allmänheten	—	307	—	307
Derivatinstrument	91	2 082	1	2 174
Övriga skulder	—	713	—	713

1) 1 Varav 4 228 mn euro Statsskuldförbindelser och 11 636 mn euro Räntebärande värdepapper (andelen till verklig värde i not M41). 6 160 mn eur är hänförligt till balansraden Pantsatta finansiella instrument.

Förändringar i nivå 3

Följande tabell presenterar en avstämning från period till period av nivå 3 finansiella tillgångar och skulder bokförda till verkligt värde.

31 dec 2011, mn euro	Vinster och förluster som redovisats i periodens resultat under året				För-sälj-ningar	Avräk-ningar/lik-vider	Förflyttningar in till och ut från nivå 3	Omräk-ningsdiffe-rensen	31 dec 2011
	1 jan 2011	Realiserade	Orealiserade ¹	Köp					
Räntebärande värdepapper	7	—	-1	157	—	—	—	—	163
Aktier och andelar	43	-11	—	2	—	—	—	—	34
Derivatinstrument	-1	—	—	1	—	—	—	—	0

1) Avser de tillgångar och skulder som fortfarande innehas på balansdagen.

M42

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

31 dec 2010, mn euro	1 jan 2010	Realiserade	Orealiserade ¹	Köp	För- sälj- ningar	Avräk- ningar/liq- vider	Förflyttningar in till och ut från nivå 3	Omräk- ningsdiffe- renser	31 dec 2010
Räntebärande värdepapper	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Aktier och andelar	23	-4	21	3	—	—	—	—	43
Derivatinstrument	-4	3	—	—	—	—	—	—	-1

1) Avser de tillgångar och skulder som fortfarande innehas på balansdagen.

Förflyttningar mellan nivå 1 och nivå 2

Nordea flyttade under året räntebärande värdepapper till ett värde av 671 mn euro (0 mn euro) från nivå 1 till nivå 2 och 15 mn euro (33 mn euro) från nivå 2 till nivå 1 i verkligt värde-hierarkin för finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde. Orsaken till flytten från nivå 1

till nivå 2 var att instrumenten upphörde att handlas aktivt under året och verkligt värde har nu tagits fram med värderingsmetoder med observerbar marknadsdata. Orsaken till flytten från nivå 2 till nivå 1 var att instrumenten återigen har handlats aktivt under året och att direkta prisnoteringar finns tillgängliga.

M43

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

31 dec 2011, md euro	EUR	SEK	DKK	NOK	USD	Övriga	Summa
Tillgångar							
Statsskuldförbindelser	1,0	2,4	—	—	0,3	—	3,7
Utlåning till kreditinstitut	24,8	18,6	0,1	0,7	12,4	2,8	59,4
Utlåning till allmänheten	5,6	21,9	2,3	0,7	4,8	1,2	36,5
Räntebärande värdepapper	3,6	9,4	1,5	—	0,1	—	14,6
Övriga tillgångar	17,3	1,7	0,0	2,6	2,8	2,8	27,2
Summa tillgångar	52,3	54,0	3,9	4,0	20,4	6,8	141,4
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut	10,5	3,2	0,1	0,4	6,5	1,7	22,4
In- och upplåning från allmänheten	5,4	37,5	0,1	0,3	0,8	0,2	44,3
Emitterade värdepapper	28,6	2,7	0,0	0,3	9,3	4,5	45,4
Avsättningar	—	0,1	—	—	—	—	0,1
Efterställda skulder	2,7	0,0	—	—	3,2	0,2	6,1
Övriga skulder och eget kapital	5,3	10,5	3,7	3,0	0,4	0,2	23,1
Summa skulder och eget kapital	52,5	54,0	3,9	4,0	20,2	6,8	141,4
31 dec 2010, md euro							
Tillgångar							
Statsskuldförbindelser	3,4	0,9	—	—	0,6	—	4,9
Utlåning till kreditinstitut	21,6	15,7	0,1	0,3	9,0	1,5	48,2
Utlåning till allmänheten	5,9	20,9	2,2	0,6	3,3	0,9	33,8
Räntebärande värdepapper	3,6	7,8	3,6	0,1	0,7	—	15,8
Övriga tillgångar	16,1	5,4	2,6	2,9	2,0	2,1	31,0
Summa tillgångar	50,6	50,7	8,5	3,9	15,6	4,5	133,8
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut	6,3	9,3	3,4	0,3	9,2	0,1	28,6
In- och upplåning från allmänheten	2,9	35,2	0,3	0,2	0,7	0,3	39,6
Emitterade värdepapper	20,2	1,7	0,0	0,3	7,9	3,3	33,4
Avsättningar	0,0	—	—	—	—	—	0,0
Efterställda skulder	3,8	0,4	—	—	2,6	0,3	7,1
Övriga skulder och eget kapital	19,7	0,7	3,7	0,1	0,7	0,2	25,0
Summa skulder och eget kapital	52,9	47,3	7,4	0,9	21,1	4,2	133,8

M44

Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt

Nordea erhåller säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån, vilka kan säljas eller pantsättas på nytt i enlighet med avtalsvillkoren. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Vanligtvis så kräver avtalen ytterligare säkerheter om värdet på värdepapper sjunker under en förutbestämd nivå. Enligt standardavtalen för de flesta återköpsavtal så har mottagaren av säkerheten ovillkorlig rätt att sälja eller återpantsätta säkerheten förutsatt att likvärdiga värdepapper överförs vid likvidtillfället. Det verkliga värdet på erhållna säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån upplyses om nedan.

Mn euro	31 dec 2011	31 dec 2010
Omvända återköpsavtal		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	233	2 495
– varav sålda eller pantsatta på nytt	—	17
Avtal om värdepapperslån		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	2 180	1 453
– varav sålda eller pantsatta på nytt	2 180	1 453
Summa	2 413	3 948

M45

Löptidsanalys för tillgångar och skulder

Återstående löptid

31 dec 2011, mn euro	Not	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		152	—	—	—	—	—	152
Belåningsbara statskultförbindelser	M14	—	181	353	2 783	413	—	3 730
Utlåning till kreditinstitut	M15	7 900	27 567	13 781	7 030	3 101	—	59 379
Utlåning till allmänheten	M15	4 669	12 572	4 125	14 481	574	—	36 421
Räntebärande värdepapper	M16	—	4 389	3 894	6 212	89	—	14 584
Pantsatta finansiella instrument	M17	—	50	405	769	13	—	1 237
Derivatinstrument	M19	—	121	297	2 359	1 562	—	4 339
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	—	-657	49	56	-80	—	-632
Summa tillgångar med fast löptid		12 721	44 223	22 904	33 690	5 672	—	119 210
Övriga tillgångar		—	—	—	—	—	22 171	22 171
Summa tillgångar		12 721	44 223	22 904	33 690	5 672	22 171	141 381
Skulder till kreditinstitut	M27	1 166	19 242	938	752	343	—	22 441
In- och upplåning från allmänheten	M28	34 440	8 645	1 151	153	—	—	44 389
– varav inlåning		33 270	8 645	1 151	153	—	—	43 219
– varav upplåning		1 170	—	—	—	—	—	1 170
Emitterade värdepapper	M29	0	16 117	7 657	16 168	5 425	—	45 367
– varav emitterade värdepapper		0	16 018	7 657	16 168	5 425	—	45 268
– varav övriga		—	99	—	—	—	—	99
Derivatinstrument	M19	—	247	266	1 920	581	—	3 014
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	—	430	152	1 198	-1 633	—	147
Efterställda skulder	M34	—	—	—	499	5 655	—	6 154
Summa skulder med fast löptid		35 606	44 681	10 164	20 690	10 371	—	121 512
Övriga skulder		—	—	—	—	—	2 948	2 948
Eget kapital		—	—	—	—	—	16 921	16 921
Summa skulder och eget kapital		35 606	44 681	10 164	20 690	10 371	19 869	141 381

M45

Löptidsanalys för tillgångar och skulder, forts.

Återstående löptid

31 dec 2010, mn euro	Not	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		182	—	—	—	—	—	182
Belåningsbara statskultförbindelser	M14	—	91	430	2 561	1 776	—	4 858
Utlåning till kreditinstitut	M15	5 317	25 438	14 734	2 145	517	—	48 151
Utlåning till allmänheten	M15	4 404	13 546	3 363	12 259	228	—	33 800
Räntebärande värdepapper	M16	—	1 091	5 150	9 195	412	—	15 848
Pantsatta finansiella instrument	M17	—	—	23	5 683	454	—	6 160
Derivatinstrument	M19	—	301	277	1 367	666	—	2 611
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	—	68	1	303	423	—	795
Summa tillgångar med fast löptid		9 903	40 535	23 978	33 513	4 476	—	112 405
Övriga tillgångar		—	—	—	—	—	21 400	21 400
Summa tillgångar		9 903	40 535	23 978	33 513	4 476	21 400	133 805

31 dec 2010, mn euro	Not	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Utan fast förfall	Summa
Skulder till kreditinstitut	M27	1 168	24 906	2 359	211	—	—	28 644
In- och upplåning från allmänheten	M28	33 297	3 509	2 716	98	—	—	39 620
– varav inlåning		33 176	3 509	2 716	98	—	—	39 499
– varav upplåning		121	0	—	—	—	—	121
Emitterade värdepapper	M29	—	10 964	1 880	13 245	7 335	—	33 424
– varav emitterade värdepapper		—	10 843	1 880	13 245	7 335	—	33 303
– varav övriga		—	121	—	—	—	—	121
Derivatinstrument	M19	—	381	307	986	500	—	2 174
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	M20	—	1	9	396	343	—	749
Efterställda skulder	M34	—	—	598	2 160	4 377	—	7 135
Summa skulder med fast löptid		34 465	39 761	7 869	17 096	12 555	—	111 746
Övriga skulder		—	—	—	—	—	5 479	5 479
Eget kapital		—	—	—	—	—	16 580	16 580
Summa skulder och eget kapital		34 465	39 761	7 869	17 096	12 555	22 059	133 805

Utöver instrument i balansräkningen och derivatinstrument har Nordea utställda kreditlöften om 25 098 mn euro (29 485 mn euro), vilka kan utnyttjas när som helst. Nordea har också ställt ut garantier om 24 716 mn euro (23 898 mn euro) som kan komma att leda till ett utflöde av kontanter om särskilda händelser inträffar.

M46

Transaktioner med närstående

Informationen nedan presenteras ur Nordeas perspektiv, d v s den visar hur Nordeas siffror har påverkats av transaktioner med närstående parter. För mer information om definitioner, se not K1, avsnitt 26 och not K47.

	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Mn euro						
Tillgångar						
Utlåning	57 981	47 005	52	45	—	—
Räntebärande värdepapper	1 258	4 128	—	—	—	—
Pantsatta finansiella instrument	0	57	—	—	—	—
Derivatinstrument	1 297	1 131	—	—	—	—
Aktier och andelar i intresseföretag	—	—	5	4	—	—
Aktier och andelar i koncernföretag	16 713	16 690	—	—	—	—
Övriga tillgångar	431	463	—	—	—	—
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	716	492	—	—	—	—
Summa tillgångar	78 396	69 966	57	49	—	—

	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2011	31 dec 2010
Mn euro						
Skulder						
In- och upplåning	11 852	20 925	1	1	20	44
Emitterade värdepapper	54	155	—	—	—	—
Derivatinstrument	2 265	1 364	8	25	—	—
Övriga skulder	47 176	265	—	—	—	—
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	19	—	—	—	—
Efterställda skulder	309	—	—	—	—	—
Summa skulder	61 681	22 728	9	26	20	44
Poster utanför balansräkningen¹	29 599	30 707	2 068	2 056	—	—

1) Inklusive nominella belopp på derivatinstrument.

	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Mn euro						
Ränteintäkter och räntekostnader						
Ränteintäkter	943	485	1	0	—	—
Räntekostnader	-320	-463	0	—	0	0
Räntenetto	623	22	1	0	0	0

Ersättningar samt utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Information om ersättningar och utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7.

Övriga transaktioner med närstående parter

Nordea Bank AB (publ) ingår i ett garantikonsortium avseende norska Eksportfinans ASA. För ytterligare information, se not K47.

Förslag till vinstdisposition

Enligt moderbolagets balansräkning står följande vinstmedel till årsstämmans förfogande:

	Euro
Övrigt tillskjutet kapital	1 079 925 521
Balanserade vinstmedel	7 538 873 009
Övriga fria fonder	2 762 284 828
Årets resultat	1 492 148 413
Summa	12 873 231 771

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

	Euro
Utdelning till aktieägare, 0,26 euro per aktie	1 047 546 038
Till ny räkning förs	
– övrigt tillskjutet kapital	1 079 925 521
– balanserade vinstmedel	7 983 475 384
– övriga fria fonder	2 762 284 828
Summa	12 873 231 771

Det är styrelsens bedömning att den föreslagna utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av Bolagets och Koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder (IFRS/IAS) som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. De ger en rättvisande översikt över utvecklingen av Koncernens och Bolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som Bolaget och de företag som ingår i Koncernen står inför.

8 februari 2012

Björn Wahlroos
Ordförande

Marie Ehrling
Vice Ordförande

Kari Ahola
Styrelseledamot¹

Stine Bosse
Styrelseledamot

Svein Jacobsen
Styrelseledamot

Ole Lund Jensen
Styrelseledamot¹

Tom Knutzen
Styrelseledamot

Steinar Nickelsen
Styrelseledamot¹

Lars G Nordström
Styrelseledamot

Sarah Russell
Styrelseledamot

Kari Stadigh
Styrelseledamot

Christian Clausen
Verkställande direktör och koncernchef

Vår revisionsberättelse har avgivits den 9 februari 2012

KPMG AB

Carl Lindgren
Auktoriserad revisor

1) Arbetstagarrepresentant.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Nordea Bank AB (publ)
Org nr 516406-0120

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Nordea Bank AB (publ) för år 2011. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 50–196.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ända-

målsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, har koncernredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Nordea Bank AB (publ) för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Revisionsberättelse forts.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelse-

ledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 9 februari 2012

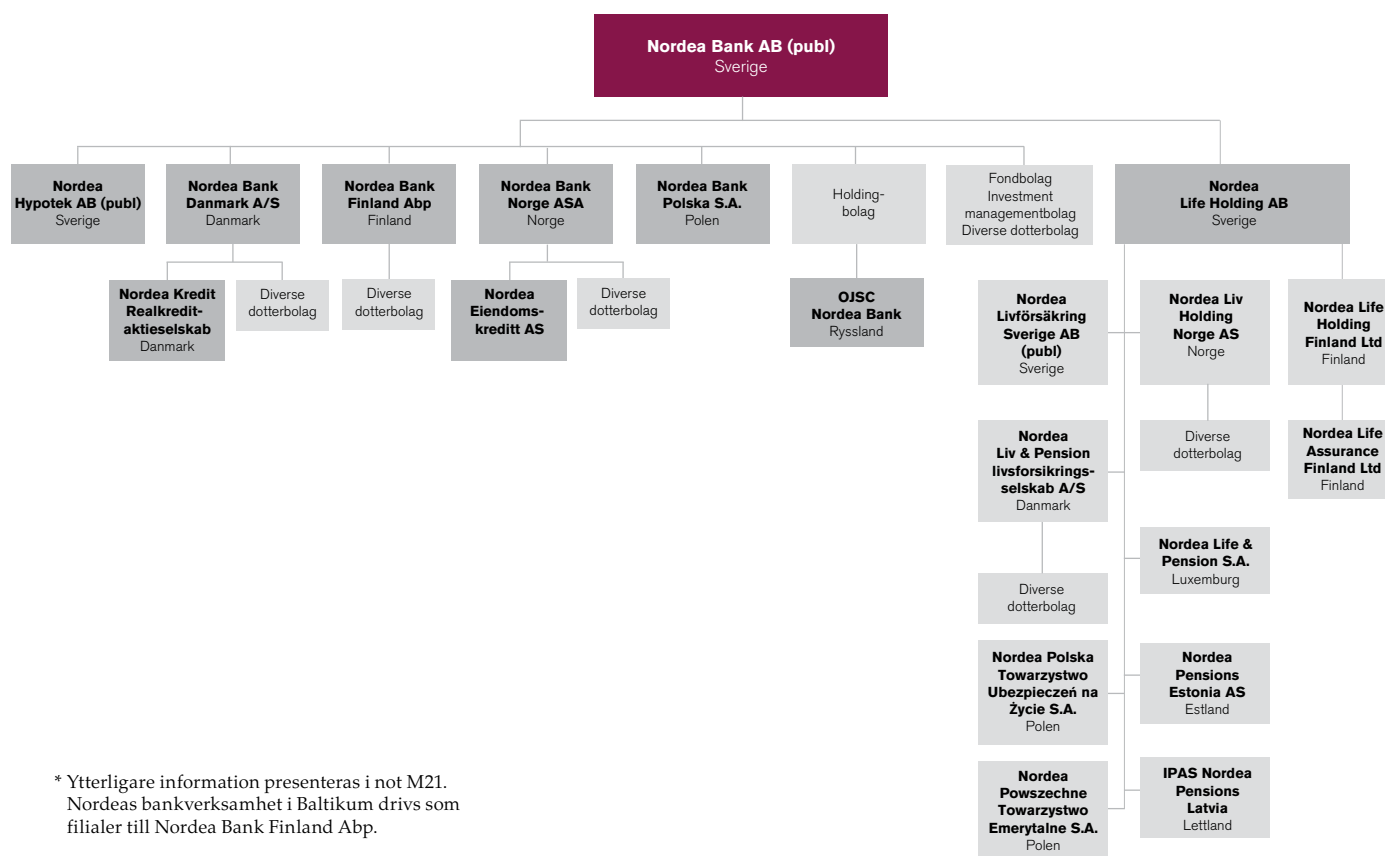
KPMG AB

Carl Lindgren
Auktoriserad revisor

Koncernstruktur

Huvudsaklig koncernstruktur*, 31 december 2011

* Ytterligare information presenteras i not M21. Nordeas bankverksamhet i Baltikum drivs som filialer till Nordea Bank Finland Abp.

Styrelse

Björn Wahlroos

Marie Ehrling

Stine Bosse

Svein Jacobsen

Tom Knutzen

Lars G Nordström

Sarah Russell

Björn Savén
t o m 22 december 2011

Björn Wahlroos

Ordförande

Ekonomie doktor 1979. Styrelseledamot sedan 2008 och ordförande sedan 2011. Född 1952. Styrelseordförande i Sampo Abp, UPM-Kymmene Oyj och Hanken (Svenska handelshögskolan). Styrelseledamot i ett flertal stiftelser, bl a Näringslivets Delegation EVA/ETLA och Mannerheim-stiftelsen.

Tidigare befattningar:

2001–2009 Verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp
2005–2007 Ordförande i Sampo Bank Abp
1998–2000 Ordförande i Mandatum Bank Abp
1992–1997 Verkställande direktör i Mandatum & Co Ab
1985–1992 Flertal befattningar inom Föreningsbanken i Finland, bl a vice verkställande direktör och direktionssmedlem 1989–1992
1983–1984 Biträdande professor i Managerial Economics and Decision Sciences vid Kellogg Graduate School of Management, Northwestern University
1980–1981 Biträdande professor i nationalekonomi vid Brown University
1979–1985 Professor och t.f. professor i nationalekonomi vid Svenska handelshögskolan
1974–1979 T.f. lektor och biträdande professor i företagsekonomi vid Svenska handelshögskolan

Aktieinnehav i Nordea: 100 000*

Marie Ehrling

Vice ordförande

Civilekonom. Styrelseledamot sedan 2007. Född 1955. Styrelseledamot i Securitas AB, Loomis AB, Oriflame Cosmetics SA, Schibsted ASA, Safe Gate AB, Centre for Advanced Studies of Leadership vid Handelshögskolan i Stockholm och World Childhood Foundation. Ordförande i Norsk-Svenska Handelskammaren. Ledamot i Invest Swedens insynsråd. Ledamot i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Tidigare befattningar:

2003–2006 Verkställande direktör i TeliaSonera Sverige AB
1982–2002 Vice koncernchef i SAS, chef för SAS Airline och andra ledande befattningar inom SAS
1980–1982 Informationssekreterare vid finansdepartementet
1979–1980 Informationssekreterare vid utbildningsdepartementet
1977–1979 Finansanalytiker vid Fjärde AP-fonden

Aktieinnehav i Nordea: 3 075*

Stine Bosse

Juris magisterexamen. Styrelseledamot sedan 2008. Född 1960. Styrelseordförande i Børnefonden, Flügger A/S och Det Kongelige Teater i Danmark. Styrelseledamot i TDC A/S, Aker ASA och Icopal a/s. Extern ledamot (non-executive director) i Amlin Plc. Ledamot i INSEAD Danish Council. Ambassadör för FN:s millenniemål.

Tidigare befattningar:

2002–2011 Koncernchef i Tryg A/S
2004–2006 Styrelseledamot i TDC
2002–2005 Styrelseledamot i Flügger
1987–2001 Flertal befattningar inom Tryg Forsikring A/S, bl a Senior Vice President 1999–2002

Aktieinnehav i Nordea: 2 917*

Svein Jacobsen

MBA. Auktoriserad revisor. Styrelseledamot sedan 2008. Född 1951.

Styrelseordförande i Vensafe AS, PSI Group ASA och Falkenberg AS. Styrelseledamot i Heidenreich Holding AS och Commaxx AS. Ledamot i Advisory Board i CVC Capital Partners.

Tidigare befattningar:

2000–2011 Vice ordförande i Orkla ASA
2000–2010 Styrelseordförande i Expert ASA
2007–2009 Styrelseordförande i Think Global ASA
1984–1996 Flertal befattningar inom Tomra Systems, bl a koncernchef 1988–1996

Aktieinnehav i Nordea: 5 000*

Tom Knutzen

Civilekonom. Styrelseledamot sedan 2007. Född 1962. Verkställande direktör i Jungbunzlauer Suisse AG från den 2 april 2012. Styrelseordförande i GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) under danska ministeriet för livsmedel, lantbruk och fiske. Styrelseledamot i Dansk Industri (DI) i Köpenhamn. Ledamot i Danmarks Vækstråd.

Tidigare befattningar:

2006–2011 Verkställande direktör i Danisco A/S
2000–2006 Verkställande direktör i NKT Holding A/S
1996–2000 Finansdirektör i NKT Holding A/S
1988–1996 Flertal befattningar inom Niro A/S
1985–1988 Flertal befattningar inom Fællesbanken

Aktieinnehav i Nordea: 47 750*

Kari Stadigh

Kari Ahola

Ole Lund Jensen

Steinar Nickelsen

Lars Oddestad

Lars G Nordström

Juristikstudier vid Uppsala universitet. Styrelseledamot sedan 2003.

Född 1943.

Styrelseordförande i Vattenfall AB och Finsk-Svenska Handelskammaren.

Styrelseledamot i Viking Line Abp och Svensk-Amerikanska Handelskammaren.

Ledamot i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Finsk honorärkonsul.

Tidigare befattningar:

2008–2011 Verkställande direktör och koncernchef i Posten Norden AB

2006–2010 Styrelseledamot i TeliaSonera AB

2005–2009 Styrelseordförande i Kungliga Operan

2002–2007 Verkställande direktör och koncernchef i Nordea Bank AB

1993–2002 Flertal chefsbefattningar inom Nordeakoncernen

1970–1993 Flertal befattningar inom Skandinaviska Enskilda Banken (vice verkställande direktör från 1989)

Aktieinnehav i Nordea: 23 250*

Sarah Russell

Fil. mag. i tillämpad ekonomi och finans. Styrelseledamot sedan 2010.

Född 1962.

Verkställande direktör i Aegon Asset Management.

Tidigare befattningar:

1994–2008 Flertal chefsbefattningar inom ABN AMRO, bland annat vice verkställande direktör och verkställande direktör i ABN AMRO Asset Management 2006–2008

1981–1994 Flertal chefsbefattningar och andra befattningar inom Financial Markets i Toronto Dominion Australia Ltd

Aktieinnehav i Nordea: 0*

Björn Savén

Ekon. dr. (hc), MBA och civilekonom. Styrelseledamot sedan 2006 och fram till den 22 december 2011 när han på egen begäran avgick. Född 1950.

Ordförande i IK Investment Partners. Ordförande e.o. i Brittisk-Svenska Handelskammaren. Vice ordförande i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Tidigare befattningar:

2008–2010 Arbetande ordförande i IK Investment Partners

1993–2008 Verkställande direktör i IK Investment Partners

1988–1993 Verkställande direktör i Enskilda Ventures (SEB), London

1976–1988 Chefsbefattningar inom Esseltekoncernen i Stockholm, London och New York, bland annat verkställande direktör i Esselte Pendaflex USA, New York, och finansdirektör i Esselte Business Systems Inc., London

1974–1976 MBA-studier vid Harvard Business School, Boston

1972–1974 Analytiker på Gulf Oil, Stockholm

Aktieinnehav i Nordea: 1 000 000*

Kari Stadigh

Diplomingenjör och civilekonom. Styrelseledamot sedan 2010.

Född 1955.

Verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp.

Styrelseordförande i If Skadeförsäkring Holding AB, Ömsesidiga Försäkringsbolaget Kaleva och Mandatum Livförsäkringsaktiebolag.

Tidigare befattningar:

2001–2009 Vice verkställande direktör i Sampo Abp

1999–2000 Verkställande direktör i Sampo Livförsäkringsaktiebolag

1996–1998 Verkställande direktör i Nova Livförsäkringsaktiebolag

1991–1996 Verkställande direktör i Jaakko Pöyry-koncernen

1985–1991 Verkställande direktör i JP Finance Oy

Aktieinnehav i Nordea: 100 000*

Arbetsstagarrepresentanter:

Kari Ahola

Styrelseledamot sedan 2006. Född 1960. Aktieinnehav i Nordea: 0*

Ole Lund Jensen

Styrelseledamot sedan 2009. Född 1960. Aktieinnehav i Nordea: 4 259*

Steinar Nickelsen

Styrelseledamot sedan 2007. Född 1962. Aktieinnehav i Nordea: 0*

Lars Oddestad

Styrelseledamot sedan 2009. Född 1950. Aktieinnehav i Nordea: 0*

* Aktieinnehav, per den 31 december 2011, omfattar även familjemedlemmars och närstående bolags eventuella innehav.

Koncernledning

Koncernledning

Främre raden från vänster till höger: Casper von Koskull, Gunn Wærsted, Christian Clausen, Ari Kaperi.

Bakre raden från vänster till höger: Fredrik Rystedt, Torsten Hagen Jørgensen, Peter Nyegaard, Michael Rasmussen.

Christian Clausen

Verkställande direktör och koncernchef sedan 2007.
Ekonomie magisterexamen. Född 1955. Medlem i koncernledningen sedan 2001.
Ordförande i Europeiska bankföreningen
Ordförande i Svenska bankföreningen

Tidigare befattningar:

2000–2007 Executive Vice President, chef för Asset Management & Life, medlem i koncernledningen, Nordea
1998–2000 Medlem i direktionen, Unibank
1996–1998 Verkställande direktör, Unibank Markets
1990–1996 Verkställande direktör, Unibørs Securities
1988–1990 Verkställande direktör, Privatbørsen
Aktieinnehav: 143 099 Nordea¹

Torsten Hagen Jørgensen

Executive Vice President, chef för Group Operations & Other Lines of Business.
Född 1965.
Medlem sedan 2011.
Aktieinnehav: 32 800 Nordea¹

Ari Kaperi²

Executive Vice President, CRO, chef för Group Risk Management.
Född 1960.
Medlem sedan 2008.
Aktieinnehav: 43 119 Nordea¹

Casper von Koskull

Executive Vice President, chef för Wholesale Banking.
Född 1960.
Medlem sedan 2010.
Aktieinnehav: 35 000 Nordea¹

Peter Nyegaard

Executive Vice President, Chief Operating Officer för Wholesale Banking.
Född 1963.
Medlem sedan 2011.
Aktieinnehav: 28 059 Nordea¹

Michael Rasmussen²

Executive Vice President, chef för Retail Banking.
Född 1964.
Medlem sedan 2008.
Aktieinnehav: 40 726 Nordea¹

Fredrik Rystedt²

Executive Vice President, CFO, chef för Group Corporate Centre.
Född 1963.
Medlem sedan 2008.
Aktieinnehav: 45 550 Nordea¹

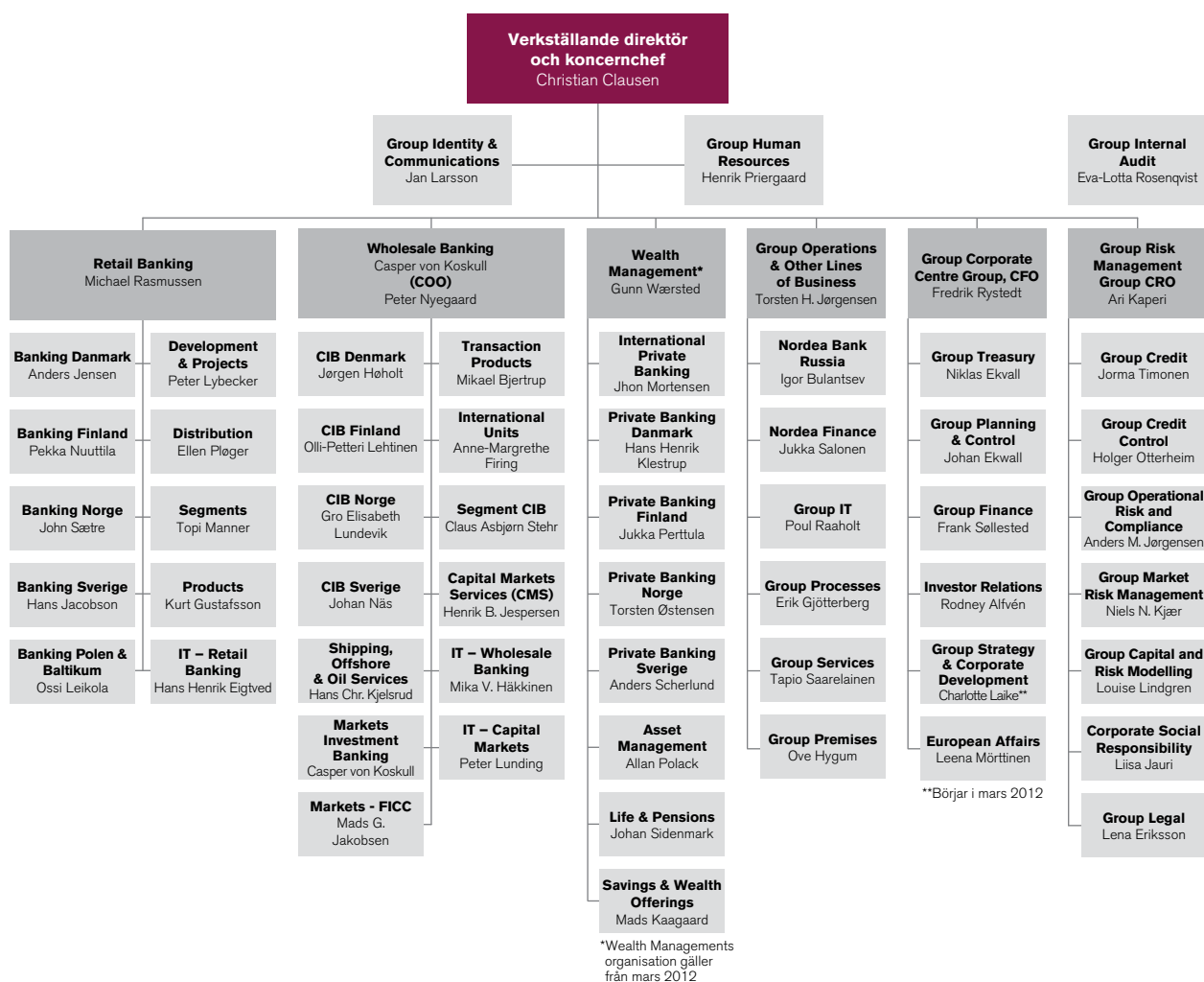
Gunn Wærsted²

Executive Vice President, chef för Wealth Management.
Född 1955.
Medlem sedan 2007.
Aktieinnehav: 47 752 Nordea¹

1) Aktieinnehav, per den 31 december 2011, omfattar även familjemedlemmars och närstående bolags eventuella innehav.

2) Landschef

Nordeas organisation

Kreditbetyg

	Moody's Investors Service		Standard & Poor's		Fitch		DBRS	
	Kort- fristig	Lång- fristig	Kort- fristig	Lång- fristig	Kort- fristig	Lång- fristig	Kort- fristig	Lång- fristig
Nordea Bank AB (publ)	P-1	Aa2	A-1+	AA-	F1+	AA-	R-1 (high)	AA
Nordea Bank Danmark A/S	P-1	Aa3	A-1+	AA-	F1+	AA-	R-1 (high)	AA
Nordea Bank Finland Abp	P-1	Aa2	A-1+	AA-	F1+	AA-	R-1 (high)	AA
Nordea Bank Finland Abp, säkerställda obligationer		Aaa ¹						
Nordea Bank Norge ASA	P-1	Aa2	A-1+	AA-	F1+	AA-	R-1 (high)	AA
Nordea Hypotek AB (publ)		Aaa ¹		AAA ¹				
Nordea Kredit Realkreditaktieselskab		Aaa ¹		AAA ¹				
Nordea Eiendoms kreditt AS		Aaa ¹						

1) Kreditbetyg för säkerställda obligationer.

Årsstämma den 22 mars 2012

Nordeas årsstämma 2012 hålls torsdagen den 22 mars kl 13.00 svensk tid i Aula Magna, Stockholms universitet, Frescativägen 6, Stockholm.

Anmälan om deltagande etc

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska vara införd i den av Euroclear Sweden AB i Sverige förda aktieboken den 16 mars 2012, och anmäla sig till Nordea.

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade måste därför tillfälligt låta omregistrera aktierna i eget namn hos Euroclear Sweden AB för att ha rätt att delta i årsstämman. Detta gäller bland annat för innehavare av FDR-aktiedepåbevis i Finland och innehavare av aktier registrerade i VP Securities i Danmark. Sådan omregistrering ska vara verkställd hos Euroclear Sweden AB i Sverige den 16 mars 2012. Detta innebär att aktieägaren i god tid före denna dag måste underrätta förvaltaren om detta.

Aktieägare registrerade i Euroclear Sweden AB i Sverige

Anmälan till årsstämman ska göras till Nordea Bank AB (publ) senast den 16 mars 2012 helst före kl 13.00 svensk tid på adress Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas hemsida, nordea.com.

Innehavare av FDR-aktiedepåbevis i Finland

Anmälan till årsstämman och omregistrering av aktier till Euroclear Sweden AB ska göras senast den 15 mars 2012 kl 12.00 finsk tid, på adress Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas hemsida, nordea.com.

Aktieägare registrerade i VP Securities i Danmark

Anmälan till årsstämman och omregistrering av aktier till Euroclear Sweden AB ska göras senast den 15 mars 2012 kl 12.00 dansk tid, på adress Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas hemsida, nordea.com.

Finansiell kalender

Finansiell kalender 2012

Årsstämma	22 mars
Första dag för handel exklusive utdelning	23 mars
Avstämningsdag	27 mars
Utbetalning av utdelning	3 april
Delårsrapport, första kvartalet	24 april
Delårsrapport, andra kvartalet	18 juli
Delårsrapport, tredje kvartalet	24 oktober

Kontaktpersoner

Fredrik Rystedt, finansdirektör   Tel: +46 8 614 78 00

Investor Relations

Rodney Alfvén, chef för Investor Relations
Andreas Larsson
Andrew Crayford
Carolina Brikho

105 71 Stockholm

Tel: +46 8 614 92 77

Hemsida

Alla rapporter och pressmeddelanden finns tillgängliga på Internet, på adress nordea.com. Finansiella rapporter från Nordeakoncernen kan beställas från Investor Relations.

Årsredovisningen för Nordea Bank Danmark A/S, Nordea Bank Norge ASA och Nordea Bank Finland Abp kan hämtas på nordea.com.

Nordeas rapport om kapitaltäckning och riskhantering, i enlighet med Pelare III i Basel II, finns på nordea.com.

Årsredovisning 2011

Denna årsredovisning omfattar Nordea Bank AB (publ) och avser verksamheten i Nordeakoncernen, vars koncernstruktur presenteras på sidan 199.

I årsredovisningen presenteras Nordeakoncernens resultaträkningar och andra finansiella data uttryckta i euro.

